

למ"ד

מדינת ישראל

גנזך המדינה

מכירת האמנות

משרד

הוצאה לאור האמנות

הוצאה לאור האמנות

כ"ג אלול תש"ח - כ"ב אלול תש"ח

1.2.1978 - 20.12.1978

מסי תיק מקורי

שם תיק: הועדה להתיישבות המשותפת לממשלה ולסוכנות היהודית (כ"ד בשבט תשל"ח - כ"ב אלול תשל"ח)

מזהה כיוז: 12779/4-ג

מזהה פריט: 001flhv 77.0/92

כתובת: 2-111-5-7-4 תאריך הדפסה: 24/06/2018

מחלקה

653M

ס"ק 1 ח"ק 2

סגנון

מזכירות הממשלה

ש מ ר

פרוטוקול
שיבת הועדה לעניני התישבות המשותפת
לממשלה ולהסתדרות הציונית
ל' בסיון תשל"ח - 5.7.78

נכחו : חברי הועדה - השרים : א. שרון - יו"ר, ז. המר, ח. לנדאו,
מ. נסים, מ. עמית, ג. פת

נציגי ההסתדרות הציונית : א. אביחי, ר. וייץ, מ. דרובלס,
מ. ריבלין

נעדרו : חברי הועדה - השרים : ש. ארליך, מ. דיין, י. הורביץ,
ע. ויצמן

נציגי ההסתדרות הציונית : י. ארידור, א. כץ, ע. לוינסקי,
ט. פרידמן, א. שנקר, י. שפירא,
א. תבין.

ש. אבני	-	המנהל הכללי, משרד הבינוי והשיכון
ח. קוברסקי	-	המנהל הכללי, משרד הפנים
מ. בן-מאיר	-	נציב המים
אלוף א. טמיר	-	צבא-הגנה לישראל
ש. כהן	-	משרד הבינוי והשיכון
ט. לויטרסדורף	-	משרד הבינוי והשיכון
ש. מעטוף	-	נציג גרעין תפוח
י. מרגלית	-	משרד הבינוי והשיכון
ב. קלטר	-	לשכת שר החקלאות
ש. רביד	-	החטיבה להתישבות, ההסתדרות הציונית העולמית
אל"מ א. שגב	-	צבא הגנה לישראל
מ. שמיר	-	הקרן הקימת לישראל
ש. שמר	-	נציג גרעין תפוח
א. ליזנסקי	-	מזכיר הועדה

סדר היום :	הת/51	מעלה אדומים	ח"ק 2
	הת/52	האחזות נח"ל	ח"ק 9
	הת/53	הצרכים התקציביים של ההתישבות	ח"ק 13
	הת/54	האחזות	ח"ק 13
	הת/55	גרעין יריחו - העברת הטיפול בו לידי החטיבה להתישבות	ח"ק 23
	הת/56	של ההסתדרות הציונית העולמית	ח"ק 24
	הת/57	עיר אובות	ח"ק 25
		קשר בין הועדה להתישבות וועדת השמות הממשלתית	

./מעלה

בפרוטוקול זה 28 דפים.

רשמי משרד

היו"ר השר א. שרון:

אני פותח את הישיבה.

הח/51. מעלה אדומים

מר ש. אבני:

איזור התעשייה בשלבי פיתוח. השטח המופקע

משתרע כך: היו 4 אתרים לבדיקה D_2 , C.E.A

אחרי בדיקות מקיפות, הן מבחינת האקלים והן מבחינת האפשרויות הקרקעיות וסיב הקרקע, היתה הצעה למקם את זה ב- D_2 . בבדיקות אקלימיות וטופוגרפיות של הקרקע, הגענו למסקנה שהשטח ב-A עדיף הן מבחינת אקלימית והן מפני שזה 250 מ' יותר גבוה, האקלים ממוזג, אמנם על סף המדבר אבל שונה מאשר באיזור ההוא. רצינו למנוע זיהום מהתעשייה ע"י הרוחות.

בתוך השטח המופקע יש תכנית מתאר מוצעת

ל-5000 יחידות דיור. הכיצוע יהיה בשלבים עם אופציה תכנונית; במידה והפיתוח יצדיק זאת - נגדיל.

אנחנו היום מפרטים תכניות בתאום עם הרשויות

ומבחינת לוח הזמנים נהיה מוכנים ב-1 לנובמבר וב-1 לאפריל נתחיל בכנייה.

אנחנו מבקשים מועדת השרים:

1. אישור האתר;

2. בקצה השטח ישנו שטח לא מופקע, אנחנו לא

מזדקקים לו היום, אבל מכיון שיש סכנה

להתפשטות אוכלוסיה מעזריה והסביבה, אנחנו

מבקשים אישור לאיסור בנייה כדי שלא תיווצרנה

עובדות לא רצויות;

3. לצורך התפרסות אתר הבנייה מתוכנן כביש עוקף

שבעתיד יהיה המשך לכביש α העוקף למעלה
בית חורון. אנחנו צריכים 3 - 4 ק"מ לשפר
את הכביש הקיים. היינו רוצים לתת עדיפות
גבוהה מכל הבחינות, הן מבחינה הנדסית והן
מבחינת השטח.

היו"ר השר א. שרון:
באיזור מעלה אדומים יש קרקע הנמצאת היום בידי
הממשלה, אין עליה עוררין. השטח הזה הוא שטח
גדול בין 20 - 35 אלף דונם, שנותן אפשרויות של בניית מגורים, אפשרות של
הקמת איזור תעשייה והקמה של עוד מקומות גם בתחום הזה של ישובים קהילתיים
יותר קטנים. לפי דברי מר אבני, היו כאן הצעות שונות. נכון שניסנו בזמנו
להקים את הישוב מזרחה יותר, נסינו לאיזור של D_2 ; לאור בדיקות שונות
של משרד הבינוי והשיכון, וסיכום שהיה בשטח עם משרד הבטחון, בעיקר
מסיבות אקולוגיות, הוחלט להעדיף את שטח A כאשר כשטחים E נמצא מעלה
יריחו ואולי ב- D_2 אפשר יהיה להקים ישובים קהילתיים קטנים או שכונות
כאלה או אחרות. הכל בתחום השטח הנמצא כבעלות מלאה של המדינה.

עלתה נקודה נוספת שהעלה מנכ"ל הבינוי, והוא

נושא הכביש. כידוע לכם, הממשלה אישרה כביש נוסף לירושלים שהוא כביש
שיצא מאיזור מודיעין לאיזור בית חורון עליון, איזור גבעון ומשם ישר
למעלה האדומים עם אפשרות של חיבור דרומה לאותו ציר שדיברנו עליו לא
פעם, שקוראים לו: עפולה - ערד. זה הציר שהיום חלק ממנו קיים, זה
הקטע שנקרא "ארץ המרדפים". זאת מערכת שלמה שצריקה לגשר בין בית שאן
עפולה וערד. הכביש נותן אפשרות להגיע למעלה האדומים כלי צורך לעבור

באיזור צפוף של ירושלים. (מצביע על המפה) זה הכביש הרגיל שיורד מירושלים ליריחו. המערכת שמדובר בה זה בקטע של 4 ק"מ שיש לו כמה תפקידים:

1. הוא משרת את כל התחבורה האיזורית בציר

תנועה נוח יותר;

2. הוא משתלב עם התכנית של בניית העיר במעלה

האדומים ונותן גם סיוע לאיזור התעשייה. גם ככביש ארצי וגם ככביש איזורי למסרת האיזור, וככביש שמשרת את העיר עצמה.

איננו מבקשים הפקעות של שטח כאן. היום

זה גבול השטח המופקע (מצביע על המפה), יש עוד שטח שנועד בזמנו לשמש כמזבלה העירונית של ירושלים, הדבר נעצר ונקבע שהמקום לא טוב. הכוונה היא באיזור הזה להוציא צו איסור בנייה כדי שלא ייווצר מצב שעזריה תפתח מזרחה - ואין אפשרות שלא תפתח מזרחה אם לא נעשה זאת. היא תשב מעל העיר שאנחנו רוצים להקים ויש הפרשי גובה, והיא תשב 25 - 30 מ' מעל לעיר.

אני רוצה להציע הצעת מחלטה - לאשר הקמת מעלה

אדומים באתר המוצע A. משרד הבינוי והשיכון יפנה למשרד הכסחון בבקשה להוציא צו איסור בנייה באתר שבין שני איזורי (ההפקעה - הוחלט לשנות למלה אחרת). משרד הבינוי יחל בסלילת הכביש העוקף שבעתיד יתקשר עם כביש בית-חורון.

אני מציע לקבל היום החלטה כללית ובהזדמנות

נצא לשטח. מדובר בהקמת 5000 יחידות דיור עם אפשרות להכפלה במשך הזמן.

מר אביחי:

האם היתה החלטה פעם, ובאיזה דרג, על הקמת העיר
מעלה אדומים? האם תפקידנו טכנית להחליט על

אתרים?

היו"ר השר א. שרון: כולנו רוצים לקבל החלטות מחדש אבל יש החלטה

כנושא זה. יש עוד החלטה של הממשלה הקודמת

שהגדירה את זה לא כעיר. אני חשבתי שמאחר שמדובר בפרויקט גדול מאד
לא נסתפק באותו מידע המצוי בידי חברי הועדה, אלא נציג את זה, איפה
אנחנו רואים - לאחר הבדיקות והתכנון - שמן הראוי להקים את העיר.
זה גם מיקל על משרד הבינוי שיוכל לגשת כתנופה לבנייה. הכוונה היא
להתחיל בפריצת הדרכים ב-1.11 ובכנייה של אלף יחידות דיור ראשונות
ב-1 באפריל.

פרופ' ר. וייץ:

הרשו לי להציג את מתי דרובלס שהוא משתתף

בישיבה זו בפעם הראשונה. מתי הוא יו"ר

מחלקת ההתישבות יחד אתי. אני מאחל לו - בהיותי ותיק יותר אני מרשה
לעצמי - שיצליח בביצוע.

אני הייתי שותף להחלטה החיובית של הקמת עוד

שכונה אחת בירושלים במעלה האדומים. אם היינו משאירים את ההחלטה של

הממשלה הקודמת של מרכז תעשייתי בלבד, היינו יוצרים מקום אידאלי

לשכונה ערבית נוספת והיינו מכשילים בצורה קשה את מזרחה של ירושלים.

כאשר החלטנו את ההחלטה החיובית - ואני השתתפתי בישיבה ותמכתי בהחלטה -

ביקשנו להביא תכנית שלמה. אני אז ביקשתי להביא תכנית פיתוח מקפת

ולא רק איתור ותכנית פיסיית.

בענין יישוב הגליל היו ויכוחים גדולים עם

שר הבינוי והשיכון דאז - אברהם עופר|ז"ל - שהיה סבור שכנין בלבד יביא את האוכלוסיה. התוצאות הנוראות לפנינו, עם אלפי דירות ריקות. אני עומד על כך שועדה זו תקבל תכנית כוללת שתראה כיצד מעלה אדומים תתפתח ותהיה שכונה עצמאית, חלק מהמרקם של ירושלים, על כל המרכיבים אחרת אין זו תכנית. אני מתכוון: למי אוכלוסיית הסף המינימלית הדרושה כדי לקיים ישוב כזה. יש לנו נסיונות די קשים משני הסטיליטים תהיה אוכלוסיית סף, לא הצפונית והדרומית שמהם יש ללמוד שאם לא/תצמח ישוב עירוני אז כזה אלא ~~אז~~ להפך. באיזה קצב צריך להגיע אליו מה זה מחייב מבחינת הבניה.

2. כיצד זה משתלב במרקם הכלכלי והחברתי והאזרחי של ירושלים. אנחנו עושים איזו אפיזודה זה חייב להיות חלק מתכנית האב של ירושלים רבתי.

3. אני מבקש תכנית שתראה את כל האלמנטים הדרושים על מנת שנקבל החלטה על מיקום נחה בטוחים שאחרי זה באמת תקום יחידה עירונית חיה ובעלת קיום. היינו: מהו התכנון החברתי. לאיזו אוכלוסיה זה יכוון אפילו אם יש בזה קצת אלמנטים של דמיון וסיכון - לעליה, לזוגות צעירים, למשפחות מרובות ילדים? איך ממאמים את הכתים ואת המבנה הפיסי ואת השירותים.

יש לי דעה ברורה בענין אכלוס ובינוי. אני בעד אכלוס ובינוי סביבתי עם קבוצות הומוגניות שנכללות כמרקם הטרוגני. לא עשו את זה כארץ. הגיע הזמן לבצע את זה. 4. מה הם המקורות של פרנסה ההכוונה המחשבתית לפחות יחד עם אלה שעוסקים בתיעוש בשירותים וכו' יש מחשבות איזה סוג תעשיה, באיזה גודל, באיזה קצב, מאיפה? אנחנו לא יכולים להס תפק בתכנון פיסי בלבד וציור מפות. מזה לא יצא ישוב עירוני רציני כפי שצריך לקום. אנחנו דנים בחוליה כמעט גורלית בעתיד.

אם הועדה הזאת מבחינה עקרונית נתנה את הסכמתה, שההסכמה לא תישאר בחינת הסכמה ריקה מתוכן, אלא מבוססת על מיטב הידע - ויש לנו ידע - כדי להפוך את הדבר לישוב החי הנושא את עצמו, ~~אאאאא~~ אני עומד על כך שנקבע מועד שנקבל את התכנית כדת וכדין. אני בשטחי המקצועי, אבדוק אותה כדת וכדין. אני מבקש שהיא תונח על השולחן הזה כטרם תיקבענה עובדות שאחר-כך יהיה קשה לשנות אותן.

היו"ר השר א. שרון: אני מברך על דבריו של רענן. יש אנשים כארץ שיש להם נסיון אבל לא רבים האנשים שיש להם הנסיון

כפי שיש לרענן. אני סבור שהשהות שהיתה לך בחודשים האחרונים לחשוב בנושא הזה, לא תזיק. ההערות שלך נכונות.

מה שנתבקשנו היום זה לקבל החלטה עקרונית

לגבי אתר המגורים. לא רק שהדבר מחייב שמיעה בפני הועדה, אני רוצה להזמין את ראש העיר ירושלים ונשמע מה יש לו לומר. זה השלב הבא. התהליך הזה הוא ממושך וצריך להתחיל אותו ביום מסוים.

אם הועדה תאשר את המיקום, אנחנו קובעים שבמקום

הזה עושים פיתוח כאשר כל הנקודות ככדות-המשקל. אני מקווה ששר הבינוי יציג איך הוא רואה את פתרון הבעיות האלה. שר הבינוי והשיכון יקיים דיון מיוחד עם שר התעשייה והמסחר. אנחנו נקיים דיון יחד.

הייתי רוצה לציין שהרעיון שהעלית על שכוונות

הומוגניות - מקובל עלי. זו הדרך שאנחנו הולכים בה היום. זה נותן

אפשרות של חיים קהילתיים טובים יותר, ובדרך כלל גוף כזה מושך אתו אנשים נוספים.

העלית נשואים רציניים מאד. באחת הישיבות הקרובות נציג את הענין וגם נזמין את ראש העיר ירושלים גם קיבלתי ממנו מכתב על הנושא הזה. ניתן לו אפשרות להשתתף ולהביע דעתו ונעזר בנסיונו ובידיעתו.

באשר לנושא של תכנית ירושלים רבתי, נכון שאנחנו לא הצגנו את זה בפני הועדה. כל נושא כזה הוא קגיש היום. דעתי היא, אם רוצים שיירושלים תהיה שלנו, צריך לדאוג לכך שעד סוף המאה האוכלוסיה בירושלים רבתי תמנה מיליון יהודים, אני מדבר על ירושלים רבתי, שזה היקף גדול. באחד הדיונים הקרובים נציג את נושא ירושלים רבתי.

השר מ. עמית: צריך להחליט עקרונית על הקמת ישוב עירוני ועלינו להחליט על המיקום.

היו"ר השר א. שרון: בזמנו הצגתי בפני הועדה אתר D2 ואחר-כך פנינו מערבה יותר. לכן כיקשתי מגדעון להציג את הנושא כאן.

השר מ. עמית: אני התרשמתי מדברי רענן. אני מציע שבשוכל ההחלטה שלנו נוסיף משפט שאומר שהישוב צריך להיות בעל אופי כזה וכזה או נושא את עצמו, שאנחנו ממליצים כך וכך, זה מעבר לדבר טכני. אנחנו רוצים שזה יהיה ישוב מיוחד.

היו"ר השר א. שרון: זה גם בהקשר של ירושלים רבתי: תוך ראיית התפתחותה אצל בעתיד של ירושלים רבתי.

מר ש. אבני: אנחנו היום לא נתבקשנו להציג את התכניות אלא לצורך השינוי באתר המוצע בלבד וכך התייחסנו לזה. יש תכנית פיסית, כלכלית וחברתית. אני לא הייתי מעיר את זה לולא ההערה של רענן שבכניית בתים בלבד לא סגי. אני מסכים, אבל אני מניח שמתוך חוסר ידיעה אמרת. אני מציע ~~להחליט~~ שגם ישוב כפרי יובא בפני הועדה הזאת יחד עם כל התכניות.

פרופ' ר. וייץ: מסכים לזה עם כל לבי.

מר אביחי: אני רוצה להסתייג מזה שמקדימים את ההחלטה לדרישות של וייץ ולפני השמעת גישתו של ראש העיר.

הת/52 האחרת נח"ל

היו"ר השר א. שרון: אני רוצה להציג בעיה שקיימת לגבי מיקומה של ביר-מלגה. ביר מלגה זו נקודה בשטח שנמצא קרוב לחיבור הוואדי של נחל ניצנה עם הגבול הבינלאומי, כביש ניצנה - באר-שבע אלאאא איזור חולות חלוצה, האיזור של מבטחים כרם-שלום. מדובר במקום הנמצא מזרחית לגבול הבינלאומי בתחומי מדינת ישראל, שלפני מלחמת ששת הימים. אנחנו עדים לתופעה שעיקרה ב-3 - 4 השנים האחרונות, של חדירה בדואית מאסיבית מסיני, בעיקר משכט שוורקה שיושב בקדמת סיני. בשנים האחרונות, כתוצאה מחולשה יהודית, חוזרים לשטח של מדינת ישראל. חדירות יש לנו לכל אורך הגבול. הייתי מדגיש שלושה מוקדי חדירות עיקריים:

אחד באיזור חולות חלוצה; השני מדרום לניצנה באיזור הר חורשה, גם פה יש חדירה של למעלה ממאות בדואים, יש היום אפילו פנייה להעניק להם אזרחות ישראלית. זה משבט עזומה שמבקשים היום אזרחות ישראלית. יש חדירות רבות לכל אורך השטח שבין מכמש רמון לכיוון עובדור לאיזור כונתילה פראן וכו'.

אני אצ רוצה להצביע על בעיה שיכולת להתפתח. אנחנו רוצים להגיע להסדר עם משרדים שעלולים לעמוד בפני מצב שלמרות שברמה הגבוהה בין המדינות יהיה חוזה שלום, תהיה נקודת חיכוך כלתי פוסקת בנושא שולי. זה מביא אותנו להכרח לסתום את החדירה הזאת. מדובר באלפי בדואים שנכנסים, נאחזים ומתיישבים בתוך תחומה של מדינת ישראל.

ישיבות קבע?

השר מ. נסים:

היו"ר השר א. שרון: כל דבר מתחיל באופן זמני, זה מתחיל באוהל, בצריף ומתפתח לדברים רציניים. כשלב ראשון בפעולת הבלימה הזאת, אנחנו מציעים להקים האחזות נח"ל בביר מלגה מזרחית לגבול הבינלאומי בתחומי מדינת ישראל שלפני מלחמת ששת הימים. הייתי מבקש את אישור הועדה לנושא זה.

היו לנו שיחות בנושא זה עם אלוף סמיר, אני גם הצגתי את הדבר הזה בממשלה. קיימתי גם שיחה בנושא זה תוך תאום הדוק עם מערכת הבטחון עם ראש אגף הנוער והנח"ל.

מה קורה עם הבדואים בניצנה?

השר מ. עמית:

היו"ר השר א. שרון:

שם אין היום חדירות, זה בגלל הפעילות שלנו כשטח.
יש שם מתקנים צבאיים.

פרופ' ר. וייץ:

אני תומך בהצעה והייתי רוצה לתת לה מימד נוסף.
יש מחשבה התישבותית מרחיקת לכת לטווח ארוך של
ניצול משאבים חדשים במים שלא הוכאו בחשבון באיזור הזה. זה חלק ממחשבה
גאו-פוליטית מרחיקה של טווח ארוך, כדי שאפשר יהיה לנצל אותם בצורה
שיטתית וטובה חייבים להקדיש מספר שנים של נסיונות. יש הצעות קונקרטיות
של נסיונות במשרד החקלאות. זה יאפשר לנו להעריך כדי לעשות את הנסיונות
הללו שהם אולי יפתחו תקווה של ניצול משאבים בצורה כלכלית חסוכה ביותר
בכל האיזור הזה. זה רק רמז למה שאנחנו הולכים לעשות.

היו"ר השר א. שרון:

בנושא הזה נקיים דיון מיוחד.

האם הועדה מאשרת האחזות נח"ל במקום הזה?

השר ח. לנדאו:

האם לא רצוי להכריז על השטח כולו כשטח אש צבאי?

היו"ר השר א. שרון:

זה שטח אש צבאי. כשטחים שהם אינם שטחי אש אני
פועל באופן קבוע למנוע את התופעות האלה.

השר ח. לנדאו:

הצבא יכול לפעול בעניין זה.

היו"ר השר א. שרון:

אני מציע להעלות את השאלה הזאת בממשלה או
בועדת שרים לבטחון.

פרופ' ר. וייץ:

ההחלטה בעניין ההאחזות כפופה לכך שנקבל את התקציב.

היו"ר השר א. שרון: אני מציע:

מחליטים לאשר את הקמת מעלה אדומים באתר המוצע כחלק מתכנית פיתוח אצל מטרופוליטני של ירושלים שתכלול פריסה פיסיית ואלמנטים כלכליים וחברתיים. משרד הבינוי יפנה למשרד הבטחון בבקשה להוציא צו איסור בנייה באתר שבין שני האיזורים המוצעים לבנייה. משרד הבנייה יטפל בסלילת הכביש העוקף אשר יתקשר כעתיד עם כביש בית-חורון. אני מציע החלטה: הוחלט להקים האחזות נח"ל בביר

מלגה.

מר רביד:

בגלל תקציב, אם אפשר היה להעלות את המאחז ואז להעביר את זה לשלב של האחזות.

אלוף טמיר:

צריך לבדוק את זה.

השר מ. עמית:

אם יש שם פעילות צבאית אינטנסיבית, הצבא יכול לעשות את פעולת הביניים הזאת. צריך לראות מה קורה

שם.

היו"ר השר א. שרון:

הקמת הישוב פותרת פינה קטנה. אני מפנה בעיה לאלוף טמיר, למנוע חדירות בלתי חוקיות של בדואים

מסיני לאיזור הזה.

הח/53 הצרכים התקציביים של ההתישבות

הח/54 האחזויות

היו"ר השר א. שרון: יש לנו היום 50 ישובים שהם בתהליך הקמה או בנייה

שמצבם קשה ביותר. רענן ואני קבענו שבשבוע הבא

נשב וננתח כל אחד מהמקומות האלה. הבעיות שלנו הן בעיקר תקציביות.

התקציבים שהיה מקובל לעסוק בהם, הם כמושגים של שנים שחלפו. אנחנו

היום עומדים מצד אחד במצב שיש לנו הרבה גרעיני התישבות של כל התנועות,

זו תופעה מבורכת. משמכיר את ההסטוריה של ההתישבות בארץ יודע שזה בא

בגלים; אם לא תופסים את הגל הזה ומשתמשים בו למטרות הציונות, הוא ייעלם.

יחד עם זה, אני רוצה לרדת לבעיה הספציפית של מקום אחד שנקרא "תפוח".

הזמנתי שלושה מחברי הגרעין והייתי רוצה שתשמעו את הזעקה של האנשים האלה.

תפוח נמצאת כאותה נקודת התחברות - בינתיים דמיונית - כי הכביש עדיין לא

קיים. הגרעין שעולה לתפוח הוא של בני מושב ברקת. מדובר בהקמת כפר תעשייתי

שצריך להתבסס בעיקר בשלב הזה על עיבוד יהלומים. בתפוח יש היום גרעין

נח"ל ומספר חברים שהם החברים הראשונים שיושבים שם.

אני מבקש שתגידו לחברי הועדה מה קורה ומה אתם

רוצים.

אנחנו נציגים של גרעין תפוח. אנחנו בני העדה

מר ש. שמר:

החבנית (תימנים). 99% מעובדי הגרעין הם עובדי

יהלומים. אנחנו מוכנים לעליה כמו גרעינים אחרים שעומדים בשטח. יש

נכונות בקרב העם ובקרב הדור הצעיר לעשות את הדברים ברוח כנה, ליישב

את הארץ ולהפריחה.

יש הרבה דברים שתלויים בנו ויש הרבה דברים

שתלויים בכם, שאתם ממונים עליהם, ואנחנו נדרוש זאת מכם.

אנחנו מבקשים שתימצא אוזן קשבת ליישום הדברים

ולא רק בהבטחות, כי אף אחד לא חי מהבטחות. אנחנו מוכנים לעליה בכל רגע.

צריך להיות במקום דיור נאות כדי להחזיק את האנשים עם המשפחות. יש

עכשיו אנשים במקום, והתכנית שלנו היא לעבוד במשק, שהגרעין יתפרנס

מיגיע כפיו. דבר ראשון זה הקמת מכנים מתאימים במקום. יש עכשיו 37

מועמדים ~~מדי~~ ועוד 20 מועמדים בעתיד. אנחנו זקוקים לפחות ל-50 יחידות

דיור במקום כדי שלקראת הסתיו נוכל לעבוד שם. הדברים תלויים בזה.

בנו יש נכונות. צריך להיות ממשו ו לנו יש הצעה. נשאלנו ע"י בר-און

ע"י גוש אמונים שהוא אתנו ~~ב~~ בקשר אמיץ, ואמרנו שאנחנו היום חיים מענף

היהלומים ומוכנים לעבוד שם. הבעיה שלנו היא הקמת המפעל לניסור יהלומים

שבזה אנחנו עוסקים ואפשר להתפרנס מזה בכבוד. כדי להפעיל את המפעל הזה

צריך חומר. האנשים עוסקים בניסור יהלומים ולמי שיש חומר, יעשה זאת במקום.

כדי שהאנשים יוכלו לעבוד במפעל במקום זה, צריך שר המסחר והתעשייה לתת

לנו אשראי ואני בטוח שהכל יוחזר בכבוד. תנו לנו החומר כדי שנוכל להתקיים

ותעודדו אותנו במעשים. יש המון אנשים שחושכים לעשות את זה ואם יראו

שהדברים באים על מתכונתם, כפי שצריך, זה יתן הרבה.

אשר לחינוך, אני בטוח שברגע שנהיה במקום יהיו

ערים לזה. אם לא אשלח את בני התחנך, המסורה תשלח אלי אנשים; אבל

אם לא יהיה לי מה לאכול - זה לא איכפת לאף אחד. צריך להיות איכפת לכם.

אנחנו אנשים עובדים. סבלנו מספיק. עכשיו מתפרנסים בכבוד וצריך לתת לנו

להנות ממה שאנחנו עושים ולא לגרום לנו ללחץ שניכנס אליו מחר או מחרתיים.

אני מקווה שתבינו ואתחליטו על העניין הדיור. אשר ליהלומים, צריך לקבל
אשראי. צריך גם לקחת בחשבון שצריך לתת לנו ענף משקי בחקלאות כי
יש הרבה משכרים ביהלומים.

היו"ר השר א. שרון: אנחנו בדרך כלל לא מביאים אנשים להציג את הנושא.
מה שנאמר כאן היתה שיחה שקטה, זו לא השיחה-זעקה
שמעתי לפני יומיים. יכול להיות שיראת הציבור פקדה את המשלחת הזאת.
אנחנו מוכרחים לקחת בחשבון את הדברים ולעשות את הפעולות האלה עם כל
הקשיים, ואני יודע שיש קשיים.

יש 90 משפחות שתיכנסנה לחורף איום בבית-אל.
לא מזיזים את העבודה שם. צריך לעשות מאמץ עליון. אנחנו עומדים ~~אחראים~~
של קיץ, צריך לעשות מאמץ עליון כדי להביא את מבנה התעשייה לשם ולהעמיד
את הכתים. הקמנו שם 5 מבנים שמתם את האנשים. מדובר במשפחות עם
ילדים. הגרעין הזה איננו בני עשירים. יש היום מקומות שבהם יש מכונית
לכל אחד. האנשים האלה חיים מיגיע כפיהם. הם מנותקים ממשפחותיהם.
אני פונה אל כל השרים הנוגעים בעניין לקחת את העניין הזה לידיים.

פרופ' ר. וייץ:

תפוח הוא ישוב שמיועד להיות ישוב קהילתי העומד
בעיקר על ענף תעשייתי עם ענף עזר חקלאי.
לתפוח כל הסיכויים הטובים להפך לישוב טוב שיתקיים בכבוד וישא את עצמו
בכבוד. החומר האנושי הוא חומר טוב ומצובש ונאמן. אני מכיר אותם ואת
אכותיהם. התכנית מניחה את הדעת. יש לנו בסיס שעליו אפשר להתבסס
מבחינה תעשייתית. יש מחשבות חדשות בענף חקלאי לא רחוק מהמקום, שיהיה
ענף יעיל ומיועד ליצוא. את התכנון עשינו בשני שלבים - תכנון זמני
שמבוסס ויוכל לתת פתרון למשפחות, שיעבור בהדרגה תוך שלוש שנים לתכנון
קבע, בתנאי שהפרנסה, השיכון, כתקופת המעבר, יהיו ברמה הנאותה ותספקנה

את הדרישות של הקהילה. אני לא רואה שום סיבות אובייקטיביות. יש קשיים רגילים של פתיחת דרך ויישור, אלה קשיים שיש בכל ישוב וישוב. עוד לא נתקלתי בטיפול בהתישבות במצב המייאש של עניני התקציב.

התקציב שנקבע להם היה קטן מלכתחילה - 10 מיליון

לירות - עם האינפלציה הוא לא יכול להשיג גם את המטרות שקבענו לו. אם ענין זה לא יסתיים, לא נוכל להמשיך בעבודה. תפוח זו דוגמא טובה. במקומות אחרים מתלבטים קשה מה להביא לפרנסה. פה יש תכנית. גמרנו את המו"מ עם התעשייה, יש מבנה תעשייה. הטיפול הלך בשלבים מתקבלים על הדעת עם הקשיים הרגילים. התקציב של 10 מיליון ל"י עוד לא אושר, הוא נמצא בין האוצר וועדת הכספים. כבר דיברתי עם חברים מועדת הכספים ועם יו"ר ועדת הכספים, אמרתי להם שאי אפשר כך. אני תמכתי גם כאורי כראון וגם בשמעון שהעבירו 5 מיליון ללא כיסוי. אנחנו בקצה גבול היכולת. אי אפשר להמשיך כך. זה לא רק אצלם. אנחנו במצבים מכישים בכמה וכמה ישובים, זה לא בא בחשבון יותר. הודעתי את זה לגזבר החדש. דולצ'ין היה עוזר בענינים האלה. נשארנו על אי יבש. כך אי אפשר להמשיך. אין כל קושי לסדר את הענין. אם יהיה כסף עד הסתיו הענין יבוא על מקומו. בשביל זה צריך עכשיו אישור של 15 מיליון ולא של 10 מיליון לירות. צריך שיהיה אישור לבצע מבנה תעשייה. מוכנים להקים את המבנה. העברנו ללא כיסוי. כך אי אפשר להמשיך. אמרתי לאריק שאני מכיא חשבון של 50 ישובים, ואם לא נעשה מאמץ מיוחד ולא יגייסו תקציב מיוחד הן לשיכונים והן לדברים אחרים, לא נוכל לעבוד. איננו מסוגלים לגלגל את הגלגולים שנהגנו לגלגל.

מר רביד:

תפוח לא ברשימה. העכרנו מבנים של ישובים אחרים
הגזבר לא יכול לחתום על תקציב לתפוח כספר התקציב.
אי אפשר להוציא הזמנה על שם תפוח. לקחתי מבנים של ישוב אחר ושמתי שם.

פרופ' ר. וייץ:

זה לא יכול להימשך כך. אמרתי את זה לאריק
אני מביא את הזעקה הנה כי אין לי מקום אחר.
בקרב אראה את שר האוצר ואת דולצ'ין ואכריח אותם לתת לנו מאיזה מקום
50 מיליון ל"י. אי אפשר להמשיך כך. אנחנו נושאים באחריות בצורה איומה.
אנחנו עושים את מלאכתנו. אנחנו מפיחים רוח של יאוש ולא מקיימים מה שאומרים.
כך אי אפשר לעבוד יותר. אני עומד על כך שנעבור לסידור הקודם שבתחילת
השנה העבירו את כל הסכום. לא היו אף פעם קשיים עם הגזברים של ההסתדרות
הציונית וועדת הכספים.

היו"ר השר א. שרון:

אני רוצה לקבל החלטה שאנחנו מאשרים את הנושא
הזה של 15 מיליון ל"י לישוב הזה.

מר ש. מעטוף:

אני רוצה להרחיב את היריעה של הנושא שלנו,
אולי לאו דוקא תפוח.

באנו מחו"ל עניים ואביונים בכסף, לא ברוח.
עד היום אנחנו עולים לתפוח כשאיננו עשירים ואין לנו הורים עשירים.
אנחנו מפרנסים את ההורים. לא יתכן שעם כל הרצון שלנו ליישב את א"י
לא נוכל לעשות זאת. איננו רוצים עימות. הועדה הזאת אחראית לכך
שיאשרו כל שנה מה שצריך. אותנו זה לא מעניין אם זה מהסוכנות או מהממשלה.
צריך להזיז את העניינים.

היו"ר השר א. שרון: הבאנו קבוצה אחת, יכולנו להביא 50 קבוצות בדרגות שונות לכאן. הזעקה יותר חמורה, כאן מדובר באנשים שרגילים לחיות בקרבת משפחות. הם מנותקים, ללא אמצעי תחבורה, מהמשפחות.

אני פונה אל רענן לקדם את הנושא הזה בקצב הכי מהיר ובכלים שיש בידיכם.

פרופ' ר. וייץ: כבר דיברתי על כך שנעשה את זה.

היו"ר השר א. שרון: אני מבקש החלטה על סכום של 15 מיליון. אנחנו נפנה לאוצר ולועדת הכספים ונעביר להם את הזעקה של המתיישבים ואת זעקת הועדה בנושא זה.

אני פונה בבקשה לכל אחד מהנוכחים, כל אחד בתחום שלו יכול לעשות משהו, אם זה בחינוך, בבינוי ועוד. ענין החקלאות מובטח לכם. כל אמצעי היצור החקלאיים יהיו בידיכם. אנחנו פונים אל שר התעשייה והמסחר בבקשה לסייע ככל שניתן לאנשי הגרעין.

השר ז. המר: צורת הדיון לא נראית לי. אני מבין שאתה מתרגש כי הענין לא מתקדם. לדעתי אנחנו צריכים לדון בהעדרם. האנשים סובלים סבל רב, גם אחרים סובלים. זה דיון חלטוריסטי במקצת ולא הכרחי לוועדה.

לגופו של ענין אני רוצה להגיד כמה דברים.

היו"ר השר א. שרון: חשוב לשמוע את הדברים שלהם. יכול להיות שטעיתי בנושא הזה והייתי צריך להמתין 5 דקות, אבל כללית אני רוצה לומר: עם ישראל חי את חייו ולא מזיז לו שום דבר. היום חיים אנשים בצורה קשה ביותר. אני לא רואה אסון בזה שהבאנו אנשים לכאן. הבאנו לכאן גם את ראש מינהלת קריית ארבע. אינני רואה פסול בדבר הזה. הפגישה הזאת זו זריקת עידוד בשבילם שתיתן להם את האפשרות להחזיק מעמד עד לסתיו ונוכל להקים את זה.

השר ז. המר: אני חושב שצריך להזמין קבוצות לכאן. הועדה גם צריכה ללכת לשם. מקובל עלי שצריך להיות את החיים. אתה חי אותם יום יום, אתה אחראי, וזה מוכן שהכל נופל עליך ואתה רוצה לשתף אותנו בהרגשה של מה שקורה שם. הדיון צריך להיות מקיף יותר. זו לא בעיה שהועדה צריכה להחליט החלטות. אנחנו שולחים אנשים על סמך ההחלטות האלה. אנשים עוזבים בתים והולכים עם המשפחות. גם אחרים מוכנים ללכת לשם. אם אתה נותן עידוד ללכת לשם זה עוזר. יש השלכות. אני גם כן נפגשתי עם כמה קבוצות. אין לנו תשובה לענין הזה. אנשים סובלים. האם אנחנו לא מספיק להוסיף בנושא הזה?

הועדה הזאת צריכה להחליט לא רק על תפוח אלא מדוע ועדת הכספים מעכבת 170 מיליון ל"י שצריכים להגיע לנושא הזה. הועדה צריכה להחליט החלטות ולהכריח את האנשים לעשות את הדברים. החורף מתקרב. האנשים נשברים. הם יצאו בעוד כמה שבועות למקומות ויגידו לנו: אתם שלחתם אותנו להפקר. הועדה הזאת אחראית לנושא. אי אפשר להטיל את זה על אצ אריק, אנחנו צריכים לעזור בנושא הזה. צריך להחליט מה להגיד וכמה כסף. זה מעכב את הדברים. צריך להחליט החלטות ברורות ולא תוך כדי התרגשות. צריך להחליט על תקציב, על בתים, על מפעלים.

אני לא נגד הנושא, ההפך בדיוק. הם לא זעקו את הזעקה התקיפה שלהם ויש אנשים בשטח יותר תקיפים. הם יעשו את זה באופן יותר תקיף. צריך להחליט החלטות כספיות ואחרות כדי שהדבר יתממש.

מר א. בן-מאיר: הועדה צריכה לקיים דיון בצרכים התקציביים על פי תפישה מינימלית. זה מעל ומעבר למה שהוקצב בשנה הנוכחית, לאין ערוך יותר ממה שהוקצב בשנה הנוכחית. אם לא נקיים דיון מקיף בעניין הזה - וברור לממשלה למה היא נתבעת - נשלח גם אנשים בשנה הבאה והם לא ילכו כבר. חברי הועדה צריכים לדעת את הפער העצום שישנו בין הצרכים על פי כל תפישה ובין מה שניתן לממש. אני מציע שנדון על זה וידעו את העובדות.

היו"ר השר א. שרון: מבקש את השתתפות שר האוצר בדיון שיהיה.

מר רביד: כבר כמה חודשים עוסקים בחומר הזה שהבאנו אותו בפני הממונים עלינו, ליו"ר ועדת הכספים וליו"ר הנהלת ההסתדרות הציונית. אנחנו מוכנים להציג את התמונה עם כל ההשלכות. במקרו, מה הצרכים, מה ההחלטות, כמה יש וכמה חסר על מנת לצאת מהפיגור תוך שנתיים עד שלוש. אנחנו צריכים סדרי גודל של תקציב בינוי ומים שהם פי כמה ממה שיש היום. התמונה מחייבת הכרעה התייחסותית, היא מעבר ל-15 מיליון ל"י לתפוח כי זה - 15×50 ועוד ועוד. אם נגיע לבינוי המספרים ישנם, אנחנו יכולים להציג את כל התמונה בפני הועדה.

יש לוועדה הזאת כיום על שולחנה 79 ישובים שצריכים להיות מאוכלסים ועדיין אינם מאוכלסים. זו הצטברות של קרוב לשלוש שנים מהם בבינוי היום 21 ועוד 6 מתקצבים בשנת התקציב הזאת. זה התקציב של משרד הבינוי והשיכון לישובים החדשים. פירוש הדבר שאין כיסוי תקציבי

ל-52 ישובים נוספים, בלי לדבר על כל התכניות שישנן בדרך.

תמונה פחות קיצונית חלה גם על אמצעי היצור
ובנושא פיתוח מקורות המים. אבל הזעקה והפער העצום הם בנושא של כינוי
לבין מה שנעשה כשטח.

היו"ר השר א. שרון: הצגנו כועדה את הבעיות מה עומדים לבנות בשנה
הבאה. אני מקבל את הצעתך ואת הצעת נציב המים
ומנכ"ל המחלקה להתישבות. אנחנו נפנה אל שר האוצר שיהיה נוכח בנושא
הזה כי אנחנו חוזרים תמיד אליו.

מר רביד: בזמנו, פרס לתקציב, אושרה רזרבה של 170 מיליון ל"י
לתקציב ההתישבות. 37 מיליון לישובים בפיתחת רפיח.
היום צריך להיות אישור של 133 מיליון נוספים. גם 133 מיליון אלה צריכים
להתחלק : 53 מיליון להתישבות ו-50 מיליון למשרד הכינוי. זה נמצא בין
האוצר וועדת הכספים.

פרופ' ר. וייץ: מבקש להזמין גם את גזכר ההסתדרות הציונית
להתיעצות הזאת.

היו"ר השר א. שרון: מבקש לקבל דיווח ממערכת הכסחון על נושא האחזיות
הנח"ל בהר דוב ובכרכת-רם.

היו"ר השר א. שרון: כרכת רם מהווה את מקור המים העיקרי היום לישובי
צפון רמת הגולן. האיזור הזה של כרכת רם הוא
היחיד המיושב באוכלוסיה דרוזית שהם אתנו, שיש כינונו לכינם שיתוף פעולה.

יש הרבה פניות שלהם, החל מהכרזת האיזור כחלק ממדינת ישראל. זו אוכלוסיה שמשתפת פעולה ומצבה הכלכלי השתפר בצורה בלתי רגילה מאז מלחמת ששת הימים. יש כאן בעיה, המקום הזה הוא קריטי, הוא מהווה את הדרך שלנו כמעט היחידה לחרמון. המקום הוא גם קריטי בכך שזה ישוב שהוא חלק מישוב דרוזי שנמצא מעבר לקו. תמיד יכולה לבוא תביעה להחזרתו או סיפוחו במסגרת הסדרים שיהיו. המקום עצמו הוא קריטי מבחינתנו. לכן רצינו - עם כל המגבלות של בעיות קרקע - לתת הנחיות לעשות מאמץ להגיע להסדר קרקעות, כי אין לנו שום כוונה לגבי האוכלוסיה הזאת, לא להפקיע ולא לסגור שטח. לנו יש הצעות למתן שטחים במקומות יותר רחוקים או לבצע החלפת שטחים עם התושבים מרצונם. אנחנו יכולים להביא כל סיפוס של משק שיוכל לשבת שם שיקבל שטחים ברמת הגולן ובסיפולי רמת הגולן.

אלוף סמיר: לגבי הר דוב, יש איתור של הקרקע הזאת. ההסתדרות הציונית יכולה להתחיל להקים את המקום בתקציב ההסתדרות הציונית. יש האחזות, יש קרקע, אפשר להפעיל את הנוער להקמת המקום.

לגבי ארם, זה מאחז כששח צבאי. בעיית הקרקעות שם קיימת, הנושא אצלנו בטיפול.

מר רביד: אנחנו כהר דוב בשלבים סופיים של הקמת המוקד לישוב הקבע. התנאים הם כאלה - נסינו לבדוק את האפשרות לעלות בצורה זמנית מים למקום אחר על יד זה, אם אפשר, על מנת לא לעכב את התהליכים. אבל התנאים האקלימיים כל כך קשים שאין לנו ברירה אלא ללכת לבנייה קשיחה מיד בשלב הראשון. אי אפשר להעלות לשם

חיילים. אין לנו ברירה אלא ללכת ישר לבינוי של חלק של ישוב הקבע
שימש בשלב הראשון כהאחזות. אני מעריך שלקראת התחלת האבודות
הפיסיות בשטח, בגלל העובדה שזה חלק מישוב הקבע, תהליכי התכנון
הם קצת יותר ארוכים. כמחזור הכא, בהתאם לסיכום שלנו עם צה"ל
ועם מתכננים - זה יהיה בדצמבר או ינואר - נתקדם. אני מקווה שאם
נגמור את התכנון תוך שבועיים שלושה, יעלו הסרקטורים לשטח ויהיה גם
הכסף.

היו"ר השר א. שרון: מתי נוכל לקבל תשובה מכם על ברכת רם?

אלוף טמיר: אני לא יכול לתת תשובה כי אין סיכום של שר
הכסחון בעניין. אינני יכול לתת לוח זמנים.

היו"ר השר א. שרון: נקבע פגישה אתו.

הת/55 גרעין יריחו - העברת הטיפול בו לידי החטיבה להתישבות של
ההסתדרות הציונית העולמית
השר א. שרון: אני רוצה לפנות למחלקה לקבל את הטיפול בגרעין
יריחו. דיברתי עם רענן על זה, היו שם הרבה
קשיים.

פרופ' ר. וייץ: קבענו פגישה אתם. גמרתי עם מתי שהוא יבקר אצלם.
בודקים את העניין. אני רוצה שיהיה ברור שאנחנו
מציעים הצעה של התישבות שקשורה עם התישבות חקלאית. אחרי הפגישה אני
מקווה להביא הצעה הנה. אנחנו בודקים את העניין ובעוד מספר ימים נוכל
לתת לכם תשובה. עוד לא קרה שנמנענו להקים ישוב בישראל אם הוא ניתן

להקמה, אבל אם הוא ניתן להקמה כמו שצריך.

היו"ר השר א. שרון:

אני מבקש ממתי שידווח לנו בישיבה הבאה על
הנושא הזה. אני מקווה שהיום המחלקה התחזקה

כי יש שני כוחות במקום אחד.

הח/56 עיר אובות

מה רביד:

עיר אובות יושבת היום בחסות של מחנה צבאי
צפונית לחצבה, צפונית מערבית לתחנת הדלק.

יש שם 15 משפחות שחיות בתנאים קשים שמקובצות סביב מנהיג רוחני. לפני
כמה חודשים פנה למחלקה שר החלקאות וביקש אפשרות לספל בהם. הם הסכימו
לקבל על עצמם תנאים שועדת קבלה תנהל את הישוב בצורה מסודרת ואחרי מספר
שיחות החליטה המחלקה שהיא מוכנה לקבל על עצמה את ההקמת הטיפול בישוב.
אחת הבעיות היא שהם דבקים במקום. הבעיה הקרקעית שם חריפה. היום אנחנו
רואים אפשרות להציע הקמת ישוב בסביבות 50 יחידות, מהם 20 - 25 יחידות
חקלאיות. התכנית בשלבי גמר. הם החליטו לעבור לחיות בקיבוץ. מבחינה זו
יצטרפו לשנות את התנועה. הם היום 15 משפחות. יש להם אפשרות גידול אם
כי לא מדהימה. יש להם קשר עם יהודים בארה"ב.

היו שתי ברירות: או להוציא אותם; או לשפר

את מצבם ולטפל בהם כראוי, כי אין טעם שהם יהיו תקועים בין המוסך והאפסנאות
כמכנים שהם שיפצו לעצמם, מבנים מתקופת המנדט.

הסכמנו לקבל על עצמנו את הטיפול בהם, אבל כדי

שהם ייהפכו לישוב לכל דבר, הועדה צריכה להחליט.

השר מ. נסים:

תקציב יש?

מר רביד:

זו בעיה שלנו. בשיכון הם ייכנסו לתור כמו כל
הישובים האחרים.

היו"ר השר א. שרון:

קיים ישוב בשטח במשך 10 שנים בערך, שמונה היום
15 משפחות, שעוסק היום גם בחקלאות וגם בשירותים
שעמד בכל המבחנים. המבחנים באמת קשים. היום הם קיימים. אנחנו מוכרחים
לתת להם סטטוס.

מר רביד:

כזמנו המחלקה התנגדה לספל בהם והיתה פסיקה של
בית המשפט שאנחנו צריכים להקצות להם קרקע ומים
בגלל החזקה שלהם. צריך לספל בהם כראוי, אין דרך אחרת.

פרופ' ר. וייץ:

הישוב מיוחד במינו, שקם כעקשנותם של מספר
משפחות וגם באופן מתמיד בקהילה. חייב לנו ספקות בקשר
לכוח העמידה ויכולתם להתפרנס. המציאות הוכיחה שאין מקום לספקות. אא
אי אפשר להשאיר אותם במצבם היום שזה "גידול פרא". על מנת לאפשר קליטה
הדרגתית ועל מנת לדאוג שהישוב לא ייהפך לגיבוב, צריך לספל בהם.
כאשר בדקנו את העניין לאחרונה, הסתבר שאפשר
להפוך אותם לישוב שיהווה ישוב נוסף במועצה האיזורית. ההצעה היא
לעשות את זה כדין. צריכה להיות החלטה פורמלית בעניין זה.

הת/57 קשר בין הועדה להתיישבות וועדת השמות הממשלתית

היו"ר השר א. שרון:

אני רוצה שנמנה את אהרון לישנסקי כאיש הקשר בין
הועדה הזאת לוועדת השמות.

מעלה אדומים

הת/51

יו"ר הועדה והמנהל הכללי של משרד הבינוי והשיכון פותחים.

בדיון משתתפים: השרים א. שרון, מ. עמית; ה"ה א. אביחי, ר. וייץ וש. אבני.

מ ח ל י ט י ם :

א. לאשר את הקמתה של מעלה אדומים באתר המוצע בסימן A של תכנית הפיתוח המטרופוליטני של ירושלים, שתכלול פריסה פיזית ואלמנטים כלכליים וחברתיים.

ב. (X) ההחלטה שמורה במזכירות הממשלה.

ג. משרד הבינוי והשיכון יתחיל בסלילת הכביש העוקף, אשר יתחבר בעתיד עם כביש בית חורון.

האחזות נח"ל

הת/52

יו"ר הועדה פותח.

בדיון משתתפים: השרים ח. לנדאו, א. שרון, מ. עמית; ה"ה ר. וייץ, מ. בן-מאיר וא. טמיר.

ההחלטה שמורה במזכירות הממשלה. (X)

הצרכים התקציביים של ההתישבות

הת/53

יו"ר הועדה פותח.

בדיון משתתפים: השרים א. שרון, ז. המר; ה"ה ש. שמר, ש. מעטוף, ר. וייץ, ש. רביד ומ. בן-מאיר.

מ ח ל י ט י ם , לקיים בהקדם דיון, בהשתתפותם של שר האוצר וגזבר ההסתדרות הציונית העולמית - בענין הצרכים התקציביים של ההתישבות.

האחזיות

הת/54

יו"ר הועדה פותח.

בדיון משתתפים: השר א. שרון; ה"ה ש. רביד וא. טמיר.

גרעין/.

הת/55

גרעין יריחו - העברת הטיפול בו לידי החטיבה להתישבות של
ההסתדרות הציונית העולמית

יו"ר הועדה פותח.

בדיון משתתפים: השר א. שרון ופרופ' ר. וייץ.

מ ח ל י ט י ס , החטיבה להתישבות של ההסתדרות הציונית העולמית
תביא בהקדם לוועדה להתישבות הצעה בענין העברת הטיפול בגרעין יריחו
לידיה.

הת/56

עיר אובות

יו"ר הועדה פותח.

בדיון משתתפים: השרים מ. נסים, ז. המר, א. שרון; ה"ה ש. רביד,
מ. בן-מאיר ור. וייץ.

מ ח ל י ט י ס :

א. לאשר את הצעתה של החטיבה להתישבות של ההסתדרות הציונית
העולמית בדבר מתן הכרה ומעמד לעיר אובות הממוקמת צפונית
לחצבה - כישוב לכל דבר;

ב. הועדה להתישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית,
רושמת לפניה את הודעת החטיבה להתישבות, כי היא נוטלת על עצמה
את האחריות להקמה ואת הטיפול - בישוב.

הת/57

קשר בין הועדה להתישבות וועדת השמות הממשלתית

יו"ר הועדה פותח.

מ ח ל י ט י ס , למנות את מזכיר הועדה להתישבות המשותפת
לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית כאיש קשר בינה לבין ועדת השמות
הממשלתית.

הת/51 מעלה האדומים

ב. מחליטים :

א. לאחר את הקמתה של מעלה אדומים באתר המוצע בסימן A של תכנית הפיתוח המטרופוליטני של ירושלים, שתכלול פריסה פיזית ואלמנטים כלכליים וחברתיים;

ב. משרד הבינוי והשיכון יפנה אל משרד הבטחון בבקשה להוציא צו איסור בניה באתר שבין שני האזורים המוצעים לבניה;

ג. משרד הבינוי והשיכון יתחיל בסלילת הכביש העוקף, אשר יתחבר בעתיד עם כביש בית חורון.

הת/52 האחזות נח"ל (ביר-מלגה)

מחליטים :

לאשר הקמתה של האחזות נח"ל בביר-מלגה.

646m

א"ת א"י, 1, 1978

מזכירות הממשלה

סג"ר

ש מ ר

פרוטוקול
ישיבת הועדה לעניני התישבות המשותפת
לממשלה ולהסתדרות הציונית
כ' בכסלו תשל"ט - 20.12.78

נכחו : חברי הועדה - השרים : א. שרון - יו"ר, ז. המר, ח. לנדאו, מ. נסים.

נציגי ההסתדרות הציונית : א. אביחי, מ. דרובלס, ר. ווייץ, א. כץ, ט. פרידמן, מ. ריבלין, א. תבין, א. שנקר.

נעדרו : חברי הועדה - השרים : ש. ארליך, ע. ויצמן, ג. פת.

נציגי ההסתדרות הציונית : ע. לוינסקי, י. שפירא.

סגן השר י. ארידור	- משרד התעשיה, המסחר והתיירות
ש. אבני	- המנהל הכללי, משרד הבינוי והשיכון
א. בראון	- משרד החקלאות
ע. מרחיים	- המנהל הכללי, משרד התעשיה, המסחר והתיירות
י. מרגלית	- משרד הבינוי והשיכון
מ. שמיר	- הקרן הקימת לישראל
ש. שטנר	- משרד האוצר
מ. בן-מאיר	- משרד החקלאות
ש. רביד	- החטיבה להתישבות, ההסתדרות הציונית העולמית
א. לוטן	- משרד האוצר
א. כץ	- הסוכנות היהודית
א. ליסנסקי	- מזכיר הועדה

סדר היום :	1/הת	פיצול מחולה למושב רגיל ולמושב שיתופי	2. א"י
	2/הת	בית-אל	5. א"י
	3/הת	הרחבת נווה צוף (נבי-סלח) על-ידי כניסה של גרעין נוסף למקום	
	4/הת	הרחבת קרני שומרון על-ידי כניסת גרעין נוסף למקום	12. א"י
	5/הת	ישוב הקבע של גרעין מעלה-אדומים	17. א"י
	6/הת	התעשיה בהתישבות החדשה	20. א"י

./פיצול

בפרוטוקול זה 25 דפים.

רשמה: יח"ב - א"י

הת/1 פיצול מחולה למושב רגיל ולמושב שיתופי

היו"ר, שר החקלאות, אריק שרון: אני פותח בזה את ישיבת ועדת שרים

לענייני התיישבות.

לצערי, לא התכנסנו הרבה זמן. הסיבה שלא התכנסנו

היתה היות והתקופה היא רגישה, ולא רצינו לדון בדברים שיש בהם כדי ליצור אפקטים שליליים, או דברים היכולים להזיק.

בינתיים הצטברה שורה שלמה של נושאים. אנסה ביעף לעבור על כמה דברים המחייבים החלטה מיידית. ניקח נושא נושא.

אחד מהנושאים שנעסוק בהם היום - שמיעת דו"ח על ביצוע

עבודות בשנה האחרונה.

כידוע לכם, מה שנקרא בתקציב העיבוי, סכום הכסף שנותן

700 מיליון ל"י, בתוספת של 60 מיליון ל"י נוספות שקבלתי קודם לנושא

כביש חוצה שומרון. לעומת זאת, יש לנו הרבה מאוד מקומות שלא בוצעה

תוכנית 9/78. התוכנית היתה צריכה להיות מבוצעת ולא בוצעה, ואינני

יודע מה הן הסיבות.

בתוכנית 79/78, היה צריך לבנות 7 ישובים בני קבע,

והדבר לא בוצע. נוצר מצב מוזר, שהוספנו כסף, שבכסף אנחנו הולכים לבצע

משימות שהיו מכוסות בתקציב 79/78.

נושא ראשון שאני רוצה לגעת בו - בעיית מחולה.

יש לנו ישוב בשם מחולה. בזמנו היה מושב שתופי, וקרה לו מה שקורה למושב

שתופי. אני פונה לכל מי שיכול להשפיע - לא לרוץ למושב שתופי. אני לפחות

מנסה להשפיע. המדובר פה במושב שתופי שהוא היום בנוי ומחולק אצאצא לשתי

קבוצות: קבוצה אחת - שרוצה להמשיך במושב שתופי; וקבוצה שניה - שרוצה

לחיות חיים של מושב רגיל. אנחנו רוצים במקום לפצל את הישוב לשניים.

מה שנקבל פה, זו החלטה על אותה משבצת ועל אותו

מקום.

לאוריינטציה (ניגש למפה) זהו כביש הבקעה שיוצא

ש. רביד:

מכיוון בית-שאן לכיוון יריחו.

הבעיה היום, כפי שאמר היו"ר - ישנם במקום 58 משפחות שמחולקות פחות או יותר שווה בין שתי הקבוצות. אחרי הרבה, הרבה נסיונות שעלו בחוהו, לנסות לראות בצורה כזו או אחרת, כיצד ניתן לגשר על פני שני הפערים, הגענו לידי מסקנה - שזה לא ניתן. אם לא רוצים לאבד את שתי הקבוצות, אין מנוס מאשר לבנות שכונה משיקה, בצמוד לישוב הקיים. הכונה להקים את הישוב השתופי בצורה הרבה יותר קומפקטית וצפופה. גם בגלל אילוצי השטח וגם בגלל הבעלות שיש בסביבה. כאשר הישוב יוקם, זה תהיה אגודה נפרדת וישוב נפרד.

אנחנו מציעים לוועדה לרון בנושא ולאשר אותו. אנחנו באים בהצעה זו לוועדה, אחרי למעלה משנתיים של נסיונות לגשר בין הקבוצות והדבר לא עלה בידינו. המחיר לא יותר גבוה מאשר בניית כל מוסד אחר, כי יש פה השענות על אותה חשתי. כל אחד מהישובים יהפך לישוב בפני עצמו וחלק ממערכות השרותים יהיו משותפים לשני הישובים. לפני שהגענו הנה אמרנו לעצמנו - בואו נראה, אולי אחת משתי הקבוצות לא כל כך חזקה ולא תצליח לגדול. כאשר הגענו לאפשרות, לתת להם לגדול במשך שנתיים, לא היתה צמיחה, כי היתה התגודדות, ברגע שהפרדנו ביניהם, נקלטו למעלה מ-25 משפחות בשתי הקבוצות ונאלצנו להסכים לחלוקה, לפרוח, שלו היינו צריכים להציע מלכתחילה, היתה אולי בעיה, לפזר זאת קצת אחרת בשטח. פה קיים מצב נחוץ. יש פה חסכון מבחינת התשתית המשותפת, אין חסכון מבחינת אוכלוסיה לפזר בבקעה, אלא כאשר שני הגופים הוכיחו שיש להם יכולת קיום.

מה לגבי חלוקת הקרקעות?

השר לנדאו:

המטבצת הקרקעית מיועדת. היות ואחד מושב רגיל, ושני,

ש. רביד:

מושב שתופי, ישנו הבדל לגבי הפרוגרמם התכנונית.

התוכנית במושב נוכל לבסס יותר על נושא של אדמות. דבר אחד ברור, מה שעמד לרשות מחולה, פלוס מה שחשבנו לגייס, יעמוד לרשות שני הישובים עם תוספת. יש לנו בנייה שלמה של קרקעות מעבר למערכת, שזה היה צריך להיות הפוטנציאל של הישובים הפוטנציאל לא מומשץ לולא היינו נזקקים להחלטה היום, היינו

מקימים את מחולה ב' 4-5 ק"מ על מאגר קרקעות מסויים. בגלל מה שקרה, אנחנו מציעים להקים זאת צמוד. בתנאים של היום, גם החיצוניים ~~שצצצצ~~ שאינם קשורים עם מחולה ובתנאים המקומיים, זה נראה לנו היום הפתרון השוב ביותר שניתן להגיע אליו.

מר אבני: שמעון, אמרת שיש פה תשתית משותפת, אולי תסביר, לפי המוצג, מהי התשתית המשותפת, כי התוכנית המוצגת

מוכיחה את ההיפך?

(ב) לשם מה צריך את הכביש החוצה?

ש. רביד: הכביש קיים, הוא מוביל לשובס. לא היה צריך את הכביש, לולא היה קיים.

התשתית בנויה על מוסדות חינוך לגיל הרך; על בית-כנסת.

ברגע זה אנחנו מציעים לפתור את הנושא המידי של מגורים באמצעי ייצור מקומיים.

א. כץ: התכנון למושב שתופי, לאור המגמה של הפיכת הישובים לישובים רגילים, האם בתכנון הפיזי אתם לוקחים בחשבון,

שמחר או בעוד 5 שנים, יכול לקרות שהחבורה תתפזר לגמרי?

ש. רביד: רוב הותיקים רוצים במושב עובדים, מושב אינדיבידואליסטי.

ר. וייץ: כן, אתה שמת את האצבע על אחת הבעיות המענינות

והמביכות ביותר. כל המושבים שאנחנו מתכננים עכשיו

הם לפי אמודל תכנוני פיזי, שאנחנו קוראים לו "מודל ב'", שיש בו אלמנט של פן. כלומר, אם החברים מגיעים לכלל דעה להתנחל, אפשר להתנחל מבלי לפגוע ביעילות ועתיד הישוב. היות וראינו שיש הרבה מקרים של העברות כאלה.

מצד שני, יש גם הרבה טרגדיות של חברים - שרצו להשאר, אבל המושב השיתופי, כאשר הוקם, הוא צורה התישבותית, בלי כל ספק שמניחה את הדעת, ואני לא צריך להביא כמה מושבים לתפארת שיש לנו בארץ.

על כן, זו היתה ההצעה שלי שאומרת - הבה נבנה מושב, שהוא מראש נבזר להשאר מושב שתופי צמוד, משיק במושב הקיים. והיה, מי שאחר כך, בתוך

המושב הזה אומר - אני רוצה לעבור לצורה מושב שונה, אומרים לו - בבקשה תעבור את הכביש ולא תפוצץ פה.

על כן, אני סמוך ובטוח, עם כל המחקרים שעשינו בנידון, שזה יהיה מושב שיתופי. מה גם שיש לו ברירה להוציא אותם החברים בכבוד. זו הייתה הסיבה שהצעתי בדרום, בקבוצת הקטיפים - להכניס מושב שיתופי אחד בתוך קבוצה של 6 מושבים. כי אז אתה לא עוקר אותו ונותן לו ברירה, ואז לאט לאט החומר האנושי המתאים ישאר פה. פה יש, לא רק נסיון חשוב לפתור בעיה, וגם בעיה התישבותית אנושית חשובה ביותר.

היו"ר, שר החקלאות, א. שרון: אני מציע, מאחר וזה ענין שהיה בטיפולנו,

מוכר, אני מציע לקבל את ההחלטה הבאה:

הועדה מאשרת פיצול מושב מחולה לשניים: חלק שיפעל

כמושב רגיל; חלק ישאר כמושב שיתופי, כאשר שניהם נשארים לשבת על אותה משבצת קרקע.

דבר זה נעשה בהסכמת המתישבים, לפי החלטתם, בקשתם.

כל אחד משניהחלקים ייושב במספר המתישבים המקובלת

במושב מסוג זה.

אם אין התנגדות להצעה אני רואה זאת כמאושר.

ההצעה אושרה פה אחד

הנושא הבא, שוב, דבר הנוגע לנושא של הפרדה -

הח/2 בית-אל

בעיית בית-אל.

בישוב בית-אל, כל הבעיות שיש לנו היום, כתוצאה

מההליכים המשפטיים הקיימים. הישוב התפתח בשני מקומות: יש לנו הישוב שמתפתח

בכניסה למחנה הצבאי; ויש לנו את הישיבה הנמצאת בחלק הצפוני של הישוב, כק"מ

צפונה מהמקום של הישוב עצמו, שכגוף בפני עצמה, חיה ופועלת. בישיבה יש

כ-20 משפחות החיות סביב הישיבה והם חלק דינמי של הישיבה, להערכת המלאה,

הישיבה תפתח לישוב קהילתי שיהיו בו אלפי אנשים. היום יש שם שני דברים

נפרדים לגמרי והם טובלים מזה, אחד מהקשר של השני. אני רוצה להעמיד זאת,

כל אחד בטיפול נפרד ולא במישורין.

מר בראון:

יש כאן ניגודי אינטרסים בשתי הקבוצות, ומבחינת

טיפול במקום, מאד רצוי להתייחס לזה כשני פרויקטים:

נושא העברות תקציבים וכו' וכו'. נראה לנו, שההתפתחות תהיה גם הרבה יותר טובה אם נשפל בזה כאילו בשני גופים נפרדים.

מר מרגלית:

פיזית הם רחוקים אחד מהשני?

היו"ר, שר החקלאות, א. שרון: פיזית הם רחוקים אחד מהשני. כל אחד נבנה לחוד.

אחד ישוב, ושני - מוסד חינוכי. הזיווג הזה הוא זיווג

לא טוב, הוא לא נוח. בעיקר בזיווג הזה נפגעת הישיבה וכל מה שסביבה, למרות שהיא דוקא החלק הדינמי ביותר בכל מה שקורה שם ומכל מה שמפתח יותר מהר. הבג"צ לא תופס שם. פשוט יש פה איזה שהיא עצירה. מדי פעם נוצרות בעיות שמחייבות התערבות שלנו. למרות ששניהם מאד חיוביים ושניהם מתפתחים, אבל זה שני דברים לגמרי נפרדים.

מר דרובלס:

ליד בית-אל הוקמה ישיבה, ק"מ צפונית, והוקמו שם כ-20

בתי מגורים, שהמטרה הייתה, עבור המורים של הישיבה

והסגל שצריך לשרת את הישיבה. קיימות במקום בעיות אנושיות בין שתי הקבוצות - בין הישוב והישיבה, והדברים לא מסתדרים כפי שהיינו רוצים לראות אותם. הבעיה הטכנית - אם נחליט להפריד זאת היום - החשיבה להתישבות לא תוכל לשפל בזה, כי רוצו יצטרכו לקבל החלטה של החשיבה החינוכית. אני בספק, איך מושב חינוכי, במקום כזה יוכל להחזיק מעמד והיכן ישאב את המשאבים שלו (א. שרון: מדוע לא?) היום אנחנו לא משפלים במוסדות חינוך כפי שמשפלים

בישובים.

מר שנקר:

השאלה: בכל פעם שתהיה איזה מתיחות בקבוצה מסויימת,

נלך בכיוון הזה, במיוחד כאשר כאן לא מדובר בשני

ישובים כי אם בישוב אחד ובמוסד אחד חינוכי. בעצם אנחנו לא מתכננים הקמת ישוב שני. השאלה שעומדת היא: האם אנחנו יכולים ללכת בכיוון הזה בכלל?

א. כץ:

אני לא מבין את המשמעות הפורמלית של המסקנה הזו.

מה המצב היום ומה זה נותן?

היו"ר, שר החקלאות, א. שרון: אני רוצה לחזור לרקע של הדברים. -בזמנו,

התחלת נושא בית-אל היה בזרוע, או חלק של ישיבת מרכז הרב, אשר רצה להתמקד בבית-אל. מאחר ולא ניתן אז לבוא לבית-אל, הם התמקמו באופרה, ושם התחילה לשבת הישיבה, שם קיימה את לימודיה, וזה היה הגרעין של בית-אל. כאשר התאפשר לעלות לבית-אל, עלו שני גופים, והם היו מלכתחילה שני גופים נפרדים. אחד מהם התישב במקום שבו תכננו, לפי התוכנית של המחלקה להתישבות, תוכנן הישוב הקהילתי. ז"א, מבנים זמניים של הישוב הקהילתי. כפי שאמרתי - זה ישוב גדול וגם היום אני יכול לומר, כפי שנראה לי כרגע, יש שם מספיק מקום לפתח ישוב מבחינת קרקע, לפתח ישוב רחב מאד. הישיבה, מאחר והיתה כל הזמן דבר נפרד, עברה והתישבה לפי התכנון, אלף מ' מהישוב והלאה, למקום שאינו מקומה הזמני, כי שם התחילו בעבודה של בניית הישיבה ממש, של מבני קבע ממש. שם הקירות נמצאים והיסודות ניצוקו שם ונוצר מצב, שכל הזמן, מלכתחילה, היינו צריכים להפריד שני גופים נפרדים. התקציבים זורמים דרך גוף אחד, אחד צריך להתחשב בשני, כאשר זה שני גופים נפרדים, גם בעתיד זה לא יהיה ישוב אחד.

שמעון רביד:

הרקע לבקשה ברור לי, כי באופן טבעי, החשיבה להתישבות כאשר מטפלת בישוב מסויים, היא אחראית מהצד הפרוגרמטי ותכנוני. בהחלט הסכמנו, שאותם אנשים שתעסוקתם תהיה בישיבה, אנחנו נשתתף בהקמת הישיבה - יעברו 10 איש לישיבה, מה שמסקיעים ל-10 איש במפעל מחשבים, נשקיע בישיבה. אנחנו בנויים לעבוד עם אגודות, אני מבין, שזה מה שיוצר את הקושי לישיבת בית-אל. כנראה נוצר ניגוד אינטרסים - כל דבר שצריכים לקבל, צריך להעביר דרך מזכירות הישוב. המזכירות, נדמה לי, שאין לה התנגדות להפרדה, אבל נדמה לי שאז צריך לקחת בחשבון, שכמוסד חינוכי הוא יצטרך איך שהוא להיות מטופל. שוב, אין לי התנגדות שלמוסד חינוכי ניתן את כל שרותי התכנון, אבל האחזקה שלו, לא יכולה להיות ישירות ע"י החשיבה, כי אז מתחילה להיות בעיה של תרומות ושכר לימוד. אם ההפרדה היא חיונית ודרושה לשם שלום בית, צריך שיהיה ברור, שאז החשיבה לא יכולה לעסוק בישיבה ויצטרכו למצוא לזה אבא אחד. (א. שרון: האם אתם לא מטפלים בארץ בשום מוסד חינוכי?)

היו לנו בת"ס חקלאיים, והיו ישיבות ששפלנו בהם, בישיבת אלון-שבות. בתוך אלון-שבות שפלנו בזה בנושא התכנוני. אין לנו שום נגיעה במה

שקורה בתוך הישיבה, ובצדק. אני גם אלא בנוי לזה. אני לא מסוגל לאמצא לבדוק מה נמצא בישיבה. כנ"ל לגבי בת"ס חקלאיים - נותנים את שרותי התכנון. אבל משכורות המורים, מאין באים התקציבים, כל זה לא בעיה שלנו.

מר אביחי: אני חושב שיש לי פתרון מכני לבעיה עקרונית.

הבעיה העקרונית, שהישיבה רוצה לקבל את הכסף והתקציב בצינור ישיר. אנחנו לא מעונינים בזה, מפני שזה יגרום לבעיות. מדוע לא להפוך את הישיבה לקבלן ולהודיע לקבלן כאשר מעבירים תקציב איקס?

מר דרובלס: עשינו זאת, אבל זה לא פועל.

מר בראון: אני מציע כך - אנחנו מדברים עכשיו על הישוב הזמני

בשני המקומות. יש באמת דברים שהמחלקה להתישבות, לא

היא משפלת. באחזקה השוטפת, לא היא משפלת. אנחנו מקימים ישוב, שהמפעל ותעסוקת אנשים - זה לא מנסריה ולא נגריה, אלא ישיבה. מה שאנחנו רוצים, להקים את הישוב שהמפעל שלו זו הישיבה. לא להקים את הישיבה אלא את האגודה הזו (ש. רביד: אם כך זה חלק מבית-אל).

יש למעשה שתי אגודות: אחת, אגודת בית-אל הגדולה,

שהקמנו אותה קרוב למחנה, וזה אנשים שבעיקרם ממשיכים לעבוד בירושלים, ובמשך הזמן יבנו להם אמצעי פרסנה במקום.

יש קבוצה שניה, שזה בית-אל, היום מונה 20, מחר 50, שהתעסוקה שלהם, בית האולפן הזה, או הישיבה. מה שאנחנו רוצים היום - לעזור להם להתמקם במקום הזה. הם יהיו אגודה כמו כל אגודה (קריאה: זה יהיה בית-אל ב'?)

בסדר, בית-אל ב'. זה אחד המקומות שכבר כל האנשים

עובדים במקום, מתפרנסים במקום. אני לא רואה בזה שום בעיה. זה הקמת ישוב נוסף שתי מזה.

מר שנקר: אנחנו שומעים, שאנשי בית-אל עובדים בישיבה?

היו"ר, שר החקלאות, א. שרון: הייתי מאד ממליץ לחברי הועדה לבקר שם,

אני חושב שזה היה משובב לב. זה אחד המקומות הכי

סימפטיים שיש לנו.

רענן וייץ: אני רוצה שהענין העקרוני יהיה מוסבר.

המחלקה להתישבות עובדת לפי תקנים. היא נותנת לפי תקנים מסויימים את אמצעי המחיה של הישוב. אמצעי המחיה של הישוב, יכולים להיות חקלאיים, תעשייתיים, יכולים להיות חינוכיים, בתנאי שזה ענף נושא את עובדיו, אז המחלקה להתישבות לא רק יכולה אלא צריכה לדעת לספק את ההשקעות הבסיסיות להקמת הענף. אם יש ענף שקוראים לו ישיבה, ושם בעלי מקצוע שמתקיימים הם מורים, ויש מוסד שמבטיח את ההכנסה - או שזה משרד החינוך או אחר - אבל המחלקה יודעת, ברגע שהשקיעה, הקימה ענף, הקימה מקור מחיה לכך וכך משפחות, היא צריכה להשתתף לפי התקנים המקובלים עליה. או שזה ענף נוסף לבית-אל, או שזה ישוב חדש שחי על זה, צריך לתכנן לקיים ישוב. יש סף שמתחתיו לא נרד. כך אני מציע לטפל בנושא הזה.

השר ניסים: אני ביקרתי במקום לפני 3,2 חודשים. אני מכיר היטב את המקום. היום יש מרחק של ק"מ, בין השטח שהתחילו להקים אותו כששח זמני, לא בתוך המחנה, אלא סמוך לכניסה למחנה. כאשר יהיו מבני הקבע, הם מגיעים עד סמוך לישיבה.

היו"ר, שר החקלאות, אצ שרון: המחנה כולו, שזה מחנה גדול מאוד, ולפי הערכתי, יעמוד בעתיד כמקום הקבע לישוב, ובעצם ישאר כל הזמן ועצם המחנה יהפך למקום הקבע של הישוב. יש שם מספיק מקום. כאשר הישוב יתפתח, הישוב של הישיבה יתפתחו על הגבעה, צפונית-מזרחית מהמקום. אז אנחנו יושבים על כל השטח החיוני שיש שם - על ציר רמלה-שכם והן על ציר של בית-אל לכיוון שייבה בית-יריחו.

השר ניסים: גם יכול להיות שצריך לשנות את היעדים. כאשר אני בקרתי במקום, נמס לי, ע"י האנשים המוסמכים - שלמעשה בית-אל, הישוב, יגיע כאשר יבנו את ישוב הקבע עד הישיבה. הם כעת מחליפים יעדים ובניני הקבע יהיו במקומם אחר (א. שרון: לא, לא).

אם מדובר על הקמת ישוב חדש לכל דבר, ואפילו ע"י שם אחר, אז אני מבין את ההצעה. היום אומרים - נחלק את הישוב הקיים ונאפשר את ישובם של שני החלקים כאשר כל אחד ישא את עצמו. הישוב החדש, במקום חקלאות, יעסוק רק בלימוד תורה, מורים. אמצעי הייצור יהיו הוראה,

במקום ב"ס חקלאי, במקום תעשייה או רפת, זה אפשרי. אז צריך להחליט על גבולות, שטחים ולראות בזה ישוב בפני עצמו. שאם לא כן, איזה מעמד, איזה שם, מעמד מוניציפלי, מה זה יהיה, זה אי בלתי מוגדר לחלוטין. אני מסכים, אם תהיה הצעה כזו, להצביע על חלוקת הישוב, יהיו שני ישובים. דברנו קודם על מחולה, משהו מעין מחולה. אם לא חלוקה, אני מרגיש דבר מוזר. ש. רביד: אני מציע, שיוטל עלי לבדוק את חלוקת בית-אל לשני ישובים נפרדים, במגמה חיובית. ואז, עם הכל בסדר בזה, תתקבל ההחלטה. ולא, נחזור לשולחן הזה. (רץ וייץ: בהתייחסות יש רק מגמות חיוביות).

מר אביחי: אני רוצה, מתוך מגמה חיובית, להעלות בעיה שהיא גם ספציפית לעניים זה וגם כללית לישיבה שלנו היום, והיא, בלי לגעת בהשלכות הפוליטיות, שזה לא בסמכות הועדה ולא בסמכות ההנהלה-הציונית, אם יודע או יתפרסם, בצורה זואו אחרת החלטה לחלק ישובים לשניים, זה עשוי להתפרש כדרך מתוחכמת לאכוף החלטות, כן לישיב, לא לישיב. אני לא מעלה את זה כחשד שלנו, אלא, אני מעלה את זה כאפשרות פוליטית, או אפקט בעיותי הזה. אני מבקש שניתן את דעתנו על כך. כי אם נחליט לחלק את בית-אל לשניים, או לחלק את מחולה לשניים, אתה חייב להסביר זאת. ברגע זה להסביר, יש בעיה. היו"ר, שר החקלאות, א. שרון: הסיכום של רביד מקובל עלי. רביד יבחון את הנושא במגמה חיובית.

מר שנקר: אני חושב, שישיבה צריכה להיות חלק של ישוב, ולא, שהוא יהיה ישוב נפרד. אני לא חושב, שבגלל זה שאנשים לא יכולים להסתדר, אנחנו מחליטים לחלק לשניים ישובים. כאן גם יש תשתית משותפת. אינני מבין, במיוחד כאשר שמענו שאנשי בית-אל עובדים בישיבה הזו. היו"ר, שר החקלאות, א. שרון: חרדתך מובנת לי. הייתי רוצה להדגיש - כאשר אמרנו - שאנשי בית-אל עובדים בישיבה, אלה אנשי בית-אל שחיים סביב הישיבה, שדרך אגב זו ישיבה מאד יפה. מר אבני: אני חושב, שאנחנו מערימים על עצמנו קשיים. אם נתקלנו

במחולה בבעיה, צריך לפתור אותה. אין כאן הבעיה, לגבי תרבות היחסים בין בית-אל והישיבה (א. שרון: זה תמיד היה דבר נפרד) זה צריך להיות חלק מהישוב. אם מדובר על הגדרה מוניציפלית אין שום הגיון להפריד. אם יתעוררו לזה, אפשר למצוא דרכים שלא תפגע הישיבה. מה קורה, אם ישיבה מסוימת בבני-ברק תסתכסך עם העירייה, יכריזו על זה כישוב נפרד? - אפשר לקיים את הישיבה כדבר דמני, לא תקני, ולתת את הסיוע הדרוש שמוסדות המדינה מצווים לעשות זאת מבלי ליצור דברים שלא יהיו הגיוניים. היו"ר, א. שרון, שר החקלאות: אני מקוה שרביד יקח בחשבון את ההערה, בבוחנו את הבעיה, הניצבת לפניו.

הנושא הבא - תוספת אוכלוסיין.

בבעיה של תוספת אוכלוסיין, שהיא החלטה

מוגדרת של הממשלה, אנחנו בנוה-צוף (היא נבי-סלח) יש לנו גרעין נוסף.

הרחבת המקום ע"י כניסה של גרעין נוסף.

יש גרעין, שהוא נולד באיזור של ת"א, בחלקו, אנשי

מר בראון:

תעשייה אוירית. אנחנו רוצים במקום להקים ישוב קהילתי,

אנחנו מתחילים בזה רק באיזור נבי-סלח, או חלמish, כפי שהיום ישנו.

המערכת הבטחונית, או יותר נכון, הממשל הצבאי, סגר את השטחים בשביל הישוב

הזמני. המחלקה להתישבות עוסקת בתכנונים של התישבות במקום הזה. הכונה,

שהגרעין הקיים היום, אן הישוב הקיים, למעשה, יתבסס על השטח שנמצא ע"י

הכפר ציר נזעם ועליו עושים את התוכניות. הגרעין השני הוא לאיזור אום-צפה.

היו"ר, שר החקלאות, א. שרון: זה ממש באותו מקום, זה שטח שגובל בשטח,

וזה גם במסגרת המדיניות המוצהרת.

אני קצת לא מבין במה דברים אמורים (א. שרון: אתה

שמעון רביד:

הופתעת בנושא הזה?)

כן. (א. שרון: אני מצטער. אני הסתמכתי על התוכנית שלכם).

אני יודע בדיוק מה אנחנו מתכננים. אנחנו מתכננים

אפשרות של פריסת 2-3 קהילות. אם משמעות ההבאה, לתת אישור למה שהאדריכלים

שלנו עושים, אני לא בטוח שזה צריך. אבל, אם המשמעות שמחר הגרעין יכנס

לאותו המחנה שנמצא הגרעין?

מר בראון: לא, חס וחלילה. מה שאנחנו רוצים, להתחיל לקשור את הגרעין.

היו"ר, שר החקלאות, שרון: אין לנו שום כונה להביא אותו לשם. יש לנו כונה,

שחברי הועדה ידעו, שבמסגרת הרחבת האוכלוסין, מאחר

ותוכנית האב שלכם מדברת באותו מקום בהקמה, שזה בעצם מין אשכול ישובים או שכונות קהילתיות, שכל אחת הערכנו בכ-250 משפחות, אנחנו רואים 3 כאלה. יש לנו אחת במקום. יש לנו כרגע שניה שרצינו לתת את התוקף הפורמלי ביניהם ובין אותו גרעין. אני שמח לומר, שהתכנון על ידכם, ויש תוכנית, פשוט, לתת דחיפה לתהליך הזה. לכן, זה לא מחייב החלטה, אלא יודע מידע ואינפורמציה לחברי הועדה.

הח-4 הרחבת קרני שומרון על-ידי כניסת גרעין נוסף למקום קרני שומרון. גם בקרני-שומרון, אנחנו נמצאים במצב

שיש לנו למקום גרעין נוסף. אולי תחילה, סקירה על מצבה של קרני-אצא שומרון. בקרני-שומרון, באופן בסיסי עלו כ-40 משפחות. קהילה יוצאת מהכלל, זה דבר סימפטי בצורה בלתי רגילה. יש להם הרבה ילדים, הם לא אומרים כמה. יש שם 4 בני-ילדים פעילים, מי שיצא לו לבקר שם, זה מחזה בלתי רגיל. יש לנו גם קרקע במקום, קרקע ממשלתית מובהקת, בהיקף של כ-7,000 ד". אין שום בעיה של קרקעות, אין שום מחלוקות על הקרקעות, הבעיה ברורה לחלוטין. בנוסף ל-40 משפחות אנחנו בתהליך של בנייה של 40 בתים נוספים. התושבים יכנסו לשם תוך זמן קצר. אנחנו עומדים להוסיף שם עוד כמה מבנים. אנחנו הולכים לבניית קבע נוספת. כבר קבענו 75 מבני קבע. אני מבין שמשרד התינוך ניגש גם כן לבנייה, ויש לי הבטחה מאבני, שזה יעשה במהירות מסחררת. יש לנו גרעין חדש, שהוא בעצם גרעין באופי אחר - יותר גרעין שרוצה לעסוק בחקלאות.

תנאי השטח. שם דובר בחקלאות אינטנסיבית, ושם זה עדיין

בתנאי גובה כאלה שאפשר לעשות זאת. יש לנו קרקעות באיזור חבלה, שזה קרוב

אליהם, ועוד כמה דונמים קרקע, אדמות יהודים עוד לפני מלחמת השחרור.

רצינו פשוט להביא לידיעתכם - שאנחנו ניגשים עם גרעין נוסף למקום, והוא יתישב בהמשך, מערכה לשלוחה הזו. כל השטח של קרני-שומרון ממילא מתחייב לבנות זאת כי זה שלוחות, שלוחות בשטח.

יש לנו פה בעיה שרצינו לקבל את החלטתכם. היום קרני-שומרון נמצאת בטיפול משרד השיכון והבינוי, והם בהחלט עשו שם עבודה יפה. שם מדובר על ישוב קהילתי מובהק. נוסף על כך, הקהילה שעולה כרגע, היא בהחלט תלך בכיוון של חקלאות. חשבתי, שבמקרה כזה, עדיף יהיה שנקשור אותה למחלקה להתישבות. זה נכון שזה יראה מוזר, שבמרחק כמה מטרים עובד גם משרד הבינוי והמחלקה להתישבות, אבל כך זה היה גם בימית. אני לא הייתי מציע, שניקח ישוב, שאנחנו רואים שיתפתח כישוב חקלאי, ונעמיד אותו בידי משרד השיכון. יתכן שבסופו של דבר יעברו למשרד השיכון, כאשר יהפכו לישובים גדולים.

מר בראון: זה גרעין שכבר כמה זמן פועל בשטח עם ועדות פעילות,

וכל הזמן מבקשים אפשרות להתישב באיזה מקום. הגרעין בעיקרו בנוי על אנשים מפתח-תקוה. כל הזמן לא הערכנו שזה עומד ממש על הפרק, לאחרונה הם הזמינו אותנו למספר פגישות, אני השתתפתי לפני זמן לא רב באסיפה כללית של כל הגרעין, היו שם מאות רבות, אני מניח שיש שם 120-130 משפחות שקיימות היום כגרעין מאדי רציני וכאשר הכונות שלהם מאד מוגדרות לגבי איכות החיים. האפשרות שעכשיו התבלתה לנו, גם מבחיה זו שהתגלה, בעקבות עבודות רבות שאנחנו עושים בשטחים על נושא של תוספת קרקעות קיימים של יהודים וקרקעות מדינה, הסתבר, שיש אפשרות באיזור של קרני-שומרון, שגם הוא היה מתוכנן למספר ישובים, להקים עכשיו את הגרעין הזה ולקשור אותו למקום. למעשה, זה גרעין שלא שפלו בו במחלקה להתישבות, כי לא היה לו דבר ממשי ביד, ברצוננו לקשור אותו למחלקה להתישבות.

מר דרובלס: במסגרת התוכניות הכלליות שלנו, יש שם בהחלט מקום להקמת

גרעין. הוא יכול לעסוק בחקלאות, שזה צביון אחר מהחלק

האחר של קרני-שומרון. האנשים עושים רושם טוב מאד והיהודים רוצים להתפרנס מחקלאות, וזה תואם את ההחלטות שלנו. אנני חושב, שזה יכול להיות דבר חיובי.

יוסי מרגלית: מבלי להתייחס לעצם ההצעה, אני מביע פליאה עם סיכום קיים,

שלפיו - משרד השיכון מטפל בקרני-שומרון שמורכבת משלוש

גבעות. בפועל אנחנו עוסקים על שלושת הגבעות.

מר דרובלס:

אינני יודע על איזה שטח מדובר. בעקרון, דברים

מסוג זה, מי הראוי שעם המוסד שאחראי לו יהיה תיאום.

היו"ר, שר החקלאות, א. שרון: הגוף האחראי זה הפוקוס היושב פה.

כל הדברים האלה הם דברים שמתארגנים. (י. מרגלית: איש

לא בדק מה אנחנו עושים בשטח)

מאד נשמח אם בישיבה הבאה תעדכן אותנו.

אני מציע לוועדה הנכבדה הזו, לקבוע לה קוים שלא יטבכו

ר. וייץ:

את המוסדות ואשר יוכלו ליעל את הביצוע.

יש חלוקה ברורה, היסטורית וטובה בין משרד הבינוי והשיכון כמוסד מישב

לבין החטיבה להתישבות כמוסד מישב. שניהם מוסדות מישבים. החטיבה להתישבות,

כפי שכתובה בחוק היסוד של המדינה הזו, עוסקת רק בישובים כפריים. בו בזמן

שמשרד הבינוי והשיכון עוסק בישובים עירוניים. נכון אריק, שקרו לנו מקרים

כמו ימית, קצרין, שעברנו מטיפול אחד לטיפול שני, אז גם האחריות עברה

ממוסד אחד לשני. זה שמשרד השיכון עוסק בבניית הישובים הנתונים לאחריותנו,

הוא עוסק בזה כשוחף. אני לא הייתי מציע לערבב את התחומים, הן לגבי הטיפול

בישוב, הן לגבי האחריות כלפיו, הן לגבי טיבו ותכונותיו של ישוב. אחם

משתיים, או שקרני שומרון אושרה כעיר, או כעיר פיתוח. אם זה ממש כך

ואם רוצים לעיר להוסיף מקור פרנסה חקלאי, זה יהיה בעיני מוזר, זה ניתן.

אז קיים משרד החקלאות, יתן להם בנוסף לתעסוקה שיוצר במקום.

אני לא מציע לערבב את תחומי האחריות והפעולה בין שני המוסדות המישבים,

כי מזה יצאו בלבול שאין כדוגמתו. אנחנו חייבים לשמור על א הפרדה, רק

בהפרדה נדע במי נתלה את ההצלחות.

אני מציע, לבחון את הענין ולקבוע את מהות הישוב

מה זה קרני-שומרון. אם זה ישוב עירוני, יש לו טיפול אחר. אם זה ישוב

כפרי, בבקשה. אם יש רצון להוסיף לישוב העירוני עוד מקור פרנסה חקלאי,

אני לא נגד זה, זה ניתן, יש ערים כאלה - רחובות - היא עיר שיש בה מקורות

פרנסה חקלאיים. אני מציע שהאחריות לא תעבור ממוסד למוסד. אם היא בידי

משרד השיכון, שתשאר עם משרד השיכון. יעסקו בחקלאות, יבקשו עזרה, נעזור.

אני מציע, שהאחריות לישוב תהיה ברורה ולא מעורבבת.

היו"ר, שר החקלאות, א. שרון: אני מאד התרשמתי מהמחשבה שלך בזמנו שקראת לזה "אשכולים", כאשר הצכת את איזור מעלות (ר. וייץ: זו מחשבה איך לתכנן ערים).

אני בכל זאת התרשמתי מכך. אנחנו מכירים את הנושא ויודעים, שיכול להיות מקום שהחחיל כישוב כפרי והפך לאט לאט לעיר, כמו גדרה (ר. וייץ: אז הועדה החליטה על כך והעברנו זאת). בזמנו הביאו זאת למרכז לתכנון להחלטה. היום, במידה

רבה, הגוף הזה מהוה גם את הנושא ההוא. איך אנחנו רואים את הנושא הזה של קרני-שומרון? - בקרני-שומרון, אנחנו בהחלט רואים מרכז עירוני. אם אחת שואל אותי: איך תראה קרני-שומרון בעתיד, אומר לך - שקרני-שומרון יש לה נתונים להתפתח לעיר של 20 אלף משפחות. הנוכחות שלנו מספיק חשובה. אם יש לנו היום קבוצת אנשים שרוצה להתישב במקום וכפי שאמרתי, בגלל אופי השטח, והאופי הסופוגרפי היום, גם צופית גובלת בכפר-סבא.

רענן וייץ: כאן מדובר על הקמת ישוב חדש, מוגדר ומתוכנן כישוב כפרי. אני לא בא להקשות, אני בא להבהיר. אחר כך המלאכה משתבשת, ולא הייתי רוצה לשבש אותה. להיפך אריק, אם זו עיר, ואם מתכננים אותה על שלוש בבעות, צריך להגדיר שכונה מסויימת, אף לשכונה מסויימת צריך להגיש עזרה בעניני פרנסה חקלאית, ברצון. אני לא מציע שלמשפחה אחת יהיו שני אבות, זה לא טוב.

מר תבין: אני חושב שנוצר מצב בתוך חלק מחברי הועדה, שאינו בקי ברזי היחסים בהתישבות, ואני לצערי נמנה על גא אלה שאינם בקיאים. אני יושב ומאזין לויכוח של מומחים, עם היסטוריה מאחריהם ויחסים, ואנחנו צריכים להחליט, לא החלטה פוליטית, החלטה מעשית, מבלי שתנתן לנו אפשרות לעשות ולהכין שעורי בית. לו הייתי יודע על הנושא הזה, הייתי מבקש מידידי וייץ או דרובלס, שישכילו אותי כדי שבאיזה שהיא צורה אדע יותר מאשר אני יודע כרגע מה ליעץ ועל מה להחליט. מה עוד, שהנושא הובא, אני מבין גם מתגובת חלק מהמשתתפים בויכוח, באופן בלתי צפוי.

אני פשוט מציע, מחוץ מגמה חיובית, על מנת ליעל את השתתפותנו בדיונים הללו, שמידע על דברים שאינם חסויים ושאינן חשש שיפרסמו אותם בעתונות לפני הישיבה, אחרי הישיבה זה בלאו הכי מתפרסם, שהדברים יובאו לידיעתנו כדי שנוכל להתכונן, נוכל ללמוד ואז גם נוכל לתרום משהו לדיון.

היו"ר, שר החקלאות, א. שרון:

אני מודה לך על הערתך.

מר דרובלס:

ההצעה על הקמת גרעין חקלאי באיזור קרני-שומרון,

תואם בהחלט את התכנון. אנחנו בכלל, לטווח ארוך

בשומרון ויהודה, מתכננים ישובים קהילתיים שעל פי רוב בנויים על תעשייה.

כאן מדובר על ישובים קטנים שבסופו של דבר יתאחדו ויהפכו לישוב אחד גדול.

כנ"ל לגבי קרני-שומרון. לעומת זאת, הגרעין החקלאי שיש לו אמצעי ייצור,

לא יהיה קשור בהתחלה על החלק של העיר, אלא תהיה אגודה נפרדת (ר. וייץ: אתה

מציע להקים ישוב נפרד?)

בקרני-שומרון מקימים אגודה חקלאית. האגודה החקלאית

תתפקד מספר שנים עד שקרני-שומרון תתאחד אתה. אבל בהתחלה, לפחות חמש שנים

ראשונות, עד שהישוב יתפתח, הוא צריך ליווי ישיר, כי אחרת לא יוכל להתפתח.

שטח יש לנו, גרעין ישנו. לנו יש מקום להקים את האשכול כגרעין חקלאי ואגודה

נפרדת, וכאשר יגדל יתאחד לישוב אחד. אנחנו בשלב זה מתחילים בשניים:

החלק העירוני והחלק הכפרי. החלק הכפרי יהיה בשלב זה עד 100-150 יחידות.

במשך הזמן יתאחד יחד עם האזור העירוני, וזה תואם את התוכניות של המחלקה

לאזור זה.

רענן וייץ: אני מציע, לדחות את ההחלטה בענין קרני-שומרון,

לישיבה הבאה.

היו"ר, שר החקלאות, א. שרון: מסיבות ברורות אנחנו לא מעבירים זאת קודם.

כי לפעמים, אתה מעביר נושא ומקבל משמעות שונה לחלוטין

מאשר כאשר אתה דן בו.

הצעת רענן וייץ מקובלת עלי, וזה יהיה הנושא לישיבה

הבאה. הייתי מבקש יוסי, אם ניתן, לישיבה הבאה שתביאו את תוכניותיכם.

ומה שיותר חשוב - שיהיה מגע ישיר ביניכם ובין המחלקה להתישבות. הח/5

מאותו סוג יש לנו עוד בעיה אחת - מעלה אדומים. - ישוב הקבע

כידוע לכם על העבודות שנעשות במעלה אדומים (הועדה כבר אישרה את העבודות במעלה אדומים). זה איזור שקרוב לירושלים. אני חושב שהוא בעל חשיבות רבה לירושלים. הוא אחד מהמקומות שרואים, מה שקראנו "ירושלים רבתי", הקפת החלקים הערבים של ירושלים בשרשרת של ישובים, שיהיו בעתיד ישובים עירוניים וגדולים (מדובר על שנים רבות) ז"א, הנשוא הזה של גוש-עציון, אלון-שבות, אפרת, כל האיזור הזה, איזור תקוע, מעלה אדומים, רימוני, כוכב השחר, בית-אל, כל אותה שבעת או פרסה שצריכה לאפשר את קיומה של ירושלים כעיר יהודית בעתיד. אנחנו רואים בכל אחד מהמקומות ישוב של עשרות אלפי יהודים - דרך אגב, כולם קיימים - כוכב השחר קיים; בית-אל קיים; תקוע קיימת - ז"א, הצד של אותם אילוצים מדיניים שמקשים עלינו לקבל החלטות אינם תופסים במקומות אלה, כי הם כולם הוקמו, וזה אחד מההשגים שהיו הן ע"י הממשלה הקודמת והן ע"י הממשלה הזו, בזמן שעוד אפשר היה, הדברים נעשו.

בעצם, מעלה אדומים נבנה היום הרבה יותר קרוב לירושלים, אבל במקום עצמו, במעלה אדומים עצמה, יושב גרעין מעלה אדומים בתוך איזור התעשייה. מדוע לא בנינו את מעלה אדומים במקום שנמצא היום? - לא בנינו אותה מסיבות אקולוגיות. אבל זה גרעין חזק, עם הרבה משפחות, והוא לא בא לשבת בחור ישוב עירוני, אלא רצה לשבת במקום שיתפתח כישוב כפרי. כרגע ישנה בעיה של מקומו וקביעת המקום שלו. יש לנו גבעה שכולו בתוך הגוש שנקראת "גוש אדומים" וחשוב שנקבל החלטה על בניית הקבע של הישוב הזה.

שמעון רביד: זה הנושא הרביעי שנוחת עלי כהפתעה. אי אפשר לעבוד

כך. אפשר לשמור על סודיות ולא לעשות כלום זה יהיה

הכי סודי.

היו"ר, שר החקלאות, א. שרון: אורי, לא יכול להיות שלא קיימת אתו מגע

בנושא הזה.

עוד בטרם יתחיל הדיון בנושא, אני מודיע, שהיום לא

יוחלט סופית אלא ידון והדבר יסוכם בישיבה הבאה.

בשביל איזור התעשייה נמצא כסף, ויש גם כביש המוליך

מר בראון:

מירושלים ליריחו, וזה המחנה הזמני, שיש בו בתח"ר.

העיר החדשה, שפעם היתה מתוכננת במקום אחר, בונים בשטח עזריה.

מר אבני: אלה שיושבים במישור אדומים, הם המועמדים לעיר מעלה-אדומים?

היו"ר, שר החקלאות, א. שרון: חלק מהם. הם לא חשבו להיות גרעין עירוני.

אני מקוה שמה שאתם בונים בעיר מעלה אדומים, כודאי

תבנו אלפי יחידות דיור, אני מקוה שלא תבנו, לא במישור ולא בנתניה, והכל

יעבור לחיזוקה של כירת ישראל.

מר בראון: מה שרציתי להסביר על המפה - כביש ארץ המרדפים, עכשיו

מזפתים אותו, אני מקוה שבקרוב יגמרו אותו.

היו"ר, שר החקלאות, א. שרון: כונתנו לזפת עד גיתית.

השר ניסים: זכורני שלפני חצי שנה, או 5,4 חודשים, הובאה לוועדה

זו הצעה, לקבוע את המקום של הישוב העירוני של מעלה-

אדומים. ובשעה שהועדה החליטה מה שהחליטה היכן להקים את העיר, נקבע מקום

שקראו לו "אי", לא העלתי על דעתי שזה במקום הקיים. הבינותי, שהקיים נשאר.

אני מבין, שהיום אתם מציעים לשנות את המקום הקיים (א. שרון): הקיים יושב

במקום זמני)

כאן מוצע להתרחק 3 ק"מ מהקיים. אני חושב שהדבר מובן

מאליו ולדעתי אין צורך בדחיה, צריך לקיים אותו.

מר דרובלס: ובכך, מעלה אדומים עלו לפני כ-2,5 שנים, והם היו

צריכים להיות ישוב קהילתי לכל דבר. אחר כך החליטה

הועדה הזו, לבנות זאת כעיר והגרעין נשאר במחנה הזמני. (י. מרגלית: גם ההתחלה

דברה על מחנה עובדים. האיכלוס בפועל היה ע"י קבוצת אנשים שהתגבשה)

התגבשה קבוצת אנשים שהביעו את רצונם להיות בעיר חקלאית.
הזמני

עכשיו באה הצעה - היות והמחנה אצטאי מיועד לתעשייה, מבחינה אקולוגית מציעים

שמקום הקבע יעבור מעבר לכביש. אין לזה חשיבות כל כך רבה, אם נקודת הקבע

תהיה פה, מזרחה או מערבה 100 מ'. באופן עקרוני אפשר לאשר את הקמת נקודת

הקבע ואולי המומחים יקבעו את מקום הקבע.

רענן וייץ: יש לי הצעה קונקרטית. אני כירוע לך, ואני לא יודע

אם ירוע לכל חברי הועדה, הכינונו תוכנית איזורית

כוללת, כיצד יש לקשור את הבקעה עם הבקעה הזו כחלק והשקפה התישבותית המקובלת על כולם.

היו"ר, שר החקלאות, א. שרון: (א) כל אאא מה שעשתה הממשלה הקודמת, מקובל עלי

בתוספת הדברים ש נחנו מוסיפים בענין התישבות.

רענן וייץ: ההצעה כידוע מצביעה על הצורך, לדעתי צורך דחוף

מאילפעם, על הקמת 16 ישובים אשר יעברו את החיץ,

שלפי עניות דעתי, החשוב ביותר לעתידנו, לאורך הירדן. כאשר אני אומר - לאורך

הירדן - זה ממש בבקעה ובפסגות. באותם מקומות שלא צריך היה בהפקעת קרקעות,

בהתנצחות עם ערבים וכו'. הקשר מגיע, כולל הקומפלקס של כוכב־השחר.

על כן אני מציע, וזה התפרסם, וזה ידוע - אני מציע להביא לידיעת הועדה את

כל ההצעה. להראות, להטביר אותה, כי היא הצעה שהשקיעו בה הרבה מחשבה

התישבותית-כלכלית-פיזית, מכל הבחינות, כפי שאנחנו יודעים לעשות תוכניות.

בתוך המערכת, שהיא מערכת אחת, פונקציונלית-התישבותית, להציע לגרעין

הזה אחד המקומות, ואז עשינו עבודה כהלכתה.

לי קשה לומר, אם זה, מבחינה פוליטית מועד מתאים. יכול להיות שכדאי לדחות,

אבל בתוכנו, לא הייתי מציע לעשות דברים שאינם חלק ממערכת חקלאית שעברה

את הבדיקה, ויש לנו, לשמחת כולנו, יש לנו אפשרויות כאלה. למה להביא דברים

שהם אחר כך נשארים מבחינת אפיוזורות?

מר תבין: גם השר ניסיון כבר הסכים להצעה הזו. למעשה, הועדה

בנושא הזה כבר דנה, בזמנו הוחלט גם. אני מבין את

הכונה של פרופ' וייץ, לא לנגוע בדברים שיכולים להתפרטם ויגרמו לתקלה.

בנושא הזה דנו ונקבעה הלכה. כל מה שקבלנו היום זה הסבר על הפרש במאות מטרים

ביחס למקום. אני חושב, שצריך להתייחס לזה כתובפת, הסבר לדיון הקודם, ומאחר

שזה כבר התקבל, לאשר זאת.

היו"ר, שר החקלאות, א. שרון: רענן, הענין כזה - אנחנו לא יכולים להתעלם

מהענין, שדברים הנידונים פה, נניח שרק מוצגים כתוכנית -

גם הממשלה חזרה והצהירה - שתדון בתוספת ישובים ברמת־הגולן, בקעת־הירדן

וחבל עזה. אבל להודעה הזו נתלוחה הודעה נוספת שאמרה - הממשלה תדון ותחליט בנושא הזה. כלפי חוץ, אנחנו יכולים להתעלם מהנושא הזה. אם אנחנו באים ואומרים - אנחנו דנים בתוכנית, לא מבדילים כאשר אתה יוצא באחת מהתוכניות הניזונות שמתפרסמת מיד. מיחסים זאת לממשלה.

לכן כרגע אני לא יכול כאן לקיים דיון על כלל התוכנית עד שיהיה דיון בממשלה. אני יכול להבטיח לך נאמנה - שאני מעלה זאת בממשלה. מאחר והנושא הזה גם קיים בתוכנית הזו, ומאחר ופה, כל מה שאנחנו עושים ומה שאמר השר ניסים וד"ר חבין, בעצם יש לנו פה ישוב זמני, כאשר יש לנו החלטת ממשלה - שהישובים הם ישובי קבע. אנחנו מחליטים החלטה, בלי להתיחס לישוב המוגדר. אנחנו מקבלים החלטה - שהועדה החליטה על כך שגרעין מעלה אדומים, ישוב הקבע שלו יהיה במקום המסומן במפה.

אני רוצה לעבור לנושא אחר - נושא התחבורה. פעם היה לנו שר תחבורה והיה למי לפנות, היום אני לא יודע למי לפנות. אני מבקש מכל אחד מחברי הועדה היושבים פה, שכל אחד יפעיל את הלחץ שלו. יש לנו בעיות חריפות בנושא התחבורה. לצערי, אג"ד אינו נכנס לישובים. אני מוטר לכת זאת כאינפורמציה.

בקשתי מיורם ארידור להשתתף אתנו היום בישיבה כמ"מ

שר התמ"ת.

הת/6 התעשייה בהתישבות החדשה

כל הישובים שסיכמנו פה היום עליהם, הם ישובי קבע. נכון שלא לכולם מוגדר השטח. יכול להיות שפה חסר שטח, שם חסר שטח. למשל, אלון-מורה, או קדומים כפי שנקרא, הוא התפתח באיזור המחנה - גם מחנה שומרון עובר למקום אחר, ויכול להיות שגם מחנה בית-אל עובר. מה בעצם קורה כאן? - יש לנו צורך בכל אחד מהמקומות לדחוף נושא תעשייתי. לא יעזור שום דבר, אם לא נעשה פה פעולה ע"י מאמץ ממלכתי, לא נוכל לחת דחיפה. נכון, אופרה התארגנה די הרבה בכוחות עצמה, והיום, 60% מהאנשים מתפרנסים מהמקום. אותו הדין בקדומים - הרבה אנשים מתפרנסים במקום. מוכרחים לדחוף מפעלי תעשייה קדימה. בחרס הקימו שני מפעלי תעשייה. בזמנו הצבא עשה זאת - מפעל לתפירת חגור ומפעל של תע"ש. כל מפעל אחר ממשיך חיוני, כי בעקבות דבר

כזה יש התפתחויות נוספות. נכון, יש לנו בעיות של חשמל וכו' - אני אומר לקיים מבישה אישית עם שר האנרגיה בכל מה שנוגע לחשמל - יש לנו החלטה ממשלתית שהוחלט להזרים לישובים קוי מים וחשמל להוספת מקורות מים. הייתי רוצה שתקחו זאת כתוכנית חירום, ממש בקשה כתוכנית חירום, ללכת ולתת לאנשים האלה לפחות התחלה של חיים במקום.

יש פה שני דברים: (1) נושא של מבני תעשיה, שזה נותן

את האפשרות ליוזמה אישית. זה בלבד לא מספיק. מוכרחים היום, לכל אחד מהמקומות להביא מפעל תעשייתי, קחו את זה ממש כמשימה.

יורם ארידור: אני בהחלט שותף לדעה שלך, לגבי הצורך, לתת דחיפה ממשלתית לנושא. לא ידעתי בדיוק על מה יהיה הנושא, לכן לא לקחתי

אתי את הפרטים, ולא הבאתי את האיש הקשור ישירות במשרד לנושא. לפי הטיפול שלי בנושא, בחודשיים האחרונים, הבעיה העיקרית לגבי הקמת תעשיה, זוהי הבעיה של התשתית, על מה שדברת עכשיו. דהיינו, אין לנו היכולת להקים את המפעל, כל עוד לא קיימת התשתית של חשמל ומים. מבני תעשיה קל להקים, העניין מתעכב בגלל חוסר בחשמל ומים. נקודה זו אין בכוחו של חמ"ת לפתור. הממשלה יכולה לפתור זאת עם הגורמים האחראיים על כך. לאחר שתהיה התשתית, לא יהיה עיכוב בגלל מחסור של מבני תעשיה באותם מקומות, כמו: חרט ומקומות דומים.

דבר שני - יש לנו מחסור בפועלי תעשיה. כלומר, אפשר

להקים את המפעלים - יהיו לנו מבנים וחהיה תשתית - ולא יהיו פועלים. מצד שני, המפעל בא ואומר - אם אין פועלים אני לא יכול לקום. כאשר הוא לא יכול לקום, אין הפועלים שיבואו, כי המפעל עדיין לא קיים. כדי לפתור את המעגל הזה, פניתי לכל התנועות ההתיישבותיות ובקשתי שימסרו לי רשימה של כל

המועמדים להתיישבות שרוצים להתישב כעובדי תעשיה במקומות התיישבות ביהודה ושומרון. יש תנועות התיישבותיות שהן לא בנויות לתעשיה. הן בנויות לחקלאות, עד לרגע זה לא קבלתי משום תנועה התיישבותית רשימה כזו. חזרתי והזכרתי לאחדות מהן את הצורך ברשימה, כולל גוש-אמונים. אם תנתן לי רשימה של מועמדים שהם עובדי תעשיה, אוכל לסווג אותם לפי מקצועות. אם אני יודע שיש לי מספר מסויים של פועלי מתכת, אני יכול להקים בשבילם מפעל, ואני יכול גם לרכז אותם למקום אחד.

אני מקוה שנתגבר על הבעיות האלה, וכאשר יהיה מפעל אחד, אפשר לרכז אליו משיכות אחרות. לגבי עניין התשתית, אינני יכול להתגבר, זה עניין של משרד האנרגיה. אין לי בעיה כספית בנושא הזה, אין לי בעיה של חוסר מבנים. זהו לפי הערכתי המפתח לפתרון הבעיה.

היו"ר, שר החקלאות, א. שרון: כדי לדחוף את נושא התשתית היה לנו חשוב מאד שתאמר לנו - אני הייתי בחרט, רוצה לבנות דבר כזה וכזה, מפעל כזה או אחר. אם אתה תאמר - אני לצורך זה צריך את המים, או עוד יישור שטח, נוכל לדחוף את העניינים.

יורם ארידור: יש דברים שאוכל לומר, יש דברים שלא אוכל לומר.

עדיין אין לי היזמים לנושא.

כל מה שאוכל להביא לידיעתך, אביא.

השר ניסים: אני חושב, שיש ערך עצום בהקמת הישובים עצמם, ואין צורך לנמק למה. לכן, כל מה שזה בידי תמ"ת או משרד

אחר, צריך להיות מאורגן ולא מקרי, ואני מקוה, שתעשה פעולה בכיוון זה.

יש לי הערה - מתוך ידיעה קודמת שהיתה לי, צריך

לשנות החלטה קודמת במשרד תמ"ת לגבי מעלה אדומים. התנאי היה - מי שרוצה להקים במקום מפעל, צריך שיהיה מפעל המעסיק מינימום 50 עובדים. אני לא מבין את ההגיון הפגום שהיה טמון בדבר. אולי היום מישור אדומים מאוכלס בתעשייה, אבל היה ידוע לי, שזה גרם למכשולים ליזמים רבים, שיכלו להעסיק רק 15-20 עובדים, אם לא היו 50, לא נתנו רשות להקים שם תעשייה. כך הנחה שר המסחר הקודם את משרדו. אני מציע לבטל את הדבר הזה.

היו"ר, שר החקלאות, א. שרון: מה שאתה אומר מקובל עלי לחלוטין.

יוסי מרגלית: לגבי מבני תעשייה, אין בעיה. אנחנו בצורה כזו או אחרת

נותנים את התשתיות הישוביות. אני רוצה להעיר לגבי חרט.

בחרט אין קרקע, ואי-אפשר יהיה להזיז את חרט אם לא תהיה

קרקע.

היו"ר, שר החקלאות, א. שרון: אני לא רואה היום אפשרות לקחת ולסגור אלפי דונמים. בקשתם 300 ד', קבלתם. בעניין זה, למרות שהייתי

רוצה שהכל יהיה סגור, אנחנו חיים במציאות מסוימת. כרגע, ל-75 בתי הקבע
הזעקה עלתה, וקבלתם זאת. פנינו בקשר ל-300' נוספים.

אני רוצה לסיכום לומר לכם על מה נדון בישיבה הבאה:

נבקש משמעות רביר, להציג את התוכנית על הגליל.

נרצה להציג פה את המחשבות לגבי חבל בית-ג'וברין, נחושה, להב.

כפעם הבאה לא נתחמק מאחרי העימות של המחלקה להתישבות

ומשרד השיכון, בכל הנושא של דיווח מה קרה בכל אותם 7 ישובים שצריך היה

לבנות בניית קבע בשנת 76/77 (י. מרגלית: התקציב קיים, ברגע שיגמר התכנון

אפשר יהיה לבנות).

אנחנו מוטרפים את ההודעה הבאה:

הועדה להתישבות דנה היום בבעיות שונות ביהודה

ושומרון. נושא הדיון כרוך בשיתופם וארגונם של הישובים.

עוד מילה לקק"ל - יש לי פנייה וקריאה אליכם - כל

מקום שאפשר ליער, קרקעות מדינה, ליער בשומרון, בגליל, בכל מקום.

אני מבקש, תדחפו את העבודות בכל מקום.

תודה רבה, הישיבה נעולה!!!

פיצול מחולה למושב רגיל ולמושב שיתופי

הת/1

יו"ר הועדה להתישבות פותח.

בדיון משתתפים: השרים ח. לנדאו, א. שרון; ה"ה ש. רביד, ש. אבני, א. כץ, ר. ווייץ וא. בראון.

מ ח ל י ט י ם , על-פי בקשת מתיישבי מחולה, החלטתם ובהתאם להסכמתם - לאשר את פיצולה של מחולה לשני חלקים; כאשר חלק אחד ימשיך להתפתח כמושב שיתופי והחלק השני יתפתח ויפעל כמושב רגיל. שני חלקי הישוב ישארו על אותה משבצת קרקע.

בית-אל

הת/2

יו"ר הועדה להתישבות פותח.

בדיון משתתפים: השרים א. שרון, מ. נסים; ה"ה מ. דרובלס, א. שנקר, א. כץ, ש. רביד, א. אביחי וא. בראון.

מ ח ל י ט י ם , להטיל על ראש החטיבה להתישבות של ההסתדרות הציונית העולמית, לבדוק מתוך מגמה חיובית ועל דעת הועדה להתישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית את חלוקתה של בית-אל לשני ישובים נפרדים. כל מגמה אחרת שתסתמן מן הבדיקה האמורה תובא להכרעה בפני הועדה להתישבות.

הרחבת נווה צוף (נבי-סלח) על ידי כניסה של גרעין נוסף למקום

הת/3

יו"ר הועדה להתישבות פותח .

בדיון משתתפים: השר א. שרון; ה"ה א. בראון, ש. רביד, מ. דרובלס, ר. ווייץ, י. מרגלית וא. תבין.

ההחלטה שמורה במזכירות הממשלה.

הרחבת קרני שומרון על-ידי כניסת גרעין נוסף למקום

הת/4

יו"ר הועדה להתישבות פותח.

בדיון משתתפים: השר א. שרון; ה"ה א. בראון, מ. דרובלס, ר. ווייץ, א. תבין וש. רביד.

ההחלטה שמורה במזכירות הממשלה.

./ישוב

ישוב הקבע של גרעין מעלה אדומים

הת/5

יו"ר הועדה להתיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השרים א. שרון, מ. נסים; ה"ה מ. דרובלס,
ר. ווייץ וא. תבין.

מ ח ל י ט י ס , ישוב הקבע של גרעין מעלה אדומים יהיה מעל
למפגש של כביש "ארץ המרדפים" ואדי-קלט ויהיה בטיפול של החטיבה
להתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית.

התעשייה בהתיישבות החדשה

הת/6

יו"ר הועדה להתיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השרים א. שרון, מ. נסים; ה"ה י. ארידור וי. מרגלית.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת

647M

סליק 10

1 חלק 2

מוכירות הממשלה

ש מ ר

פרוטוקול
ישיבת הועדה לעניני התישבות המשותפת
לממשלה ולהסתדרות הציונית
כ"ח בתמוז תשל"ח - 2.8.78

נכחו : חברי הועדה - השרים : א. שרון - יו"ר, י. הורביץ, ז. המר, ח. לנדאו, מ. נסים, ג. פת, מ. עמית.

נציגי ההסתדרות הציונית : מ. דרובלס, ר. וייץ, א. תבין, י. שפירא.

נעדרו : חברי הועדה - השרים : ש. ארליך, ע. ויצמן.

נציגי ההסתדרות הציונית : א. אביחי, א. כץ, ע. לוינסקי, ט. פרידמן, מ. ריבלין, א. שנקר.

י. אגרט	-	משרד האוצר
ש. אבני	-	המנהל הכללי, משרד הבינוי והשיכון
סא"ל ז. ארז	-	צבא-הגנה-לישראל
מ. בן-מאיר	-	נציב המים
א. בראון	-	משרד החקלאות
מ. בצראי	-	משרד התחבורה
י. כהן	-	משרד התחבורה
א. ליטן	-	משרד האוצר
אל"מ ג. נגל	-	צבא-הגנה-לישראל
מ. נהוראי	-	משרד הבטחון
מ. עיבמור	-	מינהל מקרקעי ישראל
ב. קלטר	-	לשכת שר החקלאות
ש. רביד	-	החטיבה להתישבות, ההסתדרות הציונית העולמית
ש. שטנר	-	משרד האוצר
מ. שמיר	-	הקרן הקיימת לישראל
א. לישנסקי	-	מזכיר הועדה

סדר היום :

הת/58	תחבורה צבורית לשובים החדשים ביהודה, שומרון ורמת הגולן	הת/58
הת/59	גרעין יריחו - העברת הטיפול בו לידי החטיבה להתישבות	הת/59
הת/60	של ההסתדרות הציונית העולמית - המשך הדיון הבניה בשובים החדשים	הת/60
הת/61	חבל יהודה ושומרון בחטיבה להתישבות של ההסתדרות הציונית העולמית	הת/61
הת/62	כפר הורדים	הת/62

תחבורה.

בפרוטוקול זה 33 דפים.

רשם: מ. לוי

הח/58. תחבורה ציבורית ליושבים החדשים ביהודה, שומרון ורמת-הגולן

היו"ר השר א. שרון: אני פותח את הישיבה.

היו"ר השר א. שרון: הנושא שנדון בו הוא התחבורה ביהודה ובשומרון ובאותו הקשר גם ברמת הגולן. קיימנו דיון לפני מספר שבועות ובו סיכמנו למצוא כל דרך לכך שתהיה תחבורה אזרחית סדירה ביושבים. לא מופיע משום מה הנושא של קרית ארבע, אבל זה כולל. אחמול קיבלתי פנייה משר התחבורה שהוא הציג בו את הקשיים התקציביים. הוא טוען על 8 - 9 מיליון ל"י. לכן אנחנו מעלים את הנושא הזה.

מר כהן: בהצעה המונחת לפניכם יש הבחנה בין הקוים השונים. בסעיף א' אנחנו מציעים הסדר לגבי ששה קוים בעוד שבסעיף ו' אנחנו ממליצים להגיע להסדרים מיוחדים לגבי הפעלת 4 קוים אחרים.

ישנם קוים שהם משנת 1967. יש בקשות של יושבים באיזורים בהם "אגד" נוסע לפני שנים רבות. אנחנו חושבים שכל אותם קוים ש"אגד" מפעיל ונדרשת תוספת נסיעה או התאמת השירות המבוקש, לא צריך לשלם סובסידיה מיוחדת; לגבי הקוים שמופיעים בסעיף א', ניתן לקרוא להם קוים חדשים שההפעלה שלהם נתבקשה יחסית לא מזמן, לגביהם מציעים דין אחר. אם נעתר לבקשת המפעילים לשלם סובסידיה מיוחדת על הקו ירושלים - קריית ארבע, למשל, אז מחר תידרש סובסידיה נוספת. במידה ו"אגד" יידרש להתאים שירות עירוני בתחום הקו הירוק ולא דוקא מעבר לקו הירוק הסידור שונה, אנחנו חושבים שהעתרות לאגד בסעיף ו' הוא סיכון.

פנינו גם לאגד וגם ל"דן" וביקשנו מהם הצעות להפעלת הקווים. ל"אגד" יש יתרון א' יחסי בקווים האלה מכיון שהוא פרוס על כל הארץ והגמישות שלו רבה יותר. יחד עם זה היינו רוצים שדברי ההסבר יופיעו כחומר רקע מסיבה פשוטה: כי ברקע אידועים ש"אגד" ו"דן" הראו גמישות גבוהה יותר כדי להתקרב לעמדות הועדה, "אגד" הוריד מחירים במידה מסוימת.

היו"ר השר שרון:
אנחנו לא דנים ב"אגד" או "דן" אלא בקווי תחבורה סדירים. אנחנו לא מחלקים קונצסיות לחברות.

מר כהן:
פחרנו את ענין הקווים המופיעים בסעיף א'.
אשר לקווים המופיעים בסעיף ו', אין לנו פתרון מידי נצטרך להתמודד על זה עם "אגד".

היו"ר השר א. שרון:
מה קורה עם בית-אל, מה קורה עם מעלה האדומים ומצפה יריחו?
קבעתם אחת לכמה שעות צריכה להיות תחבורה למקומות?

מר כהן:
כן, לפי זה התחבורה עובדת. אני מבין שהיו בקשות של הישובים להפעלת תחבורה מעבר למה שנקבע.

מר בצראווי: שר התחבורה נקרא אל מר ארליך ואולי יבוא ב-10.

השר ג. פת: אני מציע לדחות את הדיון בסעיף הזה עד שיגיע

שר התחבורה. יש פה נושא עקרוני. אני חושב -

זה היה קונצנזוס בועדה - שכאשר דנים בכל נושא שנוגע ליהודה ושומרון ורצועת עזה וחבל ימית, שזה חלק ממדינת ישראל, לא יחמך שמשרד התחבורה יזרוק את זה חזרה.

היות והעמדה עקרונית, אני מציע שנמתין עד שיהיה

שר התחבורה.

הח/59. גרעין יריחו - העברת הטיפול בו לידי החטיבה להתישבות של
ההסתדרות הציונית העולמית - המשך הדיון

מר בר-און: מדובר במצפה יריחו, זה ישוב שהוקם בצורה לא הכי

ממוסדת. בסופו של דבר משרד השיכון בנה את המבנים

ובישוב נבנו 52 יחידות דיור, חלקם קווקיות. עכשיו זה בשלבי גמר. תוך
חודש או חודש וחצי יחברו את האינסטלציות לבנינים.

הבעיה הייתה שיש לגרעין הזה מספר אנשים די רב

אבל אינם יכולים להימצא במקום. גם אלה שהיו במקום במשך 6 - 8 חודשים
חיו בו בתנאים גרועים. אני לא חושב שאיזה גרעין היה מחזיק שם מעמד.

ראיתם בטלוויזיה את ההתפתחויות שהיו. הקמנו ועדה במשרד החקלאות שהיתה
מורכבת מאנשי התישבות ניטרליים שהוציאה מסקנות לגבי עתיד הישוב הזה והמשך
חיו. לא אעמוד על כל מסקנות הועדה, היא יושבה מספר רב של ישיבות, כל
האנשים קיבלו את המסקנות. ניהלנו מו"מ עם מספר אנשים שירכזו את הגרעין

הזה, אנשים רציניים שמסוגלים להקים ישוב חדש בתנאים קשים. סוכם אתמול על הרצל מזיא. הוא ישב שם מיום ראשון ויהיה המרכז של הגרעין. קבענו חלוקה בין שני הגרעינים, חלק מיועד להקים ישוב בבקעה וחלק ישאר במקום כמרכז קהילתי.

אנחנו רואים את גמר הבניה של הבתים וקבלת

המתישבים החדשים לשני הגרעינים שישבו במקום כהתחלה של טיפול בישוב כמו כל אמצעי הישובים. יש אנשים טובים מאד שרוצים להצטרף אליהם. מבחינת המוסדות המיישבים איננו רואים את הנושא הזה כנושא סגור. מה שהיה, אנחנו מקווים שיסתיים. אנחנו צריכים ללכת בדרך שהלכנו בה עד היום של הקמת ישובים ע"י הסוכנות או האגף לבנייה כפרית. במקרה זה, הכרחי שהסוכנות תקבל את הטיפול בישוב, אי אפשר להמשיך בלי זה.

השר ג. פת: אני רוצה להודיע שבמצפה יריחו משרד הבינוי והשיכון

נתבקש לבנות את הבתים. אני רוצה לומר שעדיין הנושא התקציבי לא סודר. השקענו 17 מיליון ל"י ולא קיבלנו גרוש אחד. אני אחזור על הערה זו כמה פעמים כי זה מצטרף ל-80 מיליון ל"י שלא קיבלנו עליהם גרוש אחד, וזה מצטבר לסכום שלא נוכל לעמוד בו יותר.

היו"ר השר א. שרון: היה דיון אצל ראש הממשלה לפני מספר ימים,

בהשתתפות נציגי שר האוצר, שר הבינוי ואני.

הצגנו את הדרישות התקציביות הנוספות. אחת המשאלות שלי בדיון זה הייתה שמשרדי הממשלה ישתדלו בתקציביהם להעביר ככל שניתן לבנייה במקומות שהם היום קריטיים. יש לנו גם פגישה עם שר הבינוי והמחלקה להתאושבות ביום ששי ובה נחזור ונעסוק בנושא הזה. אני חייב לציין שהכספים בהם נבנית מצפה

יריחו וחרס וקרני שומרון, כולל כבישים לחרס ולנבי צאלח, הכביש שאנחנו מתחילים בסלילתו מגוש עציון לתקוע, כולם נעשו מתקציבנו, הם לא תקציבי מע"צ למשל. כמו שהבתים שנבנים בחרס הם מהתקציבים האלה. אנחנו מאד לחוצים בנושא זה. ביום ששי יש פגישה בנושא זה עם ראש הממשלה.

מר מ. דרובלס: בקשר עם מצפה יריחו, המחלקה להתישבות בדקה את המצב ובמקום יש שלושה גרעינים: אחד דתי ואחד חילוני, חלק מהגרעין החילוני רוצים בגרעין מעורב וחלק ~~א~~ לא. לכל גרעין יש גם חומר מחוץ למקום. עכשיו יש ועדת קבלה. לכל אחד יש 30 משפחות לפחות. הדתיים רוצים רק ישוב דתי. חלק מהגרעין החילוני הוא ישוב מעורב וחלק אחר מהגרעין הדתי מוכן לרדת לבקעה.

המחלקה להתישבות מטפלת בהתישבות באמצעות המחלקה. גוש אמונים טוען שהוא מוכן לקבל על עצמו את מצפה יריחו בתנאי שישארו שם רק דתיים. המצב נבדק. אנחנו עומדים בקשר עם המתישבים. אני מבקש שלישיבה הבאה נוכל לדווח מה סיכמנו בקשר עם מצפה יריחו. היום אנחנו צריכים לבדוק תחילה את הבעיות החברתיות.

היו"ר השר א. שרון: פנינו לפני מספר שבועות והצגנו את הבעיה, הצגנו את הדחיפות. במילא נצטרך לקחת את זה על עצמנו חנהגו במקום הזה כמו שנוהגים בכל ישוב. עשינו מאמץ והבאנו את הרצל מזיא.

מר בר-און: זה בתנאי שהסוכנות באה למקום.

היו"ר השר א. שרון:

זה איש שיצא מנהלל כדי לקדם את העניין. פתרו
את הבעיה הזאת פעם .

מר מ. דרובלס:

אני מבקש לבדוק את זה. האיש שטיפל בזה לא
היה בארץ, הוא חזר ואנחנו קבענו לתאם את
הפעולה ולסכם.

מר ר. וייץ:

עמיתי מתי מקדיש לזה המון זמן ואנחנו נועצים
יחד כל הזמן. הגישה שלו נכונה ובסיסית. זו
לא חכמה להחליט החלטות שאחר-כך צצות מהן צרות צרורות שלא נחלץ מהן בכלל.
אני מציע ליו"ר להיות קצת סבלני. התהליך הזה שנוגע לחומר האנושי הוא תהליך
מורכב ולא פשוט. אין לחשוד במתי בכוונות לא טובות או בהשקפה מדינית לא
מתאימה. אנא, תנו לעניין עוד קצת זמן להתבשל ואני בטוח שיביא הצעה שהיא
בדוקה, יסודית, בלי חיפזון. החיפזון פה איננו מקצר את הדרך, הוא מאריך
אותה. המחלקה להתישבות בודקת את החומר האנושי, את העתודה שיש לחומר האנושי,
איפה ליישב אותם .

אם הגרעין החילוני הוא כזה שאפשר לסמוך עליו
יש מקומות בבדיקה , חשובים מאד, אני מציע לחכות ולתת לעניין להתברר עד תום
בצורה מסודרת , העניין נחוץ בידים נאמנות.

היו"ר השר א. שרון:

אין לנו כוונה להעביר את הישוב הזה ממקומו
שבו הוא נמצא היום. אם חלק יעבור למקום אחר,
זה דבר אחר. כרגע אין לנו גוף שיטפל בישוב הזה . נצטרך לקבוע מי יישאר
במקום ומי יעבור למקום אחר. אני מבקש שתקחו את זה על עצמכם, את מסקנותיכם
אם תרצו, תביאו לפנינו. תבצעו את מסקנותיכם.

אני מציע שנקבע שבוע ימים וחורף השבוע הזה אני מבקש לקבל תשובה מהמוסד המיישב באיזו דרך מציעים לטפל בעניין הזה.

פרופ: ר. וייץ: עניין התקציב לא יכול להימשך כך. אני מתכוון ללכת אל שר האוצר ולהגיד לו כמה דברים.

היו"ר השר א. שרון: אני מבקש שתעשה זאת בהקדם.

הח/60. הבניה בישובים החדשים

קיימת אצלנו החלטה המדברת על בניית קבע לישובים בשומרון. בשני ישובים כאלה, שאחד מהם זה שומרון והשני קדום, אין לנו אפשרות להתחיל בבניית הקבע אלא אם המחנות הצבאיים יעברו מהמקומות האלה למקומות אחרים. אין לנו שום רזרבה קרקעית נוספת. הייתי רוצה לשמוע את דעת מערכת הבטחון, באיזו מידה אנחנו יכולים להעביר את שני בסיסי הסירונים סירון משטרה צבאית וסירון חת"ם, למקומות אחרים, ובמקום עצמו לבנות בניית קבע.

יש התעוררות גדולה. לאילון מורה הגיעו 40 משפחות חדשות. במידה ויהיו מבנים יתחילו להגיע משפחות. זה דבר חשוב ביותר.

מר נגל: בדקנו שני דברים בשטח קדום ושומרון עבור הישוב

האזרחי. החלק הצבאי מתנגד לזה והודענו על כך למחלקה להתישבות. קיבלנו הנחייה חדשה, תמיר דיבר אתך על זה, אנחנו בוחנים אפשרות להעביר את שני המחנות האלה בקדום ושומרון מהמקום הנוכחי לאתרים אחרים במסגרת יהודה ושומרון.

היו"ר השר א. שרון:

האם נראה את זה כדבר מסוכס?

מר נגל:

אין החלטה של שר הבטחון. אנחנו צריכים להביא את

זה עד סוף השבוע וזה יועלה בוועדת השרים לעניני

בטחון בשבוע הבא.

היו"ר השר א. שרון:

יש החלטה על בניית קבע.

השר י. הורביץ:

אני נחתי הוראה שבכל מקום שמחכוונים לתעשיה

ניגשים לבנייה של מבני תעשיה בתוך התחום,

מ-200 - 600 מ'.

היו"ר השר א. שרון:

אני יכול לברך את שר התעשיה והמסחר שמסר לנו על

כך.

פנינו אל מערכת הבטחון בבקשה להעביר את הבסיסים

להם בקדום ושומרון למקומות אחרים ואז יש לנו מספיק מקום לבנות את ישובי

הקבע. אני שמח שנענינו לפחות מבחינה עקרונית בחיוב בנושא זה, והייתי

רוצה שתודיעו לנו בהקדם מועד, מתי יעמדו שטחי המחנות של שומרון ואילון מורה

לרשות בניית הקבע במקום. היינו רוצים מיד לגשת לעבודה הזאת. אני מאמין

שזה יפתר באורח חיובי.

מר נגל:

כן, במידה שיהיו התקציבים הדרושים להעברת המחנות.

מר בר-און:

השתתפתי בזמנו בישיבה במערכת הבטחון על אפשרות
בינתיים במקומות הפנויים במחנות בלי שזה יפגע.

מר נגל:

הפניה היתה רק לתת שטח. צה"ל נתן אז תשובה
שלילית. על זה דיברתי עם שר החקלאות, לאור
זה מגלגלים אפשרות להוציא אותם בכלל.

פרופ' ר. וייץ:

ברשות הצבא יש מפות טופוגרפיות מפורטות שיכולות
להיות לי לעזר רב. האם אפשר היה לקבל מפות

אלה ?

מר נגל:

כל מפה שתבקשו אנחנו חמיד מספקים.

הח/61. חבל יהודה ושומרון בחטיבה להתישבות של ההסתדרות הציונית
העולמית.

היו"ר השר א. שרון:

היתה הצעה להקים ביהודה ושומרון חבל של
יהודה ושומרון כדי שהטיפול כולו ירוכז בידי
יד אחת. פנינו בנושא זה אל החטיבה להתישבות. מה התשובות בנושא זה?

מר מ. דרובלס:

דנו על אפשרות של הקמת חבל של יהודה ושומרון
והבקעה יחד או לחוד. אנחנו עוד לא סיימנו את
הדיון. אני מקווה שתוך שבועיים או שלושה נוכל לתת תשובה.

פרופ' ר. וייץ:

זה לא סוד שהענינים הסידוריים המדיניים בתוך המחלקה טרם נגמרו. חלוקת העבודה ביני ובין מתי עוד לא הסתיימה בשל מחלת היו"ר דולצ'ין. גם למתי וגם לי היו שיחות אחר והוא חוזר לעבודה ואני מקווה שהענינים יבואו על סידורם בשלום. במחשבות הראשונות שהיו, אני סבור שהגיע הזמן שהטיפול בהתיישבות הכפרית והעירונית תעשה לפחות במחשבת התכנון ובראייה הכוללת. על כן, אם ענין החבל יבוצע אני אציע שהחבל הזה יהיה חבל שיטפל בבעיות ההתיישבות כולם ומנהל החבל יינזק סמכויותיו מכל המקומות, הועדה הזאת, משרד החקלאות, מחלקת ההתיישבות ומשרד הבינוי, כל אחת מהרשויות תעמיד א' בתחומי החבל את הזרועות המתאימות. אני לא מציע להפקיע שום זכויות וסמכויות מידי המשרדים כפי שיש להם, אבל אני כן מציע שזה לא ייעשה בתאומים ברמה הארצית בוועדות שנפגשות, אלא ברמה האופרטיבית היום-יומית בחבל. היה לנו נסיון כזה בהתחלה ברמת הגולן ולדעתי הוא היה נסיון לדוגמא. הקמת חבל כזה יכול להיות משהו חשוב ויעיל ביותר. אני תמיד מביע דעתי על הענין. בקרוב נדע על מה אנחנו מדברים בצורה מעשית, אבל אני כבעל מקצוע מפנה תשומת לבם שאם יקום החבל, הגיע הזמן שיעשו חריגה, אני אציע זאת.

מר מ. דרובלס:

הרעיון של רענן של הקמת רשות משותפת זה יכול להיות לטווח ארוך. לדעתי צריך להקים את החבל הזה בהקדם ולרכז את כל הפונקציות.

בקשר לשיתוף פעולה עם המשרדים, זה יכול להיות בעתיד אחרת הדבר יקח הרבה זמן, נצטרך להיכנס למשרדים אחרים ולא נוכל לפתור את זה מהר.

יש ענין בהקמת החבל מהר כדי שיפתור את הבעיות בעתיד.

היו"ר השר א. שרון: פנינו אליכם במגמה שתגבשו את ~~א~~ העניין. לי ברור שצריך להגיע לידי כך שיהיה ריכוז ~~א~~ ותאום ביד אחת מוקדם ככל שניתן. אני אפנה שוב בבקשה אליכם בקשר לנושא זה במגמה לזרז קבלת החלטות עליו, לקבל החלטה מוסכמת ביניכם וחיובית אשר תביאו אותה לפנינו.

הח/62. כפר הורדים

היו"ר השר א. שרון: מה שהיה פעם "עיר הורדים" הפך ל"שכונת הורדים" והיום "כפר הורדים". העניין ממושך מאין כמוהו. מצד אחד יש גוף של יהודים שרוצים להתישב, אבל הם אינם רוצים להיכלל בתחום "מעלות" כגוף מוניציפלי; מצד שני ~~א~~ ישנה התנגדות של אנשי "מעלות" בתחום הזה. בסופו של דבר התגבשה הצעה שאני רוצה להביא לפני הועדה.

מר א. בן-מאיר: ועדת השרים אישרה את הקמת עיר הורדים בתחום השיפוט של "מעלות" מהרגע שהתקבלה ההחלטה הזאת עלינו על שדה מוקשים כאשר המועצה המקומית מסרבת לקבל את ההחלטה הזאת ואנשי העיר אומרים שהממשלה מעקבת את פיתוח הגליל. חיפשנו דרך לפתור את הבעיה. אנשי "מעלות" אמרו שאם תקום שכונת יוקרה או עיר יוקרה בתחום קרוב ל"מעלות" תהפוך "מעלות" לעיירה של חוטבי עצים ושואבי מים של העיר הזו. בטווח הקצר אולי הם צודקים אבל בסופו של דבר אני חושב שזו טעות. למעשה זה מאות משפחות שרוצות להתישב שם. בטווח ארוך זו תרומה משמעותית מבחינת האיכות, זה יתן תנופה ל"מעלות".

עסקו בזה: משרד הפנים, משרד הבינוי ואנחנו. הוטל עלי שם על דעת שלושת המשרדים לנסות לצמצם את הפער בין שני הגופים הללו, ולא עלה בידי. לשמחתי, נחלצה לעזרה בענין זה האגודה לטיפול בגליל ויו"ר המועצה של חצור אשר עשה מאמצים בלתי נלאים והגיע להסדר של הקמת הישוב הזה מחוץ לתחום השיפוט של "מעלות". אני מצטער על כך אבל זה מה שתבעה מעלות. אילו היינו ממשיכים במו"מ ללא קץ, הייתה ההתארגנות של מאות משפחות מתפוצצת וחבל על זה, חבל על הנכס הזה של מאות משפחות של בעלי מקצוע מסוגים שונים שמתכוונים ברצינות להתישב בישוב הזה.

הועלתה הצעה ונתקבלה על דעת כל הגורמים, בלי שהדבר הזה נמצא בתחומי השיפוט של "מעלות" אם כי עניינית זה איננו מוסיף ל"מעלות" כפי שהיה יכול להוסיף הישוב בתחומי שיפוטה. לכן לא מצאו צורך להגיע להסכם חתום עם ראש המועצה המקומית "מעלות". הוא לא הביע התנגדותו אבל אינני אומר שיהיה הסדר בהסכמה של ראש המועצה המקומית "מעלות".

אנחנו בונים עוד ישובים בשגב. אנחנו רואים בזה ברכה. אין סיבה שהישוב הזה לא יקום באיזור הגליל. הענין לוחץ משום שבקומפלקס של ביח"ר "ישכר" מסתמנת אפשרות שמחפשת להרחיב את התעשיות שישנן בנהריה שזה תאים קטנים הכלואים בתוך ביח"ר "ישכר" עם פוטנציאל ממשי להרחבה אם רק יימצא השטח המתאים לבינוי של התעשיות הללו. זו תעשיה מתוחכמת בעלת חשיבות יוצאת מן הכלל.

האגודה לפיתוח הגליל הגיעה להסכם עם המועצה האיזורית מעלה יוסף, להקים את הישוב דרומה למעלות באיזור הר אשכר. האיזור תחום בצבע הכחול המקוקו (על המפה). זו השעה ה-12, אחרי המיקוח המתיש שהיה עם מעלות, התרחקנו מתחום השיפוט של מעלות. אסור

שמעלות תמנע יותר - כאשר יצאנו מתחום שיפוטה - את הקמת הישוב הזה שהוא פוטנציאל כלכלי ואנושי לישוב הגליל.

אני ממליץ שהועדה תאשר את זה.

השר י. הורביץ: אני מציע שבנושא הזה תחליט ועדת השרים בהרכב של שרים בלבד בישיבה סגורה.

בעת ועונה אחת יש התרוצצות של כמה רעיונות.

מדברים על עיר מדע. הנשיא קציר בזמנו קרא לארליך ולי ולעוד כמה אנשים ואמר שהגיעה השעה להקים עיר מדע ותעשיה מיוחדת. אני מציע שזה יהיה בגליל - כך אמר - זה יכול להיות גם במקום אחר כדי לקיים הון ואנשים מיוחדים לענין הזה. נסינו לבדוק את הדבר הזה, הוקם צוות שבדק אם זה סביר ובר-ביצוע, והם עוסקים בזה עכשיו.

אני תומך בגישה של ורטהיימר האומר שאיננו רוצה שמשרד השיכון או הסוכנות יקבעו לפי שטנצים מקובלים. האנשים לא רוצים שיבנו להם את השוק ואת הבית ואת הרחובות, הם רוצים לחכנן, לקבל מה שכל אחד מקבל אבל ליצור את זה לפי טעמם.

שכבה לא קטנה של אנשי ציבור וראשי ערי פיתוח רואים בזה חריגה, עקיפה רצינית מהנוהלים המקובלים שהם קיבלו על עצמם ויש ציבור אחר שיקבל יתרונות שהם לא קיבלו. הענין רגיש מאד.

אני אמרתי ליצחק פרץ לומר בוועדה כל מה שהוא רוצה

כדי להבהיר את עמדתו שהיתה נגד הענין. לא כל ההסברים שלו נחקבלו על דעתי. אני עדיין חושב שהרעיון נכון, שצריך לתת לאנשים לבנות את העיר שלהם כמו בכל מקום בעולם ולא לחכנן להם הכל. זה נסיון ראשון לצאת

באיזור כזה לא לפי הנוהלים המקובלים, לעשות את זה דוקא במקום כזה עם כל הבעיות - אני חומך בזה. אני ער לכך שאי אפשר לגמור כך. הענין רגיש ותובע מחשבה. אני אצביע בעד הנסיון הזה אבל לא צריך לגמור את זה היום, הייתי מציע שאצא שועדת השרים תשב בהרכבה המלא בנפרד ותבצע ותחליט.

מר י. חבין: מדוע אי אפשר לדון על זה בנוכחותנו?

היו"ר השר א. שרון: אין לי אפשרות לכנס את הועדה בהרכבה המלא, אני צריך לומר שהועדה הזאת לא מורכבת רק משרים.

השר י. הורביץ: התכוונתי רק לחברים של הועדה.

מר י. שפירא: אולי אפשר לקבל עוד פרטים. למשל, המרחק ממעלות. מה תגובות ראש המועצה, מה תגובות המשפחות. נתייחס לזה ברצינות, מול מספר החושבים בעלות.

מר א. בן-מאיר: אני ממליץ לפני שר התעשייה והמסחר לקבל החלטה כאן. החלק הדומיננטי הוא שהגיעה השעה ה-12 לקבל החלטה חיובית על מאות משפחות שבאופן מידי מוכנות להתישב בגליל. זה איזור שבו אנחנו מונים היום 37% מכלל האוכלוסייה. אין לזה משמעות מבחינה צאצאאא מעשית למעלות. יש ענין ציבורי ואני לא מסתיר את זה. אם זה מתחרה למעלות זה יתחרה גם עכשיו. לדעתי זו תוספת כוח בגליל שהיא חשובה ביותר.

היהודים בגליל - וזה פורסם בעתון - מרגישים את עצמם כמיעוט בגסו.
אם ההחלטה תהיה תוך ימים ספורים, (אני לא רוצה להיות שותף בדיון כזה
דוקא) אבל אני רוצה להזהיר מפני סחבת בענין הזה. זה לא כך שהעבודה
נעשתה כאן בחיפזון. יש ראש צוות ויש גם אנשי עיר, עשו חריש יותר מאשר
בכל אתר אחר.

אני מציע הצעה שלא נחקלה בהתנגדות קולנית של
מעלות, אבל יכול להיות שזה יקרה. אין אפשרות להכריח את המשפחות להיכנס
למעלות, אני לא חושב שזה השיקול המכריע. השיקול המכריע היום הוא
עצם קיומו של הגרעין הזה שהוא גרעין רציני. אני עיינתי ברשימות
של האנשים שרוצים לשבת שם. אינני חושב שהשאלה הדומיננטית פה היא
זו שהם יבנו בעצמם. השאלה המכרעת היא שהם מוכנים לשבת בגליל ולבנות
תעשייה בגליל. אני חושב שזה מעשה גדול וצריך לחמוך בו לפני שהחבורה
הזאת מתפוררת. אני לא מעלה כאן הצעה שהיא נוחה יותר או גרועה יותר
מבחינת מעלות. העובדה שזה מצוי בשטח השיפוט או לא מצוי בשטח השיפוט
במספר ק"מ, לא מעלה ולא מורידה.

השר ז. המר: מה המרחק לעומת המרחק הקודם?

מר א. בן-מאיר: אני לא יודע בדיוק. אני לא חושב שזה מה שחשוב.
הדגשתי שזו לא הנקודה המרכזית. הסיבות להתנגדות
של מעלות הן לא פורמליות.

פרופ' ר. וייץ: אני תומך מאוד ברעיון של עיר הורדים. אני חושב שזה דבר חיוני וצריך לתת לו את כל התמיכה לביצוע.

מצד שני אנחנו נוגעים בבעיה מרכזית של עיירות הפיתוח. אנחנו נתונים במעגל קסום האומר כך: אם לא נמצא דרכים להביא לעיירות הפיתוח אלמנטים אנושיים שיוכלו להיות הגורם לשינוי התעשייה התעסוקה והשירותים, לא נמצא פתרון לבעיות עיירות הפיתוח. אם אנחנו עושים את הדברים בצורה של החלטות כאלה, ניצור ניגודים מלאכותיים נוראים. זו אינה שאלה של מרחק, הבעיה לא פורמלית, הבעיה יסודית אנושית, אני בקיא בכל התכניות. הייתי בזמנו אחד היוזמים של הדבר הזה כאשר הנשיא קציר הציע את זה. בשנתיים האחרונות נסיתי לרבע את העיגול איך עושים זאת שמאפשרים לקבוצת אנשים שהיא הומוגנית לחיות כפי שהיא רוצה ובכל זאת להיות חלק שלא יהיה אנטגוניסטי למציאות הקיימת. מעלות היא מציאות קיימת וזה רק צד אחד של בעיה מאד מסובכת. יש בעיה של קליטה מארצות הרוחה שאנשים אלה יוכלו לחיות כאן. איך לקלוט אנשים שיוכלו לחיות את חייהם לפי רצונם, זה המפתח להבנת תהליך הקליטה.

אחרי הרבה מחשבה דומני שמצאתי את הפתרון ונסיתי להעלות אותו על הנייר בצורה שקראתי לו "מעלות החדשה". נסיתי לתת לזה גם את הפתרון הפיסי ארגוני והפונקציונאלי. הבעיה היא אם זה ניתן או לא ניתן על האינפרה סטרוקטורה הקיימת. יש בעיה של כפילות בבתי-הספר. זה ברבות הימים יכול להיות מכשול. אני הצעתי לסטף - וזה יכול לתת תשובה לעיר הורדים - שקבוצות עולים מהסוג הזה יבואו לשם. זה גם יפתור את בעיית מעלות. ההצעה שלי נתקלה בהפנגדות גמורה. הייתי במעלות כמה פעמים ועשיתי שם סמינר עם המועצה האיזורית, עם אנשי הנח"ל שנמצאים במעלות והם בטיפול המחלקה להתישבות. זה אחד הנסיונות החשובים. הצלחתי בכך שאנשי מעלות קיבלו את הרעיון. אני סבור שבגישה לא פורמלית

לו היה גוף שהיה מטפל, אפשר היה לפתור את הדברים.

מר א. בן-מאיר: היה גוף כזה יוצא מן הכלל ולא הצליחו.

פרופ' ר. וייץ: אני שותף לדעתו של שר התעשייה והמסחר. אני בעד החלטה לאפשר להם לעשות זאת. אני מציע לקיים עוד דיון אחד ושם אציע הצעה שאולי תפתור את העניין ולא תפתח הר געש. כי אם נלך כך ישר, זה יהיה הר געש שיהיה לו ממה לינוק. אני אולי בישיבה סגורה יותר אציע איך לצאת מזה. זאת בעיה חשובה ממדרגה ראשונה.

השר ג. פת: משרד הבינוי והשיכון תמך ברעיון שכונת הורדים מלכתחילה. פה לא מדובר ביוזמה פרטית טוטאלית. את התשתית וכל מה שכרוך, נצטרך לעשות. אני סבור שצריך לבנות ישובים גדולים בגליל אם רוצים לשנות את המבנה הדמוגרפי. אני כבר מספר פעמים הבעתי דעתי בנושא זה בפורום הזה.

אמרנו שכפר הורדים חייב להיות על גבול השטח המוניציפלי אצאצא של מעלות על מנת שבבוא היום, לאחר שהדבר יתפתח, יצורף השטח הזה לשטח המוניציפלי של מעלות. התנגדנו לתשתית קהילתית נפרדת. אני מאד שמח על יוזמה כזאת לייחוד הגליל. לא הייתי רוצה ליצור מצב שבו ילדים יהיו לחוד, הילדים של שכונת הורדים ילמדו בבית ספר אחד והילדים של מעלות בבית ספר שלהם, ולאחר תקופה מסוימת הילדים המזווגים יותר ילמדו בעיר הורדים והנכשלים יהיו במעלות. גם אלה וגם אלה הם ילדי ישראל.

אני לחמת י נגד בית ספר תיכון בסביון ואני שמח שילדי סביון הולכים ליהוד ושם יש אינטגרציה של יהוד, סביון, נוה מונסון וגני תקוה. פה מדובר על עיר נפרדת וזה דבר שלא עולה על הדעת שבמרחק של 8 ק"מ נבנה שתי ערים עם חשתית קהילתית נפרדת. סטף קיבל את זה. נבנה את השכונה הזאת עם ועד מקומי נפרד בשלבי הבניה. זה יקח בין 5 ל-10 שנים. נבנה מה שהם רוצים ~~ה~~ החשתית הקהילתית חייבת להיות מאוחדת. העיכובים עד היום לא נבעו בגלל מעלות. אף אחד לא שמע את אנשי מעלות בפורום פומבי. זכותם של אנשי מעלות שנשמע אותם כאן. שמענו את אנשי סטף ואנחנו תומכים בענין הזה. מדובר על העברת 1500 משפחות (אמנם חלק בא מהגליל) וכל חוספת של משפחות לגליל זה לברכה גדולה.

לפני שבאים להחליט על עיר נפרדת אני מציע לשקול

את האפשרות הזאת שזו תהיה יחידה נפרדת בשלב הבניה עד שהדבר יתפתח אבל מתוך ראייה שיום אחד זה יהיה חלק מהמסגרת המוניציפלית של מעלות. במעלות עברו מאז הקמתה למעלה מ-40,000 איש, נשארו בה 4000 איש. אנחנו הוצאנו מגרשים במעלות ל"בנה ביתך", אבל מי ילך לבנות שם אם אפשר לבנות בעיר הורדים? הסנוביזם זה דבר מושך.

אני לא נגד התכנית אבל מציע שנבנה כך שיאפשר קיום למעלות. לדעתי הדבר לא בשל עדיין להחלטה בועדה ואנחנו חייבים להקדיש לדבר הזה מספר שעות. מחובתנו גם לשמוע את אנשי מעלות, לשמוע את ראש המועצה המקומית ואת פרנסי העיר. אני לא מציע שההחלטה תהיה פזיזה, שתכניס הרבה מתח חברתי וויכוחים לקראת הבחירות המוניציפליות. אני מציע לדון בדבר הזה בישיבה נוספת ונשמע גם דברים יותר מלאים.

לא שמעתי ששמו את הדעת לבעיה החינוכית של בתי הספר. יישארו בתי ספר
נחשלים במרחק 3 ק"מ מבתי ספר מפוארים שבהם יהיו ילדים מחוננים.

אני בעד התכנית, צריך לתת לה יד. הבטחנו
לסוף, הם אנשים רציניים - את העזרה, אבל בהסתייגות שזה צריך להיות
על גבול השטח המוניציפלי של מעלות על מנת שבבוא היום נאחד את השטח
המוניציפלי.

היו"ר השר א. שרון:
השיטה הזאת שכולנו תומכים בהצעה הזאת אבל לא
נקבל החלטה כי יש בחירות מוניציפליות - אני
לא מקבל, זה לא שייך לנושא. אנחנו לא עוסקים בבחירות מוניציפליות,
זה לא תפקידנו. אנחנו צריכים לגמור, אי אפשר למשוך את זה יותר. אני
אביא את זה להחלטה.

השר י. הורביץ:
אני מציע שבוע ימים או 10 ימים שנתכנס
ונדון. אני רוצה שנחליט בחכמה ולא עם "סכין
גילוח".

מר מ. דרובלס:
השעה היא 12 וצריך לתת לקבוצה זו עידוד. יחד עם
זה אני חושב שטכנית אולי היה כדאי לחשוב על
שם אחר, השם איננו מתאים. התשתית החברתית תלויה ממה שאנחנו נחליט.
קודמי התבטאו שאותה שכונה צריכה להיות קשורה עם מעלות על מנת שתהיה
אינטגרציה מלאה. אני מבין את התנגדות אנשי מעלות החוששים לגורלם, אבל

בסופו של דבר אם העיר לא תקום לא תצמח להם שום תועלת. לידם גם מעלות
תוכל להתפתח הרבה יותר.
אני חושב שרצוי לשמוע את אנשי מעלות, לאפשר להם
להתבטא, ואז נוכל לקבל החלטה.

מר א. בן-מאיר: השאלות החברתיות ושאלות החינוך נבחנות ע"י גורמים
שונים במשך חודשים ארוכים. לא באנו בהצעה פזיזה.
אלה השאלות שבחנו את ההשפעות החברתיות שלהן. את זה בחנו מתוך נסיון של
גורמים שונים שפעלו בזה הרבה יותר באינטנסיביות מאשר כל גורם וועדה
יכולים לעשות. האגודה הזאת פעלה בזה יום וערב ערב, לא פסחנו על
האפשרות הזאת ולא התעלמנו מזה.

כל החלטה שתתקבל תיחקל בהתנגדות רבתי מאיזה שהוא
צד. תחליטו לבנות - תתנגד מעלות, תחליטו לגרום למצב שהגוף יתפורר
תהיה ביקורת ציבורית ובצדק, שאתם מונעים עליה לגליל. צריך לשקול
עדיפויות בין בנייה במעלות והעדפת הענין המרכזי של תוספת יהודים בגליל.
כל ההצעות שאתה מעלה, וייץ, הועלו בשיחות אינטימיות עם ראש המועצה
המקומית מעלות, והוא אומר שהוא פוחד. אני יושבתי, ישב שם שר החקלאות
מנכ"ל משרד הבינוי, מנכ"ל משרד הפנים ואנשי מעלות, והם התבטאו: אנחנו
נהיה שואבי המים וחוטבי העצים, אנחנו נעשה את הספונג'ה בבתי העשירים.
הבעיה רגישה ועדינה. לצערי הועדה הזאת לא נקראה להחליט החלטות קלות
הועדה נקראה להחליט החלטה קשה שהשלכותיה הציבוריות באות לידי ביטוי.
היה נסיון כזה בחצור. השאלה המרכזית היא: מי
שוגה יותר בשיקול הזה, אם יש פגיעה במעלות או באי-אכלוס יהודים

בגליל ולאחר. זה עומד על הפרק. זה לא טוב מול רע אלא גרוע מול רע פחות.

השר י. הרביץ:

אני רוצה לחזור על מה שאני מתכוון לבקשה לדחות

את זה ל-10 ימים. אני מאמין בזה שסוף לא במקרה

הצליח להקים מפעלים שיש בהם אלף עובדים, האנשים האלה יודעים לעשות. בשבילי זה דבר ראשון. עד שאתה מקים עיר ועד שאתה מצליח להקים תעשייה... האיש הזה הוכיח את עצמו. החבורה שהולכת אתו מסוגלת לראות מה שהם רוצים. זה לפי היכולת שלהם. אני בעד זה שנחרוג מהשטנצים שהיו עם העליה ב-1948 כאשר באו אנשים מאניה ואמרו להם איפה הם ישבו; היום צריך לצאת מזה. להבא נשאל את האנשים איך הם רוצים לבנות את הישוב שלהם. זה באמת שינוי. אנחנו יודעים את הקושי של ערי פיתוח. אני אמרתי להם בכנסים שהם אשמים בזה שהם לא קולטים עליה כי תמיד בוכים ואומרים: "אלינו לא באים". זה עניין של חינוך. לא מספיק תמריץ, לא מספיק תנאים. אם ראש המועצה אומר שאצלו לא בסדר שבורחים ממנו, מדוע שיבואו אנשים למקום? חלק קלט את זה. אומרים שבמעלות האויר יוצא מן הכלל ויש התפתחות וקולטים. מעלות זה גורם מושך. הרגישות שלהם היא על כך שאותם הושיבו כך ואליהם לא באים. להם נדמה שזה לא משנה אם ישירו להם שירי תהילה.

אני בעד הרעיון של סטף ואני רוצה לתמוך בו.

אני בעד מפנה בגישה שלנו. צריך לעשות זאת בחכמה.

נשב עם האנשים האלה ונאמר להם שאנשים רוצים להקים ישוב, מה רוצים מהם? שלמה בוכבוט הוא חבר במפלגתי, אני אשב עם איש כזה, אולי זה יעזור. כל אחד ישב עם אנשיו ואני מקווה שגם אנשי המערך ישבו עם אנשיהם.

באים יהודים ורוצים לשבת שם, אפשר להגיד להם: אתם אל תבואו? אני מקווה
שאם נדבר אתם כך, זה אולי יעזור.

אני מציע שנעשה נסיון כזה של הידברות ותוך 10

ימים נקבע דיון והחלטה.

מר ש. אבני:

לאחר שאנשיכם החליטו בוועדה כפי שנפלה מתוך אמון

שהגוף היוזם השתכנע לקבל את ההחלטה, התקיים עוד

ביקור במעלות עם מנכ"ל משרד הפנים ואורחים ממשרדו, היה דיון ממצה

עם המועצה המקומית במעלות עם ציבור רחב יותר מאשר פרנסי העיר.

היו"ר התרשם שבמעלות חל מפנה לטובה מבחינה חברתית ושונה ממה שהיה

בשנים הקודמות. אני הופתעתי לטובה, אין טענות, אלא להפך. חרף הבעיות

שעדיין קיימות, הדיון היה גלוי-לב וגם פתוח וממצה ויסודי. הסיכום של

היו"ר היה ששכונת ורדים תהיה במקום כפי שמוצע במגמה לתת מצד אחד ליוזמים

להתפתח כרצונם אבל יש שכנוע הדדי ששירותים מסוימים שצריכים להיות

כלליים לא יהיו דבר מפריד אלא מחבר. עד עכשיו יש ועד, ואותם הדברים

שלא מעוררים התנגדות או אנטגוניזם, יוכלו להיות קהילתיים בתוך השכונה.

את זה קיבלו תושבי מעלות.

אני רוצה לתבוע את עלבון מעלות שאמרת שהם אינם

רוצים. הוטל על מר בן-מאיר, בשם שלושה משרדים - פנים, חקלאות, בינוי

ושיכון - לנהל מו"מ עם היוזמים ברוח החלטה זו. אני לא בטוח אם סוכם

פורמלית או לא, הנחתי שלבירור הזה יוזמן משרד הפנים והבינוי להצטרף

בשכנוע. אני מבין עכשיו שלפני שבוע, שלא ברצון, הסעיף את יו"ר

המועצה, כי הוא שילפן אלי ושאל אותי, ואמרתי לו שאינני חושב שיש

דבר כזה. נכון הוא שלפני הוועדה יש דילמה קשה מאד, מצד אחד לא לפגוע

במעלות, ומצד שני לא למנוע אלמנט חיובי כזה נפלא, וראוי לאמץ משותף להגיע להבנה.

היו"ר השר א. שרון: אנחנו מטפלים בבעיה הזאת שנה, אני מטפל בזה שנה וחודש, הבעיה היתה בטיפול לפני זה. הענין איננו מפלגתי אם יש בחירות בתאריך כזה או אחר, הענין חשוב ממדרגה ראשונה. אי אפשר כל היום לזעוק על מצב הישוב היהודי בגליל ולא להענות ליוזמה של אנשים שאומרים שהם מוכנים להתישב שם. אני מציע שכולנו נתרחק מנימוקים שאני מגדיר אותם כזרים לענין, הם לא ענייניים, לא בתחום זה. שמענו על מצב הגליל והאוכלוסיה היהודית והדברים האלה הוצגו בכל חריפותם ואיננו יכולים שלא לקבל החלטה. איננו יכולים לדחות זאת יותר.

כחבר ועדה אני רוצה להציע הצעת החלטה:

נוכח הפוטנציאל הגלום במאות המשפחות המבקשות להתישב בכפר ורדים, ונוכח הבעיה האקוטית של יישוב הגליל, החליטה הועדה להענות בחיוב ליוזמת כפר הורדים ומטילה על משרד הפנים, הבינוי והחקלאות לאחר, תוך שבועיים, את השטח להקמת הישוב.

השר י. הורביץ: אני מציע שתביא הצעה זו לישיבה הבאה.

השר ז. המר: זה כבר לאחר כל הנסיונות שנעשו. צריך לקבל או לוותר ולקוות שיבלעו אותה או לחכות שיקרה משהו ולהתמודד אחר. אני מבין את קוצר הרוח של אלה שטפלו בזה למעלה משנה ומיצו את כל הניתן. צריך להחליט החלטה על קמת ישוב נפרד. צריך

להחליט שכל צד יוכל ל קבל אותה החלטה. אם אפשר היה להגיע למצב כזה, היינו צריכים לחתור לזה.

אני רוצה לשאול את מר בן-מאיר ואת אריק: צריך

להפריד בין שני מקומות שונים, בין עיקר ותפל. אני רוצה לשאול על כך שאם ראש המועצה המקומית מעלות רוצה לשלוט על התרבות או על התעשיה, מכאן ועד שאיבת מים וחסיבת עצים - המרחק רב. בין כה וכה, אם תגור קבוצה כזאת בעיר, בסופו של דבר, כמו בערים אחרות, יהיה שוני בין האנשים. מצד שני, זה כמעט בטוח שליו"ר קל להחליט אם הוא יודע שיש הבנה בין שני הצדדים בערך על בסיס אחד.

הייתי אומר לראש המועצה מעלות: הם רוצים נקיון,

הם רוצים לדברים שאפשר לתת להם, וזאת ההפרדה, אבל בדברים האקוטיים יש הבנה שהם יחד.

למעשה, כולם רוצים אותו דבר. אולי אי אפשר לשלוף

כמה דברים שהם לא אמיננטיים, בהכרח זו תכנית הפרדה, לזה צריך לתת שהות לא ארוכה מדי, כי אסור שהענין יתפורר.

לכן הצעה של שבוע או 10 ימים, בה ישבו יחד

בריכוזו של אריק ובן-מאיר ובהשתתפות של וייץ, משרד הפנים או משרד הבינוי והשיכון והתעשיה והמסחר, ויבררו דברים עם מעלות, היה מועיל. ענין החינוך היה נפתר, זה ענין שקובע מאד ורגיש מאד.

אני מציע ועדה של שרים יחד עם רענן. אם הועדה

מר י. שפירא:

תגיע להחלטה ברוח הדברים שהיו כאן, ההחלטה תתקבל.

היא תזמין את המשרדים הנוגעים בדבר. כשיש דבר כל כך עדין, אי אפשר

להסתפק בשמיעה מכלי שני, כי הסון לפעמים קובע. בעקבות הדברים שנאמרו על ההתעוררות במעלות - אני יודע שבונים ישיבת הסדר חדשה שתורמת להתחזקות הישוב שם באופן משמעותי - אני חושב שזו הצעה להחלטה.

השר ח. לנדאו: מה שקודם זה: א. יישוב הגליל;

ב. אם נצליח להקים מודל של ישוב ברמה זו שיכול להפך לבסיס לתעשיות עתירות ידע וגם לקליטת עליה, אלמנט שמדברים עליו שנים & זה חשוב מאד. יש נסיון של עיירות והוא מתבזבז, לדעתי במשך שנים.

שני הדברים האלה תורמים, ומבחינה זו יש חיוב בדבר הזה. אבל יש גם דבר שמרתיע אותי, וזה הצד החברתי, לא של מעלות, כרגע. אני מציע לא לחיות באשליה שהשלכה של התפוצצות מסוימת והתנגשות חברתית תהיה מצומצמת למעלות, זה לדעתי יתבטא על כל איזורי הפיתוח. מדובר על הפרדה בין ישוב שגרים בו יחד. מדובר על הפרדה ואנשים יחיו יחד. אני רואה בדבר הזה חומר נפץ חברתי עצום לא רק לגבי מעלות עצמה על מעלות אפשר היה, אולי, להתגבר כי במשך הזמן תהיה אינטגרציה מסוימת. הצד החברתי הוא חמור מאד והוא יתחיל מידית בטרם יקום הישוב. כאשר נחליט עליו, תתחיל ההתפוצצות שם. אני מציע לחפש דרך, תוך זמן קצר ביותר, תוך שבועיים, אולי נצליח לשכנע את אנשי מעלות על הברכה אשר תצמח להם מעצם קיומו של הנסיון הזה, להעלות את רמת החיים, להעלות את החינוך, הרגלי חיים חדשים. ייפתח להם סיכוי חדש להעלאת רמתם. צריך לשכנע אותם שיהיה להם ענין בהקמת כפר ורדים כזה בלי להתחייב מראש שהחינוך יהיה נפרד לחלוטין. הענין יקח שנים עד שייבנה הדבר. לא תבנה תוך 6 חודשים בית-ספר ותביא מורים, הם יצטרכו ללמוד בביה"ס

הקיים. אינני רואה בדחייה לקבלת החלטה לשבועיים סכנה שהגרעין יתפורר. אני לא מציע סחבת בעניין הזה אבל אני מציע במשך תקופת זמן קצרה לנסות לשכנע את שני הצדדים שיהיה איזה שיתוף בחיים בין מעלות לבין כפר הורדים שיראה את התפקיד הלאומי לא רק מהאספקט שלו אלא גם להעלאת רמת החיים ולא להורדתה.

אם נגיע למסקנה כעבור שבועיים שאין שפה משותפת נצטרך להכריע לכאן או לכאן ואנחנו נכריע וניקח את הסיכון על עצמנו.

השר ג. פת:
אני מקבל את ההצעה של יוסף שפירא. הייתי מציע אחרי מה שאמר שר החינוך, שלא נגרום למצב שבו מצד אחד תהיה חסיסה חברתית חדשה במעלות ומצד שני נאבד את היזמים. אנחנו נציין שיש קונצנזוס בועדה בעד הקמת הישוב. זה יקל על ועדת השרים בדיונים שלה אם הגורמים השונים.

אני מציע ללכת לפי הצעת שפירא, להטיל על 4 שרים שבאופן ישיר מטפלים בדבר + נציג הסוכנות היהודית לדון, והם יחליטו תוך תקופה קצרה. אני מציע שיהיו חברים השרים: חקלאות, חמ"ת, בינוי ושיכון ופנים.

מר י. שפירא:
מציע להוסיף את שר החינוך כי זו אחת הבעיות הקשות שם.

מר א. בן-מאיר:

להחלטה יש גם משמעות של מחן פתח להתנגדות כי אתה מראה דרך בזה.

אם נוכל ליישב את הגליל, עם צרות ועם בעיות

ובלבד ליישב ולפתור את הבעיות מאוחר יותר, מוטב להתחיל ליישב, ליצור את הבעיות ולפתור אותן ולא להראות דרך שאנשים, מסיבות נכונות ובלע נכונות, יכולים להתנגד ליישוב הגליל. אני מזהיר בפני זה.

פרופ' ר. וייץ:

אני מצהיר שאני בעד העיר.

מר א. בן-מאיר:

ההחלטה על הקונצנזוס בדבר שירותים משותפים תתקבל אם תהיה עובדה מוגמרת; אם לא תהיה עובדה מוגמרת לא תגיעו להסכמה. אם יקום הכפר הזה, יחפשו גם שירותים משותפים.

השר י. הורביץ:

אני רוצה לתמוך בהצעת שפירא, שנחבר ועדה להחלטה וביצוע ולא נצהיר מה החלטנו היום.

היו"ר השר א. שרון:

הועדה מחליטה להטיל על שר החקלאות, שר החינוך, שר הבינוי, שר החמ"ת והמחלקה להתישבות, להחליט חוך 10 ימים, בסמכות הועדה, בענין המיקום של כפר הורדים ומערכת יחסיו עם הסביבה.

השר י. הורביץ:

אני רוצה להקל עליכם את הדיון, ולומר: להחליט על עיר הורדים, בלי "מערכת יחסיו".

השר א. שרון:

הועדה מחליטה להטיל על שר החקלאות, שר החינוך, שר הבינוי, שר התמ"ת והמחלקה להתישבות להחליט תוך 10 ימים, בסמכות הועדה, בענין המיקום של כפר הורדים.

מר י. שפירא:

לא הייתי נוכח בסעיף הראשון בענין התחבורה, לצערי הגולן נמחק.

היו"ר השר א. שרון:

שר התחבורה הסב תשומת לבי לכמה נקודות שצריך לברר אותן ולכן הוא הציע לא לדון על זה היום. אנחנו נגמור את הנושא הזה עם האוצר וזה יכלול גם את נושא הגולן.

השר מ. עמית:

אפשר לכלול כל דבר צריך רק לתרגם את המשמעות התקציבית שלו.

השר ח. לנדאו:

בועדה נידונה הבעיה של תחבורה בין קריית ארבע וירושלים. סוכס בחיוב ונאמר אז שמשרד התחבורה יעשה את הסידורים, כמו שיש לו סובסידיות והתחשבנות במקומות אחרים.

היו"ר השר א. שרון:

אני פונה אל השרים בבקשה. קבענו ועדה שצריכה לשבת, שלא למשוך את זה מעבר ל-10 ימים. אני מבקש שיהיה ברור, שאתם משתתפים בנושא הזה אישית או שתודיעו לי מיד מי מטעמכם מופקד לדון בנושא זה.

השר ג. פת: יבואו השרים. אם שר ירצה להביא אתו אדם, זה ברשותך.

לדעתי השרים חייבים להשתתף.

היו"ר השר א. שרון: מקובל עלי.

השר ח. לנדאו: ההחלטה בענין קריית ארבע משמשת את סדרי החיים שם.

היא צריכה להיפתר בחיוב. שאלות כספיות צריך לבדוק

כמו שיש בעיות של סבסוד התחבורה למקומות אחרים, תיכנס קריית ארבע למעגל הזה. אני מבקש את הועדה, עד שיהיה דיון ביתר הדברים, שענין התחבורה לקריית ארבע ימצא את פתרונו המידי תוך התקשבות באנשים. אני מבקש את שר התחבורה שבענין זה ימצא הסדר בהקדם. הענין לא סובל דיחוי. הענין פוגע במהלך החיים התקינים בקריית ארבע.

השר י. הורביץ: לדעתי מדובר בטקטיקה, אולי יש בה משמעות. כל דבר

שבאים לאגד, אם זה ענין החיילים או דבר אחר,

קל להם להכתיב מחירים. במקרים האלה כמו רמת הגולן וקריית ארבע הם אומרים שאם ידרשו סכום כזה וכזה, אין לנו מוצא אחר. אני מציע לטקטיקה ואולי גם לביצוע, להגיד להם שאנחנו רוצים תדירות כזאת וכזאת, אם הם לא מוכנים, נאפשר את הקו הזה למי שמוכן.

השר מ. עמית: אתם מתפרצים לדלת פתוחה.

לשר לנדאו אני רוצה להגיד שיש לעשות אבחנה בין

קוים סדירים ומיוחדים. בעיית יהודה ושומרון אי אפשר לפתור בקוים סדירים

רגילים. הדרך היחידה היא באמצעות נסיעות מיוחדות. אני אדבר על זה עם שר החקלאות. צריך לפתור את זה יחד עם האוצר. פנינו ל-3 - 4 גופים ובסופו של דבר אגד היה הזול ביותר, "לדאבונני". הבעיה של קריית ארבע ורמת הגולן אהבקה - שם יש קווים סדירים, שם קיימת שאלה של צפיפות או תדירות זמני הנסיעות. זו בעיה שצריך לשקול לגופה. אני מכיר את פרשת אגד.

לגבי רמת הגולן, אני הודעתי למועצה בקצרים, אנחנו נאשר להם אוטובוס למועצה, אין בעיה לעשות זאת, אין כאן ייסורי מצפון כלפי אגד.

לגבי קריית ארבע, אני לא יודע מדוע העניין לא הסתדר. יכול להיות שיש ויכוח כי כל ישוב רוצה כל 10 דקות, מה איכפת לו.

השר ז. המר: גם הם יכולים לקבל אוטובוס שלהם?

השר מ. עמית: לא. זה רק למועצות איזוריות. הנוסעים שם לא משלמים המועצה מכסה את זה + סובסידיה שלנו.

מר בר-און: נושא קריית ארבע הוא כזה שמשעה 7 עד 11 אין אוטובוס לקריית ארבע.

השר מ. עמית: על הנושא של התחבורה אני מציע שנדון בישיבה הבאה.

הת/58

תחבורה צבורית לישובים החדשים ביהודה, שומרון ורמת-הגולן

יו"ר הועדה להתישבות פותח.

בדיון משתתפים: השרים ג. פת, א. שרון, מ. עמית, ח. לנדאו, י. הורביץ, ז. המר; ה"ה י. כהן, מ. בצראי וא. בראון.

המשך הדיון נדחה.

הת/59

גרעין יריחו - העברת הטיפול בו לידי החטיבה להתישבות של ההסתדרות הציונית העולמית - המשך הדיון

נציג משרד החקלאות פותח.

בדיון משתתפים: השרים ג. פת, א. שרון; ה"ה א. בראון, מ. דרובלס ור. וייץ.

המשך הדיון נדחה.

הת/60

הבניה בישובים החדשים:-
א. הנושא שמור במזכירות הממשלה
ב. בנית מבני תעשייה

יו"ר הועדה להתישבות פותח.

בדיון משתתפים: השרים א. שרון, י. הורביץ וה"ה ג. נגל, א. בראון ור. וייץ.

מ ח ל י ט י מ , הועדה להתישבות, המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית רושמת לפנייה, בהמשך להחלטה מס. 549 (הת/37) של הממשלה מיום כ"בניסן תשל"ח (9.4.78), את הודעותיהם של שר התעשייה, המסחר והתיירות ושל נציג צה"ל, כדלקמן:-

א. ההחלטה שמורה במזכירות הממשלה.

ב. שר התעשייה, המסחר והתיירות הורה לגשת לבניית מבני תעשייה בגודל של 200 - 600 מ"ר בכל אחד מן הישובים החדשים שלגביו יש כוונות של פיתוח תעשייתי.

הת/61

חבל יהודה ושומרון בחטיבה להתישבות של ההסתדרות הציונית העולמית

יו"ר הועדה להתישבות פותח.

בדיון משתתפים: השר א. שרון; ה"ה מ. דרובלס ור. וייץ.

המשך הדיון נדחה.

כפר/.

ה'תש"ס

הת/62 כפר הוורדים

נציב המים פותח.

בדיון משתתפים: השרים א. שרון, י. הורביץ, ז. המר, ג. פת, ח. לנדאו;
ה"ה מ. בן-מאיר, מ. דרובלס, ר. וייץ וש. אבני.

מ ח ל י ט י ם , להסמיך ועדת שרים בהרכב: שר החקלאות - יו"ר,
שר החינוך והתרבות, שר הפנים, שר הבינוי והשיכון, שר התעשיה, המסחר
והתיירות בהשתתפות ראש החטיבה להתישבות של ההסתדרות הציונית העולמית -
להחליט בהקדם על דעת הועדה להתישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית
העולמית בענין כפר הוורדים.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת

655M

צ"ח 1 חלק 2.

מזכירות הממשלה

סגן ראש

ש מ ר

פרוטוקול
ישיבת הועדה לעניני התישבות המשותפות
לממשלה ולהסתדרות הציונית
י' באייר תשל"ח - 17.5.78

נכחו : חברי הועדה - השרים : א. שרון - יו"ר, ח. לנדאו, מ. נסים, ג. פת.

נציגי ההסתדרות הציונית : ט. פרידמן, מ. ריבלין, י. שפירא, א. תבין.

נעדרו : חברי הועדה - השרים : ש. ארליך, מ. דיין (בחו"ל), י. הורביץ, ז. המר, ע. ויצמן, מ. עמית (בחו"ל).

נציגי ההסתדרות הציונית : א. אביחי, י. ארידור, א. כץ, ע. לוינסקי, א. שנקר.

ש. תמיר	- שר המשפטים, מ"מ שר התחבורה
א. איתן	- משרד האוצר
א. אשרי	- משרד התעשיה, המסחר והתיירות
א. בראון	- משרד החקלאות
אלוף א. טמיר	- צבא-הגנה-לישראל
י. מרגלית	- משרד הבינוי והשיכון
אל"מ ג. נגל	- צבא-הגנה לישראל
רס"ן ע. פדן	- צבא-הגנה-לישראל
ב. קלטר	- לשכת שר החקלאות
אל"מ א. שגב	- צבא-הגנה-לישראל
ש. רביד	- החטיבה להתישבות
מ. תג'ר	- לשכת שר החקלאות
מ. בן-מאיר	- משרד החקלאות
א. לישנסקי	- מזכיר הועדה

סדר היום : 46/הת : אחריות הטיפול בגרעין תפוח אג' 2.

ביצוע החלטות הממשלה בדבר הבניה בישובים החדשים אג' 6 47/הת

עניני התישבות 48/הת

תכנית ההתישבות באזור צלמון 49/הת

מימוש החלטות הממשלה בתחום הבניה בישובים חדשים, אג' 46 50/הת
לאור בעיות תקציביות

./אחריות

בפרוטוקול זה 45 דפים.

נשמר אצל הי"ח

השר א. שרון :

אנחנו נעסוק היום ב-3 נושאים :

1. הצגת תכנית מערכת הבטחון ע"י אברשה טמיר.
2. התיישבות באזור צלמון.
3. קביעת הטיפול בגרעין שעולה להתיישב בתפוח.

השר ג. פת :

אם שר הבטחון מתכוון להציג בפנינו את

התכנית שעליה קיבלנו כבר חומר, אני

לא מסכים שהנושא הזה יצורף היום לסדר היום. אני בכלל נגד סדר

יום חסוי, שברגע האחרון אני מגיע הנה ושומע על מה ידונו. אני

רוצה להיות מוכן עם סדר היום. אילו הייתי יודע שהיום ידונו

בתכנית משרד הבטחון, הייתי מביא איתי את המסמכים ואת האנשים

שמטפלים בדבר והייתי מתכוון לזה. אי אפשר לקיים דיון על חומר

שהועבר אלינו כבר, ברגע האחרון.. אני מבקש שיהיה דיון רק

בנושאים שהופיעו על סדר היום. בנושאים אחרים אני לא אשתתף

בדיון.

השר א. שרון :

אנו לא עומדים לקיים דיון בנושא הזה,

אלא רק הצגה של הנושא. בגלל הנושא

של חיסוי, אנו משחדלים ככל הניתן שלא לפרסם מראש את הדברים,

ואין בזה כל פגם. כדי לשמוע את הצגתו של האלוף טמיר, אף אחד

לא צריך להיות מצוייד כאן בשום אביזרים מיוחדים. דיון יערוך

באחת מהשיבוע הבאות. לא היתה שום כוונה לערוך כאן דיון עכשיו,

אלא רק הצגה.

הח/46. אחריות הטיפול בגרעין תפוחהשר א. שרון :

אני מציע שראשית נעסוק בנושא תפוח.

השר א. שרון

תפוח, פידוע, אושרה על-ידי הממשלה ועברה את כל הדרגות. זה דבר שנידון בזמנו בוועדת השרים לענייני התנחלות, זה הועבר לוועדת השרים לענייני בטחון, זה נידון ואושר בממשלה, זה הוצג בפני הועדה המשותפת של ההנהלה הציונית והממשלה, זה הועבר בהתאם להסכם הקואליציוני עם ד"ש לוועדת החוץ והבטחון ואושר שם. נקבע גרעין, עבר דרך יסורים ארוכה ובסופו של דבר דילג מעל כל המכשולים והמעצורים. במקום נמצאת מאחז נח"ל מאז ינואר. יש לנו היום גרעין שנראה לנו היום מתאים לנושא זה וזה גרעין ממושב ברקת אשר יקים במקום כפר תעשייתי.

לי נראה שבגלל אופי הישוב ואופי הגרעין, הטיפול בו צריך להיות בידי המחלקה להתיישבות של ההנהלה הציונית, וזאת הצעתי.

השר ש. תמיר: אני יושב כאן היום בחזקה ממלא מקום, לכן המיידע שלי הוא מוגבל.

השר א. שרון: עדיין לא ברכתי אותך ואשמח לקבל אותך כחבר קבוע.

השר ש. תמיר: יסולח לי אם אני לא מכיר את כל הפרטים. נדמה לי שחרף כל האישורים עליהם דיבר היו"ר, לפני יצאת ראש הממשלה לחו"ל, התקבלה החלטת ממשלה כי היישום של החלטות קודמות בפועל יקבע סופית לאחר שובו של ראש הממשלה. הייתי מבקש הבהרה בהקשר לכך לפני שאני מביע דעה.

השר א. שרון: אני מניח ששאלתך נשאלה מאחר ואתה לא

השר א. שרון

חבר קבוע בועדה (והיינו שמחים מאוד אילו היית הופך לחבר קבוע והיית יכול לתרום מידיעותך ונסיוונך) ↓ הייתי רוצה להתחיל קצת ב-א' - ב' של התיישבות. התיישבות אינה מתחילה ברגע של העלאת אנשים על הקרקע. יש כאן גרעין שבו צריך לטפל, שאת אנשיו צריך למיין, שצריך להתחיל ולבחון במה הוא יעסוק בדיוק ולתכנן. זה תהליך ארוך וממושך.

אינני רוצה, בפורום היושב כאן, שבעצם איננו פורום ממשלתי, לחזור ולומר שבעצם יש החלטה ברורה על ישוב תפוח, אבל אינני רוצה להכנס לדיון בנושא זה. בשטח נעשות עבודות, מכינים את השטח, מיישרים, מקשמים צריפים, בדיוק בהתאם לתכנית. אם כי, לצערי, באיחור רב בגלל מסכת המכשולים שהיה צריך להתגבר עליה.

עם זאת, יש שלבים שונים של טיפול בגרעין שאינם נובעים כלל וכלל לישיבתו במקום. אין שום סיבה לעכב היום החלטה מי יטפל בגרעין - משהו צריך למיין את אנשיו, משהו צריך לקבוע במה הם יעסקו, וזה תהליך ממושך. לפעמים אנו מטפלים בגרעין כזה במשך שנה לפני שהוא עולה על הקרקע. ויש גרעינים שמתחילים לטפל בהם יותר מאשר שנה לפני עלייתם - צריך לטפל בהם, צריך לבנות אותם, צריך למיין אותם וכו' - ואנו עוסקים בדיוק בשלב זה, כך שזה לא רלבנטי לשאלה שלך.

השר ש. תמיר : השאלה היא לגבי עצם ביצוע ההתמקמות במקום.

השר א. שרון : זה לא הנושא שעומד על סדר היום כרגע. הנושא שהעלאתי זה אחריות הטיפול בגרעין תפוח. מאחר והגרעין יעסוק בנושא תעשייתי, כי זה יהיה ממש כפר תעשייתי....

השר ש. תמיר :

איזו תעשייה?

השר א. שרון :

יהלומים.

האם מישוהו רוצה להתייחס לזה.

השר אצ. ח. לנדאו :

אינני חושב שאפשר להגיע לענין ללא קביעת האחראיות.

מר ש. רביד :

אני רוצה להוסיף כמה דברים : אנחנו נפגשנו עם הגרעין. הוא גרעין שמיועד לצקים כפר תעשייתי, והוא צריך להכנס להליכים השוטפים של הטיפול במקביל להקמת המחנה הזמני שיהיה מבוסס על תעשייה. היות ותפוח זה לא מקום שבו ניתן, כדוגמת המאחזים האחרים, לגור שם ובינתיים לעבוד בחוץ עד שזה יסתדר, אז תהליך ההכנה יהיה קצת יותר ארוך ומשהוא יבוא לשם הפרנסה, או לפחות חלקה תהיה מוכנה כבר במקום.

השר א. שרון :

יחד עם זה, יש לי ענין שזה יעשה מה שיותר מהר, כי אנחנו עדים לתופעה שככל שעוברים הימים, הקושי להקים ישובים הולך ונעשה רב יותר.

מר ש. רביד :

עם קבלת ההחלטה הגרעין נכנס לעבודה.

השר א. שרון :

אם לא מתנגדים, אני פשוט מציע קבלת החלטה שהטיפול בגרעין תפסח עובר לידי המחלקה להתיישבות, ולראות את הנושא הזה כגמור.

מ ח ל י ט י ם :

להטיל את הטיפול בגרעין תפוח על החטיבה להתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית.

הת/47. ביצוע החלטות הממשלה בדבר הבניה בישובים החדשים

מר א. בראון : אני רציתי להתייחס לנושא הדיווח על הביצועים בשטח. מה מתבצע. כדי להעמיד את הפורום הזה, שכולם אחראים במידה שווה, ^{על} לנושא הבינוי, ההתיישבות וההתפססות במקומות הקיימים לפי החלטות שהיו לנו מזמן. יש מקומות שזה ממש נראה לי טיפול איטי, מפגר, ואני לא יכול לעמוד היום בלחץ של הביקורת שעומדת. אני רוצה שפשוט כולם ידעו מזה. אני אתן דוגמא - יש לנו ישוב נפלא, וזה אלון מורה. הוא בטיפול של הסוכנות היהודית. החלטנו לפני חדשים כי נותנים לו סוף, סוף יחידות דיור. הוא בר עד היום, מזה למעלה משנתיים וחצי בקרוונים, בתנאים איומים. הביאו לשם מבנים כבר לפני חדשים, הם עומדים שם, היה צורך לחבר אותם לחשמל, לביוב, למים ורצים אחרי המבצעים, אחרי הקבלנים ואחרי האחראים, ועד היום לא נעשה דבר. הייתי שלשום שם והסתבר כי לאחר שהמכרז יצא, התכנית לא מתאימה. עכשיו אין מודיים. לוקחים אנשים בשכר ובלבד שיעשו, אז עוד שבועיים רק ימדדו ושוב יקח חדשים עד שיכנסו למבנים האלה. זאת בלי שום סיבה בעולם. המבנים שם עומדים למעלה מחדשיים. זו הבירוקרטיה - עד שמכריזים ועד שמוציעים מיכרזים, ועד שמבצעים ומחכים מקבלן לקבלן, ב-1978 זה לא יאומן. אנשים עם תינוקות, בחום הזה, צפופים בחוף קרוונים, הבתים עומדים חדשים ואיש לא נוגע בהם. יכנסו לבתים אולי עוד 3 חדשים. אז זו דוגמא אחת.

השר א. שרון : אינני בא להגן על מישהו, אינני יודע גם מי בדיוק בונה שם את הבתים כרגע, אני רוצה רק לומר כי זה, דרך אגב, בכל המקומות, ללא יוצא מן

השר א. שרון

הכלל, ואני מציע לא להמשיך בזה כרגע.

מר א. בראון :

אני מוכרח אריק, אני לא יכול, אני עומד

בלחץ כזה, כולל עיתונאים / ואינני יודע

איך להסביר זאת. בעופרה אישרו את תכנית הקבע, סוף, סוף, אחרי

המון מהלכים ומיגבלות אישרו אותה והכל היה בסדר. אמרנו, יש

רק 50 בתים שהם בשטח התפוס שלנו ואז אמרו - אז יבנו את 50 הבתים.

ואז יצאה הוראה ממשרד הבטחון בנושא ש-50 מטר מהגבול של השטח שלנו

אין לבנות, אז אי אפשר לבנות.

אל"מ ג. נבל :

זה ירד אתמול.

מר א. בראון :

זה ירד אתמול אחרי שחודש וחצי אנחנו

מתעסקים עם זה. כולם אומרים שזו

אווילות. זה גובל עם דברים איומים. וכך בעופרה כזו, שזה ישוב

נפלא, מישהו אמר שזה יהיה 50 מטר מגבול השטח שלנו ואז אי אפשר

לבנות בעופרה בכלל. מדובר על 50 בתים שנמצאים כבר בשטח שלנו

ובגלל המיגבלה הזו אי אפשר לבנות. משרד השיכון אומר כי יש הוראה

מהצבא. אתה רץ לצבא והצבא אומר - לא, זה טיפשי, ועד שמאלאחא שמשנים

זאת עובר חודש וחצי, ובינתיים לא עושים דבר, כי יש סדר, לא הולכים

נגד הצבא במדינה הזו. אני רק נותן דוגמאות של דברים אידיויטיים.

הולך להתפרק הגרעין של מצפה-יריחו -

וזה יהיה מחר בטלביזיה ומחרתיים בעיתונות - יש שם מצב חברתי

איום. הם לא אשמים בזה. הם 8 חדשים יושבים על הגבעה הזו

כשהם לא מחוברים לשום דבר. כמה אנשים יכולים לסבול? אדוני

השר, אני לא בא בטענות, אבל יש כל מיני דברים שאני לא יודע איך

מר א. בראון

אותם. ואנו כולנו אחראים לכך. אנו כולנו חברי הועדה.
ואני עומד כל יום בלחץ הזה, שאני לא נבהל ממנו, אני לא נסוג
ממנו, אבל אני לא יודע איך להסביר אותו.

השר א. שרון : אני מציע שאנו נמשיך בסדר היום. הדברים

האלה חמורים בפני עצמם. אני אומר זאת
לגבי כל משרדי הממשלה - לא נפתרו בעיות, לא לגבי רפואה, לא לגבי
חינוך ולא לגבי שיכון ולא לגבי דבר. הכל מתנהל וזה נראה כאיזה
ממזר שחי בשטח בתנאים הנוראיים ביותר שיכולים להיות, כך זה נראה.

השר ג. פת : אני מצטרף לדברים שאמר אורי לגבי חלק
מהמקומות, אבל אני מבקש שליד שולחן זה
ימסר במדויק - מי האחראי לבעיות האלה שהועלו כאן. לגבי עופרה
קיבלנו הוראה מהצבא 60 מטר מהגדר לא לבנות, ואם ישנה המיגבלה
הזו אז לא נשאר איפה לבנות. עד היום הזה לא קיבלנו את תכנית המתאר
ממחלקת ההתיישבות, וגם אחרי שהצבא הוריד את המיגבלה שלו לגבי
ה-60 מטר, אם לא נקבל את תכנית המתאר לא נוכל לבצע עבודה. את
תכנית המתאר אנו צריכים לקבל ממחלקת ההתיישבות של הסוכנות היהודית.

לגבי אלון-מורה היתה כאן החלטה להעביר
את אלון-מורה לאחריות משרד הבינוי והשיכון, אבל הדבר לא בוצע כי
יש על כך ערעור של מחלקת ההתיישבות של הסוכנות.

השר א. שרון : אורי, אמרת את שלך, זה היה מחוץ לסדר

היום, אמרת זאת בחריפות, אמרת דברים

נכונים. אם שר הבינוי רוצה לענות, יענה.

השר ג. פת :

אותם המקומות, שאנחנו, משרד הבינוי

והשיכון אחראים להם - כגון חרס, כגון

אלקנה, כגון קרני שומרון ומצפה יריחו - שם העבודה כן מתקדמת

ומתקדמת יפה. ב-6 יוני אנו נעלה עם 120 יחידות בחרס. באשר

לפיגור היתה לנו בעיה - או להכשיר את כל הקרקע כיוון שזו קרקע

מאוד קשה וצריך לעשות שם פיצוצים, אוֹלֵהכשיר את הקרקע ל-20

יחידות, להעלות אותן, להכשיר את הקרקע לעוד 20 יחידות ולסכן

את היחידות שכבר ניבנו. עלא דעת הצבא, על דעת הגרעין, על דעת

כולם, החלטנו להכשיר קודם את כל הקרקע ולהעלות בבת-אחת עם

120 יחידות שהן מוכנות, ותוספת של יחידות לפי החלטת הועדה הזו.

אותו הדבר לגבי אלקנה, אותו הדבר לגבי גבעון וקרני שומרון.

הנושא החמישי שנמצא באחריותנו זה הנושא

של מעלה יריחו. במעלה יריחו, לצערנו הרב, הצבא לא פינה את השטח,

היחידות עומדות שם. רק עכשיו הצבא פינה את השטח. היתה שם בעיה

שהחטיבה הועברה ללבנון ולא היה זמן לטפל בזה. עכשיו, שהשטח

מפונה על-ידי הצבא - אמנם נשארו שם אוהלים ומתקנים לצרכי אימונים -

אנו ממשיכים בעבודה. אבל רבותי, או שנחליט שבנושא מסויים האחריות

היא רק על גורם אחד, כמו למשל בחרס, כמו למשל באלקנה, אז יהיה

למי לבוא בטענות. ברגע שמדברים בהכללות, אי אפשר להציג את

התמונה כפיא שהיא. ישנם מצבים קשים מאוד דווקא באותם המקומות

שהם באחריות מחלקת ההתיישבות של הסוכנות היהודית ואני מציע שיהיה

דיון על זה.

השר א. שרון : מאחר ובעיני הבעיה היא כללית, של כולם,

אני לא הייתי יכול, בנושא הזה, לתת לאף אחד מחמאה. כלל אנו,

כל המשרדים הממשלתיים הנוגעים בדבר והמחלקה להתיישבות, אף

אחד מהם לא עומד בקצב הדרוש ואצל כולם, לפי דעתי, הדבר הזה הוא

השר א. שרון

היום דבר משני ולא דבר עיקרי.

מר ש. רביד :

יצאה פה איזו שהיא חלוקה שאני לא מסכים

לה, אבל אני לא חשב שאני אוכל להתייחס

אליה בהקשר הזה שנאמר. יש בעיות, בסה"כ, בכל השטח, שנובעות

מצורת העליה ומהקצב שנדרש בגלל התנאים האובייקטיביים והתנאים

האיומים שבהם חיים האנשים, עם גלגלי המכונה הזו כפי שהם עובדים

בהם ועם כל הרצון לזרז אותם. אין פה דיכוטומיה מוחלטת והרעיון

של שיתוף פעולה בין-משרדי חל על כלל המשרדים. אבל אם רוצים לקיים

בנושא הזה דיון, צריך לקיים עליו דיון קצת יותר מוכן.

חוץ מזה, אינני חבר הועדה, אינני חבר

ההנהלה הציונית, ראש החטיבה איננו ואינני בדיוק אמור לייצג את

החטיבה להתיישבות, זה המצב.

הת/48. עניני התיישבותהאלוף א. טמיר :

הנושא שאני אציג הוא תכנית ההתיישבות

היהודית ביהודה ושומרון. הפיתוח של

ההתיישבות הזו ביהודה ושומרון למעשה התרכז עד כעת באתרים

שהציעו גרעיני המתנחלים.

השר א. שרון :

זה לא מדויק, אני מאוד מצטער. בכל

הנקודות האלה שיושבים בהן היום, לא

היתה נקודה שלא הוצגה על ידי בפני ראש הממשלה, עוד בכלל לפני

שדובר על איזו שהיא עליה.

האלוף א. טמיר : אני לא גמרתי את המשפט. אמרתי שזה התרכז ברעיונות שהועלו ע"י גרעינים, ברעיונות שהועלו על-ידך, ברעיונות שהועלו ע"י משרד הבטחון. למשל, ישובי מחנות הועלו מבחינה רעיונית ע"י משרד הבטחון. ואני לא מחלק להם ציונים, אני רק אומר מאיפה באו הרעיונות האלה.

השר א. שרון : צריך להזהר בדברים, כי בעצם מה המחשבה אומרת - שבעצם זה מיקרי. קם מישהו בבוקר וחשב על איזה הר מסויים מתאים להתיישבות. בשומרון יושבים כי בשומרון צריך לשבת. בסנור יושבים כי זה חלק מחוצה שומרון צפוני. בחרס יושבים כי זה חלק מחוצה שומרון מרכזי. כל אחד מהמקומות האלה הוא חלק מתכנית בסיסית שקיימת והוצגה.

האלוף א. טמיר : אני מבקש לגמור - כשאני מדבר על רעיון של ישוב, אני לא מדבר רק על המיקום שלו. אני מדבר על הסוג שלו, על הפיתוח שלו, על ההיקף שלו, וברוב הישובים אנו לא יודעים היום לאיזה כיוון אנו רוצים לפתח אותם בדיוק. אני מציג כאן מצב, שהמקורות לרעיונות האלה באו מ-3 גורמים, כשאני לא בא ואומר שלא היתה תכנית שהוצגה לממשלה ולא היו ישובים וכו'.

מה שמאפיין את הישובים האלה היום זה : מיקום במחנות זמניים, היקף אוכלוסיה מצומצם, קשיים במעבר למסגרות קבע. השקעות ממלכתיות גבוהות בסידורים זמניים. כמעט בכל ישוב אנו רואים מחנה זמני. בקדום - מחנה זמני, בכל מקום, מחנה זמני שאחרי כן צריך לעבור למחנה קבוע. אין שילוב של הון עצמי של מתיישבים.

שר הבטחון גיבש הצעת תכנית לממשלה שאת עיקריה אני אציג כאן. התכנית הזאת נובעת, בראש ובראשונה משיקולים

בטחוניים - כלכליים. מה הן העקרונות של התכנית :

1. אנחנו ממליצים להשקיע מאמץ עיקרי לאומי בפיתוח של מספר מצומצם של מרכזי התיישבות, מתוך מגמה להגיע לאלפי תושבים בכל אחד מהם.
 2. שהמרכזים האלה יוקמו כישובים פתוחים שבהם ניתן לעודד יוזמה פרטית בתחום המגורים והתעסוקה. כלומר, שיטת "בנה ביתך".
 3. לפתח את המרכזים בתכנית פיתוח אזורית שנוחנת מענה בנושאי תשתית, תחבורה, תעסוקה ושרותי רווחה.
 4. לבסס את המרכזים על משבצת קרקעית רחבה וזמינה, שתאפשר פיתוח ישוב בעל היקף ורצף ופחות תתעסק בבעיות של הפקעות קרקעות וכל הדברים האלה. כלומר, בקרקעות שהן תחת היד.
 5. להמנע מלהכנס לאזורים מאוכלסים ערבים בצפיפות.
 6. פריסה שתואמת את הצרכים הבטחוניים ומשתלבת בתשתית הצבאית.
- המרכזים שאנו מציעים הם באתרם שכבר אושרו בהחלטות הממשלה להתיישבות וכבר קיימים בהם גרעיני התיישבות. וכבר ציינתי את המצב של גרעיני ההתיישבות האלה. במרחב ירושלים אנו רואים 3 מרכזים כאלה (שוב פעם, לא המצאנו את הפטנט, חלק מהם כבר עלה, חלק מהם בביצוע). המרכזים הם גבעון, מעלה האדומים וגוש עציון מורחב. המרכזים האלה ישענו על ירושלים כמטרופולין, מבחינה של הקשר לעיר.
- בשומרון - 3 מרכזים - חרס, (או תמנת-חרס), קרני שומרון ונבי-סלח. הישובים האלה קרובים למישור החוף

כולל גם אפשר לקשור אותם למקורות תעסוקה עיקריים במישור החוף.

לגבי גבעון - בגבעון יש לנו משבצת של קרקע טרשית בהיקף של 2,500 דונם, שמאפשרת פיתוח מרכז התיישבות. אין רישום בעלות על 90% מהטרשים. אנחנו יושבים היום במחנה זמני במחנה הצבאי, שהוא נקבע כמחנה זמני.

במעלה האדומים יש קרקע טרשית של 4,000 דונם בבעלות מדינה, שמאפשרת פיתוח מרכז התיישבות.

בגוש עציון יש 5 ישובים כפריים על משבצת קרקעית בהיקף כולל של 7,000 דונם בבעלות יהודית. מרבית המשבצת היא לא בשימוש כיום וחלקה גם מנוצל על-ידי הערבים, כלומר, הערבים מעבדים שם אדמה שהיא יהודית.

השר א. שרון : ואתם לא מונעים זאת.

האלוף א. טמיר : אני עכשיו מעלה את הבעיות ואני אגיד מה אנחנו ממליצים לעשות.

אפשר לפתח בגוש מרכז התיישבות גדול אשר יתבסס על הקרקעות שהן בבעלות יהודים והן בלתי מנוצלות. אפשר, בשיטת מטעים, להביא הנה 200 משפחות, בשלב ראשון, ולהקים מרכז קהילתי של עד 500 משפחות עם אפשרות התרחבות.

בשומרון, בחרס, יש לנו 6,000 דונם אדמת טרשים בבעלות בלתי מוסדרת. בפועל נתפסו כ-300 דונם.

השר ח. לנדאו : כמה יש בחרס?

7

האלוף א. טמיר :

כ-3,000 דונם אדמה טרשים בבעלות בלתי מוסדרת. בפועל נתפסו כ-300 דונם שבהם

ממוקם הישוב הזמני.

בקרני שומרון יש לנו משבצת של 3,000 דונם.

רובם בבעלות מדינה. בנבי-סלח יש לנו משבצת של 2,500 דונם, מהם

כ-1,200 דונם בבעלות מדינה, ושאר הקרקע אלו שטחי טרשים בבעלות

בלתי מוסדרת.

אנחנו מעלים מחדש את הצורך החיוני בכביש

חוצה שומרון. אלא הן לצרכים איסטרטגיים והן כציר חיוני להתיישבות.

בנוסף למרכזי ההתיישבות שציינתי, יש לנו את כל הישובים הקטנים

שהכרנו שאין להם עדיין פתרונות קבע. אנחנו ממליצים לתכנן את

מחנות הקבע של הישובים האלה ולפעול להשלמת משבצת קרקעית ולהגיש

הצעות לגבי כל ישוב.

אני מאמין חוזר שוב על היתרונות של התכנית

המוצעת :

א. ישובים בעלי כושר עמידה ויכולת גידול, תוך שילוב יוזמות

פרטיות.

ב. צמצום מיירבי של קשיים פוליטיים הכרוכים בפיתוח יהודי

ביהודה ושומרון - כל האתרים שאנחנו מציעים מאושרים ומעוגנים

בהחלטות הממשלה. קיימים בהם גרעינים אזרחיים. יש צורך

מוגבל מאוד צא בפתרונות קרקעיים, ואפשר להתרכז באתרים שהנתונים

שלהם מאפשרים פיתוח רחב על בסיס קרקעות שבבעלות המדינה.

ג. אפשר לשלב מקורות מימון פרטיים בבנין המגורים והפאנתוח הכלכלי -

דבר שיביא לצמצום ההתחייבויות הכספיות של המדינה בתהליך

הפיתוח

ד. לפיתוח יהודי בעל מימד כמותי משמעות בסחונת מהותית, לפי דעתנו, יותר גדולה, מאשר תפוזות של עשרות ישובים קטנים בלי משקל מהותי של כמות הישובים שיושבים כאן. כי אז מתחילה בעיה מי מבטיח את מי - הישובים את המדינה או המדינה או הצבא את הישובים. אא א

ההמלצות שלנו - לסלול את ציר חוצה - שומרון ; להקים שכונות ראשונות בששת האחרים המוצעים על משבצות הקרקע שהן בבעלות המדינה, בהיקף כולל של עד 2,500 יחידות דיור, בתכנית שלוש - שנתי או יותר. ניתן לעשות זאת בשיטת "בנה ביתך" ולצמצם את ההשקעות. יש לקבוע גורם ממלכתי שעליו תוטל האחריות לתכנון והקמת המרכזים. אנחנו צואים בגורם הזה את משרד הבינוי. כאשר תכנון המרכזים למלוא ההיקף החזוי יעשה לא רק עפ"י משבצות הקרקע שבבעלות המדינה או שקיימות ברשותנו, אלא גם על משבצות קרקע שאפשר להעריך כי ניתן יהיה לשלבן בעתיד בישוב. כלומר, מתכננים מתאר אשר רואה את הישוב במלוא היקפו ותכנית קונקרטית לביצוע.

אני ממליץ שמערכת הבטחון א תשתלב בתכנון של משרד הבינוי מראשיתו, כך נוכל לתת נתונים לתכנון על היקף הקרקע שעליה אפשר להכין מתאר אב, היקף הקרקע שעליה אפשר להכין תכנית ביצוע ואת הקריטריונים של המיגון של הישוב והגנתו.. זו ההצעה שלנו בראשי פרקים.

השר א. שרון : יש שאלות.

השר מ. ניסים : אולי הדברים נאמרו ולא קלטתי אותם כראוי, מה לגבי אותם ישובים שקיימים

היום? לפי התכנית הזו?

אנחנו ממליצים לפתח 6 מרכזי התיישבות בישובים שקיימים היום, להשאיר אותם בסטטוס של ישובים קטנים, ולא להעבירם לא נמצא פתרון הקבע, לעשות עבודה דחופה למצוא פתרונות לבעיות הקבע עם מערכת הממשל וכו'.

השר א. שרון : הייתי רוצה בכל אופן להרחיב את זה -

אם מסתכלים על מפת ההתיישבות כפי שהיא פרוסה היום, יש לנו היום בסנור ישוב. הוא לא במקרה כאן בסנור, הוא לרגל תפיסה של ציר חוצה שומרון צפוני, הוא חלק מהתפיסה הזו. אותו הדבר לגבי מעלה-נחל והישוב שיושב בשומרון שזה גרעין חזק מאוד.. כמו כן יש לנו ישוב באלוף-מורה, שלדעתי, בלי שום בעיות, יכול להגיע גם לאלף משפחות, אין שום מגבלה כאן.

השר מ. ניסים : יש שם אדמה, קרקע.

השר א. שרון : אני תיכף אגיע לנושא הקרקעות שזה שייך למכלול שלם. זו לא הממשלה הראשונה שמבצעת

התיישבות. היו עוד ממשלות במדינה הזו, במשך 30 שנה, שבנושאים האלה קיבלו החלטות ועשו מה שצריך לעשות. תפוח זה מקום קיים, זה לא מקום שאיננו קיים. בשילה היום, חופרים או לא חופרים, זה לא חשוב, הם חיים במקום. אנשים חיים שם. ישנו עופרה וישנו בית-אל - ואין שום סיבה שלא יהיו בבית-אל 2,000 משפחות. בבית-אל אפשר להקים ישוב בלתי רגיל של 2,000 משפחות. יש בית-חורון, יש תקוע, והשאלה של השר ניסים היא מה קורה למקומות האלה?

האלוף א. טמיר : אני רוצה לחדד את זה בצורה ברורה - אנחנו אומרים שצריך להשקיע מאמץ עיקרי; בכלל,

כשמדברים על חשתית צריך להחליט איפה רוצים כפר, איפה כפר העשיתי, איפה עיר, ואיפה עיירה. משיקולים בטחוניים, אנחנו ממליצים על 6 מרכזים גדולים, שיתפתחו, הלוואי פעם, לערים בישראל במקומות שאני ציינתי. בשער המקומות, איננו רואים צורך לפתח אותם מעבר לישוב קטן. ישוב קטן, זה לא אומר שאם ירצו לבוא לשם אלף איש הם לא יהיו. אני אומר איפה המדינה משקיעה היום מאמץ של "בנה-ביתך", בשיטה שתביא המוני אנשים.

אי- אפשר לפזר את זה על 20 מקומות. אנחנו כבר חיים הרבה מאוד שנים בעניין הזה ולא הזזנו הרבה מאוד דברים ממש משמעותיים לבטחון בכל האזור הזה, והשאלה היא, האם בצורה הזו אנחנו מעריכים שאפשר להזיז את זה. לכן התשובה היא: 6 מרכזים גדולים שמתפתחים לאלפי תושבים. יש שם קרקע, יש שם גרעין, יש לגיטימציה מבחינת עיגון בהחלטות הממשלה. אפשר תוך 20 שנה להגיע שם לערים. בואו נתחיל כעת עם 2,500 יחידות דיור ב-6 המקומות. שאר המקומות יתפתחו כפי שיתפתחו. לא נשתק את ההתפתחות, אבל אני רוצה לציין שבשאר המקומות יש לנו הגבלות קשות של קרקעות, ואנחנו היום צריכים להיות מעשיים. במקומות שאני ציינתי יש לנו אלפי דונמים שאפשר לעלות עליהם. בעופרה, בקדום, בכל שאר המקומות, אתה מדבר על בעיות של 100 דונם פה, 100 דונם שם, והלוואי ונצא מזה. כשאני לוקח בחשבון מה שכבר נאמר כאן, מה אנחנו עושים גם מבחינת הבעיות שיהיו למדינת-ישראל בשלושת השנים הבאות. אז בואו נתחיל לבנות איפה שאפשר לבנות, ביחוד שכל המקומות האלה תואמים את התפיסה של ירושלים רבתי ותואמים את התפיסה של לב השומרון.

אני פשוט מבקש להבין האם הצעת משרד

מר ה. חבין :

הבטחון היא אחצעה חלקית, זמנית, או

שזו ההצעה של ההתיישבות ביהודה ושומרון, הצעה פרוגרמטית, וזהו?

האלוף א. סמיר : אני רוצה שוב להזכיר - ההצעה של משרד הבטחון היא להקים 6 מרכזי התיישבות גדולים ולתת חוקף קבוע ולא זמני ליושבים קיימים שאין להם חוקף קבוע. אנחנו לא מתייחסים בשלב זה ליושבים חדשים שיוקמו משיקולים כאלה או אחרים. לזה נתייחס מעשית לכשתעלה הצעה. בעניין זה מתגבשות כל מיני הצעות. לא זה הנושא שאנחנו מעלים היום. אל תבינו מדברי שכאילו כאן סתמנו את הגולל על התיישבות נוספת. אני דיברתי על 6 מרכזים גדולים שיש אפשרות לבשת ולטפח אותם. דיברתי על לתת מתכונת קבע ליושבים שעוד חיים בצורה זמנית ועולים לנו המון כסף עם תאגיד הזמנות הזו. לא דיברתי על יושבים חדשים, משיקולים כאלו או אחרים, שעליהם, לגופו של עניין נדון, כשעלו הצעות כאלו. ומתגלגלים כל מיני רעיונות בתחום הזה. אנחנו לא סותמים את הגולל על זה.

השר ש. תמיר : אני מבין שהמחשבה שעליה מדבר האלוף תמיר היא תכנית לטווח ארוך, כוללת, עם עקרונות ותפיסה מקיפה. אני רוצה לשאול האם במתכוון לא נכללו סוגיות אחרות שכרוכות במאגרי כח-אדם ושיבוצם במערכות של התנחלות והתיישבות.

לא הזכרת, האלוף תמיר, בתכנית או תפיסה של מערכת הבטחון, 3 אזורים : בקעת-הירדן, פתחת-רפיח, והגליל המערבי - שאני במיוחד מדבר עליו הבוקר באופן מודגש כי אתמול ראיתי את מפת הצפיפות בו. ראיתי אתמול צאצא מפורטת, שליו"ר הועדה וודאי היא מוכרת היטב, ושם יש בעיה חמורה מאוד של מאגר כח-אדם. כשרק בימים אלה היתה התבטאות ערבית - ישראלית שאמרה כי שם כל התיישבות היא בניגוד לתכנית החלוקה מ-1947. יש להם אידאולוגיה בזה ובאיזה שהוא מקום הדברים חייבים להיות שלובים. ראיתי לשאול האם אתם סבורים כי בבקעת-הירדן אין צורך לרכז

השר ש. תמיר

מאמץ נרחב בנקודה כל שהיא? מה גישתכם לנושא של פתחת-רפיח?
והאם באיזה שהוא מקום אתם מציעים לראות כלים שלובים, שלדעתי
מתחייבים מבחינת מאגרי כח-אדם לגבי הבעיה הקריטית של הגליל המערבי.

השר א. שרון :

אנו שמענו היום את הצעת משרד הבטחון,
אנחנו כמהים לספק את המיידע ואנו גם
נספק אותו. אנחנו שמענו היום את הצעת שר הבטחון, זו בהחלט הצעה
מעניינת. בהמשך להצעה זו נציג כאן בועדה את התכנית השלמה שלנו,
אשר כוללת את כל הגזרות, היא כוללת את הגליל, כוללת את מחשבתנו
לגבי רמת-הגולן, מחשבתנו לגבי הבקעה, מחשבתנו לגבי רמת-הנגב והערבה.
בכל מקום יש היום בעיות, בעיקר מסיבות של אינטנסיביות רבתי של
פעילות הצד השני. למשל, היום, מעבר לקו הגבול בערבה מתחילה
תכנית התיישבות ירדנית רחבה ביותר. וזה כבר בביצוע. שם לא
יתחילו לבנות בחודש מסויים ושם לא מחכים עד שמשרד אדריכלים כזה
או אחר יגמור את התכנון, שם מבצעים. לכן אנחנו נציג תכנית שלמה.
הנושאים שהעלה כאן האלוף תמיר, הם בחלקם חלק מהתכנית.

האלוף א. תמיר :

כל התכנית הזו נובעת מראייה של כל מדינת-
ישראל.

השר א. שרון :

בתכנית שהציג משרד הבטחון יש חלקים שהם
חלק מהתכנית שלנו. אנחנו נציג פה תמונה
שלמה ובעקבות זה יערך כאן דיון שלם. אני לא מציע שנכנס לזה כרגע,
אלא לאחר שתוצג תמונה שלמה של כל הגזרות.

האלוף א. תמיר :

אני רוצה רק להתייחס במשפט אחד : למערכת
הבטחון יש תכנית תשתית להתיישבות כבר מאז

האלוף א. טמיר

מלחמת-ששת-הימים. כבר הזכרתי כי ישובים במחנות צבאיים זה פטנט שהיה לנו לפני 5 שנים. כל הרעיונות האלה הם לא מהיום. יכולת לפרוס פה תכנית של ראיית מדינת ישראל עד שנת 2,000, תוך ראיית כל הגורמים.

כשאני ציינתי את המרכזים האלה, לקחנו בחשבון את העדיפויות והאפשרויות לעשות זאת מבלי לפגוע במשימות לאומיות אחרות.

השר א. שרון : אנו לא עוסקים כאן בחלוקת ציונים מי עשה מה, זה הרי לא חשוב. הבעיה העיקרית היא שהוצגה כאן תכנית, שמעתם מה שדובר. אנחנו עומדים להציג את התכנית השלמה. חלק מהתכנית של משרד הבטחון תופיע בתוך התכנית השלמה. אני אומר מראש כי יש דברים שעליהם הם מאוד מקובלים ויש דברים שאינם מקובלים. הדברים יוצגו ועליהם תהיה החלטה.

השר ח. לנדאו : התכנית הזו שאתה הצגת פה היום עם שני המרחבים האלה, בצורות שונות, האם זו תכנית חדשה אצלכם?

האלוף א. טמיר : היא לא חדשה. אנחנו תמיד דיברנו על ירושלים רבה. כמו כן דיברנו תמיד על כמה מרכזים מרכזיים בשומרון ועל כך שיש מה שפחות לפזר, כי עד מחר אנחנו יכולים לצייר דגלים על אשש אשש ההרים ולא נעלה את הישובים האלה.

השר ח. לנדאו : אני מתייחס לאותם ששת הישובים שאתה העלת כעת במרחב ירושלים ובמרחב השומרון,

השר ח. לנדאו

2 המחזבים האלה - התכנית הזו, אצלכם, היא מזמן כבר בוודאי, האם יש לכם לגבי זה איזו תכנית מפורטת כיצד זה יתבצע. האם דאגתם לתכנית אב מסויימת בהתאם לקונספציה שלכם ששם חשבתם שצריכים להיות ישובים?

האלוף א. טמיר :

פרט לתכנון הנדסי של הישוב, לגבי כל ישוב יש לנו את כל האלמנטים היעודיים שצריכים להיות עם ניתוח של כמה חושבים, כמה שנים, אילו תעסוקות.

השר ח. לנדאו :

אבל לתכנון של המקומות האלה לא ניגשתם ולא ביקשתם משום משרד אחד לגשת לתכנון. זאת כל הזמן הזה.

האלוף א. טמיר :

לא, לא.

השר ח. לנדאו :

העניין מחנח כפי שהוא מונח היום. כלומר, אין לכם לוח זמנים לביצוע, אין לכם תכנון, לא הכנתם את התכנית הזו לפרטיה - איך נראה לכם הדבר?

האלוף א. טמיר :

זה יש. פרט לזה שאני לא יכול להראות לך בכל משבצת איך זה יתוכנן בפנים, אבל יש לנו את התשתית ואת לוח הזמנים.

השר ח. לנדאו :

אבל יש כאן דבר שאני לא יכול להבין אותו. אתם מבססים את הישובים העירוניים כאן על הפרינציפ של "בנה ביחך".

האלוף א. טמיר :

גם על "בנה ביחך".

השר ח. לנדאו :

ואני רוצה לומר שאם אנחנו רוצים שתהיה
כאן חלוציות - והמפעל הזה בביצועו
הוא כבר חלוציות, אין כל ספק, אי אפשר לבסס אותו על העקרון
של "בנה ביתך", רבותי. אי-אפשר. אם עלינו להיות רציניים
ולהקים את הדבר הזה, נצטרך להקימו כפי שהקימו אש"א ערים חדשות
בארץ במשך 30 השנים האחרונות - היה מימון והיו לזה מקורות מימון
כדי למשוך אנשים.

מר א. בראון :

אדוני השר, את דימונה ואת אופקים
הקימו מעברות, בתחילה היו מעברות
ומהמעברות יצאו ערים. אף עיר בארץ לא הוקמה מלכתחילה מעיר (לבד
מימית).

השר ח. לנדאו :

אני מתכוון בכיוון ההפוך - אם הולכים
לכך ורוצים להתבסס על "בנה ביתך" העניין
יסחב ויסחב בלי סוף. עלינו לדעת ולכוון מראש לכך שנצטרך
לזה מקורות מימון רציניים כדי להתקדם בצורה רצינית ונוכל
למשוך אנשים לשם. זאת גם כדי שנוכל להתקדם בצורה מסודרת ובטמפו.

מר י. שפירא :

אני רוצה לשאול שלושה דברים :

ראשית, שלושת המרכזים הללו אינם דבר
חדש, אנו כבר שמענו על כך ואני חושב שזה בהחלט מקובל על רוב
החברים. על כל פנים, אני יכול להגיד שהוא מקובל עלי.

דבר שאני שאני יכול לייחס לו חשיבות
רבה, זה קבלת החלטה סופית לגבי הישובים הקיימים. זה אולי הדבר
החשוב מכל, כי שם חיים אנשים ויש מועמדים נוספים לאצ' לישובים
הללו. אולי אפשר לעשות משהו כדי לקדם, לפחות, את ההחלטה בעניין
הזה. כי למעשה אחד הדברים המעכבים את האנשים מלהצטרף לגרעינים

מר י. שפירא

המיועדים לישובים הללו זו העובדה, זו העובדה שסימן השאלה עוד עומד על הישובים הללו. אף אפשר לעשות משהו, בהסכמה עם שר הבטחון, כדי לאשר סופית את הישובים האלו, שהם היום ממוקמים במחנות צבאיים, יש לעשות זאת. אולי זה דבר שאפשר להוציא אותו מכל היתר ולא לקשור אותו לדברים האחרים שהוזכרו כאן.

נקודה שלישית וגם היא חשובה - הקושי

העיקרי, לדעתי, בנושא הזה, זו שאלת כח אדם. אנחנו צריכים לקחת בחשבון, גם אם אנו מדברים על צרכי בטחון וכלכלה - מה הם המקומות אליהם ימשכו אנשים. יש היום מספר מקומות שאין אליהם עדיין גרעינים, וזה לא משנה אם תזיז את המקומות 10 ק"מ צפונה או מזרחה, האנשים לא יבואו.

האלוף א. טמיר : לכל אחד מהמקומות שאני ציינתי רשומים, ואפשר להגיד שאפשר להביא אלפי אנשים.

מר י. שפירא : אני לא מדבר על המקומות שאנו בטוחים שלשם יבואו אנשים. יש היום כמה אזורים ישוביים שאליהם יש נהירה, יש גרעינים. הוזכר כאן גוש עציון - רוב החברים המצויים כאן מוטרדים יום, יום במכתבים של גרעינים בארץ ובחו"ל המצפים לרגע שתהיה הכרעה בעניין זה. אנחנו איננו מסוגלים לקדם שום הכרעה בעניין זה, כי הדבר תלוי באלף דברים אחרים. לכן אולי אפשר לבודד חלק מהדברים כדי שהדברים יזוזו קדימה.

השר א. שרון : יוסקה, בנושא הזה אני מציע שתפעיל את השפעתך אתה על הדרג הפוליטי. כל הדברים שדוברו כאן היום הם דברים מאוד יפים, שכולנו יכולים מאוד לתמוך בהם. אני מאוד בעד עיר בחארס, אני מאוד בעד עיר בנבי-סלח.

השר א. שרון

אני מאוד בעד עיר במעלה האדומים. וחבל שעוד לא נבנה בית אחד במעלה האדומים, אבל אני בעד עיר במעלה האדומים. ויש פה בעיות שצריך להפריד ביניהם - במעלה האדומים, עקב עיכובים זה נבנה באיטיות, אבל לגבי מקומות אחרים צריכה להיות החלטה. השולחן הזה איננו יכול לקבל היום החלטה על כך שבחרס תקום עיר של 25 אלף חושבים, לזה צריך לקבל החלטה ממשלה. לכן אנו הצגנו פה תכנית. אבל החלטה עקרונית על הקמת עיר של כך וכך עשרות אלפי חושבים במקום כזה או אחר מחייבת החלטת ממשלה. לכן, מה שבוצע עד היום זה הנחת רגל יהודית במקומות, שלוא היינו ניקלעים למצב הזה היום - אם היום לא היינו יושבים בחארס, כבר לא היינו יושבים שם יותר. אם היום לא היינו יושבים בשומרון לא היינו יושבים שם יותר. אם לא היינו יושבים בסנור, לא היינו יושבים שם יותר. וכך בתקוע ובכל אחד מהמקומות האלה.

לכן, הגישה שניגשנו היתה גישה נכונה - ראשית כל, ואפילו בתנאים הקשים ביותר, שדרך אגב הם אינם מוצדקים - להניח מדרך רגל יהודית בכל מקום שאנו מאמינים ששם צריך להמשיך ולפתח. ראשית כל שתהיה שם נוכחות. השלב הבא זה הצורך לקבל החלטה - שהממשלה תקבל החלטה שהיא רוצה להקים בחארס עיר בת 25-50 אלף נפש במשך 15 - 10 השנים הקרובות, אז היא תעשה זאת. אז היא תעניק את המשאבים לכך. הדברים האלה בינתיים לא בוצעו. מה שבוצע בינתיים זה ישוב וכניסה לכל ההתנחלויות האלה, שהדבר האדיר שבהן הוא, שאם היום רוצים לבנות בתפוח, תוכל תמיד לבנות, כי אתה חי כבר שם. כך בסנור, תמיד תוכל לבנות, ובנבי-סלח, ובתקוע ובדהריה. לכן הגישה הזו, ראשית כל לשים מאחז, היא חשובה ביותר - ולא חשוב כמה עלה הדבר הזה. דרך אגב, בהשוואה למה שעלה המפעל הציוני, זה הדבר הכי זול שקרה לנו עד היום, במשך מאה השנים של

השר א. שרון

המפעל הציוני. עכשיו הממשלה צריכה לקבל על זה החלטה - היא רוצה לקיים פה עיר, היא לא רוצה לקיים פה עיר.

מר י. שפירא : אם יש הסכמה של משרד הבטחון למיקום סופי

של הישובים הקיימים, מלבד המרכזים

הגדולים הללו, אולי אפשר לבודד את הדבר הזה. עד שתהיה החלטה על הקמת עיר של 15 אלף תושבים.

השר א. שרון : אם ניקח את קרני-שומרון למשל, שם לא

צריך שום דבר, יש שם 7,000 דונם שטח

אדמה מרוכז, ואף אחד לא מפריע לבנות שם עיר. אפשר לגשת לבניית עיר שם.

מר י. שפירא : מה שמפריע זה אי קבלת החלטה. ואם יש

הסכמה של משרד הבטחון....

השר א. שרון : זה לא נוגע בכלל למשרד הבטחון. יש שם

שטח. זה לא בתוך מחנה צבאי. זה בתוך

מחנה צבאי שהוקם שלמטרה הזו עצמה. יש שם שטח, יש שם אפשרות

ומישהו צריך לבנות, זה הכל.

השר ג. פת : יש שם בעיה טכנית שצריך תקציב - ועל זה

לא מדברים כאן בכלל.

השר א. שרון : לכן הדבר הזה שייך להחלטת ממשלה. צריך

לבוא ולומר, למשל, כי אנו היום מחליטים

לשים את הדגש על התכנית הזו שאברהם הציג כאן, או על תכנית כזו

השר א. שרון

פלוס דברים אחרים, או על תכנית כזו עם שינויים, או על תכנית אחרת. ברגע שתהיה החלטה כזו, אז יוקצו כל המשאבים לענין הזה. לכן אמרתי, אדרבא, תפנה לדג הפוליטי שלך ותפעיל אותם..

האלוף א. טמיר : אנו ביקשנו לקבל החלטה על 2,500 יחידות דיור. ביקשנו לקבל החלטה להקים ב-3 השנים הבאות, במקומות האלה, 2,500 יחידות דיור, כדי שבכל מקום כזה יהיו כמה מאות טובות של יהודים. זה לנסיון. אין טעם היום להחליט החלטות על ערים.

השר א. שרון : לפי דעתי מה ששמענו היה מענין. שמענו את המחשבה, שמענו על המרפזים ועל עיבוי ירושלים. לפי דעתי צריך להציג תכנית שלמה, רחבה, כי יש לנו בעיות החל מבעיות הגליל. יש לנו בעיות של הביקעה. בעיני, מעלה-אפא אפריים זו נקודה בעלת חשיבות עצומה שצריך לפתח אותה במהירות. ובדרך כלל, אם רוצים שלאורך ציר יהיו חיים, צריכים להיות לא שני צדדים, לא רק צד אחד. כלומר, צריך להמשיך. יש לנו מחשבות רבות, אינני רוצה לפרט אותן כרגע. אנחנו נציג תכנית שלמה ואני מניח שההצעות האלה של משרד הבטחון יכנסו כחלק בתוך התכנית הכוללת.

האלוף א. טמיר : היות ובהגדרות אשיות המדינה כתוב כי פיזור אוכלוסיה צריך להיות משיקולים ב בטחוניים, ואנחנו צריכים לאפשר כל מיקום לאור שיקולים בטחוניים, אני מציע שתוצג תכנית של איך צריכה להראות ישראל, ובתשתית אנו נוכל להציג גם את הרעיונות שלנו.

השר א. שרון : איזו שאלה - מה שאחם הצגתם היום יהיה חלק

מהתכנית הזו.

האלוף א. סמיר :

הרי זה גם חלק מהתכנית שלך. דיברנו
על כך שנציג זאת היום בצורה קונקרטית.

השר א. שרון :

הסברנו את הדבר הזה, זה חלק מהתכנית
הכוללת. התכנית הכוללת תעשה בשיתוף כל
הגורמים שעוסקים בנושאים האלה ומתאמים זאת באופן קבוע. תוצג
תכנית שלמה ואח"כ היא תצטרך לקבל את ההחלטה של הדרג המדיני.
יש דברים שלהם הדרג המדיני לא צריך לקבל החלטה. אם אנחנו הולכים
להקים 18 ישובים בגליל, לזה לא צריך החלטת ממשלה. אם אנו הולכים
להקים 2 ישובים ברמת-הנגב, לזה לא צריך החלטת ממשלה. על נושא
של הקמה מעבר לקו הירוק והפעלת משאבים בהיקף רחב כפי שהוא, על
זה צריך לקבל החלטת ממשלה היום. להגדיל את מספר המשפחות מ-40
ל-120 בקרני-שומרון - על זה לא צריך החלטת ממשלה, את זה צריך
רק לבצע. ואם אנחנו מדברים על הגדלת מספר המשפחות בארס מ-120
ל-200, גם לזה לא צריך החלטת ממשלה, את זה פשוט צריך לבצע. על
זה כבר החלטנו כאן, לזה לא צריך שום החלטות.

השר ג. פת :

קיבלנו החלטה שמשרד הבינוי והשיכון יבדוק
את התוספת של חארס ושל קרני שומרון.
אין לי התנגדות, הרי בעקרון אנו מדברים על אותו הדבר, אבל יש לנו
קצת מחשבות לגבי מה יש להוסיף, איך ומתי. אני מציע שנקיים על
זה דיון.

השר א. שרון :

בהחלט אנו נקיים על זה דיון.

השר ג. פת :

זו גם היתה ההחלטה האחרונה. היא לא נוסחה
נכון בפרוטוקול. ההחלטה היתה שיוטל עלינו

השר ג. פת

לבדוק את העניין הזה עד גבול של 200, 140, משהו כזה.

מר א. בראון : כן, אבל עבר חודש ולא הזמינו שום דבר,

אפילו לא 20. תזמינו, הרי לא חסרות

משפחות.

השר א. שרון : אני רוצה לומר משהו בנושא זה - צריך להבין

כי העברת משפחות זה דבר שקשור במועדים

מסויימים. אפשר להעביר משפחות בחקופת החופש, אך קשה מאוד להעביר

משפחות בחקופת הלימודים. לכן העיקוב של הבניה בקרני-שומרון

והעיקוב בהגדלת מספר המשפחות בארס מ-120 ל-200, זה פשוט דחייה

לשנה. זה לא יעזור.

מר י. מרגלית : התוספת של 80 היחידות בארס איננה ראלית

לספטמבר. היא איננה ראלית - עם כל

ההבנה וכל הרצון של כולם לגרום לכך. מי שסייר בשטח, מכיר

את השטח וראה את עבודות ההכשרה. הראייה שהיינו צריכים להתחיל

בארס בפברואר, ועכשיו ב-1 ליוני בקושי מתחילים לעלות על הקרקע

מפני שלא מסיימים את הכשרת הקרקע. עולים שם על תשתית שלא ניתן

להקים שם בתים.

השר א. שרון : האם הזמנתם את 80 הבתים הנוספים לארס.

מר י. מרגלית : חברת "אשטרום", היום, עוד בתהליך יצור

של ה-120.

השר א. שרון : האם הזמנת את ה-80 הנוספים.

מר י. מרגלית:

אין לי בעיה של ההזמנה הזו.

השר א. שרון:

הזמנת או לא הזמנת, זו השאלה?

מר י. מרגלית:

לא הזמנתי.

השר א. שרון:

האם הזמנת את מאת הבתים הנוספים לקרני
שומרון.

מר י. מרגלית:

קיימתי דיון עם הקבלן והוא מוכן לבצע
ברגע שאתן לו אור ירוק. אין לנו תקציב,
אני צריך גם תקציב לענין הזה.

השר א. שרון:

יש לנו תקציב, אנחנו העברנו תקציב. אם
אתם לא רוצים לקחת תקציב שלכם, אז
אנחנו נעביר לכם תקציב מהתקציב ההתישבות. זה אמנם מתאים מאוד,
אבל אין מה לעשות.

האלוף א. סמיר:

בהקשר לרעיון הראשון שאמרתי - מה הניע
את ההתישבות, אני רוצה לתת דוגמא של
רעיון של מתיישבים - קדום. על קדום לא החליטו⁸ בממשלה, אלא
עלו לשם הגרעינים מיוזמתם, והם נשארו שם לאחר שהועברו למקום
הקבע. לא הייתה כאן כוונה לבוא ולהגיד שאין תכנון, אריק, לא
זו הייתה הכוונה כאן. מה שאני הצגתי זה גם חלק מהתכנית שאני מכיר
שהיא תכנית אלון.

השר א. שרון:

הבנו את הבעיה הזו. הבעיה הזו הובנה
עד הסוף, מכל הכיוונים.

מר מ. בן-מאיר:

אני לא רוצה להתייחס לתכנית אלא לדבריו
של האלוף סמיר על הקמת החשית והבניה

מר מ. בן-מאיר

בהון עצמי של המתישבים. אני חושב שזה משגה בחפיסה של בניית מדינה שאין שני לו. זה לא חשוב באיזה גבול אתה בונה. אני לא מדבר על תפיסה פוליטית. אני מוכן לדבר על הגליל. אני מוכן לדבר על בקעת-צלמון שתיכף תוצג. אני מוכן לדבר על הגליל המערבי שהשר חמיר הזכיר. רק באמצעים ממלכתיים כבדים מאוד יבנו את הארץ ולא בהון עצמי של המתישבים עצמם, כאשר כל יחידה עולה היום למעלה מ-2 מליון לירות, על התשתית שהיא דורשת. אני מציע שפה לא ניסע בעצמנו את התפיסה המוטעית כאילו המדינה יכולה להשתחרר מהמעמסה הזו בכל גבול.

לא אמרתי את זה.

האלוף א. טמיר :

אז אני רוצה להציג את ההפך מזה.

מר מ. בן-מאיר :

לא הצגתי זאת בקיצוניות הזו. אמרתי כי גם בשיטה של "בנה ביתך".

האלוף א. טמיר :

הפיתי רוצה להסביר מהי המתכונת של "בנה

מר א. איתן :

ביתך", כי כאן זה הוצג, גם על ידי השר

לנדאו, כאילו שזו בנייה במימון עצמי. בשיטה זו הממשלה מפתחת את השטח, המתישבים מקבלים הלוואות לרכוש את הפיתוח ולבנות את בתיהם. זה לא משוחרר ממימון ממשלתי, אלא זה נותן יותר אפשרות למתיישבים לבנות לפי רצונם.

הת/49. תכנית ההתיישבות באזור צלמון

מר ש. רביד :

בישיבות הקודמות אנחנו דיברנו על שני

אזורים בגליל, יותר בתחומי המערבי

והמרכזי - בגוש תפן וגוש שגב. אנחנו רוצים להביא עכשיו לאישור

הועדה ולידיעתה את הפרוגרמה של הקטע המזרחי.

בישיבה הקודמת נכנסנו ביתר פרוט לגוש

שגב, שהוא הגוש ששוכן בין כביש שפרעם-נצרת לכביש עכו-צפת.

מספר ישיבות קודם דיברנו על גוש תפן שהוא בין מעלות לגוש עכו-

צפת. היום אנו מדברים על הקטע המזרחי של הגליל שהוא בתחום של

קו כביש מגדל - מרר לכביש עכו-צפת, כשהוא תחום בקו מערבי לקיבוצים

עמידר וחקוק. היום זהו אזור שהוא ריק מהתיישבות יהודית, או רק

בתחילתה, ואנו רוצים לקשור אותו לאזורים המערביים ע"י יצירת הקשר

בין תמא הישובים המערביים, דרך שטח אש 9, לאזור שגב. לאורך

הכביש הזה שמוביל ליודפת, שהוא למעשה כביש ערבה - סכנין, דיר-חנה,

והכביש שמתחבר למרר, כל זה אזור שהוא בעל אוכלוסיה ערבית עצומה

ובעל אוכלוסיה יהודית מצומצמת ביותר.

אנחנו רוצים להביא תכנית לגוש צלמון

שמבוססת על 8 ישובים : 4 קיבוצים ו-4 מושבים. מ-8 הישובים האלה

היום קיימים ישוב מורן, שהוא יושב מתחת להר-חזון, לא רחוק מצומת

גבעת-חנניה, כלומר מצומת כביש עכו-צפת שמוביל לצומת גולני. זהו

קיבוץ של הקיבוץ המאוחד. הוא עלה לפני שנה ומשהו.

במרכז שטח אש 9 נמצא עכשיו בבנייה קיבוץ

לוטם. הגרעין שלו יושב בגינוסר והוא יכנס לבתים, אני מניח, חוך

מספר שבועות. אלה הם שני קיבוצים של הקיבוץ המאוחד.

מר ש. רביד

שני גרעינים נוספים, אחד של תנועת

המושבים ואחד של איגוד המושבים של הפועל המזרחי, יושבים בגבעת-

חנניה, אצ מתחת לביה"ס למ"כים, במחנה זמני, והם מיועדים

לאכלס שני מושבים באזור.

פרט לארבעת הגופים האלה שהזכרתי, אנחנו

מדברים על עוד שני קיבוצים ועוד שני מושבים שמיועדים לשגור את

הקטע המזרחי יותר של הגוש הזה. לשם אוריאנטציה - זהו מרר - הכפר

הערבי הגדול. זהו כביש מרר-מגדל, כאן עובר כביש עכו-אצצא צפת,

זהו נחל עמוד. כאן אזור התעשייה של צפת. אנחנו מדברים על חוספת

של עוד שני קיבוצים שני מושבים לאזור הזה. יש לנו פה אזור

יחסית קשה מבחינה פרוגרמטית, כמות הקרקע היא מוגבלת. מספר הישובים

נקבע על בסיס כמות הקרקע שניתן לאחר בפועל. אנו אומרים שאנו

רוצים להעמיד פה לרשות כל ישוב כ-1,000 דונם קרקע לעיבוד, כששאר

הפרנסה צריכה לבוא מתעשייה ומגידולים אינטנסיביים. אנחנו מקווים

שנצליח לאחר כ-8,000 דונם קרקע באזור הזה, אולי עם פלישה קצת

מזרחית לכביש טבריה-ראש-פינה מבחינת הקרקעות. זה נותן לנו אפשרות

להקים 8 ישובים. אנו נרצה למקום את הקיבוצים בעיקר יותר מערבית,

כי בקיבוצים הפתרונות התעשייתיים שלנו הם יחסית יותר פשוטים מאשר

במושבים, ואז שילוב של תעשייה ומטע יכול לתת פרנסה לקיבוצ. היום,

מורן
אצצא קשור בתעשייה עם הקיבוץ הותיק כברי - והשילוב הזה עובד טוב.

ולוסי, שזה הקיבוץ השני, קשור עם גבת. בצורה כזו, התשתית הכלכלית

של הקיבוצים היא יותר פשוטה לביצוע לפחות בשנים הראשונות.

במושבים הנושא התעשייתי הוא הרבה יותר

פרובלמטי, לכן, בגלל המחסור בקרקע, אנו צריכים ללכת קצת יותר

מזרחה, היכן שיש תנאים אקלימיים מתאימים לפיתוח בתי אצמיחה, או

לגידולים אינטנסיביים שאינם דורשים קרקע ושהם אלמנט הבאת הקרקע

הוא בטל לעומת סה"כ ההשקעה. כך המושב יהיה מבוסס על מטע פלוס בתי

מר ש. רביד

צמיחה ולשם זה אנו צריכים טיפה לברוח מהאקלים הקר ולמקם את הישובים יותר מזרחה. וכך אנו אומרים שאנו רוצים למקם עוד 4 נקודות : עוד שני קיבוצים - קיבוץ אחד של האיחוד שיהיה קשור לעמיעד. כאן יהיה קיבוץ שלישי של הקיבוץ המאוחד, ועוד שני מושבים : האחד כאן, ויתכן שהשני יהיה כאן (האתר הזה עדיין נמצא בויכוח עם מערכת הבטחון, אני מקווה שנוכל למצוא דרך כיצד למלא את הצרכים ההתיישבותיים במקביל לצרכים הבטחוניים.

באשר לאתר הרביעי יש פה בעיה של איתור

שטח, אני מקווה שנצליח למצוא אותו.

בכל אופן, בצורה כזו, נדמה לנו שאנו

סוגרים איזה שהוא אזור, שלמעשה, לאורך כל אכביש מגדל - מר

מצד אחד, וכביש עכו-צפת בחלקו המזרחי, ואזור מר-עילבון -

צומת גולני, למעשה עד לפני שנה, עד שעלה קיבוץ מורן, פרט לבסיס

צבאי שהיה פה וחזון שממוקם בצד השני, למעשה לא היתה בו כמעט

התיישבות יהודית.

כפי שאמרתי, התחלנו את התכנית עם שישה

ישובים, כיוון שחשבנו שיש לרשותנו רק 6,000 דונם קרקע. היום

אנו חושבים שנצליח לאתר 8,000 דונם קרקע, לכן אנחנו ממליצים להקים

פה 8 ישובים ולא 6 אצא ישובים.

מהו סדר גודל האוכלוסיה שתהיה כאן?

השר ח. לנדאו :

סדרי הגודל שאנו מתכננים עליהם זה 100

מר ש. רביד :

יחידות ליישוב, כלומר, אוכלוסיה בוגרת

של בערך כ-250 נפש ליישוב.

מה עם גרעין "רפאל" המושבה באזור 9.

השר ג. פת :

מר ש. רביד : זה אזור שבב. קיבלנו על זה החלטה בישיבה שעברה. זה בכלל לא מוצג פה.

השר ג. פת : אני לא יודע, אני רק חושב בקול רם, האם בתחילת שנות ה-80 עדיין צריך ללכת לפי דפוסי מחשבה של הקמת קיבוצים. אין לזה כל קשר עם השקפה פוליטית, אבל מאיפה בא הרזרבצאר הזה של מתיישבי הקיבוצים החדשים? בדרך כלל הם בני הקיבוצים הוותיקים, ברובם הגדול. כך אמרו לי אנשי הקיבוץ הארצי. נהירה מן העיר על הקיבוץ היא מאוד שולית. אבל נניח שלא. אינני יודע האם אנחנו עושים בתכונה כאשר אנו ממשיכים באותה מתכונת : 3 קיבוצים - 1 מפד"ל, 1 הקיבוץ המאוחד, 1 הקיבוץ הארצי. אותו מפתח כמו שהיה תמיד ועוד כמה מושבים ליד זה. אני חושב שרצוי לחשוב היום על העניין הזה. לקיבוצים יש בעיות מיוחדות. הקיבוצים עברו לתעוש, הקיבוצים עברו לעבודת חוץ - עבודת חוץ שבאה אליהם ועבודת חוץ שהם יוצאים לעבוד בה, ואינני יודע האם הקיבוצים היום משרתים את השרות הנאמן, החשוב והעצום שהם שרתו את המדינה בתקופה האחרת.

כמו כן הייתי רוצה לשאול - מהי העלות למדינה? פה הרי מדובר על הכל בכספי מדינה. פה אין שום השקעה עצמית, לא של התנועות הקיבוציות ולא של הקיבוצים הוותיקים שכביכול הופכים להיות מין פטרוניים של הקיבוצים החדשים. מהי העלות בנפש להקמת ישוב כזה מקופת הלאום.

אני חוזר על מה שאמרתי בישיבה הקודמת - לדעתי צריך לעודד כל צורה של התיישבות בגליל, אבל 6 קיבוצים, 7 קיבוצים, זה חוספת של 600 איש - 800 איש, אולי אחרי 10 שנים 1,500 איש לגליל העליון. זה לא משמעותי מבחינת המטרה שלנו לשנות

השר ג. פת

לשנות את המבנה הדמוגרפי של הגליל.

אז יש לי שתי שאלות - אחת - לגבי

העלות ? ~~שאלה~~ השאלה לגבי קיבוצים, מושבים או מערכת ישובים גדולה יותר?

שאלה שניה - לגבי מחשבה חדשה בנושא

קיבוצים בשנות השמונים?

מר ש. רביד : לשם אינפורמציה - במקרה זה, כל

הקיבוצים, השניים שקיימים והשניים

המתוכננים, הם בדיוק דוגמא של קיבוצים שבהם יש מעבר מן העיר

אל הכפר. זה גיוס של הקיבוץ המאוחד של האוכלוסיה העירונית.

הקיבוץ המתוכנן של האיחוד הוא קיבוץ שבנוי על עולים, וכנ"ל

הקיבוץ הרביעי של הקיבוץ המאוחד הבנוי על מעבר מן העיר אל הכפר.

זה לגבי מקור כח-האדם.

~~אחריהם~~ ~~אחריהם~~ ~~אחריהם~~ ~~אחריהם~~ ~~אחריהם~~ ~~אחריהם~~ ~~אחריהם~~ ~~אחריהם~~ ~~אחריהם~~ ~~אחריהם~~

יחד עם זה, אם יש בני קיבוצים שרוצים

לצאת להתיישבות חדשה, סה"כ, אנו מעודדים זאת. אני לא מסכים

עם השר לגבי החשיבות. אני לא רוצה לפתוח פה בפרק כיצד צריך

לבנות התיישבות, אבל אף אחד מאיתנו לא משלה את עצמו שהאוכלוסיה

הכפרית תגרום ליהוד הגליל. זו לא מטרתה. אצל אין לי שום ספק

שאת יהוד הגליל מבחינה דמוגרפית צריכים להשיג הערים הגדולות -

צפת, כרמיאל, מעלות, שלומי, שאני מקווה שפעם אחת הם תגענה לנקודת

ההמראה שלהן. תפקידה של ההתיישבות הכפרית בגליל היא לתפוס את

המרחבים.

בעקבות זאת אפשר לקשור את הדברים לדברים

שאמר האלוף טמיר מקודם באשר להתיישבות בשומרון - אגרופים, פריסה

וכו'. אנחנו לא יכולים להרשות לעצמנו מצב שבו לאורך הכביש

דיר-חנה - ערבה - סחנין, ירגמו אותך ואותי באבנים, כשאנו עוברים

מר ש. רביד

עוברים באמצע היום. אני לא מגזים. זה לא מעבר לקו הירוק.

השר א. שרון : אם אפשר להקל עליך, אתה אחד הבודדים

שעובר שם.

מר ש. רביד :

ולצערי הרב, אותה אוכלוסיה שרוצה להגיע

לגליל, איננה מגיעה לצפת. ואני רוצה

לומר לפורום הזה בלבד, כי בחמרה יושבים יותר ערבים מאשר יהודים בצפת, וזה אחד הכפרים באזור. משנת 1952 אחרי קליטת גלי העליה ההמונית ועד היום, אוכלוסיית צפת לא השתנתה, פרט לסלקציה שלילית. אני מדבר על מספרים - זה 13 אלף או 14 אלף לעומת 11 אלף.

אז לא מורן ולא לוטם יתגברו על 250 אלף ערבים בגליל. אף אחד לא משלה את עצמו. הם יגיעו מ-200 מבוגרים ל-400 מבוגרים כשהם יצאו לביסוס. זה לא ישנה את המאזן הדמוגרפי, אבל זה יוצר תפיסה מסויימת, זה מכסה שטח. כשאתה מצורף לזה את המסעים, את הנסיעות וכו' זה מכסה שטח מסויים, זה יוצר נוכחות יהודית בגליל. המשקל הדמוגרפי הוא בצפת, אם בכלל.

עכשיו, אם שמתם לב, גם כשהצגתי את הנושא

של תפן ושגב, אז וגם כשאני מציג את מורן, אין פה חלוקה - אחד

לזה, אחד לזה, אחד לזה. יש פה בפרוש רצון לבנות אזורים

שהזדקקות לשרותים שלהם היא הומוגנית, על-מנת להתגבר על חוסר

יתרונות בגודל שיש להם בהספקת שרותים.

יחד עם זה, אינני יודע לענות על המספרים

היום בהשוואה, אבל במחקר שגמרנו שהתייחס לשובים עד שנת 1967,

לקחנו מדגם של 200 משפחות שירדו מאניה מסויימת - 100 הופנו לערי

פיתוח ו-100 הופנו לשובים בתענך - בדקנו כמה עלה לישוב את הלה

וכמה גרם לישוב את אלה ומה הן התוצאות גם החברתיות וגם הכלכליות.

המחקר מדהים ומצער. מה שברור הוא שבהתיישובות ~~המשפחות~~, בסופו של

מר ש. רביד

דבר ההשקעה למשפחה זולה ביותר. כי הטעות שעושים כולם - ברבע שלוקחים את עלות המשפחה באשדוד, שוכחים לחלק את הנמל למספר הפועלים שלו, וכשאנו לוקחים את העלות להקים קיבוץ, או את העלות להקים מושב, אנחנו כוללים בזה את רשת המים או את החממה. ושם אנו הקמנו נמל, הוא לא בבעלות הפועלים אבל הוא בהשקעה של המדינה. הדברים הם מפחידים גם מבחינה חברתית, גם מבחינת אחוז פשיעת הנוער, גומרי בית-ספר תיכון וכו'. אבל זה סיפור אחר. זה כבר סיפור בתחום החברתי, אבל בתחום הכלכלי ההוצאה היא פחותה. היום אנחנו מדברים על סדר גודל של הוצאה למשפחה וזה די דומה בין קיבוץ למושב, א' בקיבוץ זה טיפה יותר זול מבחינת השקעות המדינה. סדר הגודל הוא בסביבות כ-1.25 מליון - 1.50 מליון לירות באזורים הפשוטים יותר ואילו בעיר זה 2 מליון.

השר א. שרון : עלות המשפחה בעיר, העלות למדינה, בתל-אביב,

אשדוד וכו' שם זה עולה למדינה 2 מליון

לירות, כאשר בהתיישבות הכפרית זה עולה 1.50 מליון לירות. זה בחישובים הכלליים.

אז שוב, אפשר לעשות מכאן השלכה על הויכוח

הקודם על "בנה ביתך" וכו', אבל אני בכל אופן משוכנע (ואנו רואים את זה לאורך כל הדרך) כי פריצת הדרך חייבת להעשות כך. אפשר יהיה לדבר על שיתוף אזורי גדול יותר, על שילוב בין הקיבוצים והישובים השכנים ובין המושבים והישובים השכנים. הגענו כבר למערכות חינוך משותפות, למערכות אזוריות, אבל יחד עם זה, אנחנו מנסים לשמור על אזורים הומוגניים. כלומר, נדמה לי שאין בתמונה הזו שום דבר שעומד בסתירה לפתרון הבעיה הדמוגרפית. זה לא צריך לפתור את הבעיה הדמוגרפית, זה צריך לפתור את בעיית השטח. זה על רגל אחת.

מר י. שפירא :

לדבריו של השר פת אני רוצה לומר דבר מה.

אינני יודע האם זה המקום לדון בענין

הזה, אבל זה א' - ב' כל כך ברור. אני קצת מצטער על נימת ההתנצלות של שמעון ודבריו בענין ההתיישבות. אולי באמת פעם כדאי לקיים דיון בועדה על הדבר, לא באופן אופרטיבי. על צורות התיישבות.

דבר נוסף - אין שום שיטה שתכסה את צרכיה

של מדינת - ישראל. יש הרבה פתרונות ושום פתרון איננו מנוגד לפתרון אחר. האם הצעה כזו מנוגדת להקמת עיר בגליל? ובאשר לערים בגליל - האם קם איזה שהוא גוף ציבורי שמוכן לשאת אותן? בין אלה שחושבים שזו הדרך להתיישבות הצרופה - האם קם איזה שהוא גוף שמוכן לבוא ולומר כי הוא נושא את צפת? לא מבחינת בינוי ושיכון, אלא מבחינת הקמת ישוב שעונה על הבעיות החברתיות, על משיכת אנשים, אוכלוסיה וכו'. גוף נושא פוונתי - כמו שקמו אנשי ההתיישבות והמתנחלים והקימו את הישובים הללו והם נושאים אותם, יקום גוף ציבורי ויגיד: "אני נושא את כרמיאל". לא קם גוף כזה. למעשה כל הערים הוקמו על ידי משרדים ולא על ידי גופים ציבוריים (תנועות).

מר מ. בן-מאיר :

משר פת, ברשותך, אני רוצה לתאר מה

המצב שם בכל זאת, כדי להדגיש את הנושא

של סגירת הרווחים. מה זה הגוש ערבה - סחנין - דיר-חנה - המסובים כאן צריכים לזכור מיום האדמה. היום הם מבטיחים לנו בפה מלא, שאם לא ניתן להם מים, לא בתנאים שאנו נותנים ליהודים, אלא על מגש של כסף, הם יערכו לנו גם את יום המים - אני מצטט מילולית מה אמרו. ומה המצב שם? המצב שם שהם מכשירים היום טרשים, ללא שום שיקולי כדאיות כלכלית או חקלאית, עד לבית היהודי האחרון או

מר מ. בן-מאיר

הראשון, ממש עד לפתח החלון. זהו המצב. אז לוא היה צריך אפילו רק לתפוס את המרחב הזה, אינני יודע תחת איזו כותרת, הייתי ממליץ לתפוס את המצב, ללא כל שיקול מהי צורת ההתיישבות ההולמת יותר את האזור הזה.

נקודה שניה - לשם זה, לא פחות מאשר לשם אימונים צבאיים, סגרו את שטח 9. והראייה, שאנו מושיבים את שגב בשטח 9 ואיננו משנים את הגדרתו כשטח אש, שמא יבואו בעלים אחרים לתבוע את חלקם. כלומר, הבעיה של יצירת בעלות יהודית במאחז הזה היא בעיה קרדינאלית. היא עומדת לפני כל שיקול אחר. אא

נקודה נוספת - אני חושב שאין פה איש שעינו צרה בהתפתחות של שלומי, כרמיאל וכו', אבל גם אם הן תתפתחנה כפי שאנו מקווים, הנסיעה משלומי לכרמיאל תהיה דרך כפרים ערביים? והשר פת, אני ממליץ שהועדה תלך לראות - בשטח 9 עצמו הסגור על-ידי צה"ל ישנה התיישבות ערבית. אני אחראי לדברי. ולא בהחבא, אלא בריש-גלוי.

נקודה נוספת - אני מציע לעבור לאורך הכביש המוליך לאילת (זאת מתוך מודעות לאיכות של אגרופים) הכביש עובר שם, במקומות מסויימים, במרחק של עשרות מטרים מקו הגבול הבינלאומי. איזה פתרון אחר יתן בטחון לנסיעה בכביש הזה אם לא פיזור של ישובים, איזה בטחון אחר? איך ניסע שם אם על כל מדרך כף רגל לא יהיה ישוב יהודי? אז אני לא חושב שהתפיסה שבנתה את ההתיישבות ואת הארץ ב-30 השנים האחרונות, ללא כל התייחסות לצד הפוליטי, היא תפיסה שעבד עליה הקלח היום.

אני רוצה לציין שאנו עובדים בשיתוף פעולה

אל"מ ב. נגל :

מלא עם מר רביד ואנשיו בכל נושא שתכנון

של הישובים פה. אבל חובתי להתריע על 3 נקודות שטרם סוכמו:

א. לגבי עמיעד ב'. פה יש בעיה. אנו נסגור את עבודת המטה בשבוע הבא. אבל יש שם בעיה, יש שם ימ"ח והאחד עולה על השני, וצריך להחליט מה - או זה או זה. המדובר בעמיעד ב' ובימ"ח שבשטח אש 115.

ב. נושא של הישוב שנמצא בתוך שטח אש ואנו צריכים לקבל מהדרג הצבאי אישור שזה יפסיק להיות שטח אש עם כניסת הישוב למקום. המדובר בשטח אש 100 /א.

ג. המחנה הזמני של גבעת חנניה - המחנה הזמני של גבעת חנניה נמצא בתוך תחום הבטיחות של הימ"חים של חזון, הר לבנין. אסור שם להושיב אנשים, כי תחום הבטיחות של התחמושת שמאוכסנת בימ"ח זה בדיוק במקום הישוב, וזו סכנת נפשות.

השר א. שרון:

ראשית, אני מציע הצעת החלטה המאשרת

השלמת גוש הישובים בצלמון להיקף של

8 ישובים, מתוכם 4 קיבוצים ו-4 מושבים.

כאשר המגמה שלנו במושבים היא לתת, כפי

שנהגנו באזור תפן, מקום התיישבות לבני מושבי ההר. כך הם גם

שני הגרעינים שיושבים היום, הן של איגוד המושבים של הפועל המזרחי בחפן

והן של תנועת המושבים בגבעת חנניה, אלה הם בני המושבים של הגליל,

כך גם שני המושבים האחרים יהיו לבני המושבים של הגליל.

לגבי הקיבוצים, כדאי כאן לציין ביחס

לדברים שנאמרו כאן כי לוטם וגם מורן, שניהם ישובים הבנויים על

אוכלוסיה עירונית. לוטם כולו, בלי יוצא מן הכלל, זה גוף שבו

יושבים אנשים שנענו למודעות שפרסם הקיבוץ המאוחד להצטרפות לגוף

קיבוצי. הרכב הציבור שם הוא כזה שחלק ניכר הוא אקדמאי מגיל 20

עד 36, כולם אנשי ציר שנענו לקריאה ובאו לחיות את צורת החיים

הזו. גם גרעין מורן בנוי באותה צורה. וגם הישובים הקיבוציים

המתוכננים היום, חלק מהם באזור תפן, גם כן בנויים על אותו עקרון.

כך שאני מקווה שלא תהיה התנגדות לקבלת החלטה.

אני הייתי רוצה לומר כמה דברים -

אני בעד לבחון כל דבר, תמיד, מחדש. אבל אם יש דבר שהוכיח את עצמו

במאת השנים האחרונות, זו היתה ההתיישבות. לדעתי, אין דבר שעמד

במבחן כמו ההתיישבות. שום דבר אחר. היו הצלחות גדולות, היו הצלחות

יותר קטנות, היו כשלונות, אבל זה דבר שעמד במבחן באופן מוחלט.

במקום שלא התיישבנו הוא לא בידנו. זהו המבחן הראשון. אפשר לקיים

מאה דיונים על צורות התיישבות - ואנו גם נקיים פה דיון על צורות

התיישבות, זה יכול להיות דיון מענין מאוד, אבל ראשית כל צריך

השר א. שרון

ליישוב, וצריך ליישב אנשים שמוכנים להתיישב, זה לא ענין תאורטי. אתה יכול ליישב אנשים שקיימים היום במסגרת של תנועה מסויימת, ואם היום לתנועת המושבים יש כך וכך גרעינים, אז הם יעלו אפילו אם זה נראה, כביכול, איזה מבנה אנכרוניסטי. הם האנשים שהצליחו לכנס ולגדל את האנשים כך שיהיו בידיהם האנשים האלה. ואם מדובר היום על כך שיש לתנועות הקיבוציות כך וכך אפשרויות ליישב חברה צעירים, אז ראשית כל צריך להתיישב. הדיון התאורטי יכול להיות דיון תאורטי. אם הוא יצמיח איזו שהיא מחשבה נוספת של צורת התיישבות נוספת מעבר לקיבוץ, למושב על סוגיו השונים ולמושבות, תבוא א הברכה על כל מי שימציא משהו חדש. בינתיים משהו צריך לעשות מה שקיים ולא לעכב שום דבר בתחום הזה.

אני רוצה לומר כי יש דבר שנקרא :

"יהוד הגליל" ויש דבר שנקרא : "שליטה בגליל". ללא התיישבות כפרית, אפילו עם מספר היהודים שיחיו בגליל יעלה על מספר הערבים, אנחנו לא נשלוט בגליל, בשום פנים ואופן. וההתיישבות העירונית תוחנק לחלוטין על ידי זה שכל השטח יסגר. מעלות יכולה להיות עיר בעלת 50 אלף תושבים והלוואי ותהיה בהקדם עיר בעלת 50 אלף תושבים, היא תהיה בעלת 50 אלף תושבים והגליל לא יהיה שלנו, כי בעיר, מטיבה, יש בה שטח מצומצם. וישוב חקלאי, יש לו מטעים ויש לו דרכי שדות, ויש לו שטחי מרעה מגודרים ויש לו מערכות אבטחה, ויש לו קווי מים ויש לו בריכות, ויש לו מכלול שלם שנותן לו שליטה בשטח. לכן אינני מציע היום לגמור בנושא זה דבר. מה עוד, שההתיישבות, בכלל, זה נושא וולונטרי. אף אחד לא יוכל להכריח מישהו להתיישב בצורת התיישבות אחרת מכפי שהוא רוצה להתיישב בה, הגם שהוא חושב שבשנות ה-80 זה אנכרוניסטי.

אם יבוא איזה שהוא גרעין ויגיד שהוא

רוצה להתיישב בצורת התיישבות אחרת מהצורות המקובלות, אינני רואה

כל מקום לסרב לו. נקבל אותו בזרועות פתוחות ונעזור לו בכל, ובלבד שיעלה להתיישבות.

אני רוצה לגעת בנקודה של כספי

המדינה - ראשית, לגבי השקעות, בכלל, לא נתנו כאן פרט של מחירים כמו : כמה עולה לנו הקמת משק חקלאי בביקעה. אבל גם לא אמרנו כמה עולה לנו הקמת משק בישוב עירוני שיהיה בשומרון. פה המחירים הם גבוהים יותר. אני מעריך - כ-2.5 מליון לירות למשפחה. אבל אם אני אקח היום ישוב כפי (הקיבוץ זול קצת יותר בגלל מבנהו מאשר המושב) בתחומי הקו הירוק, בתחומי ההתיישבות המקובלים, כפי שהם מקובלים, עולה לנו בין 1.25 - 1.50 מליון ליישב משפחה בישוב חקלאי, וכ-2 מליון, ליישב משפחה בישוב עירוני. אבל זו בכלל לא השאלה. מבחינתי, לוא אפילו היה עולה פי 5 להתיישב במקום הזה, היו א יושבים שם. בסופו של דבר, היום, באביבים, לא יושבת עיר, יושב מושב, לא יעזור שום דבר. ובנאות הכיכר לא יושבת עיר, בנאות הכיכר יושב מושב, ובסמר יושב קיבוץ. זה לא יעזור שום דבר. בנצר-חזני, ברצועה, יושב מושב, לא יושבת שם עיר, ואם לא היה יושב שם היום גוש המושבים האלה שהם 3 מושבים שאליהם א הצטרפו גם קטיף ה' וקטיף ו' - ישובים שכבר אושרו בעבר, השטח הזה יתמלא כולו באוכלוסיה ערבית. ואם לא היינו סוגרים במורג הנמצאת בדרום הרצועה את השטח - ויש שם היום 1,600 דונם שאפשר להקים שם ישוב ויש כבר החלטה על איזורה המקום הזה - היה יושב שם בוודאות ישוב ערבי. כי בזמן שגידרתי את השטח הזה כשהייתי אלוף פיקוד הדרום, השטח היה שם 4,000 דונם, והיום יש בקושי 1,600 דונם. והדברים האלה לא קורים תוך שנים, אלא תוך חדשים. כך שבכלל, בנושאים האלה, מי שרוצה להיות בארץ ישראל הוא צריך להבין שיש ישובים עירוניים, ומשקלם הוא אדיר - זה מרכז האוכלוסיה, אבל יש אותה מערכת שמבטיחה

השר א. שרון

ומגינה עליהם. היום עיר לא תוכל להבטיח את הערכה. לא יעזור שום דבר. כדי שאפשר יהיה לחיות באילת ויהיה קשר לאילת, כדי שאפשר יהיה לחיות בבאר-שבע, וכדי שאפשר יהיה לחיות בכל המקומות האחרים, צריך מערכת של ישובים כפריים רחבים שיש להם את כל היתרונות - הן מבחינת סגירת שטחים, הן מבחינת המוטיבציה של האוכלוסיה שלהם, הן מבחינת סיפוק צרכי המדינה, אם זה כלפי פנים - החקלאות היגיעה היום, ברוך השם, לסיפוק של 90% מצרכי המדינה במוצרי חקלאות, אם לגבי יצוא וכו'. החקלאות היום זה הדבר היחיד במשק שהיצוא שלו, או היצור שלו, גסל בממוצע ב-10% בשנה, השנה, ובכל השנים האחרונות, ב-7% קבוע כל שנה. לכן אני לא רוצה לעלות בכלל על הדעת אפשרות של שינוי היחס בנושא ההתיישבות.

לצמצא אני רוצה לגעת בנושא המימון.

המימון עד היום, לצערי, המימון של השתית הראשונית, הוא 2.5 מליון לירות לישוב, אבל אני יכול לומר לכם בוודאות כי ישוב כזה עולה 6 ו-8 מליון. ושיהיה ברור לכולם, המימון הזה נעשה ע"י קידום כספים ע"י החנועות. עם כל הרצון שלי לקדם כספים, נוכח המצב שלנו עד היום, הרי אנו לא עושים זאת. לכן לבוא היום ולומר - "כל מה שקורה שם נעשה על חשבון המדינה" לדעתי זה הטלת כתם, ועובדתית, זה דבר לא נכון.

היום, כשאנו מקימים ישוב, מה זה 2.5

מליון לירות, זה שום דבר. זה מה שאנו משקיעים. ומי מקדם את הכספים? ארגוני הקניות מקדמים. התנועות הקיבוציות מקדמות בסכומים של מאות, מאות מליוני לירות.

השר ג. פת: הן מקדמות זאת על חשבון התקציבים

שלהם, כמפרעות, נומינאלית, הן מקבלות

חזרה את הכסף כעבור שנתיים - שלוש. בסופו של דבר זה כסף של המדינה.

השר ג. פת

אבל אינני מתנגד לזה. אינני חושב שאפשר להקים קיבוצים ומושבים
שלא ממימון מדינה.

ששאתה לא צאקת אתה ששאתה צאקת

השר א. שרון : כשאתה לוקח את התשתית בחל-אביב ובאשדוד,
שם לישיב משפחה זה 2 מליון לירות.

מר מ. בן-מאיר : ראש עיריית חל-אביב מציע שגם התחנה
המרכזית תהיה מכספי המדינה.

השר א. שרון : טוב רבותי, אנו היום סיכמנו :

- א. שתפוח עובר לטמפולה של המחלקה להתיישבות.
- ב. אישרנו את חכנית ישוב אזור צלמון.
- ג. שמענו את הסקירה ואנו מודעים למערכת הבטחון על הסקירה שמסרו
כאן.

ההודעה שאנו עומדים להוציא היא ההודעה

הבאה (אהרון ליסנסקי ימסור אותה) : הועדה להתיישבות אישרה
בישיבתה היום חכנית ליישוב אזור צלמון אשר בגליל המזרחי. התכננת
כוללת הקמתם של 8 ישובים והיא מהווה המשך לאישור תכניות התיישבות
ע"י הועדה בגוש חפן ובגוש שגב שבגליל. בזה גמרנו את הצגת שלושת
הגושים.

מ ח ל י ט י ס : לאחר השלמת הקמתו של גוש הישובים באזור
צלמון להיקף של 8 ישובים, מתוכם 4

קבוצים ו-4 מושבים.

הת/50. מימוש החלטות הממשלה בתחום הבניה בישובים חדשים,
לאור בעיות תקציביות.

השר ג. פת : יש לי הערה לגבי הפרוטוקול של הישיבה

האחרונה. רק לצורך הפרוטוקול : לא

נגענו בכל נושא התקציבים לגבי אותם הישובים שנמצאים בטיפול
 משרד הבינוי והשיכון. לא נפתרה הבעיה התקציבית, לא באשמת הועדה
 הזו ולא באשמת המרכיבים של הועדה הזו, אבל הבעיה של 43 מליון
 לירות לחארס עדיין לא נפתרה. 43 מליון הלירות הראשונים שאושרו
 עוד לא עברו דרך ועדת הכספים של הכנסת ולכן עוד לא קיבלנו את
 הכסף. כמו כן לא נפתרה הבעיה הכספית של קרני שומרון ויש עוד
 זנבות קטנות.

השר ח. לנדאו : האם אתה נזקק לאישור ועדת הכספים להוצאת

כסף מתקציבך?

השר ג. פת : לא, זה כסף נוסף שועדת הכספים לא אישרה

עדיין. מכיוון שאנחנו מדברים על תוספות

גם בחארס, גם בקרני-שומרון, גם בגבעון ויתכן שגם באלקנה, אני
 מבקש שבפרוטוקול ירשם כי הנושא התקציבי חייב גם כן לקבל את
 הטיפול הנאות.

מר א. בראון : אבל צריך להזמין את הבתים. זה נדחה כל

הזמן. זה לוקח זמן מהזמנה עד הביצוע,

צריך להזמין את זה. אנחנו נעבור עוד מעט את החורף.

השר אצ' שרון : אתה יכול להיות שקט שנעבור את החורף.

השר ח. לנדאו : אני רוצה להציע לעשות מייד את התהליך של האישורים הפורמאליים שמעכב את העבודה, על מנת לקבל אישור לתקציבים הדרושים. צריך להעבור זאת מייד.

מר ש. רביד : המקור התקציבי של הנושאים שדיבר עליהם שר הבינוני והשיכון, פלוס הדברים הנוספים שהם באחריות החטיבה להתיישבות, כל אלה ביחד מהווים את הבסיס לניצול הרזרבה של ה-170 מליון לירות שקיימת בתקציב הפיתוח של משרד החקלאות להתיישבות חדשה. כבר הבוקר סיכמתי את הרפרנט של משרד האוצר שעוסק בזה שאנו נגיש את זה והנושא יזרום לוועדת הכספים. זה לא יעזור, זה יקח זמן, אבל סיכמתי עם משרד הבינוני שאנו נגיש מיד את הצרכים ואז נעביר זאת לוועדת הכספים, כי באופן טכני-פורמאלי זה צריך לעבור בצינור כזה.

השר א. שרון : יש שאלה אחת עקרונית - בסופו של דבר יש מצב שהוא קצת אבסורדי. חארס תהיה עיר. היא לא תהיה ישוב כפרי. יש לה כל הנתונים להתפתח לעיר. קרני-שומרון תהיה עיר. גבעון תהיה עיר. יש כאן מצב שהוא סה"כ על גבול האבסורד - שהתקציבים האלה באים מתקציבי ההתיישבות. היום אנו מוציאים את הכספים האלה מתקציבים שנועדו היום להוסיף ישובים בבקעה, או לחזק ישובים שנקבעו ככפרי תעשיה. גם לפי התכנית של משרד הבטחון בשומרון לא תהיה עיר, בשומרון יהיה כפר תעשייתי. לא יעזור שום דבר, יהיה כפר תעשייתי. ובתפוח יהיה כפר תעשייתי. וכך אנו לוקחים היום כספים שנועדו למטרות האלה ומשתמשים בהם. אני עושה את זה כי פשוט אין לי ברירה, אני חייב להזיז את הנושא הזה. ואני לא אומר זאת למטרות ניגוח. אני פשוט מעלה פה בעיה. נשאלת השאלה, האם אתם לא יכולים מתקציבים שלכם, כמו שאתם בונים, להשתתף בנושא הזה. לא שאנו נשמור את תקציבנו למטרה אחרת, כי

השר א. שרון

כולם רוצים את אותה המטרה. אבל אם בטיפולכם יש עיר, מדוע אתם לא יכולים ללכת ולבנות את זה מתקציבכם.

השר ג. פת : כי זה לא נלקח בחשבון בהכנת התקציב. אני

מוכן להגיש בקשה לתקציב נוסף. עד עכשיו

העבירו אותנו תמיד לתקציב ההתיישבות. אני ביקשתי לפרוטוקול שיהיה כתוב שהנושא התקציבי לא נפתר, נלך ביחד לאוצר ונפתור את הבעיה. לא משנה מאיפה בא הכסף, אבל הכסף צריך לבוא מאיזה שהוא מקום.

השר א. שרון : מאחר ומדברים לפרוטוקול, הנושאים האלה

נידונו בין משרד הבינוי ובינוי פעמים

רבות, עוד לפני שהגענו קרוב לשנת התקציב הנוכחית. אני בנושא הזה הלכתי והשתמשתי ברזרבה הכספית שישנה, ורק בגלל דבר אחד - משום שלא היתה לי הענות לגבי כן מצד שותפים אחרים. את הבעיה של שימוש בכספי משרד השיכון והבינוי למטרה הזו העלאתי מלכתחילה, כי יש כאן ג דברים ברורים. אלה מקומות עירוניים. בעיני היה חשוב, ראשית כל, ליישב את 200 המשפחות בחארס. איך תהיה אח"כ ההתחשבות זו שאלה אחרת. אבל יש כאן בעיה, שלפי דעתי, גובלת בחוסר הגיון משווע. קרני שומרון לא תהיה ישוב חקלאי, זו תהיה עיר ולמה אנו צריכים, מתקציב ההתיישבות, לממן את קרני שומרון, זה לא ברור לי. אבל כשלא היה לי מימון אחר ולי היתה בעיה להושיב את המשפחות בקרני שומרון - ואני רוצה להגיד לכם שאם לא היינו מושיבים אותן בקרני שומרון, היום הן לא היו עולות לקרני שומרון? בזה זה היה נגמר סופית - אפוא לקחתי מהתקציב הזה. עתה צריך לזרז את כל הפעולות האלה, להעביר אותן. אבל כללית, הכספים למקומות שנועדו להיות ערים צריכים לבוא ממקורות כספים של משרד

השר א. שרון

של משרד הבינוי והשיכון. כמו מעלה - האדומים. אז למצפה-יריחו העברנו כסף שלנו. העברנו כסף להתיישבות כאשר ואינו את זה כדבר צדדי ובבלל כל מיני בעיות מיוחדות שהיו בזמנו. אבל אנחנו הולכים כרגע להרחבת המרכז האזורי של גוש עציון. כיוון שהוא צפוף מאוד, אנו ממשיכים לבנות אותו מהצד המזרחי של הכביש. אז שוב, אנו לא נוכל לבנות אותו, זה נושא שהוא כולו בטיפול שלכם ולא בטיפול של המחלקה להתיישבות. תקחו זאת בחשבון.

השר ג. פת :

אני לא בא לבקש כסף מהועדה הזו, אני רק אומר שצריך שנעשה מאמץ משותף כדי למצוא את הכסף. בתקציב הקיים של משרד הבינוי והשיכון זה לא מצוי.

השר א. שרון :

אני מציע פגישה משולשת של שר הבינוי, שר האוצר ושלי בנושאים האלה, נציג בדיוק היכן הם עומדים וכיצד ניתן לפעול.

מר י. שפירא :

אני הבינתי כשאתה הצעת את ההצעה הזו בישיבת ועדת השרים הראשונה שבה השתתפו החברים החדשים בהנהלה הציונית, שזוהי הצעה לפתרון זמני ולא פתרון קבוע. נאמר אז שהכספים האלה לבינוי אינם מיועדים לכך ומחניקים ישובים צעירים העוסקים בחקלאות וחשוב שיהיה בכך פתרון ~~אמצא~~ בתקציב הנוכחי.

השר א. שרון :

זה איננו שייך לישובים הצעירים. בעיני, שומרון זה גם כן ישוב צעיר.

מר י. שפירא :

בינינו אין ויכוח על חשיבותם של הדברים, השאלה היא מאין ~~א~~ באים הכספים. קיבלת על

מר י. שפירא

עצמך להפגש עם שר האוצר בענין הזה, תפגש איתו ותסכמו.

השר א. שרון :

אני נורא מצטער, אבל עד היום לא הצלחתי

לקיים את הפגישה המשולשת בין דולצין

שר האוצר ואני. דולצין לא יכול היה להתפנות. אני מקווה שעם

שובו ב-28 לחודש נוכל לקיים את הפגישה. לא היתה לי בעיה למאם

זאת עם שר האוצר, היתה בעיה לתאם זאת עם דולצין. משהוא יחזור

נקיים פגישה לעלות את הנושא הכספי של הישובים.

אני גם רואה את הסידור הזה כסידור זמני.

לי היתה בעיה - האם אנחנו צריכים להעלות את קרני שומרון או לא

צריכים להעלות את קרני שומרון? האם אנחנו צריכים להכנס לחארס

ולהתחיל לעבוד או לא צריכים להכנס לחארס ולהתחיל לעבוד?

מר א. בראון :

ומחר תהיה בעיה של המעקפים לחארס.

השר א. שרון :

נכון, יש לנו בעיה נוספת ואני מוכן לומר

זאת פה בצורה מלאה.

מר א. בראון :

אי אפשר לנסוע דרך הכפרים האלה, יש לנו

כבר צרות צרורות. עוד מעט יתחילו לנסוע

עם הילדים, להוביל אותם בוקר וערב לבתי הספר אפאפא ואי אפשר

לנסוע דרך הכפרים הערביים. המצב הוא שכל הדרכים פרוצות - מערכת

הבטחון בזמנו פרצה. כל מה שצריך זה לשים אספלט. בסוף צריך יהיה

להוציא את הכספים האלה גם מתקציב ההתיישבות.

השר א. שרון :

כדי שאפשר יהיה להתקיים בתפוח ובחארס, לנו

אין מנוס, מאחר וציר חוצה שומרון לא בוצע,

לא הועמדו עדיין המשאבים הכספיים לנושא הזה, ויש בעיות כספיות קשות.

השר א. שרון

כיוון שאנו עומדים בפני בעיה קשה ביותר של אפשרות הבאת הילדים לבתי הספר שלא דרך הכפרים הערביים, אנו הולכים קרקע לקחת מתקציב ההתיישבות מספר מליוני לירות, כבר פנינו לקרן הקיימת, כדי שתבצע מעקפים שקיימים עוד משנת 1967. זאת בדיוק כשם שפניתי על חשבוננו את הכביש שמחבר את נבי-סלח עם גבעת כח. זה כסף שלקחתי ממספים שלנו ובניתי אותו. העברתי כסף לקרן-הקיימת ואיתו היא בנתה כביש יפה מאוד ויש שם כביש.

לנו אין ברירה. הגישה לי היא כזו (ואנו מדברים פה גלויות, אין פה מתיחת ביקורת) בעיני, ראשית כל, צריך לעשות. הילדים של חארס יצרכו לנסוע לבית - ספר, לא יעזור שום דבר. אני לא יכול להעביר אותם לבית-הספר דרך הסימטאות הצרות של חארס הכפר, בידיה ומסחה. למזלנו יש שם עוקפים לא סלולים שנעשו על ידי הצבא ב-1967. לכן אני מעביר עכשיו 6 מליון לירות לקרן-הקיימת, ותוך שבועות ספורים יהיו שם מעקפים סלולים. אם אתה שואל אותי האם אני צריך לעשות זאת? התשובה שלי היא-לא! ואם אתה שואל אותי האם לא ניסינו אצל כל גורם אחר שיעשה את הדבר הזה, אומר לך שניסינו. ניסחתי, ובסוף הגעתי למסקנה: יש לי שם ילדים, אני צריך להסיע את הילדים, אני נשאר לבד בנושא הזה, אז אין לי ברירה אלא להוציא 6 מליון לירות ולהעביר אותם לקרן הקיימת לצורך הנושא הזה ויהיה שם כביש.

מר י. שפירא : אני לא סבור שאתה לבד. אני חושב שבממשלה

הזו אפשר להעביר את הדבר הזה. אם אתה

אומר שזה פתרון זמני, בבקשה. אבל יש עניין של גוש עציון שצריך לקבל לגביו החלטה, כי אנשים מחכים בחוץ כבר שנתיים לתשובה.

השר א. שרון : בנושא הזה היתה לנו בעיה שלא היתה לנו שם

קרקע. אנו רכשנו עכשיו שטח קרקע. רכשנו

שטח קרקע וההחלטה קיימת.

חאמר י. שפירא :

אני לא מדבר על קרקע עכשיו. מחר לא יהיה כסף לבתים ושוב פעם תהיה אותה בעיה.

השר א. שרון :

אני יכול להגיד לך רק דבר מאוד פשוט -

אנחנו דיברנו פה היום על חכנית מאוד רחבה,

על דברים שאינני רוצה כאן לאמוד את המבחן הכספי שלהם. לדעתי,

עדי לעמוד במה שאנו צריכים לבצע, בצעדים שצריכים לנקוט, בשנה

הבאה, אם לא יעמדו לרשות ההתיישבות 2 מיליארד לירות, לא נעשה

שום דבר. ואני לא רוצה כרגע לפרט איזה דברים. הם לא דברים חורגים.

כשאבושה יראה את זה הוא יקפוץ, כי זה יהיה הרבה פחות ממה שהוא

חושב.

האלוף א. סמיר :

את 2 המיליארד צריך להשקיע כמאמץ עיקרי

במה שאנחנו אמרנו.

השר א. שרון :

אנחנו מדברים כאן שיחה גלוייה. אנחנו

לא באים להתנצח על מה שאמרת או לא אמרת.

אבל אם כבר העלת את הנושא הזה ואתה שואל אותי שאלה ואני מנסה

לענות לך, שאם נניח בשנה הבאה נרצה להעלות את מספר המשפחות בחארס

ל-250 משפחות ונצליח לעשות זאת היא תחזיק מעמד. אבל לעומת זאת,

אם לא יהיה חיזוק באזור גוש קטיף ולא יהיה חזוק באזור כרם שלום

ובאזור חולות חלוצה, אני רוצה להודיע לחברי הועדה שלמרות שהאזור

הזה מחפיע על המפה כבלתי מיושב, היום הוא מיושב על ידי בדואים

מסיני. אז אם אנחנו רוצים להעריך לקראת כל מיני אפשרויות ותעמוד

השאלה - האם להקים פה 5 ישובים, או להוסיף עוד 100 משפחות שם,

אז עם כל הכאב שבענין הזה, לא יעזור שום דבר ונצטרך להקים פה

עוד 5 ישובים כדי לסגור את השטח. אז זה לא משחק בסיסמאות, זה

השר א. שרון

לא שלך ולא שלי. אני חותם על התכנית שלך בשמי ידיים, במקום. אני הצעתי תכנית של בניית 25 אלף יחידות דיור בממשלה, אז מה? זה בכלל לא נוגע האחד בשני. אג יש בעיה. יש היום בעיה עם הערבה. אנחנו עומדים היום במצב מיוחד במינו בערבה - בחלק הדרומי, מול יהל וקטורה, התחילה התיישבות ערבית אינטנסיבית ביותר. מי שעובר היום אצאצא ורואה איך אומד האזור שלנו של בקעת הירדן בשיממונו מול מה שמתפתח כאן בקצב מסחרר, ביום ובלילה, בצד השני, אז הוא רואה כי אין בריבה. כי אם בסופו של דבר נגיע להסדר ונעמוד כאן במסדרון צר מצפון לאילת, מבלי שיהיו לנו שם ישובים יהודיים, אני חוזה מצב קשה מאוד וחמור מאוד. ונתתי פה רק דוגמא של מינימום שבמינימום שאנו צריכים לעשות. אני מדבר פה על תקציב של 2 מיליארד לירות במונחים של היום. לקחנו את המינימום. לא לקחנו הרבה. יצאנו פה מתוך הנחה שבעצם בגליל עשינו כבר די הרבה השנה. אבל יש הרבה מאוד בעיות.

ביקשתי מראש הממשלה לקיים איתו כפגישה ראשונה, שיחה להצגת המחשבות לשנה הבאה, עם כל המשמעויות שלהן לגבי כל מה שיכול לקרה. דרך אגב, יש לנו כבר בעיה לגבי רמת-הגולן. אנו עומדים ברמת-הגולן היום עם 4,400-4,500 נפש, כאשר ברמת-הגולן מוכרחים להגיע במהירות ל-10 אלפים נפש. זה נראה לי כרגע מספר סביר, אבל זה גם כן מחייב השקעה. ברמת-הגולן דיברנו סה"כ על 4 ישובים שם, אבל כדי להגיע למספר הגדול, צריך לעשות אבניה גדולה מאוד.

מר מ. בן-מאיר : דרך אגב, צריך עוד עיר ברמת-הגולן.

האלוף א. סמיר : היות והעלאת שיקולים, אני מבקש להתייחס. למשל, התפיסה שלנו לגבי הערבה היא שונה.

האלוף א. טמיר

התפיסה שלנו לגבי רמת-הגולן היא שונה לחלוטין. התפיסה שלנו לגבי פתחת רפיח היא שונה לחלוטין. אז אם מדברים על הכל, אני מוכן להציג.

השר א. שרון : אנחנו נדבר על הכל. אני השתמשתי כאן

בסוף הדיון כיצד אנחנו עומדים בנושא

הזה. הנושא עוד יישמע. אני נועל את הישיבה, תודה רבה לכם.

מ ח ל י ט י ס : להטיל על יו"ר הועדה להתישבות, שר

האוצר ושר הבינוי והשיכון לקיים דיון

בענין התקציבים הדרושים לביצוע או למימוש החלטות הממשלה בתחום הבניה בשובים החדשים.

661 מ

ז' 1 אדר ב' 2

מזכירות הממשלה

סלעיה

ש מ ו ר

פרוטוקול
ישיבת הועדה לעניני התישבות המשותפת
לממשלה ולהסתדרות הציונית
י"א בניסן תשל"ח - 18.4.78

נכחו : חברי הועדה - השרים : א. שרון - יו"ר, ח. לנדאו, מ. נסים, ג. פת.

נציגי ההסתדרות הציונית : ע. לוינסקי, א. כץ, י. שפירא, מ. ריבלין, א. חבין.

נעדרו : חברי הועדה - השרים : ש. ארליך, מ. דיין, י. הורביץ, ז. המר, ע. ויצמן, מ. עמית.

נציגי ההסתדרות הציונית : א. אביחי, י. ארידור, ט. פרידמן, א. שנקר.

א. שילר	-	המנהל הכללי, משרד התחבורה
מ. בן-מאיר	-	משרד החקלאות
א. בראון	-	משרד החקלאות
ב. דל	-	לשכת שר החינוך ותרבות
סא"ל א. חרמץ	-	צבא-הגנה-לישראל
אלוף א. טמיר	-	צבא-הגנה לישראל
ש. כהן	-	משרד הבינוי והשיכון
א. מור	-	מינהל מקרקעי ישראל
י. מלכא	-	משרד התחבורה
י. מרגלית	-	משרד הבינוי והשיכון
אל"מ ג. נגל	-	צבא-הגנה-לישראל
ש. רביד	-	החטיבה להתישבות
אל"מ א. שגב	-	צבא-הגנה-לישראל
ש. שטנר	-	משרד האוצר
מ. תג'ר	-	לשכת שר החקלאות
א. ליזנסקי	-	מזכיר הועדה

סדר היום :	הת/41	הקמת ישובים חדשים	א' 2
	הת/42	ביצוע החלטות הממשלה מס. 444 (תת/32) מיום א' 8	
		ג' באדר ב' תשל"ח (12.3.78), 548 (תת/36),	
		550 (תת/38) ו- 551 (תת/39) מיום ב' בניסן תשל"ח	
		(9.4.78)	
	הת/43	בניה בישובים חדשים	א' 15
	הת/44	וקציב ההתישבות החדשה	א' 26
	הת/45	מקלטים לישובים ברמת הגולן	א' 29

./הקמת

בפרוטוקול זה 34 דפים.

יגהב מלכא הלכין

אני פותח את הישיבה.

היו"ר השר א. שרון:

הח/41

סקירתו של מנהל המחלקה להתיישבות - הקמת ישובים חדשים.

מר רביד:

אתחיל בענין ישובים בתחומי הקו הירוק, אשר

מיועדים לתכנון ולביצוע בתקופה הקרובה. עלינו

להביא את הדברים לידיעת הוועדה, כדי שאפשר יהיה להכנס לפעילות רגילה.

בעיקרון מדברים על שלושה ישובים נוספים באיזור

שגב. נוסף לכך, ישוב בנאות הכיכר ב', שביצעו בשנה הבאה, בהתאם לקידוח מים.

יש לישוב הזה הגרעין. מוצע שיהיה זה מושב אשר יהיה מסונף לאיחוד החקלאי.

נחל צופר, אשר התאזרח לפני שנה, צריך לעבור לאיזור הקרוב על-ידי מרכז ספיר.

קיבוץ נוסף - יהל ב'. נאות הכיכר ב', יעל ב' ותכנית מורסבת של הערבה מותנה

בקצב פיתוח מקורות המים, שעובדים בו בצורה אינטנסיבית. נראה שאנחנו עומדים

בפני הפתעות טובות בנושא המים בערבה והבעיה תתחיל להיות בעיה של קרקע ולא של

מים, אבל כיום עדיין קצב ההעלאה של הישובים על הקרקע תלוי בגילוי מים ודבר

זה חל על נאות הכיכר ב' ויהל ב'.

באיזור רמת הנגב, הגרעין היושב בצומת ביר

עסלוג' עשוי לעבור לאשלים תוך כמה חודשים. ישוב תללים בצומת שבין ניצנה

משאבי שדה ורביבים. תוך כמה שבועות תסתיימנה העבודות בתללים ואז ניתן לעלות

ישוב של הקיבוץ המאוחד - רתמים.

נוסף לכך, במסגרת הפעילות השוטפת שלנו יאוזרחו

הקיץ רועי, אלמוג ומורג, כנראה למחנה מעבר לגרעינים עבור הישובים בחבל ימית.

אני עובר לאיזור שגב בפירוס יתר. כאן (מראה

במפה) עובר כביש יגור אחיהוד ומתחבר לכביש צומת גולני-חמרה. כביש עכו-צפת

הוא כביש מקביל לזה בצפון.

מר רביד:

מה נמצא כיום באיזור שגב? יש כיום בבינוי

שלושה ישובים: יעד, מנוף ושכניה. הבינוי

ביעד הוא המתקדם ביותר. הגרעין שלו יושב במחנה קאראוונים. הגרעין לשכניה יושב בתוך שגב והגרעין של מנוף צריך להגיע בסוף יוני או התחלת יולי מדרום אפריקה ויהיה במרכז קליטה בכרמיאל עד שיוכנו עבורו המבנים. בסך הכל, הישוב היחיד כישוב אשר קיים בכל האיזור הוא יודפת, אשר מונה 35 משפחות. זה מושב שיתופי, ישוב חקלאי יחיד ויש לו בעיות של קרקע כי האדמות שלו מפוצלות בבקעת בית נטובה, באיזור שגב וקצת על-יד הבית.

במה שהיה מושב שגב יושבות משפחות שחלק מהן

רוצות להשאר במקום וחלק אחר מעונינות לעבור.

הוועדה קיבלה בזמנו החלטה בדבר שני ישובי

עולים באיזור שגב, האחד "סוף מערב" מסאן פרנציסקו, אשר מיועד לעלות לרקפת.

במושב שגב יושבת גם קבוצה מסונפת לתל"ת,

אשר עוסקת במפעלי חינוך דתיים באיזור והיא היחידה אשר מחזיקה את המקום בשגב ויש לה יכולת גדולה למדי לגיוס של משפחות.

ועדת משנה של ועדת הפנים של הכנסת, בראשותו

של חבר-הכנסת דאז, בן-ציון קשת, ביקרה בזמנו בשגב והמליצה המלצות אשר הפכו להיות החלטה של ועדת ההתיישבות המשותפת. בין ההמלצות היתה המלצה בדבר מציאת פתרון לרוצים לעזוב את שגב, מציאת פתרון לאנשי תל"ת על-ידי העמדת ישוב לרשותם וכן הפיכת שגב לישוב. מציאת פתרון ל-6 המשפחות אשר רוצות להיות במקום מחייב ישוב מחדש. ועוד: בגלל סיבות של גודל המקום והומוגניות בשירותים מוצע ליעד לתל"ת את מורשת. זה ישוב אקצנטרי לאיזור, זה השטח הגדול ביותר של קרקע ויש שם צורך בכך. יש כאן עדיין בעיות עדיין לא נסתיימה הרכישה של הקרקע או חליפין אבל אנחנו פועלים ואפשר יהיה להתחיל בבינוי בשנה הבאה.

מר רביד:

בתכנית לטלול כביש מכרמיאל לכביש החדש אשר
מוביל משפרעם לנצרת. קטע מסויים קיים וקטע
אחר צריך לפרוץ. קיימת תכנית לפרוץ כביש עד כרמיאל כדי ליצור כביש אורך
מקביל לכביש המערבי.

היו"ר השר א. שרון:

זה כביש אשר המשכו יקשר את תפן עם מעלות.

מר רביד:

הכביש קיים עד המצוק שמעל כביש עכו-צפת
וצריך להחבר לכרמיאל, מכרמיאל לעבור דרך

ישובי שגב לכביש שפרעם-נצרת.

אני מנוע לדבר בוועדה על יחס האוכלוסיה,

יהודית וערבית, כל מה שנעשה בסביבה ידוע. יש שם ישובים ערביים עם עשרות
אלפי תושבים. כיום יש 35 משפחות ביודפת ובשגב יש 12 משפחות, פרט לגרעינים.
הנחיצות ידועה. למעשה, פרט ליודפת האיזור היה בבחינת "יודנראט".

ישוב נוסף שהוא בשל ויש לו גרעין אשר יתרכז

בקיץ במחנה המרכזי של שגב - קורנית ומיועד לו גרעין "עתיר"; הוא נמצא
במצב מתקדם מבחינת התכנון. את בעיות הבעלות כמעט סיימנו.

במסגרת תקציבית מוגבלת שלא באה לביצוע אושר

על-ידי הוועדה מושב לגרעין "עצמון", של אנשי רפא"ל, באיזור שגב. בעקבות
שינויים שחלו בגרעין אנחנו עוסקים בשני גרעינים - 100 משפחות ו-200 משפחות.
נוכח העובדה שגרעין אחד נשאר במסגרת של מושב, באיתור המקורי, והאחר מבקש
קצת יותר חופש; מכיוון שכך הצענו - גם בגלל הבעיה של כניסה לאתר מוגבל
וגם בגלל ההומוגניות של הישובים - ל"עצמון" את המושב בשגב ועבור הישוב
המבקש יתר חופש, חלק משטח 9 אשר הועמד לרשותנו על-ידי שלטונות הבטחון.

מר רביד:

במקביל מוצע להקים את איזור התעשיה של

הגוש הזה.

כל הישובים יחבסו על מפעלים תעשייתיים

או מפעלי קיט, כי האפשרויות לחקלאות מעטות.

מכיוון שאי-אפשר לבנות ישובים גדולים,

בגלל בעיות קרקעיות, אנחנו מציעים להקים איזור תעשיה שיהיה משותף לכל

הישובים באיזור, והוא מוצע להיות על גבעת סחנין.

בינתיים אנחנו מציעים, על דעת שלטונות

הבטחון, לא לבטל את האכרזה על שטח 9 כאיזור סגור, על-מנת לא להקים מחדש את

בעלי הדרישות לאיזור. מכל מקום, לנו יינתן לפעול באיזור האש כי ממילא לא

מתקיימים שם תרגילים.

פרט לשלושת הישובים הנמצאים בבנייה אנחנו

מדברים על תוספת של חמישה ישובים נוספים באיזור שגב, כאשר קורנית ורקפת

מוכנים מיד לתכנון מפורט ובנייה, שגב מוכן ומותנה בפינוי תל"ת לישוב וכנ"ל

עצמון.

היו"ר השר א. שרון:

אולי תיתן סיכום סופי של ישובים מוקמים

בתוך הקו הירוק השנה, בגושים. אני מציע

שנזכיר לחברי הוועדה גם את נושא תפן ואיזור צלמון. כמה ישובים בתפן, כמה

ישובים בצלמון, כמה ישובים בשגב, כמה ישובים בערבה.

מר רביד:

בגוש תפן מתוכננים להקמה השנה שני מושבים

ושני קיבוצים. כיום יש שם האחזות נחל בקישור,

אשר עתידה להיות אחד הקיבוצים.

מר רביד:

מושב אחד מרוכז במוקד זמני, 4 ק"מ דרומית
למעלות.

בגוש צלמון יש קיבוץ מורן, קיבוץ לוטם אשר
נמצא בבנייה, הגרעין יושב בהכשרה בגינוסר, ויאוכלס תוך חודשיים-שלושה.

נוסף לכך מיועדים להקמה שני ישובים: קצרים
וטפחות. המיקום המדויק ייקבע בעוד שבועיים, בסיוור של הנוגעים בדבר.

באיזור שגב, בגבעת חנניה יושבים שני הגרעינים
המיועדים לשני המושבים.

בסך הכל מתכננים מושב וקיבוץ או שני מושבים
וקיבוץ.

באיזור שגב נמצאים בבינוי שלושה ישובים.
שלושה ישובים מוצעים להקמה במרוצת השנה, ומה שיגלוש לשנה הבאה עד שיסתיים
הנושא הקרקעי - מוצעים להקמה עוד חמישה ישובים. מוצעים לאזרוח האחזות נח"ל
ריחם, מורג כמחנה מעבר לגרעינים, רועי ואלמוג. אלה ארבע האחזות אשר מוצעות
לאזרוח. גרעינים קיימים.

היו"ר השר א. שרון:

יש גם סלעית.

מר רביד:

נחל ריחם, נח"ל סלעית, מורג שיהיה מחנה
מעבר, אלמוג ונח"ל רועי. אלה חמש האחזות

אשר מיועדות לאזרוח הקיץ.

בערבה בבינוי עידן, אשר מיועד, בהתאם להחלטה,

כישוב עולים, סמר ב' נוסף לסמר, צופר עובר למקום הקבע, נאות הכיכר ב' ויהל ב'.

מר רביד: באיזור רמת הנגב נמצאים בבינוי בשלבים שונים

שני ישובים: אשלים בשלב מתקדם ובתללים מתבצעות עבודות עפר. מיד לאחר אכלוס הישובים על-ידי הגרעינים יכנס "רתמים" למחנה זמני על-יד ביר עסלוג' יהיה ישוב שלישי. רתמים הוא של הקיבוץ המאוחד בקשר עם משאבי שדה ורביבים. בטן-הכל סותמים כך בין רביבים, משאבי שדה ושדה בוקר.

היו"ר השר א. שרון: פרט לאזור מדובר ב-14 ישובים - 4 בתפן,

2 באיזור צלמון, 5 באיזור שגב, 2 בערבה

ו-1 באיזור רמת הנגב, והאזור.

ח' א. כץ: מבחינת כוח אדם ויחידות קרקע, האם יש גם

ישובים לא חקלאיים?

מר רביד: צריך להבדיל בין הישובים החקלאיים ובין אלה

שעיקר קיומם מתעשייה. אם מדובר על אזור וישובים

חקלאיים והקמת ישובים בגוש צלמון, הקרקע והמים מובטחים אם כי בצלמון הישובים יצטרכו להיות מבוטסים על פחות קרקע. הישובים באיזור הדרומי ובערבה - כאן הדבר תלוי בקצב הקידוחים שכבר בעבודה. כפי שאמרתי, יש סימנים מעודדים בנושא זה. מכל מקום, קצב האיכלוס יהיה תואם את קצב ההעמדה של מקורות מים כי ללא מים אין מה לעשות. אם יש מים - יש בערבה כל החקובה. אם מעמידים לחקלאים 17 אלף קוב ליחידה, פתרנו את הבעיה. אני חוזר ואומר שיש להניח, מבחינת ההערכות, שנופתע לטובה ויכול להיות שיהיה מצב שתחסר קרקע ולא מים.

התכנית ארוכת הטווח לערבה מדברת על ישובים

רבים. מדברים על פוטנציאל שנתי לשנים רבות, משהו בסדר גודל של 15-20 מיליון

קוב ואז נעמוד בפני בעיה קרקעית ולא בפני בעיה של מים, אם יימצאו הכספים

הדרושים.

מה המצב ביחס לגרעינים?

ח"כ א. כץ:

יש גרעינים. לגבי הישובים החקלאים, יש לפחות

מר רביד:

חמישה-שבעה גרעינים לכל מקום. אשר לישובים

תעשייתיים, הפרובלמה קצת יותר קשה. קשה למצוא מפעל תעשייתי אשר יתאים למגוון המקצועי של החברי. גם באיזור שגב וגם בתפן יש שילוב של עבודות חוץ עם מפעלים תעשייתיים. "יעד" התחיל לפני שנתיים עם עשרים משפחות שכולם עבדו בחוץ. כיום לא עובדים בחוץ. בנח"ל קישור, מורן ורותם יש מפעלים תעשייתיים. מורן קשור עם כברי, רוחם עם גבת וקישור עם עברון. כאן ההליכה יותר איטית אבל הצורך ליצור עובדות איכלוס הוא אשר קובע את הקצב. אנחנו מעדיפים להביא קודם כל יהודים לאיזור ואת פיתוח המפעל לעשות בהתאם.

מה שעומד להיות מוקם השנה, מעבר למה שנמצא

היו"ר השר א. שרון:

בתהליכים מתמשכים, הם 14 ישובים חדשים ואזור

של 5 האחזיות נח"ל.

הח/42. דיווח של משרד התחבורה לגבי החלטות מס' הח/36, הח/38 ו-הח/39

מיום 3 באפריל 1978

אנשי משרד התחבורה צריכים לדווח על דברים

היו"ר השר א. שרון:

שדיברנו עליהם בישיבה הקודמת בנושא התחבורה

לשטחים. עלו אז מספר נושאים בדבר סידורי תחבורה וטובסידיה, מיניבוסים וכו'.

בתיאום מוקדם בינינו ובין האוצר התקבלה בישיבה

מר א. שילה:

של הוועדה הזאת החלטה אשר מאשרת עקרונית מתן

טובסידיה מיוחדת למפעלי התחבורה הציבוריים לישובים היהודים בשטחים.

מר א. שילה:

עד היום "אגד" מפעילה כמעט את כל שירותי

התחבורה לישובים אלה. לגבי מספר קווים

למספר ישובים כגון: תקוע-ירושלים, גבעון-ירושלים, בית-חורון-רמלה וכו' הסידור עם אגד היה אד-הוק. הם הגישו לנו לפני מספר חודשים חשבון מסויים ועוד חשבון נוסף לאחרונה. הם מבקשים מאתנו תמיכה בסדר גודל - אני מדבר על היום לפי מחירים של מארס 1978 - של 6000 לירות ליום. הם מבססים את הדרישה הזאת על היקף התנועה בקווים. לדוגמה, לקו בית-חורון-רמלה הם מבקשים תמיכה בסדר גודל של 500 לירות ליום. לפי טענתם הפדיון מן הנוסעים מגיע ל-180 לירות ליום. אותן פרופורציות גם בקווים האחרים. זאת אומרת שהתנועה בקווים דלילה ביותר, כמות הנוסעים מזערית. הסברה שלנו, שלרבים מן הנזקקים לתחבורה יש תחבורה פרטית.

התגובה במשרד התחבורה היא, שהמחיר המבוקש

על-ידי אגד מופרז והעלות של הסידור הזה של תחבורה ציבורית באמצעות אוטובוסים יקרה מאד. היינו רוצים להציע לוועדה לשלב את ההחלטה הראשונה שלה בדבר מתן סובסידיה מיוחדת עם החלטה אחרת בדבר רכישת מיניבוסים לישובים. כלומר, לאפשר לישובים האלה לרכוש מיניבוסים להפעלה עצמית של השירות. אפשר אולי אפילו להפוך את העניין למקור הכנסה לישוב. אין צורך בהרבה מיניבוסים. כמות קטנה של רכב יכולה לענות לצרכים.

אלטרנטיבה שניה: לצאת במכרז פומבי ולהגדיר את

* רמת השירות שאנחנו מעוניינים בו כדי לאפשר ליזמים להשתתף במכרז. אנחנו משוכנעים שנקבל הצעות יותר זולות מזו של אגד.

היחה לנו בזמנו בעיה דומה ביחס לישובים החקלאים

בערבה, שמענו שהאוטובוסים של אגד אינם נכנסים לישובים וכי אגד לא מספקת רמת שירות הולמת. הצענו להם לקחת את העניין על עצמם. הם התקשרו עם חברת התחבורה הציבורית בבאר-שבע, אשר העמידה לרשותם שני אוטובוסים על בסיס של השכרה, הם מקבלים סובסידיה כמו לאגד והם מרוצים. נדמה לי שזו ~~היא~~ דרך נכונה, כי אחרת נהיה לחוצים באופן מתמיד על-ידי אגד כשאין לנו מכשיר בקרה טוב.

עד כאן הדיווח פלוס בקשה להנחיה.

מר א. שילה:

אני מבקש שנתייחס לבעיה עקרונית זו.

היו"ר השר א. שרון:

אנחנו צריכים להבין קודם כל שתחבורה ודברים

מר שפירא:

אחרים קובעים את גורלם של הישובים. אגד

איננו פועל בחלל ריק, יש לופ מונופול בכל הארץ. אי-אפשר להציע הצעה כספית

בשעה שלאגד יש הסכמים על כלל הארץ. אי-אפשר לנתק את הדיון על מספר קווים מכלל

המשא-ומתן בין אגד ומשרד התחבורה על מה שאגד מקבל. אם אנשי משרד התחבורה

אומרים שאנחנו לא זכאים לדרוש מאגד תוספת שירות בגין הקווים הרווחיים - זה ענין

אחר. אם משרד התחבורה היה מגיע לכך שכל תוספת קווים למקומות שהתנועה בהם דלילה

הוא ענין שהממשלה צריכה לשאת בהוצאות - צריך לבדוק מה עדיף. מכל מקום, כל עוד

משרד התחבורה לא בא בהצעה כזו, אני חושב שאנחנו לא יכולים להמליץ על כך.

דרך אגב, באותה ישיבה הוחלט שגם הגולן ייכלל

בדיון והוא לא הוזכר כאן. מה על הישובים מדרום לירושלים גוש עציון, קריית ארבע

וכו' אני יכול לומר שבמה שנוגע לישובים בגולן, שם יש התעללות של אגד בתושבים

והאוטובוסים פוסחים על ישובים, אינם מדייקים בזמנים וכו'.

כחבר הוועדה אני מבקש להביע דעה. לי לא

היו"ר השר א. שרון:

נראית ההצעה. לדעתי, אסור לוותר על תחבורה

ציבורית בשטחים. זה ענין עקרוני. אנחנו מקימים ישובים ולא נראה לי שיכול להיות

מצב שתחבורה ציבורית שבידים מונופוליסטיות תפסח על חבל ארץ זה או אחר. לא נראה

לי שאפשר לסבסד רק את התחבורה של פנים הארץ. התחבורה היא חלק מן החיים. אם

צריך לאשר מיניבוסים לישובים - הם לעניינם אחרים כגון: הבאת רופא או אחות,

הסעת ילדים, נסיעות מיוחדות במקרים מיוחדים וכו'. אבל אם רוצים לקיים ישובים -

צריכה להיות אליהם תחבורה.

היו"ר השר א. שרון:

תחבורה מרמת הגולן דרך השומרון וליהודה,

זה מכלול אחד. אני מביע דעתי באופן אישי:

לדעתי אסור ללכת בכיוון של ויתור על תחבורה ציבורית, אם כי אינני שולל מן

הישובים את האפשרות לרכוש מיניבוסים למטרות שלהם.

השר מ. נסים:

הקמנו ישובים ואנחנו חייבים לתת להם ~~בתחום~~

בהקדם את אמצעי התחבורה ויעלה הדבר כאשר יעלה.

צריך להיות סידור דחוף כדי להבטיח תחבורה על-ידי אגד ויעלה הדבר כאשר יעלה.

צריך לנהל משא-ומתן וחזקה על משרד התחבורה שיידע לנהל משא-ומתן. אחרי שעניין

זה יוסדר, אינני שולל אלטרנטיבות אחרות, לפי הצעות של משרד התחבורה ובהסכמה

של הישוב, אם הישוב רואה בזה אמצעי יעיל או כל שיטה אחרת שמשרד התחבורה יציע

אותה. מכל מקום, זה לא צריך לדחות את עניין התחבורה לישובים כיום.

אני מציע שנחליט לבצע תחבורה על-ידי אגד

מיד, ועל אלטרנטיבות נוכל לדון אחר-כך.

השר ח. לנדאו:

קצת קשה לי להבין למה צריך להיות סידור חריג

מבחינת התחבורה אל הישובים האלה, סידור שאיננו

קיים לגבי מקום אחר. * תחבורה הוא דבר יסודי שצריך להבטיח אותו. התחבורה איננה

עניין פרטי בארץ. זו תחבורה ממוסדת ומסובסדת. זה לא כך כאילו כאן מוצעת

סובסידיה ואילו כל השאר מתנהל על בסיס כלכלי. כל חריג לגבי ההתנחלויות לא

נראה לי. אסור שאגד ירצה לנצל מקרה זה להוצאת כספים. אני מניח שיש הערכות

ומודלים ונסיון להגיע להערכה אובייקטיבית על-ידי סקר שבועי אפשר להגיע לגודל

הסובסידיה.

אשר לסידורים אחרים: זה תלוי בישובים. אם

ירצו מיניבוסים - צריך לתת להם, כדי שיוכלו לעשות את החיים יותר קלים ויותר

נוחים.

השר ג. פת:

אני מציע שנוריד את ההצעה בדבר מיניבוסים,

בוודאי כשמדובר עליהם כעל נותני שירות.

כל הישובים האלה הם חלק ממדינת ישראל ומה שניתן במדינת ישראל חייב להינתן מעבר לקו הירוק. אני חושש שבהצעה בדבר מיניבוסים אנחנו נכנסים עם ראש בריא למיטה חולה, מפני שאז עלולים אנשי אגד לטעון שאין להם כלל נוסעים לישובים האלה מפני שהמיניבוסים משרתים אותם. אם כן, לדעתי אסור לדבר על מיניבוסים.

השר ח. לנדאו:

אני מדבר על מיניבוסים לסיפוק צרכים פנימיים.

השר ג. פת:

אני חושב שצריך ללכת אל אלטרנטיבה אחרת, אלטרנטיבה של פתיחת מכרזים. בגליל העליון

יש שירותי תחבורה נוסף לאגד.

מר א. שילה:

יש מיניבוסים לצרכים קהילתיים.

השר ג. פת:

האחריות לתחבורה צריכה להיות מוטלת על אגד וחזקה על משרד התחבורה שלא יתן לאגד לנצל

ענין זה למקור הכנסה נוסף פרט לסובסידיה הנחוצה.

מר א. בראון:

למעשה זה בדיוק כמו בקו הירוק, לכל מועצה איזורית יש מיניבוסים לשירותים. אותו דבר

נכון מעבר לקו הירוק, אלא שכאן אין מועצה איזורית. אותם אוטובוסים צהובים יופעלו על-ידי הישובים לצרכים פנימיים כמו שעושים בצד הזה של ארץ-ישראל, וזה לא שייך לקווי התחבורה הרגילים של אגד, שצריך לשרת את הישובים. תמיד היו קווים דלים, וגם אלה שאנחנו מדברים עליהם דלים כיום אבל אנחנו מקווים שבמשך הזמן הם יהיו יותר עמוסים.

מר לוינסקי:

צריכה להיות תחבורה, על כך אין ויכוח. השאלה

היא כספית. אני חושב שיותר מתאים אם יהיו ~~אגטובוסים~~

אוטובוסים, אבל זה עולה כסף. המכומים שמדובר עליהם אינם משנים את התקציבים של התחבורה הציבורית. אין לי ספק שפשרה כספית תקבע את מספר הפעמים שהאוטובוסים יסעו. אם המיניבוס יהיה מתחבה לאוטובוס, העניין לא יסתדר. אני חושב שתחבורה מינימלית ציבורית חייבת להיות. בעניין זה צריך להגיע להסכם כספי.

מר בן-מאיר:

אני מבקש להסב את תשומת הלב לעובדה, שחלק

ממקורות הפרנסה של הישובים יהיה תלוי במספרם

היהודים אשר יבקרו בהם. כלומר, תחבורה היא גם מקור פרנסה ולא רק שירות. אם תהיה תנועה של יהודים לישובים, יש בכך תרומה כלכלית. בהעדר תחבורה מוסדרת אנחנו גורעים מן הבסיס הכלכלי של הישובים.

מר א. שילה:

המוסיקה ברורה לי אבל בכל-זאת אני מבקש להעיר

מספר הערות. אני רוצה להבהיר שיש שירותי תחבורה

ציבורית והם פועלים כדת וכדין לפי רמת שירות אשר נקבעה עם הישובים מזה מספר חודשים. השאלה היא רק לגבי סדרי התשלום. בשטח הירוק מדיניות התעריפים והסובסידיות נקבעה על פי סל הוצאות. מדדו את סל העלויות של הקואופרטיב לתחבורה, אשר כולל קווים רווחיים בשפלת החוף ואשר כולל גם קווים של הפסד ואלה מאזנים את אלה. אנחנו באים עכשיו ומוסיפים סידרה של קווים במרחקים גדולים שבהם אוכלוסייה ותנועה דלילה מאד. הקווים האלה תורמים לגרעון. על פי הנתונים שבידנו, ההכנסה מן הנוסעים מהווה 10%-15% מן העלות זאת אומרת, שלשם איזון צריך להשלים 85% במסגרת של סובסידיה, שהיא גבוהה יותר מן הניתן בקו הירוק. ~~על~~ עלויות אלה לא נכללות בסל הכללי. משום כך אנחנו מבקשים שסובסידיה זו תהיה סובסידיה מיוחדת.

מר א. שילה:

צריך להיות ברור דבר נוסף: ככל שלאוכלוסיה

בישובים האלה יש רכב אחר כגון מיניבוסים,

הרכב הזה יסיע נוסעים שאחרת היו משתמשים בתחבורה הציבורית. זאת אומרת, שאם אנחנו מתירים מיניבוסים לישובים, יקטן מספר הנוסעים בתחבורה הציבורית ואז ייווצר מעגל קסמים של עליה בהיקף הסבסוד. כשבאנו לבחון את המשמעות חשבנו שאפשר יהיה לנתק את זה ממערכת התחבורה הציבורית בכללה בגלל מספק קטן של נוסעים ואוטובוס גדול. עם זאת הצד השני של המטבע, מדברים על עלות שביחס לכלל הסובסידיה לתחבורה הציבורית היא קטנה מאד - 2 מיליון לירות לשנה.

אם הוועדה בדעה שמתן שירות של תחבורה ציבורית

לישובים אלה הוא גם ערך, לרעיון הזה יש מחיר, יש תקציב וצריך להתמודד עם העניין.

היו"ר השר א. שרון:

אני חושב שאביע את דעת החברים שדיברו, שיש

חשיבות רבה לקיום תחבורה ציבורית סדירה לישובים

המוקמים מעבר לקו הירוק ורואים הכרח לדאוג להם מאחר שתנאי החיים שם קשים יותר מאשר בקו הירוק. לכן אנחנו רואים צורך לקיים תחבורה סדירה. אנחנו מבקשים ממשרד התחבורה לסכם את הנושא עם הנהלת אגד, על-מנת להבטיח תחבורה סדירה לישובים שברמת הגולן, בשומרון, ביהודה, בפיתחת רפיח וברצועת עזה, בכל האיזורים שמעבר לקו הירוק. מה שמסוכס איננו בא במקום שירותים תחבורתיים פנימיים של ישובים או של מועצות איזוריות כמקובל בארץ. זאת אומרת, שאם יש ישוב אשר רוצה במיניבוס לצרכים פנימיים שלו, הרשיון לכך יוענק.

מר א. שילה:

לשירותים קהילתיים ולא לנסיעה בשכר. לא ברור לי

מקור המימון. לא ברור לי מה הכתובת הפיננסית.

צריך להיות קשר עם האוצר, עם החשב הכללי.

חלק מן הישובים קשורים עם מועצות איזוריות.

מר בן-מאיר:

חלק מן הישובים יאוגדו במסגרת של מועצה איזורית
וחלק במסגרת של מועצה מקומית. הענין נמצא

מר רביד:

בתחום משרד הפנים.

סיכמנו בענין זה.

היו"ר השר א. שרון:

הת/43. דיווח משרד הבינוי והשיכון לגבי החלטות הת/32
מיום 21 בפברואר 1978 ו-הת/36 מיום 3 באפריל 1978

נקודה אחרת שנדונה בישיבה הקודמת - ענין
קריית ארבע. ביקשנו כמה דברים בענין זה. ביקשנו

היו"ר השר א. שרון:

ממשרד הבינוי והשיכון כמה דיווחים, וביקשנו פרטים גם ממשרד התחבורה.

התקיימה ישיבה עם פרנסי החושבים במקום, בסוף

מר א. שילה:

השבוע שעבר, אותרו הבעיות. יש שאלה של תוספת

כניסה ויציאה, אחת או שתיים, ויש שאלה של מחיר. הכל מטופל. אנחנו לא רואים
בעיות עקרוניות.

האם זה ימצא פתרון בזמן הקרוב?

השר ח. לנדאו:

כן.

מר א. שילה:

הבוקר נמסר ברדיו כאילו משרד הבינוי והשיכון

השר ג. פת:

יבקש היום מן הוועדה לסגור שטח ולעשות עוד כמה

סידורים, דברים שאינם מדויקים שמקורם איננו ברור לנו.

השר ג. פת:

אני מבקש למסור שאין בכוונתי לבוא ולבקש
מהוועדה החלטות חדשות הקשורות לקרית ארבע.

אם יש נושאים הקשורים במכלול הבעיות, בענין זה אנחנו עומדים בקשר עם מערכת
הבטחון ופועלים בהתאם.

אם אני אשאל, אני אודיע שמה שנמסר ברדיו היום -

לא דובים ולא יער.

אשר למצב בקרית ארבע. למעלה ממחצית יחידות

הדיור המצויות בקרית ארבע אינן מאוישות.

ח"כ א. כץ:

מה מספרן?

השר ג. פת:

בסך הכל יש 148 יחידות בקרית ארבע, בשלבי

בנייה שונים שיסתיימו בשנה הנוכחית. בסך הכל

יש 887 יחידות דיור. אני מצטער למסור לחברי הוועדה שרק 34 יחידות דיור נרכשו

על-ידי מתיישבים בקרית ארבע. 343 יחידות מאוכלסות בשכירות, 84 יחידות דיור

נמסרו למוסדות ציבור כולל תלמידי ישיבה, ושאר הדיירות פנויות. אנחנו לא מתכוונים

לבנות יחידות דיור נוספות בקרית ארבע בשנת 1978 ראשית משום שהמשאבים מצומצמים

ואין טעם להוסיף דירות במקום שיש בו היצע גדול, זה לא טוב לישוב כשיש בו

כמות כזו של דירות ריקות, הדבר יוצר הרגשה של עיר רפאים. אם תהיה התפתחות

ואם תבוא אוכלוסיה נוספת, נמשיך בבנייה כי התכנון קיים.

בקרית ארבע קיימת בעיה של מרכז מסחרי. אין זה

נכון שאין בכלל הנאים למסחר אבל במידה שיש הם מצומצמים. בבנייה שלב א' יש

חנות אחת אשר משמשת צרכניה. בשלב ב' יש שתי חנויות שעד עכשיו לא מצאנו קונים

להם אם כי מדובר על משכנתא והמחיר סביר. אבדוק את האפשרות של הגדלת המשכנתא

כדי לעודד אנשים לשכור את החנויות. מצב דומה בשלב ג' של הבנייה.

לצערי הרב, לפני כשנתיים, כשמשרד השיכון דאז

עמד לבנות מרכז מסחרי בקרית ארבע ביקש ועד הקריה אז לעשות זאת בכוחות עצמו.

השר ג. פת:

עברו מאז שנתיים אבל הכוחות של ועד קרית
ארבע כנראה לא הספיקו לבצע את הבנייה של
מרכז מסחרי. גם אגודת הצרכנים אשר ביקשה להקים סופרמרקט במקום הסתלקה מן
הרעיון. מכל מקום, אנחנו מתחילים השנה לבנות מרכז מסחרי אשר יספק את צרכי
האוכלוסיה שבמקום. הדבר יבוצע כנראה באמצעות חברת מבני תעשיה, שאנחנו
עומדים אתה במשא-ומתן.

אשר למלון בקרית ארבע. יזם ירושלמי ביקש
להקים מלון במקום. אני שמח שמשרד התעשיה, המסחר והתיירות # נהן את ברכתו
לכך. היזם ביקש לשנות את יעוד האתרים כדי שהמלון יהיה בקרבה ^{מקום} למערת המכפלה.
אשרתי את הבקשה ונאלצנו לעשות שינויים תכנוניים, כי יש להניח שהציבור אשר
ישתמש בשירותי המלון ירצה ללכת ברגל ולא לנסוע, דבר שלא יכול היה להיות אילו
המקום של המלון היה נשאר ללא שינוי. הוריתי לאנשי המחוז שלנו לשנות את היעוד
ולפעול בהתאם. מדובר על שטח גדול למלון של 125 חדרים, כי יש כוונה להפוך את
המקום ל"קנטרי קלאב". אני סבור שהרעיון הזה רצוי ויש בו גורם כלכלי. אם אמנם
יהיה במקום משהו דומה ל"קנטרי קלאב" ובו מכשירים לפעולות ספורט, בריכת שחיה
וכו' יש אולי סיכוי שציבור מסויים יבוא לשם וישתמש במתקנים והדבר יביא ברכה
לקרית ארבע. אני סבור שההתפתחות של קרית ארבע עד כה מדאיגה.

היו"ר השר א. שרון:

כמה דונמים קיבל קוניץ?

השר ג. פת:

64 דונמים.

היו"ר השר א. שרון:

האם נחתם חוזה?

השר ג. פת:

עדיין לא.

18.4.78

השר ג. פת:

מדובר על מלון של 125 חדרים ועוד 2500 מ"ר

למבנים ציבוריים אחרים.

הייתי רוצה לראות בקרית ארבע מרכז לוועידות

מפלגתיות, ועידות ציבוריות ובין-לאומיות. אבל את הדבר הזה צריך לבדוק. מכל מקום, עודדתי את העניין.

אני סבור שטוב יהיה אם לקרית ארבע תבוא יוזמה

פרטית, כי כל מה שיש שם היום מגן הילדים עד עמוד החשמל, הכל נעשה על-ידי המדינה.

כפי שאמרתי, עד כה ההתפתחות מדאיגה. מספר

האוכלוסיה אשר נמשכת למקום קטן מאד. אינני יודע מה הגורמים לכך. מחירי הדירות

מצחיקים. מדובר על דירות בשטח של 75-90 מטרים. המחירים 200-260 אלף לירות

לדירה והרוכש מקבל סכום של 135 אלף לירות שמהם 100 אלף משכנתא ו-35 אלף

לירות מענק. נמצא שאדם יכול לרכוש דירה בגודל של 75 מטרים בבנין בנוי מאבן

ושיש בו הסקה בהשקעה של 60-70 אלף לירות. אף על פי כן, אין נהירה לקרית ארבע.

זו בעיה שאני סבור שצריך לבדוק אותה במיגזרים אחרים ולא במיגזר של משרד הבינוי והשיכון.

השר ח. לנדאו:

האם התנאים האלה ניתנים גם לזוגות צעירים?

השר ג. פת:

לכל מי שמעוניין.

היו"ר השר א. שרון:

מה המצב בדבר תכנית בנה ביתך בקרית ארבע?

מה המחיר לדונם קרקע במסגרת התכנית בנה ביתך?

מה המחיר של דונם קרקע שנתנו ליזום של בית המלון ומה ההסדר אתו? הועלתה הבעיה

כאילו אין משכירים דירות לרווקים, מה האמת בטענה זו?

מר כהן: יש תכנית בדבר 49 מגרשים לתכנית בנה ביתך, בגבעה סמוכה למערת המכפלה.

היו"ר השר א. שרון: מה גודל המגרש?

מר כהן: 430-490 מטרים. הוצאות הפיתוח, לאפריל 1978, כ-66 אלף לירות. מחיר הקרקע למגרש כזה - כ-29 אלף לירות. גמרנו את תכנון המגרשים. בחודש מאי יהיה מכרז וההרשמה תהיה במינהלת קריית ארבע.

מחיר הקרקע ליוזם לא נקבע על ידנו אלא על-ידי המינהל. אנחנו מחייבים אותו בהוצאות פיתוח, לפי טבלה.

היו"ר השר א. שרון: האם נכון לדבר על סכום של 100 אלף לירות ל-430 מטרים?

מר כהן: לא. מדובר על הוצאות פיתוח למסחר, וזו טבלה אחרת. האישור של משרד התיירות ליוזם מדבר על כך שהיוזם יגיש תכניות ארכיטקטוניות שייבדקו על-ידי משרד התיירות. האישור הנוכחי הוא עקרוני בלבד. הכוונה שלנו היא להרשות לו לתכנן. אם התכנון יאושר על-ידי גורמי התיירות, חוקצה לו הקרקע לבנייה.

אשר לדירות לרווקים. היה נסיון לא טוב בעניין זה, כי הוקצו דירות של שלושה חדרים לשני רווקים. השניים חתמו על החוזה ואם אחד עזב או התחתן, אי-אפשר היה להוציא את האחר. מן הדירה. לכן הקצנו למינהלת קריית ארבע את בית 304 שבו 19 יחידות ומינהלת הקריה תיתן אותן לרווקים או לאנשים אשר יעבדו במקום.

היו"ר השר א. שרון:

ומה אם יהיה צורך ביותר?

מר כהן:

יש עוד 400 יחידות שאפשר להקצות לרווקים,
בין היתר.

השר ג. פת:

דרך המינהלה.

השר ח. לנדאו:

בישיבה הקודמת דובר על תכנון בנייה לעתיד.
מה מתוכנן? נניח שברגע מסויים מחליטים על
המשך בנייה, מה מתוכנן? מה תכנית המיתאר הקיימת, לגבי איזה היקף היא מתייחסת?

מר כהן:

צריך להבחין בין סוגי שימוש משפטיים בקרקע
שהיא בבעלות ערבית פרטית, היא נסגרת ובתוך
השטח הסגור אסור לבנות. ערב מלחמת יום הכיפורים היתה בנייה ערבית והדבר גרם
לשיבוש בתכנית המיתאר. יש שטח אשר נתפס לצרכים צבאיים. משרד השיכון בנה על
השטח הזה, והדבר מותר לו.
יש תכניות מוכנות, מה שאנחנו מכנים "תכניות
מגירה". אפשר להוציא מכרז לגבי השטח התפוס לעוד 500 יחידות זאת אומרת, שאין
צורך לתפוס שטח נוסף ל-500 יחידות נוספות.

היו"ר השר א. שרון:

האם זה כולל את הגבעה של מכון המים?

מר כהן:

שם יש 70 מגרשים ל"בנה ביתך".

היו"ר השר א. שרון:

אבל השטח המוחזק או התפוס עובר ממש מספר מטרים
מראש הגבעה. הגבעה הזאת היא בעלת חשיבות עצומה
לחיים יהודיים בעיר. זה מקום השולט על כל העיר. רק המדרון בכיוון איזור התעשיה
וקרית ארבע בתוספת הבריכה בתוך השטח המוחזק.

היו"ר השר א. שרון:

בביקור האחרון ראיתי סימנים של פעילות בשטח.

הערבים מקפידים להכנס לכל חלקה בין הסלעים.

אני מבקש פרטים ממשרד הבטחון בקשר לסגירת שטחים.

ענין נוסף: גבעת הבריכה מקושרת על הגבעה

הצפונית, גבעת החרסינה, במסדרון שרוחבו 60-100 מטרים. זאת אומרת, כשמדברים על קרית ארבע בגודלה הנוכחי - אינני מדבר על קרית ארבע גדולה - יש מספר דברים בשטח שהם קשים מאד, וציינתי שניים: (1) גבעת הבריכה; 2. חיבור וגישור בין גבעת הבריכה וגבעת החרסינה, שהן נקודות תורפה. אני יודע שמדובר על פארק בדרום מזרח מגבעת הבריכה. אם גבעת הבריכה לא תהיה מיושבת, אם היא לא תהיה איזור מיושב, אין סיכוי שמישהו יבוא לפארק הזה פרט לערבים. קשה לראות חיים עירוניים סבירים כשהקשר לפארק הוא דרך איזור התעשייה. זאת אומרת, גם במסגרת המצומצמת יש צורך לבדוק את הדברים, את נקודות התורפה שהזכרתי.

נקודת תורפה נוספת: בעוד שבאותה גבעה ליד

מערת המכפלה שם מאשרים לתת למעלה מ-40 מגרשים ל"בנה ביתך", יש בעיית המחיר ועל זה צריך לקיים דיון נוסף גם מבחינת המחיר של המינהל והוצאות הפיתוח שאנחנו רוצים לגבות. הגבעה הזאת לא קשורה בגוש הראשי של קרית ארבע. שולחים 49 משפחות לגבעה מבודדת וגם זו נקודת תורפה.

אני מבקש ממערכת הבטחון פרטים בדבר הנושא

והאפשרויות של סגירה ותפיסה של שטחים לשם הרחבת שטחה של הקריה בעתיד. אינני מאמין שפתרון הבעיה הוא הפקעה של מגרש כזה או אחר. לפי דעתי, פיתוחה של קרית ארבע צריך לראותו מזרחה יותר, בכיוון שצפון-מזרח מן המקום הנוכחי. אלה שטחים שלפי מיטב הכרתי אינם בנויים וחשוב מאד לסגור שם שטח בהנחה שבסופו של דבר קרית ארבע תהיה עיר של 50 אלף נפש ולא 2000 נפש. השאלה מה המצב מבחינת תפיסת שטחים.

היו"ר השר א. שרון:

אשר לנושא של תפיסת שטחים: א זה נושא אשר

שייך לממשלה, בהתאם להחלטה של הממשלה. לכן

אני מציע שהדיון בשאלה זו יהיה בממשלה ולא בוועדה. הוועדה איננה מוסמכת להחליט על תפיסת שטחים או על הפקעת שטחים, מה גם שהבעיה עלולה להיות נחלת הכלל ומוטב שלא נוסיף שמן למדורה.

אם יש תכנון לתפיסת שטחים, אביע את דעתי בנושא

זה בממשלה. כאמור, אני סבור שנושא זה צריך להיות נדון בממשלה ולא בוועדה.

היו"ר השר א. שרון:

הנושא מוחלט בממשלה ויש החלטות מן ~~הממשלה~~ העבר

אבל הייתי רוצה לדעת אם יש מחשבות בעניין זה.

אל"מ שגב:

(מציג מפה).

אם משרד הבינוי ירצה לבנות ויהיה תכנון,

נוציא צו סגירה. מאחר ובשלב זה לא בונים בחלק הצפוני, אין צו סגירה לחלק הצפונה. אין בקשה לסגור שטח אי אין תכנית לביצוע. יש איסור בנייה רק בשטח הסגור. במקום שיש אדמות פרטיות, כל אחד יכול לבנות. אם תהיה דרישה קונקרטית, לתפוס ולסגור - כפי שיהיה מסוכס. כרגע אין דרישה לסגור עוד שטחים.

היו"ר השר א. שרון:

אין תכנית אב לקרית ארבע אשר מדברת על המשך

בנייה מזרחה מהשטח הנוכחי.

אל"מ שגב:

אין החלטה לתפוס או לסגור ולא עבדנו על כך.

היו"ר השר א. שרון:

אני רוצה לומר בנושא זה. אפשרויות הפיתוח של

קרית ארבע או, אם להתייחס לנושא של "ירושלים

רבתי לראייה ארוכת טווח, ברדיוס של 20-30 ק"מ, אשר כולל גם את קרית ארבע, אפשרויות הפיתוח היחידות הן מזרחה.

היו"ר השר א. שרון:

איננני רואה אפשרויות של דברים משמעותיים

בשכונה הקיימת היום או הסתננות בתוך ובין

הבתים הערביים שבשטח.

אני עומד להעלות את הנושא הזה בממשלה. אני

מניח שבעקבות זה, אם תתקבל החלטה שצריך לשמור רזרבה, תועבר פנייה למערכת

הבטחון.

מר א. תבין:

אם יהיו יהודים תושבי חוץ אשר ירצו להקים

דירות או בתים במסגרת התכנית "בנה ביתך",

לשימוש חלקי או זמני, האם יוכלו לעשות זאת?

השר ג. פת:

בדרך כלל כן, אבל אנחנו מעדיפים שלא. ברובע

היהודי, למשל, לא מוכרים דירות לסוף שבוע.

העדיפות ניתנת לאנשים שיחיו במקום. מכל מקום, השאלה היפוטטית מאד, כי לא באים

מן החוץ כדי לרכוש קרקעות מעבר לקו הירוק.

מר א. תבין:

אבל אם יהיו יהודים, אם יהיו כאלה, האם יוכלו?

השר ג. פת:

אם יהודי יבוא לרכוש אחד מ-43 המגרשים - לא

נגרש אותו, אם הוא ירצה לבנות קוטג'ים לתקופת

הקיץ - לא ניתן לו.

(לתשומת לב, מר כהן דיבר על 43 מגרשים ואילו

היו"ר, השר שרון, דיבר על 49 מגרשים).

היו"ר השר א. שרון:

הבעיה בקרית ארבע היא שלא נגשו אל העיר
הזאת באותה גישה כמו אל ערים אחרות. אותו מצב

היה עלול להיות בערד או בדימונה אם לא היו משקיעים בהם.

קשה מאד לפתח ישוב בסדר גודל גדול במקום

כזה, שיהיה בנוי על כך שאנשים נוסעים לירושלים למציאת פרנסה, הלוך וחזור.

אינני מדבר ברגע זה על בעיות הבסחון וכו'..

כדי שתהיה תנופה לקרית ארבע, הפניתי בקשה לוועדה

לערי פיתוח להפוך את האיזור לסוג א'א', אבל עדיין לא קיבלנו תשובה.

אני מתכוון להעלות את הנושא של קרית ארבע

וחברון בישיבה של הממשלה. אם לא תהיה החלטה רצינית בדבר התייחסות למקום הזה

לא כאל מטרד שקיים אלא כאל מקום שצריך לפתח אותו כחלק מירושלים רבתי במסגרת

של תכנית רחבת מידות, יהיה קשה להוציא את קרית ארבע ממצבה הנוכחי. חיים במקום

אנשים שלהם מוטיבציה לאומית ולצערי אנשים כאלה אינם רבים. אנשים יבואו לקרית

ארבע כשיתנו למקום זה לפחות אותם תנאים כמו במקומות אחרים וזה עדיין לא נעשה.

שמענו בשבוע שעבר סקירה של ראש המינהל.

כפי שאמרתי, בדעתי להעלות את הנושא בממשלה

והיא תקבל החלטה. בינתיים ניסינו לראות איפה אנחנו עומדים ולפתח בעיות בתחום

שלנו.

מר בן-מאיר:

ההרגשה היא שהממשלה מהססת בהחלטה שלה.

היו"ר השר א. שרון:

אני אביא את הנושא לממשלה כנושא מרכזי.

דיווח של אנשי משרד החינוך והתרבות

מר בן-ציון:

בקרית ארבע יש 500 ילדים עד גיל 14, במסגרות

חינוך שונות החל ממעונות יום עד כיתה ח'.

מספרם של מוסדות החינוך: גני ילדים - 14 בשלבים בנייה שונים, איתור ל-2 כיתות

גן נוספות. נמסרו לתכנון 6 כיתות גן נוספות.

אשר לבתי-ספר יסודיים: מופעל בית-ספר ממלכתי

דתי של 12 כיתות. בית ספר ממלכתי בכיתות מקובצות - 23 תלמידים. לתכנון נמסר

בית-ספר יסודי נוסף של 12 כיתות. בית-ספר חדש של 18 כיתות יפעל משנת תשל"ט.

הבעיה העיקרית שהעלו אנשי קרית ארבע - בנייתם

של מוסדות פנימייתיים בקריה.

מר בן-ציון:

משרד החינוך רץ בעקבות משרד הבינוי כלומר,
הוא לא מתייחס לסדר הגודל שבמקום אלא בהתאם לדירות
הנבנות במקום. כפי שאמרתי, הוא רץ ואיננו מתייחס למספר האוכלוסיה.

אנשי קרית ארבע ביקשו מוסדות פנימייתיים.

על-יסודי.

יש כוונה להקים שלושה מוסדות פנימייתיים: אחד
טכנולוגי, השני - ישיבה תיכונית, והשלישי - אולפנא לבנות. ההיקף המתוכנן
300 תלמידים כאשר החלק הארי מיועד לילדי חוץ.

מתי זה יהיה?

היו"ר השר א. שרון:

זה בתכנון. בית-הספר המקיף - לקראת תש"ס.

מר בן-ציון:

השר לנדאו העלה בישיבה הקודמת פנייה לגופים
שונים להקים מוסדות עם פנימיה.

היו"ר השר א. שרון:

היזמים הם או רשות מקומית או מוסדות מרכזיים.
משרד החינוך \$\$\$ נותן תמיכה לכך.

מר בן-ציון:

בישיבה הקודמת דיברתי על התניה. בישיבה הקודמת
צויין שיש פניות מצד גופים וארגונים שונים לתמיכה

השר מ. נסים:

מצד הממשלה להקים מוסדות כאלה או אחרים שאינם קשורים למקום מסויים דווקא.
הועלתה הצעה שכל אחד משלושת המשרדים המטפלים בהקמת מוסדות, משרד החינוך
והתרבות, משרד הדתות ומשרד העבודה והרווחה, יתנו את התמיכה ~~ההקמה~~ בהקמת המוסדות
אם הם יוקמו בחברון.

עשינו את זה לגבי ישיבות.

השר ג. פת:

האם יש מוסדות פנימייתיים שמשרד החינוך מקים
ומחייב?

השר ח. לנדאו:

מר בן-ציון:

הבנייה של פנימיות היא על-ידי תורמים.

משרד החינוך איננו בונה פנימיות. הוא

מחזיק את הילדים הזקוקים לכך. הוא מחזיק ילדים מחוננים שלהם בעיות סוציאליות.

היו"ר השר א. שרון:

צריך לדחוף את העניין הזה בכל התחומים

ובכל הכיוונים.

הח/44

דיווח של שר הבינוי והשיכון - החשת עבודות בישובים שאושרו על-ידי הממשלה

שר הבינוי והשיכון:

בחרס אנחנו בשלבי בנייה של 120 יחידות דיור.

עמדנו בפני דילמה אם להענות לבקשה של

הקהל"ל ולאפשר להם להכשיר את כל הקרקע עבור 120 יחידות משום שיש בעיה של

פיצוצים. לכן נעלה עם יחידות מוכנות כשכל השטח יהיה מוכשר, כנראה בראשית

יוני. אם נעלה בשלבים, הפיצוצים מסכנים את הבתים. בסוף יוני כנראה נתחיל

לעבוד - אני לא בטוח במה שנוגע לתקציב - בינתיים יש משמרות של הגרעין בשני

קאראונים. הדבר ידוע לגרעין. הם קיבלו את הפתרון. אם כן, חרס היא בהתפתחות.

בגבעון יש 50 יחידות. אם יהיה תקציב נוסף -

נעמיד יחידות נוספות בגבעון.

היו"ר השר א. שרון:

בישיבה הקודמת קיבלנו שורה של החלטות על

תוספות במקומות שונים. יש לנו רצון להשלים

את הגרעינים. קיבלנו החלטה להעלות את מספר המשפחות הגרות בקרני שומרון,

מ-40 ל-150. הייתי בגבעון ובחרס ושוחחתי עם אנשים. בחרס אין סיבה להסתפק

במספר הקיים של 120 משפחות כשיש אפשרות ל-200 משפחות. לכן צריך להגדיל את

המספר - אינני מדבר על הצד הכספי - ולהוסיף 80 משפחות ואז תהיינה במקום

200 משפחות וזו תהיה קהילה שתוכל להחזיק מעמד.

בגבעון יש חשית לבנייה זאת אומרת, יש משטחים

ואפשרות לתוספת. דיברנו על תוספת של 60 יחידות דיור בגבעון אם כי לדעתי,

מבחינת כמות האנשים שיכולים לחיות שם אין מניעה שנבנה 120. מדובר על בנייה

זמנית. אינני רואה אפשרות להתחיל באיזור בבנייה של קבע. מכל מקום, צריך

להוסיף לחיזוק הישובים.

אנחנו רואים צורך להוסיף בחרס 80 משפחות

יחידות דיור.

1

בגבעון - 120 על ה-150 שיש דהיינו, תוספת של 120.

מר א. בראון:

למחציתם יש משטחי בטון. אפשר להגדיל את הקהילה הזאת שתמנה 170 משפחות ויש לה יכולת עמידה

היו"ר השר א. שרון:

טובה יותר.

אני מציע שנשתמש בשמות עבריים כגון: תמנת חרט ולא חארט.

- - -

האם יש החלטה של תפיסה ביחס לגבעון?

זה יובא לממשלה.

היו"ר השר א. שרון:

החשיבות של העניין שהעלינו בישיבה הקודמת היא, שלקראת שנת הלימודים הבאה אפשר יהיה להכניס את המשפחות. מדובר בשלושה מקומות: קרני שומרון, חארט וגבעון. אלה שלושת המקומות שבהם צריך להוסיף על מה שיש.

מר א. בראון:

השר ג. פת:
~~~~~
אני מקבל את הסיכום של היושב-ראש.
אני מבקש שלא תהיה החלטה בדבר מספרים אלא שהדבר ייבדק על ידנו. אני מוכן להכין לישיבה הבאה פירוט כמה יחידות ניתן להוסיף בכמה זמן.

זה מקובל עלי.

היו"ר השר א. שרון:

אני מבקש לסכם כהחלטה: משרד הבינוי והשיכון יבדוק ויגיש המלצותיו באשר לתוספת של יחידות דיור בחארט ובגבעון במגמה להגיע בחארט ל-200 משפחות.

אני מציע לא לנקוב במספרים. נדבר על מגמה להקים שם ישוב שיוכל להיות ישוב תוסס.

השר ג. פת:

זו החלטה פנימית. המגמה שלנו לראות אם ניתן להגיע להקמה של 200 יחידות. אם תהיה מסקנה לגבי יותר -

היו"ר השר א. שרון:

יהיה יותר.

אני חוזר ומציע שלא ננקוב במספרים. אנחנו מדברים על הגדלה.

השר ג. פת:

היו"ר השר א. שרון: בישיבה הקודמת קבענו רשימה לגבי כל מקום. סיכמנו על תוספת של 100 יחידות בקרני שומרון. אני מוכן לדבר על מגמה של הגדלה לכ-200 יחידות בחארס ו-170 יחידות בגבעון.

במקום על הגדלה נדבר על הקמה.

השר מ. נסים:

מה בדבר השירותים הקהילתיים?

ח"כ א. כץ:

מר בן-מאיר: אני מבקש להעלות אהצ ענין הגולן ואת הנושא של גוש עציון. את ענין הגולן העליתי ~~88~~ בפעם הקודמת. התקציב המוצע השנה הוא תקציב של החנקה. אני יודע שיש בעיה תקציבית. יחד עם זאת, הממשלה מקדישה לבינוי מאות מיליונים לירות אבל כשמדובר על הגולן, על ישובים רחוקים ועל אנשים הנאחזים בקרקע על הגבול, על הגבול הקשה - כאן מסתתמים המעיינות. השנה הוקצב סכום של 2.5 מיליון לירות לשני ישובים.

היו"ר השרא. שרון: אנחנו עומדים לקיים פגישה בהקדם בהשתתפות שר האוצר, מר דולצ'ין ואנכי כדי לדון שוב על כל הנושא בדבר סכומי הכסף שצריכים לעמוד להקמת ישוב. המחשבה שאפשר להתחיל להקים תשתית בסכום של 2.5 מיליון ל"י, זה בלתי אפשרי. הנושא יועלה וצריכה להיות החלטה יסודית. לנסות לטעון שכספים אשר משקיעים כיום במקומות אחרים נלקחים מן הנושא הזה, זה דבר שצריך לשנות.

תקציב ההתיישבות ירד מ-14 ל-8% וזו בעיה קשה.

מר בן-מאיר:

היתה כוונה, לקראת הדיון בתקציב של הגולן,
שהחלק העיקרי יוקדש לישובים החדשים אבל קרה

ההיפך, שהכסף ניהן ברובו לישובים שקמו אחרי מלחמת ששת הימים והם יותר
מבוססים. חלק גדול מן הכספים, מתוך 100 מיליון לירות, הם כספים שהסוכנות,
בדרך זו או אחרת, התחייבה. הכסף עומד להיות מוצא. זאת אומרת, שאם לא תהיה
החלטה שחלק מן התקציב ישאר עד לדיון שהיושב-ראש מדבר עליו, יתכן שלא יהיה
על מה לדון. אם 60% מן התקציב יוצאו על התחייבויות - אי-אפשר יהיה לעשות
שינויים. אם יהיה דיון - מצויין. נבקש ממחלקת ההתיישבות לא להוציא אלא עד
25% מן התקציב.

האם היה דיון בקשר לתוספת ישובים בגולן?

היו"ר השר א. שרון:

לא.

על הנושא של התקציב לגולן צריך להיות דיון.

מר רביד:

רציתי להזכיר גם את העניין של עיבוי גוש עציון.

מר בן-מאיר:

הבעיות הועלו. שמענו על המצבהכספי הקשה.
יהיה דיון. הדיון הוא כללי ולא רק לגבי רמת

היו"ר השר א. שרון:

45/

הגולן אלא לגבי כל ישוב חדש, הסכום של 2.5 מיליון לירות לתשתית הוא זעום
ואי-אפשר לעשות בו כמעט דבר.

מה עם בעיית המקלטים?

השר ג. פת:

זה בסדר.

מר בן-מאיר:

הוחלט שבישובים חדשים בגולן בונים ~~מל~~ מקלט אחד לארבעה-ששה בתים במקום שמקלטים יהיו צמודים לבתים. ראוי לציין שבעקבות האירועים בלבנון נהרגו אנשים בשעה שרצו למקלטים. אגב, זו החלטה אשר נתמכה על-ידי רב-אלוף גור.

ההחלטה הזאת מדאיגה את האנשים בישובים. מדובר

במשפחות מטופלות בילדים. אם תהיה, חלילה, מלחמת התשה, פירוש הדבר לרוץ עם הילדים למרחק של עשרות מטרים כדי להגיע למקלט. ההחלטה איננה מוצדקת.

מר מרגלית:

האוצר קבע בזמנו שיהיו מקלטים ביתיים. אחר-כך הגיעו אנשי הצבא למסקנה שאין צורך במקלט בייתי אלא ניתן להסתפק במקלטים ציבוריים יותר. יש הגבלה בדבר מרחק של 50 מטרים ואילו אנחנו דואגים לכך שהמרחק לא יהיה גדול מ-30 מטרים. יהיה מקלט אחד לשנים-שלושה בתים. בפגישה האחרונה שהיתה לפני ארבעה ימים נאמר שהסיכום הוא זה.

מר טמיר:

תהיינה תעלות קשר. מכל מקום, נעביר את הדברים שנאמרו כאן. בשלב זה זו החלטה של הצבא.

היו"ר השר א. שרון:

אני מבקש שהנושא ייבחן. זה שייך לתחום מקצועי יחד עם זאת צריך לזכור שברמת הגולן יש חודשים

שתעלות הקשר מלאות מים.

מר טמיר:

בהחלטה זו תמך גם הרמטכ"ל הנוכחי, שהיה אלוף הפיקוד.

השר ג. פת:

נעכב כל פעולה עד שהדבר ייבדק על-ידי צה"ל.

מה ההודעה שתפורסם: הוועדה לעניני התיישבות,

היו"ר השר א. שרון:

המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית,

אשרה בישיבתה היום את דבר הקמתם, עוד השנה, של 14 ישובים באיזור שגב ובאיזור צלמון בגליל, ובערבה וברמת הנגב בדרום. כמו כן דנה הוועדה בדבר סידורי התחבורה הציבורית לישובים שהוקמו ברמת הגולן, ביהודה, שומרון, עזה וחבל רפיח. הוועדה שמעה פרטים בדבר מצבם הכספי הקשה של הישובים ברמת הגולן.

בניה בישובים חדשים

הת/43

מ ח ל י ט י ם , בהמשך להחלטה מס. 549 (הת/37) של הממשלה מיום ב' בניסן תשל"ח (9.4.78) להטיל על משרד הבינוי והשיכון לבדוק ולהגיש המלצות לוועדה להתיישבות במגמה להרחיב את הבניה בחרס לכ- 200 יחידות דיור, בגבעון לכ- 170 יחידות דיור ובקרני שומרון לכ- 140 יחידות דיור.

ה י ש י ב ה   נ נ ע ל ח

הקמת ישובים חדשים

הח/41

המנהל הכללי של החטיבה להתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית פותח.

כדיון משתתפים: השרים ח. לנדאו, א. שרון וה"ה ש. רביד וא. כץ.

מ ח ל ל י ט י ס :

א. לאשר הקמתם של 14 ישובים חדשים השנה, לפי הפירוט כדלקמן:-

(1) בגוש תפן	- 2 מושבים (טרם נתנו להם שמות)
	2 קיבוצים (תובל, כישור)
(2) בגוש צלמון	- 2 מושבים (קדרים, טפחות)
(3) בגוש שגב	- 5 ישובים (קורנית, רקפת, עצמון - מושב, עצמון - מושבה, משמרת)
(4) באזור רמת נגב	- 1 קבוץ (רתמים)
(5) באזור סדום	- 1 מושב (נאות ככר ב')
(6) באזור הערבה	- 1 קבוץ (יהל ב')

ב. ההחלטה שמורה במזכירות הממשלה.

הח/42

ביצו"ח החלטות הממשלה מס. 444(הח/32) מיום ג' באדר ב' תשל"ח (12.3.78), 548(הח/36), 550(הח/38) ו- 551(הח/39) מיום ב' בניסן תשל"ח (9.4.78)

יו"ר הועדה פותח.

כדיון משתתפים: השרים א. שרון, מ. נסים, ח. לנדאו, ג. פת וה"ה א. שילון, י. שפירא, א. בראון, ע. לוינסקי, ש. כהן, מ. בן-מאיר, א. תבין, אל"מ א. שגב.

מ ח ל ל י ט י ס , מכח החלטה מס. 550(הח/38) של הממשלה מיום ב' בניסן תשל"ח (9.4.78) ומתוך הדגשת החשיבות הרבה לקיום תחבורה צבורית סדירה לישובים הקיימים והמוקמים מעבר לקו הירוק:-

א. הועדה להתיישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית רושמת לפנייה את הדין והטוב של המנהל הכללי של משרד התחבורה בדבר התחבורה הצבורית לישובים החדשים ביהודה, שומרון, דמת הגולן, חבל רפיח ורצועת עזה, ומטילה על משרד התחבורה לסכם בהקדם עם מפעילי התחבורה הצבורית את הנושא, על מנת להבטיח תחבורה צבורית סדירה לישובים היהודיים - שח.

./הסיכום

- ב. הסיכום הנ"ל לא יבוא במקום שירותים תחבורתיים פנימיים של הישובים לשם מתן שירותים קהילתיים - כמקובל בעניין זה בישובים ובמועצות אחרים בארץ.
- ג. בהמשך להחלטה מס. 548 (הת/36) של הממשלה מיום ב' בניסן תשל"ח (9.4.78), רושמת לפניה הועדה להתיישבות:-
- (1) הודעתו של המנהל הכללי של משרד התחבורה בדבר מציאת פתרון לבעיות התחבורה העבורית של קרית ארבע;
  - (2) הודעותיו של שר הבינוי והשיכון בעניין התפתחותה של קרית ארבע, כדלקמן:-
    - (א) משרד הבינוי והשיכון מתחיל השנה לבנות מרכז מסחרי אשר יספק את צרכי האוכלוסיה במקום;
    - (ב) בחודש מאי השנה, יצא מכרז, ותהיה הרשמה במינהלת קרית ארבע לתכנית "בנה ביתך", לה הוקצו בקרית ארבע - בשלב זה - 43 מגרשים;
    - (ג) משרד הבינוי והשיכון תקצה למינהל קרית ארבע כית ובו 19 יחידות דיור לשם השכרה לרווקים או לאחרים שיעבדו במקום;
  - (3) ההחלטה שמורה במזכירות הממשלה.
  - (4) הודעת נציג משרד החינוך והתרבות כי לקראת שנת הלימודים תש"מ - ימסר בשבועות הקרובים לתכנון, בית ספר מקיף על-יסודי, וכי ישנה כוונה להקים בקרית ארבע את המוסדות הפגלמיטיים הבאים:-
    - (א) מוסד טכנולוגי
    - (ב) ישיבה תיכונית
    - (ג) אולפנא לבנות.

בניה בישובים חדשים

43/תת

יו" הועדה פותח.

בדיון משתתפים: השרים ג. פת, א. שרון, מ. כהן וה"ה אל"מ א. שגב, וא. בראון.

ההחלטה שמורה במזכירות הממשלה.

ש מ ר

- 34 -

תקציב ההתיישבות החדשה

הח/44

מר י. שפירא פותח.

מ ח ל י ט י ס , הועדה להתיישבות רושמת לפניה את הודעתו של יו"ר הועדה, בדבר קיום פגישה קרובה בינו לבין שר האוצר ויו"ר ההנהלה הציונית העולמית לשם דיון עקרוני בתקציב ההתיישבות.

מקלטים ליישובים ברמת הגולן

הח/45

מר י. שפירא פותח.

בדיון משתתפים: השר א. שרון, אלוף א. טמיר וה"ח י. מרגלית וי. שפירא.

מ ח ל י ט י ס , להטיל על הגורמים הנוגעים בדבר לבחון מחדש את ענין המקלטים הביתיים והמקלטים העבוריים ביישובי רמת הגולן ולהביא את מסקנותיהם לוועדה להתיישבות.

ה י ש י ב ה ב נ י ל ת

662m

ע"פ 1 מ"פ 2

סגן, רה"ר

ש מ ו ר   מזכירות הממשלה

פ ר ו ט ו ק ו ל
ישיבת הועדה לעניני התישבות המשותפת
לממשלה ולהסתדרות הציונית
כ"ה באדר ב' תשל"ח - 3.4.78

נכחו : חברי הועדה - השרים : א. שרון - יו"ר, ז. המר, ח. לנדאו, מ. נסים, מ. עמית.

נציגי ההסתדרות הציונית : א. אביחי, י. ארידור, ע. לוינסקי, מ. ריבלין, ט. פרידמן, י. שפירא, א. תבין.

נעדרו : חברי הועדה - השרים : ש. ארליך, מ. דיין (בחו"ל), י. הורביץ, ע. ויצמן, ג. פת (בחו"ל).

נציגי ההסתדרות הציונית : א. כץ, א. שנקר.

ש. אבני	-	המנהל הכללי, משרד הבינוי והשיכון
א. כראון	-	משרד החקלאות
ע. גדור	-	משרד הבטחון
מ. בן-מאיר	-	משרד החקלאות
מ. מייבסקי	-	קרית ארבע
י. מרגלית	-	משרד הבינוי והשיכון
ב. קלטר	-	לשכת שר החקלאות
ש. רביד	-	החטיבה להתישבות
מ. שמיר	-	הקרן הקימת לישראל
אלי"מ א. שגב	-	צבא-הגנה-לישראל

א. לישנסקי - מזכיר הועדה

סדר היום :	הת/35	ברכות לחברי הועדה להתישבות החדשים, נציגי ההסתדרות הציונית העולמית
	הת/36	התפתחותה של קרית ארבע
	הת/37	תוספת משפחות להתישבות
	הת/38	תחבורה ציבורית לשובים החדשים ביהודה, שומרון ורמת הגולן
	הת/39	רכישת מיניבוסים על-ידי ישובים חדשים
	הת/40	בית-אל

ברכות.

כפרוטוקול זה 33 דפים.

רשמי: רחל - פס - 1978

ועדה לעניני התישבות משותפת

למשלה ולהסתדרות הציונית

-2-

3.8.78

הח/35 ברכות לחברי הועדה להתישבות החדשים, נציגי ההסתדרות הציונית העולמית

היו"ר, שר החקלאות, א. שרון: צהריים טובים,

אני פותח בזה את ישיבת הועדה לעניני התישבות

המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית.

בפתח הישיבה, ברצוני לברך את החברים החדשים

מטעם ההסתדרות הציונית - הייתי רוצה לאחל לכולנו - שתהיה לוועדה עבודה פוריה!

אנחנו נדון היום במספר נושאים. הסעיף הראשון:

התפתחותה של קרית ארבע.

אחר כך נשמע דו"ח על פגישה שהתקיימה בין מנכ"ל

משרד החקלאות לבין יוסי מרגלית, ראש המנהל לבנייה כפרית במשרד הבינוי והשיכון.

אורי בראון ושמעון רביד, מנכ"ל המחלקה להתישבות,

ידווחו לנו בנושא של הכפלת מספר המבנים בישובים הקיימים ביהודה ושומרון.

הנושא הבא, שנקוה שנספיק להגיע אליו - התקדמות

התחבורה לישובים בשומרון, גם ביהודה, בעיקר בשומרון, דבר שמחייב מתן סובסידיה לאגד.

עוד בעיה הקשורה לנושא התחבורה - בעיית המיניבוסים

בישובים.

בעיה אחרונה - הייתי רוצה שיוצג, בפני חברי הועדה,

סיכום ע"י ועדה שמונתה בזמנו, ע"י ועדת שרים לבטחון, איך לכוון את הישוב בבית אל.

הוקמה ועדה שהיו"ר שלה היה עוד בראון, אנשי

משרד הבינוי והשיכון, עוזי גדור ממשרד הבטחון, ויוצג פה מה היה הסיכום בוועדה.

אלה בעצם הנושאים שקבעתי לפגישה היום.

3.4.78

-3-

התפתחותה של קרית ארבע 36/הת

משה מייבסקי:

ברשות היו"ר, חברי ועדה נכבדים, אני שמח להציג בפניכם את קרית ארבע, כאשר אנחנו נמצאים בערב חג העשור לקריה.

אנסה בקצרה ובתמצית להציג את הישג, ולאחר מכן,

כיצד להרחיב את הישוב.

קרית ארבע עברה שלבים - משיבת השלב הראשון של שלוש

שנים, כאשר המתישבים שוכנו במבני המימשל הצבאי עד לשנת 71. בשנת 71 נכנסו המשפחות הראשונות לדירות שנבנו ע"י ממשלת-ישראל, 250 הדירות הראשונות. לאחר מכן, בטשך השנים, נוספו עוד יחידות דיור, בס"ה, מספר של 877 יחידות דיור, שמהן, היום מאוכלסות ע"י משפחות, 400 יחידות דיור, השאר 150, מוכנים לכניסה מיידית. אחרים, בתהליכי גמר, בנייה ופיתוח.

הישוב מונה 355 משפחות שהן כ-1700 נפש, ומתקיים

בעיקרו, 2/3 תעסוקה מקומית, במפעלים של בתי-מלאכה, שרותים, שהם בעיקר בתחום של החינוך, המינהל והבטחון באיזור. 100 מפרנסים מתושבי קרית ארבע, עובדים בירושלים, נוסעים יום יום לעבודה.

הקרית התפתחה באופן אנומלי, כאשר מצד אחד, יחידות הדיור, לא לוור במערכות מקבילות של תעסוקה, שרותים ומרפאות. אנחנו עד היום נעזרים בשרותי מחוץ. אנחנו צריכים להעזר, חלק קטן, בשרותי המסחר של חברון, חלק יותר גדול, ירושלים. נעזרים בשרותי תחבורה ציבורית שאינה עונה לדרישות לחיי היומיום שלו, בקשר עם העיר הגדולה יותר.

אנחנו לא יכולים לפתח את מערכת הקליטה בגלל הסיבות שהזכרתי - תעסוקה ושרותים (אבני: איזה שרותים לא טובים?)

מרפאה שאינה מרפאה, שרותי בריאות שאין במקום,

ובעיקר שרותי המסחר. (א. שרון: בכל קרית ארבע אין מרכז מסחרי. יש חנות אחת ויחידה. זה ממש דבר שלא יאומן).

החיים הפנימיים בחוף הישוב מעוגנים, בגלל הרכב

האוכלוסייה, המעוגנים למעלה מהממוצע בישובים קיימים, יש לנו חיי

תרבות מפותחים, מערכת החינוך מעולה, עם מקום לשיפורים, אבל בשך הכל החיים לאלה הנמצאים בקריה, הם באיכות חיים גבוהה. עברנו משברים, גם מבחינות של בעיות פוליטיות-ציבוריות,

אני לא רוצה לגעת בהם, רק לאזכר, המצוקה הבטחונית והסביבתית, לא פעם גרמה לתדמית לא נכונה בכלי התקשורת, מהי קרית ארבע. כל מה שנעשה, נעשה למרות חוסר התנאים המינימליים ביישובים אחרים, ואני אומר זאת לא מתוך קנאה, אבל אני רוצה להזכיר את היישובים החדשים שממשלת-ישראל הקימה בשנים אחרונות. אולי רק לשם השוואה, ניקח את ימית, קצרין, מעלה אפרים, מעלה אדומים. כל היישובים האלה, די כדי לקרוא ולדעת, שבהם אין ליקויים כפי שנעשו אצלנו, ואני חושב, שבפורום המכובד הזה, איני צריך לעמוד על הסיבות. הסיבות ידועות לכל מי שמכיר את החיים הפוליטיים. אם היתה אפשרות להקים את כל החשתיים בקצרין, עוד לפני שיש שם משתכנים, ואנחנו מסתכלים על זה ועינינו כמהות. אנחנו מצפים לכך, שנקבל, לפחות, אותו המינימום ההכרחי לקיום של ישוב עירוני, ובההלס חשוב לעם-ישראל, למדינת-ישראל, ובודאי ובודאי שאנחנו ממלאים שליחו שצריך לפייע לנו בה.

ישנה עוד נקודה ציבורית חשובה. אנחנו עדיין נבוכים מחוסר ההחלטה הבטיסית, לקראת מה הולכת קרית ארבע? - הבתים שנבנו, נבנו בחלקים ובשלבים. העתיד שלנו לא ברור, לגבי אלה שרוצים ביוזמה עצמית, לבוא ולהשקיע, לבוא ולפתח. לפני תקופה לא ארוכה היתה שאלה, לא שאלה מדינית, אבל היתה שאלה בחלל האויר: מה יהיה עם קרית ארבע, עם יישובים אחרים? אני בטוח שהשאלה לא קיימת יותר, אבל עדיין העתיד לא ברור לנו, אין תכנון כולל לקראת מה הקריה צועדת, ובאיזה שלבי ביצוע זה יעשה? מדי פעם עונים לנו, על השאלה שנשאלת: מדוע לא מקציבים כסף ומדוע לא בונים את יחידות הדיוור הריקות בקרית ארבע - אין כסף. אין זו תשובה כאשר הממשלה צריכה להיות זו המעוניינת בפיתוח עיר גדולה בחברון, וכאשר אין התנאים המינימליים לאותם אנשים שצריכים לבוא לגור.

אין פה בתיק חומר רב לעיון, אבל מחומצת. נראה לנו, שתשובה חיובית על הנקודות שהועלו, הן יוכלו לפייס להפיכתה של קרית ארבע למינוס שכונה קטנה בירושלים, לעיר גדולה ביהודה. אני כאן אתן דוגמא לענין של תענון. יש ואריאציות שונות לתענון, כולל של קרית ארבע. התענון המפורט היחידי של אותה שכונה שנבנתה עד כה, ועוד שכונה שנקראת שכונת הג; עברה, בדרך בינינו לבין מערת המכפלה. כל שאר השטח אינו מחוכנן אפילו תכנון ראשוני. השטח אצנו תפוס, אלא סגור ברובו הגדול (עמית: מה זה תפוס ומה זה סגור?)

השטח הסגור, הוא שטח שנסגר ע"י מערכת הבטחון.

השטח התפוס, זה שטח שמיועד למטרות אחרות. (סגור, אתה לא בונה. ברגע שאתה צריך לבנות, משלם פיצויים).

כתוצאה מזה, היתה בעיה, במשך השנים הראשונות, עד לפני כשנתיים, של בנייה ערבית, למרות האיסור, בתוך השטח שמיועד לקרית ארבע. יותר מזה, הבנייה הערבית צפופה ומואצת, וזה גורם לסגירת האופציות לקרית ארבע. אלה דברים המעידים על כושר ביצוע של השכנים. הם עדיין לא הצליחו לסגור אותנו מצד מערב ודרום.

לכן אנחנו מבקשים, לאשר באותן מידי, את ההצעה

שישנה במשרד הבטחון, לסגירת שטח נוסף, שיאפשר את העתיד של תכנון עיר ושימנע את הסגירה של הערבים בכיוון מזרח וצפון. כל עוד השטח אינו נסגר, רשאים הערבים לבצע שם בנייה, והם עושים זאת טוב ומהר. על כל פנים, השטח הקיים היום, אין לנו אפשרות של התפתחות מעבר למה שקיים במספרים קטנים מאד. השטח הסגור כרגע, והכנת תוכניות פיתוח, יאפשרו דחיפה מהירה של יוזמה ממשלתית ופרטית לבנייה של מגורים ותעסוקה. בנושא התעסוקה, כל מה שהוקם, אלה בתי מלאכה קטנים, פרט לשלוחה א של מנועי בית-שמש עבור 100 עובדים. ונמצאים פה היום, עשרות עובדים, בגלל בעיות של חוסר תעסוקה מספקת לתעשייה האזרחית. הייתי מבקש, את הנושא זה לדחוף. אותו הדבר לגבי עידוד היוזמה הפרטית. הממשלה הזו דוגלת, ואני בהחלט מסכים, שיש לפתח יותר את היוזמה הפרטית במקום מאמצים ממלכתיים.

למרות נסיוננו, לשכנע את הממשלה, לסווג את קרית ארבע כאזור א' פלוס לחמש שנים ראשונות, לא הצלחנו בדבר, ואנחנו, משום מה, בקרטיון של ישוב מבוסס. ההגדרה של איזור סיווג מתבטאת ברצון של הממשלה להעדיף ישוב זה על פני רעהו לפיתוח. לכן חשוב לנו הדבר. עד כה לא הצלחנו בזה. למרות פניותינו, קבלנו שלוש תשובות שליליות. מי שמעונין לראות עיר ביהודה, חייב לתת לנו אותם הקרטיונים של אזור א' פלוס.

יש אפשרות לקדם את קרית ארבע, ע"י כך שהממשלה תפנה לשם מוסדות חינוך ארציים, מוסדות רפואה ארציים שיכולים לשרת את האיזור. אין שום סיבה, להקים מוסדות במרכזי הארץ. אלה דברים שרק הממשלה יכולה לתקוף את פיתוח התעסוקה בקרית ארבע.

המרכז המסחרי, הגדיר זאת כבוד היו"ר, חוסר המרכז מפריע לחיי היום יום. היה ראוי לתת כבוד לאותן עקרות הבית שמוכנות להסתדר במצב הקיים. מי שמבקר ורואה את הקרית על מאות עקרות הבית, מבין, שזה חייב היה להעשות אתמול. אם זה לא נעשה אתמול, זה חייב להעשות מחר בבקר. אני מנסה בכל מיני דרכים לפתור את בעיית המסחר, ולא מצליח. זו מצוקה שחייבת להפתר מיידית. לא יכולה להיות פה חשוכה של חוסר תקציב. צריך להעשות תכנון מחודש, וכל מיני דברים שיכולים וצריכים לתת את הפתרון. אם היום אנחנו טובלים, על אחת כמה וכמה מפריע לנו הדבר לקליטת משפחות חדשות.

אותו הדבר לגבי התוכנית "בנה ביתך". אנחנו לא מצליחים ללדת את התוכנית שנקראת "בנה ביתך" (א. שרון: מאיזה בחינה?). בצינורות ההיררכיים, באיזה מקום זה נעצר מחדש. דבר ששנים דובר עליו. מזה שנה ולמעלה שזה אושר, ואנחנו לא מצליחים להביא למימוש הפרוטוקט מסיבות קטנוניות. מה שכן הייתי מנסה ומבקש בפני הפורום - שאם יהיו אנשים, ואני בטוח שיהיו אנשים, שיהיו מוכנים להשקיע את כספם, יצטרכו להשקיע 90 אלף ל"י, לפני שיתחילו לבנות את המטר הראשון, משום שעלות הפיתוח במקום הוא היקר ביותר וגם מחיר הקרקע. אינני מבין, מדוע מגרש בימית עולה 40 אלף ל"י ואצלנו 90 אלף ל"י. הובטח לי ע"י שר השיכון והבינוי, שהאדמות אצלנו יסווגו בסיווג הנמוך

ביותר, הדבר לא נעשה. אני חושב, שהמשלה צריכה להיות מעונינת בזה (השר נייטיס:
האם לא עומדים להקים במקום מלון?)

כן, בחלק גדול מהשטח. (א. שרון: מה ז"א?)

בגבעת הג. עברה, שטח של 64' מיועד להקמת מלון. (א. שרון: אולי אתה טועה, אולי
זה 6 ד'?)

נמסר לי על 64'. בכל הגבעה יש בטביבות 90' ד'

(א. שרון: מתוך ה-90', הוקצבו 64' לבניית מלון, זה נמסר למישחור?)

זה נמסר ליזם פרטי בשם קוליץ.

שר החקלאות, א. שרון: בעיני זה חמיה. אני יודע, בקרית ארבע, אין לאן לזוז

עם המבנים, נראה לי שזה חמיה, ששטח של 90' ד' מקצבים

64' להקמת בית-מלון. אני פשוט נדהם. אני מכיר את הגבעה. הגבעה קטנטנה,

הבעיה בקרית ארבע, שאין לנו שטחים. הייתי אומר, שיש לנו שטחים פגורים. זה

שטח תפוס של 90' ד' ואפשר להקדיש מתוכו 64' ד' ליזם פרטי. צל בכל מקרה, אבקש

לבדוק את הנושא הזה.

משה מייבסקי: אני עכשיו אראה לכם, על המפה, על כל מה שדברתי:

הקו המקווקו מסמן את השטח הסגור בקרית ארבע, כפי

שהוא היום, כאשר השטח התפוס, הוא אותו שטח המסומן בקו המלא. זוהי גבעה

הג; עברה שהזכרנו קודם, הנחשבת לשטח תפוס בחלקו. לידה, גבעה החרסינה,

שהיתה מיועדת לפיתוח מהיר. בשטח הסגור נמצאת גבעה המכונה, גבעה שני

הבתים. לפני מספר שנים, כאשר הכינו מספר הצעות, היא היתה מיועדת להכליל

בתוך שטח קרית ארבע. מבחינה ערבית, היו שם רק שני בתים, מאז התוכנית הזו

יש כבר 30 בתים. המספרים פה הם קצת מוגזמים. בכל זאת, אפשר יהיה להגיע,

בתוך השטח הסגור, ל-5,000 יחידות דיור, אם הדברים יעשו במהירות.

מחשבות לגבי פיתוח שטח נוסף, כיום בגלל המגבלות

בכיוון מזרח, כאשר בכל מקרה מדובר על חפיפת גבעות טרשים שאינן פוגעות

בעיבוד החקלאי הערבי. כל הגבעות משוביב נראות, כפי שנראות הגבעות על המפה

פב. הגבעות אינן, וגעות באפשרות של הערבים, להמשיך לקיים את החיים שלהם

בחקלאות. זה האיזור של השטח הבנוי, כאשר הבתים האדומים מסמנים את הבתים המוכנים לקלוט. הירוקים, בתהליכי מטירה. הצהודים, בתהליכי בנייה. יש לנו עוד אפשרויות לבנות.

כאמור, 400 יחידות תפוסות ו-487 גמורות ועומדות להגמר. כל אלה מתקציב עד שנת 75. גבעת הג'עברה, 2/3 מהגבעה מיועד למלון, והשאר לבנייה, בערך כ-200 יחידות.

בקריית ארבע הוקצבה תוכנית של סטנדרט גבוה, בנייה חד-קומתית או קוטג'ים, עם אפשרות של רמת-חיים נאותה. לנו יש היום אך ורק בתים גבוהים, של 3-4 קומות. פה התוכנית של המרכז החינוכי שלנו, שבהקשר אליו הזכרתי - שהממשלה יכולה לכוון אלינו מוסדות ארציים, וזה תלוי אך ורק ברצון הממשלה.

שר החקלאות, א. שרון: כדי למקד את הנושא ברצוני להציג כאן מספר בעיות שנראות לי כבעיות מרכזיות בקריית ארבע.

בעיה אחת - יש לנו היום 1700 נפש החיים בקריית ארבע. הדבר הראשון האלמנטרי, הנושא של מרכז מסחרי, שאפשר יהיה באיזה שהיא צורה לקיים את מערכת הקניות במקום, היום זה ממש עינוי. זו נקודה בוערת ראשונה.

נושא שני - בניית בתי-תעשייה ומלאכה, לעיסוק התעסוקה

במקום.

נושא שלישי - הרחבת הקריה. כאשר פה, לפי דעתי, המגמה הנראית לי מתוך הכרת השטח וסיוורים במקום, הרחבת הקריה נראית לי שחיבת להעשות לא ע"י הוספת מבנים בתוך אותו השטח הבנוי היום. ז"ש, מוכרחים קצת להתפרס מהשטח שהישוב היום לחוץ בו ממש. אני, בשום פנים ואופן לא הייתי הולך בשיטה להפקיע קרקע, אלא, הייתי תופס, בהיקף יותר רחב, אפילו אם תהיה שכונה ערבית כזו או אחרת שנשארת בתוך השטח של קריית ארבע. פה הוזכרו מספר מקומות. יש פה שטחים שהם שטחים פגורים, אינם שטחים תפוסים, הייתי מבקש מאנשי נציגי הבטחון לאחר, מה מעכב? הנקודה החשובה, זה איזור בריכת המים. שם יש לנו אחיזה קטנה, ולפי השימנים שיש בשטח, השטח, תוך זמן קצר לא יהיה

בידינו, אלא אם יחליטו, גם אותו לסגור ולתפוס ולהכנס לתוך השטח.

יש בעיה של מתן סטטוס של איזור א' פלוס.

יש בעיה של "בנה ביתך".

האם צריך בקרית ארבע, לשלם 99 אלף ל"י ע"י משתכן

ובונה, במידה שאנחנו רוצים לעודד את הבניה?

נקודה שלא עלתה - שמצד אחד יש דירות ריקות בקרית

ארבע; מצד שני יש רוקים שהיו רוצים לשכור דירות ולחיות בקריה. בזמנו, זה היה

דבר שלא ניתן - רוק לא יכול היה לשכור דירה בגלל החקנות.

בעיה כללית שהתעוררה היום וצצה על השולחן - בעית

בית המלון. הייתי אומר, לקיחת שטח, של אדם אחד במקום שאנחנו חנוקים בשטח.

על כך אבקש תשובה ממי שיכול לתת תשובה לנושא הזה.

השר ניסים:

מטריד אותי ענין הסירות הריקות. שמענו תשובה, שזה

כרוך בשאלת התעסוקה. בכל זאת אמרת, שיש מאות בתי

אב שעובדים בירושלים. האם לא ניתן למצוא עוד ראשי בית אב שיהיו מוכנים

לעבוד מחוץ לחברון ולגור בקרית ארבע?

מ. מייבסקי:

הנושא של התעסוקה בעתיד הרחוק, יכול להיות נושא יותר

רציני מאשר היום. היום הדבר הוא קשה מבחינת התחבורה.

היום התחבורה מחייבת אדם לנסוע, בין שעה לשעה ורבע. ולדעתי, קשה לדרוש ממי

שאינו מתנדב שיסע יום יום 3 שעות.

השר לנדוי:

איזה שרות תחבורה יש שם?

מ. מייבסקי:

אותו שרות תחבורה שעובר גם את חברון. ניסינו לשכנע,

שיפתחו קו שיסע בכיוון חברון-ירושלים, וזה גם כן

כתוצאה מלחצים על אמצעים. אין לזה שום הגיון, שהאוטובוס יעצר בכל הישובים

בדרך, כי רוב הנוסעים הם נוסעים שלנו. אפשר היה לתת מספר יותר גדול של

נסיעות ישירות. כיום, כאשר מדובר על פדר גודל של 2.30-3 ש', זה דבר קשה מאוד.

השר ניסים:

בענין תעסוקה. נעשו נסיונות להקים בתי-מלאכה וכו',

מה מונע לקדם את הנושא הזה?

מ. מייבסקי:

להערכתי, מפעלים קטנים מקימה הממשלה. היוזמים באים להתייעץ עם המשרד הממשלתי ואינם מחליטים זאת על דעת עצמם. המפעלים הקטנים, אותם הקימו המנהיגים המקומיים. חלקם הקטן הצליח. חלקם הגדול, נכשל. אם לא תהיה הפניה ממשלתית לנושא, יהיו לנו אותם בתי המלאכה שיש היום - נגריה עם 14 איש. מסגריה עם 15 איש. מבני התעשייה אינם מוכנים מראש, ואז, כאשר היזם צריך להמתין שנה ורבע, ודאי שמוצא לו מקום אחר. (לנדוי: האם חוסר הסטטוס של איזור פיתוח א' פלוס משפיע?)

בעלי מפעלים בשטח, חלקם קשורים עם התאחדות בעלי

התעשייה. עד לפני חודשים לא רבים ריחף מעלינו סימן שאלה גדול לגבי אלה שלא היו בשטחים בעתידה של א"י, וזה כלל בעלי מפעלים שנפגשו אתם.

ע. לוינסקי:

כאשר אני משתכל על התחלקות התעשוקה, אני רואה שמ-171, 88 יהודים יצרו מקומות עבודה ל-85 אנשים,

וכל מפעל שהוא קצת יותר גדול, מספר העובדים בו גדל?

שר החקלאות, א. שרון: לפי דעתי, זה בדיוק כפי שתמצא בכל מפעל תעשייתי, בכל

מקום בארץ. אם זה טוב או לא טוב, היינו שמחים שכל

היהודים יעסקו בעבודת כפיים, אבל זה המצב בכל מקום, הן בתעשייה הקיבוצית והן בתעשייה העירונית.

השר לנדוי:

לכמה מקומות עבודה מתוכנן המלון?

מ. מייבסקי:

אין לנו נתונים על כך.

לגבי איזור פיתוח א' פלוס, אני חושב, שלא העניין

הכספי קובע, אם כי בודאי שבחלק מההשקעה זה גם כסף. בעיקרו אומר - איפה הממשלה מעוניינת יותר שיוזמים ילכו. לאיזור א' פלוס יש יתרונות גדולים: קודם כל עדיפות בקבלת מכרזים; התוצרת שמיצרים במקום שווה לתוצרת אחרת שמיצרים ליצוא. אני כבר לא מדבר על הלואות ודברים דומים.

ע. גדור:

הנושא מורכב מצדדים גדולים וצדדים קטנים.

יש פה בעיות שניתן היה לפתור, כמו למשל הנושא של

המרכז המסחרי. הנושא של המרכז המסחרי, היה תקוע 2-3 שנים, כתוצאה מזה, שהמגור

שעליו יעדו את המרכז המסחרי, 20'ד', קשה מאד להפקעה. יש עליו כמה אלפי עצים שצריך לעקור אותם, והדבר מסובך. הצענו לקריה, שיקחו מרכז אחר ויקימו עליו את המרכז המסחרי.

דבר שני שאני רוצה לציין - אצלנו קריה ארבע מסווגת כ"א' פלוס. לזה יש משמעות במתן עדיפות המפעלים לקריה ארבע, מקבלים עבודות ללא מכרזים, או במסגרת מכרזים פנימיים של א'+, וזה עובד יפה, רק במערכת הבטחון. הדבר לא תואם את החוק היטב. אנחנו מסתכנים בבגצ'ים, אבל הדבר קיים. כל המפעלים בקריה ארבע הם מפעלים קטנים, מפעלי מלאכה קטנים. למפעלי מלאכה קטנים יש מגרעת שצויינה, שהעבודה ברמה כזו שמעסיקה ערבים. כדי שהעבודה תהיה יהודית, צריך מפעלים מתוחכמים. על מפעלים כאלה, קשה להצביע, כי הם בס"ה מעטים שהוקמו בכל הארץ. דבר כזה יכול לבוא על פתרונו, אם המדינה היתה מחליטה - מפעל כזה אני מקימה במקום זהוזה. אילו המדינה היתה נרתמת לזה אפשר היה להביא שמפעלים כאלה יקומו. הנושא טרם פוּכס, ממלכתית, עם הצבעה על מגמות תקצוב.

גם אני מצטרף להסתייגויות היו"ר לנושא המלון ב-64'ד'. זה הרבה הרבה מעבר למלון נורמלי. בת"א בתי-מלון יושבים על 10'ד'. אם המטרה, לשמור אופציה לשטח מתקנים, אפשר לראות זאת כך. אם הכוונה, לבנות 64'ד' למלון, בלי שום פרופורציה להיקף, לנושא השטחים. לפני כ-5 חודשים קיים סגן שר הבטחון דיון אצלו, בהשתתפות מנהל קריה ארבע, נציגי משרד הבינוי ומערכת הבטחון, ובתוכנית הוצגו הבעיות. הוצגו בעיות כיווני ההתרחבות של הישוב, כפי שהוצגו לאחר השיכום - שיגשו מיד לתכנון הקריה, תכנית מתאר לקריה ארבע, שתשתרע על כל הגבעות שצויינו במפה. ברגע שתהיה תוכנית כזו יבואו בהצעה. זה יכול להיות או גורם ממכלתי - משרד הבינוי והשיכון; או גורם פרטי שיאמר - על פי התוכנית אנחנו רוצים להקים ישיבה, ומערכת הבטחון תדאג לתפיסת השטח, בהתאם לתוכנית. לתפוס מיד שטח גדול מאד, זה מאות רבות של דונמים, כאשר אין תוכניות ברורות, אין טעם. סגן שר הבטחון שיכס - ברגע זה אינני הולך לתפוס, אלא אם זה יהיה מתואם בתוכניות שהולכות להתממש. ברגע זה

תוכניות. בגירה, זה אקט שאומר - ערבים אל תבנו פה. זו בעיה של משטרה, פיקוח, וזה לא עובד יפה.

י. שפירא: חלק מהנושאים שהצגת, אנשי המשרדים צריכים היו לענות.

אנחנו יכולים לענות על כיוון הדברים.

הדברים הקטנים שהוזכרו ע"י משה - תחבורה, ענין המרכז

המסחרי, לדעתי הם הגורמים המרכזיים במניעת אפשרויות מצמצמת מאנשים שעובדים בירושלים לעבור לקרית ארבע. א ענין התחבורה לא קיים רק בקרית ארבע. אני חושב, שלכל אורך השדרה השניה זה המצב. כל מי שנמצא מעבר לקו הירוק, כל הישובים טובלים מענין התחבורה ואג אינו נענה להם. יותר זולא להם, לא להענות מאשר לתת את השרות, וזה אחד הדברים הגורמים לעיכוב לאנשים שרוצים להתישב לכל אורך הגבול המזרחי, ואינני יודע מה התקנה.

ענין השיווג. השיווג של האזור, שמעתי על הדבר רק

אתמול, שקרית ארבע אינה אזור פיתוח א'. (השר נישנים: אני ראיתי העתק מכתב של סגן שר משרד מסחר תעשיה ותיירות, שקרית ארבע סווגה כאזור פיתוח א+ בהשוואה לישובים אחרים. ומקומיים) יש מסמך עם העתק על כך).

ט. פרידמן: כפי מה שאני מכיר את קרית ארבע והישובים שנהנים מהזכות

להמנות ל-א+, אני חושב, שקרית ארבע מקופחת. הענין

של "בנה ביתך", אחד הדברים המושכים לעבור מהעיר לישובים הקטנים יותר, גם הוא אינו מתממש, ועל זה צריך ללחוץ, אם כולנו רוצים בהרחבת הקרית.

שר החקלאות, א. שרון: אני רוצה להביא לכם לדוגמא רשימה של ישובים והשיווג

שלם: אופירה, איזור א+; אלון מורה א+; מעלה אפרים

א+. לעומת זאת, קרית ארבע א'. זה אחד מטעיפי ההחלטה שאני רוצה לדעת בהם.

ט. פרידמן: אם יש רצון, שקרית ארבע תהיה עיר גדולה או קטנה, הדבר

תלוי בהחלטות אותם מרכיבים קטנים שהזכרת, התשובה

עליהם צריכה להיות חיובית, כי כל הדברים מעכבים לאנשים שהתכוונו לעבור לקרית ארבע, מבטלים את תוכניותיהם וחולכים למקומות אחרים.

בענין בית המלון. אם מדובר על קיצוץ כמה דונמים,

התוכנית מתקבלת, אבל אם ע"י כך צריך לבטל את המלון, צריך לחשוב על זה.
אני לא יודע מה הבטיחו ליזמים.

ש. אבני:

לו ידעתי על מה מדובר, הייתי מזמין את האיש הישיר.
מתוך ידיעה כללית אני רוצה להעיר שלוש הערות.
שמתי לב בנתונים, שמבחינת מגורים, מה שמוצג גמור.
הועדה ודאי שמה לב, שמתוך הנתונים שהגיש ראש מנהלת קרית ארבע, מבחינת
מגורים, בשלבים שונים של בתים, גמורים או בגמר, אאוכלבי בנייה יש כ-900
יחידות דיור. מזה מאוכלסות כ-350 משפחות, אני יודע, שכמעט הרוב בתנאי
שכירות, וזאת, כדי להתעורות במקום. אני מניח, שחלק מהדירות אפילו נלקחו
לשירותים מסויימים, שאני מכיר בזה, שצריך להקים את השירותים כדי לאכלס את
הדירות. כך שמבחינת מגורים, הלואי שיבואו יהודים.
אני מאד מחשיב את הנושא "בנה ביתך". אני יודע, שהיו
שינויים בתוכניות לפי רצונכם, לאו דוקא בענין "בנה ביתך". גם בענין המרכז
המסחרי, אנחנו צריכים כולנו להפיק לקחים. כאשר אתה נמצא בשלבי פעילות של
הקמת ישוב, אתה נמצא בדילמה, שבאצ הגרעין או הגוף שמישב ואומר - אל תעשה
תוכנית "בנה-ביתך", תן לנו לעשות. אנחנו במקרים מסויימים נענים לכך.
זה היה במקרה של המרכז המסחרי, כאשר הישוב קודם לא רצה לקבל את תוכניתנו,
ואחר כך כאשר היו עובדות בשטח, באו אלינו בסענות. אנחנו מדי פעם טובלים
מזה קשות.

הואיל ולא יצא לי לעשות שעורי בית, אני מבקש

לישיבה הבאה להביא דיווח בשלושת הנושאים: א) בתוכנית המתאר. אני אבדוק
באיזה שלב זה נמצא ואדווח לישיבה הבאה (לנדוי: כמה זמן, אתה מעריך, תיקח
תופנית המתאר?)

אני רוצה לבדוק זאת ולישיבה הבאה להגיש מה מצב
התכנון ומה לוח הזמנים שנראה לנו כסביר, גם לעשות משהו טוב וגם לעשות
אופרטיבית, ללא טחבת.

ב) ענין "בנה ביתך". אין ויכוח, שזה יכול להיות
אחד המסלולים הטובים, אומתן עידוד לאנשים מהחוץ, שרוצים לבוא לבנות את ביתם,

לבדוק, מה המצב ומדוע זה לא נעשה למרות שזה מוכן.

הערה קטנה לגבי הוצאות ערך הקרקע. הסכום שנלקח

פה נראה גבוה, אבל הוא מורכב משני אלמנטים - על אחד אין לנו שליטה, זה נקבע ע"י מנהל מקרקעי ישראל, זה נקרא, לפי שמאות, מתמחים ודרגות פיתוח של הישוב. רוב הסכום זה הוצאות הפיתוח, שהן אובייקטיביות, גשולות מאוד, בלי שאני יודע את הרכב הסכום, אני בודאות אומר, שלא נדרש הסכום הריאלי כפי שזה עולה (השר ניסים: מי אחראי על הפיתוח?) אנחנו. (א. שרון: מי תובע את ה-90 אלף ל"י)

עבור הקרקע, מנהל מקרקעי ישראל. עבור שמאות, 15 אלף

ל"י לדונם. יתר הוצאות הפיתוח, שלא מכסות את כל ההוצאות, זה כולל את כל החשית, עורקים, כבישים, מים, חשמל, עד לראש המגרש. היהודי שיבוא לבנות יצטרך רק להרכיב את החשמל. ההוצאות הריאליות הרבה יותר גדולות מאשר נדרש. פה יכול להיות ויכוח, אם משהו חושב, שזה מסובסד מספיק, או לא מסובסד מספיק. מר מייבסקי שכח לומר - נכון הוא שענין המסחר בקרית

ארבע מקופת, אבל בשלבי בנייה נמצאים עוד 5 חנויות. לעומת חנות אחת זו התקדמות רצינית, אבל אני חושב, שגם זה לא מספיק. אולי מספיק לטווח הקצר, המיידית. בעוד שנה, שנתיים, כאשר הרכב האיכלוס כפי שהוא היום. ודאי לא מספיק לאיכלוס יותר גדול, ומתוך ראייה של גידול הישוב, כפי שהיינו רוצים שיהיה, גדול בהרבה מאשר הוא היום. פה יש לנו כמה בעיות. אחת הזכרתי. אני יודע שהתושבים במקום אמרו למשרד - חנו לנו אנחנו נקים מרכז מסחרי. זה היה לפני שנתיים, לא יצא מזה שום דבר (השר ניסים: התושבים או המנהלה?)

אני לא יודע. באופן רגיל, מרכזים מסחריים לא באים

מתקציב המדינה, זה הולך ע"י חברות ויזמים פרטיים. הם עושים בדיקת שווקים אם זה כלכלי או לא כלכלי (א. שרון: בקצירין מי בונה מרכז מסחרי?)

שם אין מרכז מסחרי. (א. שרון: בימית מי בונה מרכז

מסחרי?)

אנחנו בנינו זאת. בקרית ארבע, החברות שהתבקשו

לבדוק את הכלכליות, פרבו להקים. אפילו היתה הדברות עם המשביר לצרכן. יש גם בעיה, לא רק של בנייה, אלא של תפעול. עד לפני מספר שבועות, היה

הסכם עם המשביר לצרכן, הוא השתלק. אנחנו נעשה הכל להקמת מרכז משתרי.

(א. שרון: מתי זה יהיה, החודש, השנה?)

אני רוצה לבדוק את התוכנית, את המקום, את כל

התוכניות האלה. מודיעים לי ממערכת הבטחון, שבמקום המתוכנן, יש בעיות של

תכנון. אני רוצה לבדוק עם המקום מבחינה צבאית, שבירה לא שבירה. עם החלק

הארי של התקציב בהקמה יהיה מאד מצומצם נתכנן אותו כך שהוא יבנה בשלבים.

לבסוף, אני מציע לישיבה הבאה להגיש דיווח על כל אותם

דברים ששייכים למשרד. הייתי מציע אותו הדבר לגבי משרדים אחרים.

בענין המלון. ההמלצה המקצועית לגודל השטח, באה

ע"י משרד התיירות. אני מבין, שהם גם לקחו אופציה להתרחבות.

השר לנדוי: אני סבור, שמה שנוגע לבעיית התחבורה, נדמה לי,

שאינן צורך בדיונים נוספים. הבעיה ברורה, השאלה:

איך מזיזים את זה? (פ. עמית: מה ברור?)

הצורך ברור. אין תקלות ואין מניעים לביצוע, השאלה:

איך מבצעים?

שר התחבורה, פ. עמית: אני לא שמעתי פרטים מספיקים. לגבי זה שנאמר פה -

שהאוטובוס יוצא ועד שהוא מגיע לירושלים, הוא נוסע

כמאסף, לכן זה אורך כל כך הרבה זמן. לדבר במספרים יותר מדויקים - אין

הגיון שאוטובוס יצא חצי ריק ויחלוף על פני הישובים ולא יקח נוסעים.

מה קורה - אגד נוסע, הוא רק מתעכב בכל הישובים. על דבר כזה אי אפשר לדבר

בלי מספרים. אני בכל אופן, אינני מוכן להורות לאגד שינהג אחרת, אלא אם כן

אנחנו נשלם לו את ההפסדים.

אני מציע, שאנחנו עוד פעם נבדוק את הענין הזה.

השר לנדוי: אני אומר שהבעיה ברורה, והבעיה ברורה. אני חושב, שניתן

היה לקבל את כל הנתונים, כי פה אין בעיה של חוסר

נתונים.

שר החקלאות, א. שרון: אני לא ידעתי שיהיה שביתה של אמצעי התקשורת.

ועדה לעניני התישבות משותפת

למשלה ולהתדרות הציונית

-15-

3.4.78

השר לנדוי: אני מציע, בנקודה זו, שמשרד התחבורה יברר את הענין - מה הסבל שנגרם לקיומה של הקריה. נקבל את התמונה, נראה מה זה עולה ונחליט - האם על המדינה לשבסר או לא. קודם אני מציע, לברר ולקבל את התמונה.

שר החקלאות, א. שרון: אחד הנושאים שנדון בו היום - טובסידיות לתחבורה בשטחים. בנושא זה אציע לכלול גם את קרית ארבע, אני גם אקריא מכתב שקבלנו ממשרד התחבורה.

השר לנדוי: אני מציע - שנמליץ על מתן איזור פיתוח א+ לקרית ארבע. אני מציע לפנות למשרד החינוך, או למוסדות שיש להם פנימיות שחיים במקום, ולברר, מה האפשרויות להקמת מוסדות כאלה בקרית ארבע. "בנה-ביתך", מרכז מסחרי - על כך שמענו תשובה. אני מציע בנוסף לזה, שמינהלת קרית ארבע תבוא בדברים עם התאחדות בעלי התעשיה. אני מדי פעם בפעם שומע, שיש תעשיינים המוכנים ללכת לקרית ארבע. יתכם וצריך יהיה לבדוק, אולי בנסיבות מיוחדות, תנאים מיוחדים, ואז תחזור ותציעו - בתנאים מיוחדים ניתן להקים מפעל איקס. ואז, אם נוכל לסייע, ודאי נסייע.

על התכנון שמענו, ואני חושב שרצוי לתכנן. לפי הבנתי המצומצמת, ויש לי קצת הבנה בבעיות תכנון, זה לא צריך לקחת שנים. שטח כזה, שסביבו קיים מה שקיים וצירי התחבורה קיימים, זו לא צריכה להיות בעיה גדולה ביותר. אני מבקש לזרז את התכנון.

השר נוישטיין: להבהרת התמונה. אני לא רוצה להכנס לפולמוס. לגבי מכירת דירות שמעתי את הנימה. חברים רוצים לקנות את דירותיהם, עד לרגע זה זה נמנע מהם. לאחרונה נשלח מכתב ע"י עמידר. אם 130 משפחות יקנו את הדירות, התדמית של קרית ארבע תשתנה יותר לטובה.

ט. פרידמן: אם מוכרת הבטחון אינטרסנטית ויוחלט לתת לקום סטוטוס של א+, האם אין שק"ם יכול לענות במקצת

עדה לעניני התישבות משוחפת

למשלה ולהסתדרות הציונית

-16-

3.4.78

על הבעיה של המרכז המסחרי?

ע. גדור: יש שם ביקוש עצום לפתיחת חנויות, עשרות, עשרות

מועמדים להפעיל זאת.

היו"ר, שר התקלאות, א. שרון: כדי להתקדם, אני רוצה להציע את הצעת

הסיכום הבאה:

(א) להטיל על משרד הבינוי והשיכון, להגיש לוועדה

ההתישבות כל תוכנית שיש לה בנושא קרית ארבע, והצעה בדבר:

(1) הקמת מרכז מסחרי; (2) החלת תוכנית "בנייה-ביתך"

בקריה; (3) השכרת דיור לרווקים. אני מציע גם פה, לבדוק את הסוגיה של מכירת

הדירות בקשר לבעיה שהתעוררה לאחרונה.

(ב) מערכת הבטחון, תבדוק ותדווח לוועדה להתישבות

בסוגיית סגירת וחפיסת שטחים, לשם הרחבת שטחה של קריה לאור תוכנית האב.

(ג) ממליצים בפני ועדה השרים לערי הפיתוח, להחיל

על קריה מעמד של איזור פיתוח א+.

(ד) ועדה השרים לעניני כלכלה, תבדוק אפשרויות

הקמת מפעלים בקריה ויצירת תעסוקה שם.

(ה) לבדוק גודל השטח הדרוש להקמת בית-מלון, לאור

הקצאת שטח של 164' לבניית בית-מלון בקריה ארבע.

(ו) משרד התחבורה יבדוק את סוגיית התחבורה הציבורית

לקריה וידווח לוועדה.

(ז) משרד החינוך מתבקש: לברר אפשרויות להקמת מוסדות,

פנימיות בקריה, לצורך הגדלת האוכלוסייה הקיימת בקריה.

קרית ארבע היא עיר קיימת. היום, אין זה סוד, שהנושא

הזה של התישבות, התנחלויות, הקמת ישובים חדשים, כל הסוגיה הזו שנויה

במחלוקת. אבל אנחנו מדברים פה בעיר קיימת, אבל שאינה מתפתחת בקצב שצריכה

להתפתח. לכן לדעתי, הכרחי לעשות מאמץ כדי שהעיר תמשיך ותתפתח.

השר מ. ניסים: אני מבקש שהחיוב להקמת מוסדות בקריה, לא יחול

רק על משרד החינוך, אלא גם על משרד הדתות,

משרד העבודה והרוחה.

היו"ר, שר החקלאות, א. שרון: אם אין יותר הערות, אני מקבל את הערתו

של השר ניסים.

ההצעות התקבלו פה אחד

אנחנו עוברים לנושא שני.

הח/37. תוספת משפחות להתישבות היום, במסגרת 13 הישובים שקיימים ביהודה ושומרון

(אנקוב בשמותיה) אין מדובר, לא בישובים בבקעת הירדן ולא בישובי גוש-עציון ולא בהיאחזויות הנח"ל, אלא ב: שנקר; שומרון, אלון-מורה; בית-חורון; תקוע; בית-אל; נאבי-צאלה; יתיר; קרני שומרון; אלקנע; יריחו; מצפה-חרש.

ב-13 תאגידים הישובים שקיימים במקומות האלה, יש

עכשיו 358 יחידות דיור. אלה 358 יחידות דיור זמניות. זה יכול להיות או שיקוביות או בתים מבנייה טרומית כזו או אחרת, אבל הכל בנייה זמנית.

כל יחידות הדיור האלה מאוכלסות, אין שם יחידות ריקות. היחידות האלה, במקומות שציינתי פה, קשורות בגרעינים שונים, כל אחד הוא גרעין בפני עצמו. חלקם לישובים קהילתיים, חלקם ודאי יתפתחו לאזורים לערים וקהילות גדולות, שרק החלוץ שלהם נמצא בשטח, ואלה אותן 358 יחידות הדיור הזמניות הקיימות.

ישנו לחץ רב של אנשי הגרעינים הנושפים, של אנשים נוספים של אותם גרעינים, לבוא ולהצטרף לגרעינים. המגמה שלנו, מה שאני רוצה להעמיד בפני הועדה - להוסיף בנייה זמנית במקומות האלה, ובהתאם להחלטות הממשלה מהעבר - להוסיף יחידות בנייה זמניות במקומות הקיימים, כפי שהם קיימים היום.

בנושא הזה הייתי רוצה להציג את העמדה של משרד הבינוי, בטשטש אחד - עמדת משרד הבינוי והשיכון, היא נגד בנייה זמנית. גם אני הייתי שמח לו אפשר היה לבנות בניית קבע. אבל כאשר מדובר על בניית קבע, כדי שלא נטעה, צריך לדבר

על תכנון של שנה. כדי שאפשר יהיה לתכנן צריך שנדע בברור, איזה שטחים עומדים. ובסך הכל, מדובר על מקומות שמיקומם הוא זמני. בשלב זה הם נמצאים, רובם, בתוך מחנות צבאיים. עד היום אין אפשרות לבוא למשרד הבינוי או למחלקה להתישבות ולומר - זהו השטח השופי עליו חבנו. אפילו יכולנו לעשות זאת, היינו עומדים היום במצב לבוא למחלקה להתישבות ולומר - זו הקרקע העומדת לרשותכם, גם אז התכנון לוקח שנה, ובמיה, עד שאפשר להכנס, גם כן לוקחת שנה, שנה וחצי. במילים אחרות - מדובר על 2-3 שנים, ואני אינני מגלה גישה פסימית, אני מציג את המצב העובדתי. לכן, הגישה שאני בחרתי, ואני ממליץ עליה - ללכת ולבנות בנייה זמנית.

למעשה, משך הזמן, הוא היה אחד הגורמים הקובעים

מ. בן-מאיר:

בהחלטה להמשיך בבנייה זמנית. כי אם לקחת בחשבון,

שרק בעוד שנתיים, במצב הכי טוב, הדירות תהיינה מוכנות.

במשך השנתיים האלה צריך א', להגדיל את הישובים. יש להם תוספות, צריך לחזק אותם. אף אחד לא מבטיח לנו לגבי מצבם הבטחוני, אני לא מדבר על הבעיות הכלכליות. אין ברירה אלא להמשיך בשיטת הבניה הזמנית עד גודל מסויים, בהתאם לכמה קרטיונים. קרטיון אחד - אם יש אנשים. ז"א, אם יש לגרעין משפחות נוספות שמוכנות, רוצות ויכולות להצטרף לגרעין ולתרום לו.

קרטיון שני - אם יש מקום לבנות. אני חושב, שהדוגמא הכי בולטת, זה מה היה נקרא משחה, אחר כך בארים והיום אלקנע. גרעין של 800 משפחות, ואין מקום לבנות את זה, כאן היא מופיעה בלי הגדלה, למרות שיש להם 800 משפחות. אלה הקרטיונים שנבדקים לגבי כל ישוב וישוב - מספר המשפחות שעומדות להצטרף לגרעין; (2) האם יש מקום להגדיל את הישוב מבחינת קרקע; והדבר השלישי - הנושאים התקציביים. אנחנו בדקנו כל ישוב וישוב לאור הקרטיונים שאותם מניתי כאן, ולמעשה, הגענו לתוספת ישובים, באחריות ההסתדרות הציונית. אני רוצה לציין כמה דברים, מה שנבדק סופית:

האם יש משפחות והאם יש מקום לבנות את המשפחות האלה? רוב הישובים נבדקו, גם מבחינה תקציבית. רוב הישובים שבטיפול ההסתדרות הציונית נבדקו, יש חלק של ישובים שנוספו שמספרם לא שופי.

לגבי משרד הבינוי והשיכון. חלק מהדברים הוזמנו. נושא חרש, מתוך 280 יחידות, 120 יחידות קיימות, מתקצבות, והיתר עדיין לא מתקצב ולא הוזמנו בגלל הבעיה שנעמוד עליה.

בנושא העקרונות של משרד הבינוי והשיכון לגבי בנייה זמנית ובניית קבע. אני כאן הוצאתי דף נייר שמראה בכל ישוב וישוב את המציאות, את הצורך שלנו, ולפי ידיעתנו, בכל המקומות, גם את הנושא של התקציב, שזה מכונה תקציבית.

אני אעבור את הישובים, למה רצינו להגיע, אקריא

ישוב ישוב כדי שיהיה לנו מושג על מה אנחנו מדברים.

בשניר, יש היום 30 יחידות, רוצים להגיע עד 55 יחידות.

בשומרון- הגרעין נמצא במחנה שצבאי. שם ישנה הבעיה של המיקום בשטח.

אנחנו רוצים להגיע שם עד 58.

באלון מורה יש 500 משפחות, אנחנו רוצים להגיע לעוד

100 משפחות. בבית חורון, רוצים להגיע ל-55 משפחות. תקוע יש 31 משפחות.

בית-אל, אנחנו רוצים להגיע ל-900. נאבי צאלח, לא קיים היום שום דבר.

בית-ר - הם נמצאים בקאראונים. אנחנו רוצים להגיע לקאראונים בשומרון ל-138

משפחות; באלקנע ל-600 משפחות (אבני: יש שם 70 קאראונים) חרש 120; גבעון

112; מצפה יריחו 35.

היו"ר, שר החקלאות, א. שרון: אני רוצה לתת תמונה, מה קיים ומה רוצים

להוסיף. מה שקיים היום - היום קיימות 358 יחידות

דיור מכל הסוגים (הדירות הזמניות אינן כלולות) בבית-אל אין יחידות דיור,

שם חיים בקאראונים. אנחנו רוצים להוסיף 576 קאראונים, שזה 276 בישובים

שבאחריות ההסתדרות הציונית ו-280 בישובים באחריות משרד הבינוי והשיכון =

576 יחידות דיור. המשפחות במקומות האלה מעל למה שאנחנו רגילים. זה יכול

לתת, בפיור השנה הזו, אוכלוסיה בסדר גודל מאד מכובד, לא מתיחס לצרכים, אבל

ביחס למה שמקובל בישוב שמעבר לקו הירוק.

א. בראון:

יש עוד שני ישובים שאושרו בממשלה - תפוח וסיל-אדר,
שהיום יושבים שם גרעינים של נח"ל, המקומות ממש נראים

כמו ישוב. אנחנו עכשיו בשלב של ארגון גרעינים לשני המקומות האלה.
לא הכנסתי זאת בכונה, כי זה ודאי יכנס בחודשים הקרובים לתוספת שהם בעצם
קיימים בשטח. אנחנו עכשיו בארגון של גרעינים (א. שרון: טה שקיים שם זה מחנות
צבאיים).

יש פה ישוב אחד שאנחנו מטפלים בו באופן די צמוד,
והוא לא מופיע כאן, וזה הישוב היחיד שנכנס השנה לבניית קבע - אופירה.
אופירה עברה את ההליך התכנון וניגשים השנה לבינוי קבע של 50 יחידות משפחתיות.
זה הישוב היחיד שיבנה בניית קבע השנה (אבני: למה אתה לא מצרף לזה את אלון-
מורה?)

כי הישוב לא יהיה השנה.

שר החקלאות, א. שרון:

הבעיה היום באלון מורה כזו - יש לנו היום 600 משפחות
באלון-מורה. אלון מורה יכולה להיות מוכפלת, ללא
קושי. הם ממתינים היום לסגירת שטח, לתפיסת שטח, להסדר בעיית הקרקעות במקום.
אנחנו לא מגיעים לזה, כי יש כל כך הרבה מגבלות ואילוצים מדיניים ואחרים,
שלדעתי לא נצליח להזיז מאומה. לעומת זאת, אם נצליח לבסס קהילה בת 120 משפחות,
אני חושב, שנעשה דבר חשוב מעין כמוהו. אני מראש מודה - אני מעדיף שכולם
יבואו לבנייה, שהכל יהיה מוכן מראש. הבעיה כיום, שהיום יש אנשים שרוצים
לשבת שם, אינני יודע מה יהיה בעוד שנה. לכן, אם יש אנשים שרוצים להתישב אלא
ולקשור את גורלם במקום, אפעלו אם זה עולה יותר, הדבר ישתלם בסופו של דבר.

א. בראון:

לגבי אלון-מורה. בזמנו, כאשר ערכנו סיורים במקום
היה מדובר על כך, שהמחנה הצבאי, שזה מחנה אימונים
של המשטרה הצבאית, יעבור למקום אחר, ואז יוכלו לבנות על שטח גדול מאד,
שזו קרקע שלנו ויכולנו לגשת לבניית הקבע. משתבר, שמערכת הבטחון לא יכולה
בהבטחת פינוי המחנה, ואז נשארו כל פינוי שוליים בקצוות, ועל זה אנחנו בונים.

שר התחבורה, מ. עמית: מבלי כרגע להביע את דעתי על האיחזורים ביהודה ושומרון, מתוך הנחה שמה שקיים, קיים, אני רוצה

להעיר שתי הערות, שלפי דעתי צריך לקחת אותן בחשבון:

(1) יש החלטת ממשלה. אם מדברים על החלטות ממשלה -

שלא ימקיעו קרקעות, וצריך לקחת בחשבון, בכל הרחבה, אפילו פעולה זמנית לא אמצא משיבים אותם זמנית. סוף מעשה במחשבה תחילה. ולא להוסיב אנשים למקום שאין שום סיכוי שלא תהיינה קרקעות, כי בענין זה יש החלטה ברורה וחד-משמעית. לי קשה, אין לי נתונים, על מנת לשפוט מהמספרים שנאמרו פה, מה המשמעות בהקשר לענין זה.

(2) בקשר לפרסום. אני חושש מאד, שהענין הזה יכול

ליהפך מסוג הדברים שהיינו עדים להם בחודשים האחרונים, והייתי מעדיף, שהדבר יעשה, לא ברוזה כזו. אני לא יודע מה תהיה האינטרפרטציה של מה שיוחלט פה, אבל זה יכול ליהפך לכדור שלג שלא נוכל לצאת מזה.

אני מבקש ומציע, שגם זה ילקח בחשבון, שלא יהיה לענין זה פרסום. איש לא עושה את האבחנה - איפה מי מה חושב, ופה תהיה חתונה גדולה וחגיגה גדולה.

אני לא זוכר מה הוחלט לגבי תפוח. פה נאמר - שתפוח

אושר ע"י הממשלה. אני לא זוכר שזה אושר.

כל מה שרציתי להגיד - אמצא שהועדה הזו לא במקום ממשלה. אבל אני באמת לא שוכר, בעל פה, מה אושר.

היו"ר, שר החקלאות, א. שרון: אני רוצה להעמיד את הדברים על דיוקם.

א', היתה החלטת של ועדת שרים לעניני בטחון,

אחר כך זה אושר ע"י הממשלה. אחר כך היה ערעור ע"י אנשי ד"ש, ועלה הנושא בפני ועדת חוץ ובטחון, ואני הופעתי בפניה, ובעקבות זאת אושרו, או אושרה, הקמתם של 4 התנחלויות, שמהן אחת אושרה רטרואקטיבית, והיא היתה - קרני שומרון, ושלוש האיחזורים נוספות שהיו צריכות להיות בוקמות בחודשים ינואר, פברואר, מרץ: אחת - חרס. שניה - תפוח. שלישית - מעלה נח"ל.

מה שקרה בעובדות, הן אלה:

קרני-שומרון, דרך אגב, הייתי ממליץ לבקר שם,

זה אחד המקומות שהתפתח בצורה בלתי רגילה.

ח"כ. משרד הבינוי התחיל בעבודה, זה לא בקצב שחשבנו.

יש שם קשיים רוביקטיביים - שטח מסולע. ניגשו להקמת 120 יחידות דיור של בנייה זמנית.

בתפוח, קיים מחנה צבאי. סיל אדר, קיים מחנה צבאי.

לא ביצענו אותה החלטה שאמרה - לישוב לא בתפוח ולא . המחנות קיימים

והדברים עברו את כל הפרוצדורות. ההחלטות, כולל ההרכב הקואליציוני שבשם

המשלה - הליכוד וד"ש.

בנושא הפרטום, אין שום כוונה לפרסם את זה. חשבתי,

שמיין הדין, לבוא לחברי הועדה ולהגיד לשהם - שאנחנו עושים את הדברים האלה

והאלה, דברים שיש עליהם החלטת משלה. זה לא מחייב החלטה מחודשת, אלא דיווח.

אני מוצא לנכון, לבוא לאנשים ולהגיד ולספר על מה שעומד להתבצע (עמית: התכוונתי

לטובת העניין).

אנחנו לא מתכוונים לצאת בשום הודעה. בדקנו זאת

שנית, כדי שלא נבנה יותר מאשר יש משפחות, כי זה הכל יקר מאוד.

עשינו בדיקה, ובר בבד דיווחתי היום לוועדה.

לבבי נושא ההפקעות. יש החלטת משלה - לא להפקיע.

גם אין צורך להפקיע, יש כמות דונמים שיש בכל מקום. אם אקח לדוגמא, שרצינו

להגדיל את קרני שומרון, בקרני-שומרון יש לנו 700' בסאד-אל-דהאר יש לנו

שני שטחים: אחד שטח שנתפס, למעלה מ-750', ושטח שני של עוד 800', שהוא

אדמת מדינה מאז ותמיד. אין לנו בעיות כאלה בשומרון. יש לנו בעיה בתוך המחנה

עם מערכת הבטחון - איך להכניס בתוך המחנה עוד מבנים.

אף אחד מהמקומות אינו נמצא במצב שאינו יכול לקלוט את מספר הבתים, אפילו

נצטרך לבנות להם בניית קבע בתוך המחנות האלה.

ההערה בהחלטה הערה, וזה תואם את החלטות המשלה.

א. אביחי:

לפעשה השר עמית העיר על מה שרציתי להעיר - מהי החלטת הממשלה בנקודה הזו. אני מצטער להפריע ללחט

העשיה. השאלה שלי כזו: יש פה חברים חדשים שמיצגים את ההסתדרות הציונית. יש החלטות ממשלה, אנחנו כהסתדרות ציונית, אין לנו זכות להיות גורם להוות דעה על החלטת הממשלה. אם כן, מה הן הסמכויות של הועדה?

היו"ר, שר החקלאות, א. שרון: אני מתנצל, הייתי צריך לנהוג כאילו אנחנו מתחילים מההתחלה, ואני לא נהגתי כך. אני לישיבה הבאה אביא מחדש את הסמכויות של הועדה כפי שנקבעו ע"י הממשלה ואושרו ע"י הממשלה הנוכחית. אני מקבל על עצמי לודא, שכל אחד מהחברים ידע זאת.

כמה הערות בשולי הדיווח:

השר לנדאו:

(1) אני מציע, שנממש את הסיור של הועדה בישובים ביהודה ושומרון, כדי שנראה כולנו על מה מדובר. אני לא הייתי בחלק גדול מהמקומות וחשוב מאד שנראה בזה מדובר. הועדה היא חדשה, והנושאים יעסיקו אותנו בחקופה הקרובה, רצוי מאד שנסייר בהקדם בישובים.

(2) מה שנוגע לישובים שמנית פה (13 ישובים שמנית) אין בעיה, שהרי הוחלט עליהם באופן גלוי. אני שומע, שרבים מהם חיים בתנאי מצוקה נוראים ומדכאים. המדובר לא רק בדיוור זמני או לא זמני, אלא גם באיזה גודל פר משפחה בדיוור הזמני. כי אם קיימת קוביה של 20 וכמה מ' זה באמת לא יכול לספק. האם אני מבין נכון, שאם החלטנו על הקמת הישובים, הם אנשים חלוציים, צריך לתת להם תנאים אנושיים, ואין להם אוהם. ואם אני מבין, שיש מימון לדבר הזה, ואם לא: האם אין מקום להמלצת הועדה אמנם לאפשר להם את הדיוור הזמני בגודל ראוי?

(3) אלקנע. אני מכיר את הנושא וגם שמעתי מאורי - שיש

800 משפחות אביהיות שמחר מוכנים לעזוב את השפלה ולעבור לשם. ישוב של 800 משפחות עם חומר אנושי רציני, יש להם פרנסות בטביבה, חשוב מאד למצוא דרך של תמיכה לעשות משהו, על מנת שאפשר יהיה לחיות שם.

(4) נדמה לי, שבין החלטות שהובלעו, היה לנו מה שקראנו

גוש-עציון המורחב. כלומר, הרחבת גוש-עציון. בסוגריים אפשרו לומר,

והייתי מבקש לדעת: מה גורל הדבר ומדוע לא נמשך את זה?

היו"ר, שר החקלאות, א. שרון: לגבי הנושא של הרחבת גוש-עציון - אנחנו

לא הצלחנו לאחר שם קרקעות מדינה, במקום שחשבנו

לבצע את ההרחבה. לכן, כל עוד לא נפתרה בעיית הקרקעות, אני לא רואה אפשרות

להרחיב. יש אפשרות להרחיב קצת הלאה, לכיוון תקוע או לכיוון אחר.

במקום עצמו, כפי שחשבנו, אין לנו את הקרקעות. כל עוד זו החלטת ממשלה,

אני לא רואה אפשרות להרחיב בנושא.

לגבי נושא התנאים. אנחנו כוונים בכל המקומות.

יש לנו מקום אחד שהבנייה נעצרה - נאבי צלחת. בשאר המקומות תנאי החיים קשים

ביותר, לא קיים בשום מקום דבר כזה. לא בשכונותי לקבל את ההחלטה הזו, תאמין

לי, שפניתי בנושא מספר פעמים, והנושא ודאי יבוא לדיון, לא הייתי רוצה להרחיב

בזה את הדיון.

הח/38. תחבורה ציבורית לשובים החדשים ביהודה, שומרון ורמת-הגולן.
אני עובר לבעיית התחבורה. הייתי רוצה פשוט להציג כאן

מכתב שאני קבלתי מאהוד שילו, מנכ"ל משרד התחבורה, שבו הוא אומר בין היתר:

"חברת 'אגד' תובעת סובסידיה מיוחדת עבור תפעול

פדיר של קוי התחבורה המפורטים להלן:

120 ל"י ליום	(1) בית-חורון-רמלה
400 " "	(2) טנור (משטרת דותן) עפולה
252 " "	(3) גבעון ירושלים
292 " "	(4) תקוע-ירושלים
356 " "	(5) נבי צאלה-תל-אביב

1.420 ל"י ליום

חברת "דן" טרם הגישה חשבון רשמי עבור העלות מיוחדת

בעבור 2 הקוים שהיא מפעילה, כמפורט להלן, אולם גם היא תובעת סובסידיה מיוחדת

בהקשר לכך. (1) קדום - פתח-תקוה

(2) פאריס-כפר קאטם-תל-אביב.

בעקבות ברור עם משרדי האוצר והבטחון הנני פונה אליך בזאת להביא לאישור עקרוני בועדת השרים להתישבות מתן סובסידיה מיוחדת למפעילי התחבורה הציבורית בקוים השונים לישובים היהודיים בשטחים. כמו כן יש להסמיך את משרד התחבורה לשלם עפ"י אישור עקרוני זה הסובסידיות המיוחדות למפעילי התחבורה על בסיס תחשיבים שיבחננו ויאשרו בתיאום עם משרד האוצר".

אני מציע פשוט לקבל את ההחלטה כדי שאפשר יהיה לגשת לעשות דברים. הייתי מוסיף: לבחון האם גם קרית ארבע נכנסת לקטגוריה הזו?

(פ.עמית: הבטחתי שאתן תשובה לקרית ארבע. אם יתברר שאי אפשר להפעיל זאת אחרת, נבדוק ונברר).

אני מקווה שהצעת הסיכום מקובלת על כולם ומאשרים את הנושא הזה.

ההצעה אושרה פה אחד

הח/39. רכישת מיניבוסים על-ידי ישובים חדשים

יש לנו עוד בעיה. אם אני לוקח את הישובים נבי-צלחה, אלון-מורה, כמעט כל הישובים יש להם בעיות תחבורתיות קשות משלהם, ולזה עוד מצטרף, שאין להם במקום רופאים, אין אחיות במקום, והם צריכים להביא ילדים לבח"ס, להביא אותם לבדיקה, ולכן ביקשו, שינתן להם אישור לרכוש מיניבוס.

האם ניתן לעשות משהו בנושא?

שר התחבורה, פ.עמית: אנחנו בדרך כלל לישובים קטנים לא מאשרים מיניבוס אלא למועצה איזורית. היות ופה אין מועצה איזורית, אני מציע, שנחפש איזה תחליף.

קודם כל, אין בעיה לאשר מיניבוס או אוטובוסים צהובים. הבעיה, שלא נותנים לכל ישוב אלא לקבוצת ישובים. אנחנו עושים את זה במקום תחבורה ציבורית ובמקום מוניות, זה משהו באמצע, צריך פשוט למצוא לזה את המסגרת.

ת"ר, שר החקלאות, א. שרון: אני מציע, שאורי יהיה במגע ישיר עם מנכ"ל

משרד התחבורה.

אני רוצה לחזור לבעיה שעסקנו, אנחנו חוזרים לסוגיה

של הבנייה הזמנית.

הדברים שאני אמר לפרסום - שמענו מקירה על קרית ארבע.

דנו בבעיות תחבורה.

לגבי הנושא התקציבי.

ש. רביד:

פרט ליתיר, יתיר נמצאת בתוך הקו הירוק, וזה טיפוס

נפרד. שאר הישובים שהלכו להתישבות הם בתקציב ההסתדרות הציונית, ומבחינתם

יש איזה שהוא פער תקציבי צריך יהיה להתכנס בהסכמה עם האוצר.

בסך הכל קבענו לעצמנו, יחד אם התנועה שליוותה את מרבית הישובים, איזה תקנים

לדיר זמני. לא הייתי אומר, שזה לאיכלוס, אבל זה משהו שביר. משפחה עד 2

ילדים - שני חדרים. משפחה של שלושה ילדים - שלושה חדרים. ומשפחה בת ארבעה

ילדים ומעלה - שתי יחידות של שני חדרים. פרט לשני ישובים, שבהם לא יצאנו

מהשלב של המאחז שהקים משרד הבטחון. בשאר הישובים, כל הזמן מופיעים יחידות,

ולא נעשה לזה שום פרסום, ומתקצבות מתקציב שיובל עכשיו עוד 200 יחידות.

אם יש פער של 80 יחידות, לא בכל המקומות אנחנו אופטימיים כמו אורי, אבל בשופו

של דבר, היום הלחץ של תפיסת השטח פחות מאשר היה פעם, ובשופו של דבר הבעיה

התקציבית תחבטא בשדר גודל, אם אכן אלה הצרכים, בעוד 100 יחידות דיר, שזה

כ-20 מיליון ל"י, שזה צריך לבוא מהמטרה שהובטחה לנושא הזה. כמעט בכל המקומות

האלה שבונים את הדיר הזמני, זה לא יכול להיות המקום של ישוב הקבע הטבעי.

זה יכול להיות חלק קטן משיבת הקבע, לשאר צריך לחפש אתר הרבה יותר גדול

בתנאי גישה, שהם לא מאולצים, והסדר של מחנות קבע.

לכן הנושא של סדר הקו, חשוב מאד, ואנחנו יודעים מה המצב של מרכז הקרקעות

והתהליך שהוא הולך. אני מעריך, שפרט לאופירה, ואולי אלון-מורה, למעשה

נדמה לי, שבכל הישובים האלה שהחטיבה מטפלת בהם, הנושא של ישוב הקבע לא יבוא

לבטוי בתקציב הפנימי. התקציב הנוכחי צריך להתקדם פה באותה מהירות שנוכל להתקדם

מבחינת חנאים אוביקטיביים. כלומר, אנחנו עומדים בענין מצוקה תקציבית בהפרש של 20 מיליון ל"י.

ש. אבני: אני מתיחס לארבע מקומות שבאחריות משרד הבינוי והשיכון שאורי פרט אותם.

למעשה, הבעיה של שני מקומות. בחרש הפעלנו את כל ה-120 יחידות, ואת הפרובלימה היו"ר הסביר. יש שם פיגור בגלל קיצוצים קשים מאוד. אני מקוה, שהפיגור לא יהיה משמעותי. על כל פנים, ההערכות הלוגיסטיות לא נפגמות, אלא השלדים בשטח, באיזה חודש יהיה דיחוי. טך הכל הגמר יהיה באותו זמן. זה צריך היה להגמר בסוף מאי, התחלת יוני, אני מקוה שהגמר לא יהיה בהפרש ניכר. לשמחתי, גם הגרעין הבין זאת, וזה על דעתם. במצפה יריחו היחידות בהכנה.

יש לנו שני מקומות, לפי הגדרת היו"ר, שם יש לנו ויכוח עקרוני. יש לנו בעיה מקצועית, תקציבית-כלכלית בקרני שומרון, החופעה של 80 יחידות או כ-100 יחידות, ובגבעון 42 יחידות. אני הייתי מציע שההחלטה האופרטיבית על שני המקומות תהיה עם שובו של השר בעוד שבוע ימים.

הח/40. בית-אל
היו"ר, שר החקלאות, א. שרון: אני רוצה שניגע בעוד נקודה, וזו הבעיה של בית-אל.

בבית אל צריך לגשת לעבודה מיד. בנושא הזה, אני לא רואה אפשרות שנמתין לבניית הקבע. ניקח את גבעון מחוץ הקו, לא במקום שיושבים היום, מכל הבחינות, אני לא רואה היום פתרון אפשרות ששם יסדירו את ענין הקרקעות. לכן, לפי דעתי, דבר ראשון, יש אפשרות במחנה הנוכחי להוסיף עוד כמה יחידות זמניות וצריך לדעת להוסיף אותם ונוסיף אותם. הייתי בעד זה שתעשו זאת. בעיני זה כל כך חשוב, שאם לא תאותו לעשות זאת מתקציבכם, אין ברירה, אני מעביר כספים ואעשה זאת, לא אעכב זאת.

הייתי בקרני-שומרון, יש הבדל בין קהילה של 40 משפחות, ואפילו משפחות יוצאות מהכלל, לבין ישוב של 150 משפחות וקהילה של 150 משפחות יכולה לשמור על עצמה ולהחזיק את כל השרותים הקטנים שהיא צריכה. בעיני יראה מוזר, אם משרד הבינוי

לא יבנה מאגר לחכות עוד שלוש שנים. ממילא, קרני-שומרון בעיני זה ישוב
 שיהיה גדול מאד, זה שיבנו עוד כמה יחידות. כל מה שלא עשינו, אנחנו נתקלים
 בקשיים ואילוצים. לכן בעיני, עלי מקובל לחלוטין, שבגבעון יוסיפו את היחידות
 הדרושות, כי יש משפחות שרוצות להתישב. למשפחות נוח לעבור בקיץ, כאשר הילדים
 עוברים מב"ס לב"ס. כדי שאפשר יהיה להכנס בקיץ לקרני-שומרון, צריך ממש היום
 להקים במקום את המבנים, ואנחנו לא יכולים לחכות עד ששר זה או אחר יחזור
 מנסיעה. אני מוכן שנתחשבן אחר כך. בינתיים אנחנו מוכנים להעמיד את הכסף
 ולהתחיל לבנות, ובשום פנים ואופן לא לעכב. בעיני לא יהיה מוצדק, שאנחנו
 לוקחים כספים שמיועדים לשוב אחד ומעבירים למקום אחר. בעיני, צריך להמשיך
 ולהזרים את הבתים. אני רואה שבונים גדר מסביב, או תאורה.
 לכן אני בעד זה, שלא לבזבז אפילו יום אחד, כדי שהקהילה תוכל להתקיים שם.
 האם אפשר לראות את הדבר כגמור ולעבור לענין בית-אל?
 היתה בעיה, היכן למקם את הישוב בבית-אל, בסופו של
 דבר החליטה המשלה, למנות ועדה. בועדה היו שתי הצעות: הצעה של מערכת הבטחון.
 משרד הבטחון הגיש שתי הצעות, והועדה בחרה. אמנם לא פה אחד, אבל ברוב דעות,
 בחרה באחת משתי אפשרויות. הבעיה שלנו כרגע, לגשת לעבודה. יש החלטת
 משלה, ויש הצעה שהיא מוכתרת וטובה ע"י הועדה.

ע. גדור: יש אישור שלנו, שאפשר לגשת לעבודה.

א. בראון: (מראה את המקום על המפה) זה המחנה בית-אל, הכניסה

למחנה דרך כביש רמלה שהולך לשכם, כאן הכניסה,

במקום שהיום נמצא בה"ד, בסיס הטירונים. היו שתי הצעות: אחת מזרחית יותר;
 אחת מערבית יותר. אנחנו בחרנו והסיבה העיקרית היא - שהשטח יותר טוב
 ואפשר לבנות חוכנית של ישוב קהילתי, וזו חוכנית שערכה אותה המחלקה הטכנית
 של המחלקה הציונית, כאן ניתנת פריסה של 200 יחידות משפחתיות כל אחת, לפי
 תכנון של ישוב קהילתי, כולל ב"ס איזורי, ישיבה, פנימיה. זה פחות או יותר
 הישוב שאושר ותוכנן ע"י ההנהלה הציונית. המחנה הזמני באיזור הזה ישמש
 כאיזור תעסוקה וחלק יהיה פנימיה, ייועד ליעוד שבנו בהתחלה - לדיור לב"ס

אזורי וישיבה, או איזה שהוא מוסד חינוכי אחר.

אלה פחות או יותר שלושת האיוזורים שנבחרו ותוכננו

בשלב ראשון שאנחנו מוכנים, הבתים מוכנים, חיכינו לאישור הצבא להכנס לשטח.

אם יש אישור, נעשה זאת. (א. שרון: עוזי, אפשר להכנס לעבוד?)

אנחנו המלצנו על איחור מקום. האיתור יותר מערבי.

ע. ברור:

ההסתייגויות היו שניים:

(א) חד-משמעית, אנחנו באיוזור מתכננים ישוב שלם.

ז.א, שלא יראו נשב פה ואחר כך מתקדמים קדימה. ז.א, דעת מערכת הבטחון

היתה - אישור נותנים בתנאי שמראש תהיה ראיית תכנון של ישוב שלם.

דבר שני הוא, שברור החשש של מערכת הבטחון מהקירבה של המטוחים ורעש מתמיד,

פירושו לחץ והפרעה לאוכלוסייה. היות ובארבע שנים הבאות עלול להיות רמטכ"ל

חדש, וזו הנחיה שלו, אנחנו לא מתכוונים לשנות במטחים דבר, והתוכנית עומדת

כפי שהיא.

היו"ר, שר החקלאות, א. שרון: אני רוצה בעניין זה לומר כך:

אם ביום מהימים המשלה תחליט - שהמקום הופך להיות

מקום ישוב, גם לא יהיו מטוחים, ולא משנה איזה רמטכ"ל יהיה.

אני רוצה שיהיה ברור - הצבא לא קובע לממשלה היכן

היא מושבת, לא קבע בעבר וגם לא יקבע בעתיד. היום המחנות האלה נתפשו.

בזמנו אחת המטרות, כפי שנכנס למחנה בית-אל, כמו כמעט כל המחנות בשומרון

ויהודה, היתה להם מטרה אחת - לשמש התישבות יהודית, וזאת אמותי מיד לאחר

פלחפת ששת הימים. לאט לאט, זה לקח הרבה מאד שנים, אבל הגענו למצב, שבמחנות

היום חיים יהודים, ואם יצטרכו להעביר מחנה, יעבירו מחנה. אם תעמוד השאלה,

עם מטוח וחיללים; או משפחות ילדים ותינוקות יהיו תחת פכנה של אש, ברור לי

איך המשלה תחליט.

אני לא מציע, שפה מישחו יעלה על דעתו, שפה מתקבלת

החלטה בתנאי. סיכמנו על המקום, בשלב זה, זה המקום. אם המשלה תחליט, שרוצה

להקים ישוב יותר גדול, תתכנס ותקבל החלטה.

שפירא כתב לי פתק בנושא הסובסידיות לתחבורה ברמת

הגולן. גם שם יש בעיות (שפירא: שלחתי על כך גם פתק לעמית).

צריך לציין, שמשרד התחבורה מתבקש לבחון, כמו שבוחנים

את בעית הסובסידיות בקריית ארבע, אנא לבחון זאת גם בישובי רמת-הגולן.

(י.שפירא: בעית התקציב לישובים של רמת-הגולן, אני מבקש להביא זאת לס"ח).

יש לנו בעיה. לנו, עד היום, יש לנו תקציב לישוב,

לתשתית, 2,5 מיליון ל"י, זה היה לפני מספר שנים וזה נשאר. ההערכה שלנו היום,

צריך מינימום 8 מיליון ל"י כדי לעמוד באותם הדברים שהיו צריכים 2,5 מיליון

ל"י. לצערנו, גם תקציב המחלקה להתישבות, שהיה בעבר 14% יורד ל-8%.

כלומר, יש לנו שורה שלמה של בעיות. בקשתי לקיים פגישה, שבה יהיו יו"ר

ההסתדרות הציונית, מר דולצ'ין, שר האוצר ואנוכי, ונצטרך להזמין עוד שר

או שניים, כדי לעמוד באופן בסיסי על כל הנושא הזה. לא מדובר היום רק

על ישובי רמת הגולן. היום נפגשתי עם ישובי רמת הגולן ודנו, שרק לביטוח

הישובים ברמת-הגולן זקוקים לכ-40 מיליון ל"י. אמרתי להם - שאם נרצה לסייע

קצת בהתפתחות הישובים שהוקמו אחר מלחמת ששת הימים, אנחנו זקוקים ל-400 מיליון

ל"י, וזו בעיה שאנחנו הולכים לקיים דיון מרכזי בנושא הזה. אני מנסה לעשות

זאת עוד השבוע. הבעיה לא רק שם. יש בעיות קשות מאד בשורה שלמה של ישובים

שהוקמו.

אני רוצה למסור לכם כרגע, מהי ההודעה שאנחנו

מוסרים לאמצעי התקשורת:

הועדה להתישבות משותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית,

דנה על התפתחותה של קריית ארבע ובנושא התחבורה שמתלבטת בה הקריה.

הועדה להתישבות קבלה בברכה את חברי ההסתדרות-הציונית

העולמית.

לא נכנס לכל שאר הבעיות.

אני מודה לכם!

הישיבה נעולה!!!

התפתחותה של קרית ארבע

מ ח ל י ט י ם : הועדה להתישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית רואה הכרח בקידומה ופיתוחה של קרית ארבע; מתוך מגמה זאת ובהמשך לרישא של החלטה מס. ב/45א' של ועדת השרים לענייני בטחון, בסמכות הממשלה, מיום כ"ט בשבט תש"ל (5.2.70), ובהמשך להחלטות האחרות של הממשלה בעניין קרית ארבע:-

א. להטיל על משרד הבינוי והשיכון להגיש לוועדה להתישבות תכנית-אב לפיתוח קרית ארבע והצעה בדבר:-

(1) הקמת מרכז מסחרי

(2) החלת תכנית "בנה ביתך" על הקריה

(3) השכרת דיור לרווקים

ב. מערכת הבטחון תבדוק ותדווח לוועדה להתישבות בסוגיית סגירת ותפיסת שטחים לשם הרחבת שטחה של הקריה לאור תכנית האב.

ג. ממליצים בפני ועדת השרים לעניין ערי פיתוח להחיל על הקריה מעמד של איזור פיתוח א+.

ד. ועדת השרים לענייני כלכלה תבדוק אפשרויות של הקמת מפעלים בקריה ויצירת תעסוקה שם.

ה. המנהל הכללי של משרד הבינוי והשיכון יבדוק את גודל השטח הדרוש להקמת בית מלון לאור הקצאת שטח של 64 דונם למר קוליץ להקמת בית מלון בקרית ארבע.

ו. משרד העבודה יבדוק את סוגיית התחבורה הציבורית לקריה וידווח לוועדה.

ז. משרדי החינוך והתרבות, הדתות והעבודה והרווחה מתבקשים לברר אפשרויות להקמת מוסדות פנימייתיים-חינוכיים בקריה, ולדווח לוועדה להתישבות.

תוספת משפחות להתישבות (הגדלת מספר יחידות הדיור בישובים החדשים של יהודה ושומרון)

"הח/37

מ ח ל י ט י ם , מכח החלטה מס. 414 (ה) (3) של הממשלה מיום י"ט באדר א' תשל"ח (26.6.78) ולשם תיגבור יישובי יהודה ושומרון במשפחות חדשות, לאשר להסתדרות הציונית העולמית ולמשרד הבינוי והשיכון הרחבת בניה, בהיקף וביישובים, כמפורט להלן:-

א. באחריות ההסתדרות הציונית העולמית:

1	סנור	- 25	יחידות דיור
2	שומרון	- 28	" "
3	אלון-מורה	- 46	" "
4	בית-חורון	- 25	" "
5	תקוע	- 22	" "
6	בית-אל	- 90	" "
7	נבי צאלח	- 50	" "

ב. באחריות משרד הבינוי והשיכון:-

100	-	יחידות דיור	{1 קרני שומרון
120	-	" "	{2 חרס
60	-	" "	{3 גבעון

הת/38 תחבורה ציבורית ליושבים החדשים ביהודה, שומרון ורמת-הגולן

מ ח ל י ט י ס , לאשר עקרונית מתן סובסידיה מיוחדת למפעילי התחבורה הציבורית בקווים השונים ליושבים היהודיים ביהודה ושומרון; ולהסמין את משרד התחבורה לשלם על-פי אישור עקרוני זה את הסובסידיות המיוחדות למפעילי התחבורה, על בסיס תחשיבים שייבחנו ויאשרו בתאום עם משרד האוצר.

הת/39 מ ח ל י ט י ס , להטיל על מתאם הפעולות בשטחים ועל המפקח על התעבורה במשרד התחבורה לסכם על דעת הועדה להתיישבות וכישת מיניבוסים ליושבים יהודיים הרוצים בכך, ביהודה, שומרון והגולן.

הת/40 בית-אל (הקמת ישוב קהילתי בבית-אל

מ ח ל י ט י ס , בהמשך להחלטה מס. ב/76 של ועדת השרים לענייני בטחון בסמכות הממשלה, מיום כ"ז באדר א' תשל"ח (6.3.78) לאשר הקמתו של ישוב קהילתי בבית אל באזור המערבי המסומן כשטח 8 במפת בית אל - השמורה במזכירות הממשלה.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת

669M

מוכירות הממשלה

סנצורה

1 חץ 2

ש מ ר

פרוטוקול
ישיבת הועדה לעניני התישבות המשותפת
לממשלה ולהסתדרות הציונית
י"ד באדר א' תשל"ח - 21.2.78

נכחו : חברי הועדה - השרים : א. שרון - יו"ר, ח. לנדאו, מ. נסים.
נציגי ההסתדרות הציונית : ר. וייץ, ח. פינקלשטיין, מ. ריבלין.
נעדרו : חברי הועדה - השרים : ש. ארליך, מ. דיין, י. הורביץ,
ז. המר, ע. ויצמן, מ. עמית.
נציגי ההסתדרות הציונית : א.ל. דולצין, י. קלארמן, מ. קרונה,
א. שנקר.

מזכיר הממשלה	-	א. נאור
המנהל הכללי, משרד החקלאות	-	א. בן-מאיר
המנהל הכללי, משרד הפנים	-	ח. קוברסקי
נציב המים	-	מ. בן-מאיר
משרד החקלאות	-	א. בראון
משרד הבטחון	-	ע. גדור
לשכת שר החקלאות	-	ב. קלטר
החטיבה להתישבות	-	ש. רביד
משרד האוצר	-	ש. שטנר
משרד האוצר	-	ש.ש. שירן
הקרן הקימת לישראל	-	מ. שמיר
מזכיר הועדה	-	א. לישנסקי

סדר היום : הת/31 ביצוע החלטות הממשלה בדבר הקמת ישובים באזור תפן שבגליל
הת/32 מצב הישובים ביהודה ובשומרון
הת/33 פרסומים בעניני התישבות בכלי התקשורת
הת/34 סיור הועדה להתישבות ביישובי השומרון
2. אץ
4. אץ
14. אץ
12. אץ

./ביצוע

בפרוטוקול זה 21 דפים.

סנצורה

הח/31. ביצוע החלטות הממשלה בדבר הקמת ישובים באזור תפן שבגליל

היו"ר, שר החקלאות, א. שרון: בקר טוב ,

אנחנו היוסיושבים בישיבה קצרה מאד.

השר לנדאו הודיע לי, שהוא יצטרך לעזוב באמצע.

אנחנו היום נעסוק בקצרה בשלושה נושאים:

(1) הייתי רוצה לשמוע מהמחלקה להתישבות,

בנושא תפן, בהמשך למה שדברנו בזמנו - מה עולה מבחינת תפקידו שם השנה,

כאשר אני מבין שהמדובר, באישור תקציב מהשנה שעברה.

(2) אני רוצה שנעבור בסקירה, ביעף, ארי,

אתה תתן סקירה קצרה על המצב בישובי השומרון, מה קיים בכל אחד מהמקומות,

איפה עומדים מבחינת המבנים.

(3) דבר שהוא פרובלמטי שהתעורר בימים

האחרונים בעקבות מגבלה של משרד הבטחון, במחנה בית-אל, על הגרעין היושב

שם, שהוא אולי הגרעין החזק ביותר. נוצר שט מצב קשה מבחינת פיתוח, למרות

שזה המחנה הגדול ביותר שישנו. יש שם אלפי דונמים.

נתחיל בנושא של תפן. פה יש לנו מהעבר

שתי החלטות.

התוכנית המקורית דברה על 4 קיבוצים ו-2

מושבים. יש מהשנה שעברה החלטה על שני

קיבוצים שאחד מהם בנוי.

היו"ר, שר החקלאות, א. שרון: זהו שמעון רביד, מזכ"ל המחלקה להתישבות

בסוכנות.

במסגרת תוכנית של 4 קיבוצים ו-2 מושבים

ש. רביד:

התגבשו בשנה שעברה ההחלטות על הקמת

2 קיבוצים: 1 של השוה"צ שיושב פה. האחרות נח"ל שניה של איחוד הקבוצות

והקיבוצים, שנמצאת בחהליכים ראשונים של בנייה. ההאחרות בנויה כמוקד,

וההחלטות של איחוד הקבוצות והקיבוצים - שהיא צריכה להיות בנויה כמוקד.

הכונה היתה, שהאזור, שהוא אזור קשה, ללא קרקע ומים, תלכנה שתי תנועות קיבוציות ביחד, וכל אחת מהן בקשה שיהיו לה שני ישובים לפחות, על מנת ליצור שם תשתית חברתית. חשבנו, שגם המושבים יוכלו להשתלב בזה. ישנה בעיה של בניית הגליל, שמעוניינים לשבת במקום. היות ולאחרונה עלו מחשבות של מושב תעשייתי, חשבנו, שיהיה נכון להצמיד את שני המושבים, במידה רבה, שישענו על שני הקיבוצים.

איך אנחנו עומדים מבחינת החלטות? - הוחלט על הקמת

קיבוץ שלישי, של גרעין איחוד מקבוצות והקיבוצים, במידה שיש תקציב. מתוך 4 הקיבוצים, אנחנו עומדים עם החלטה על הקמת 3, ואני מבין, שבישיבה שעברה התקבלה החלטה, להקים שם 2 ישובים. היות ומקובלת הדעה - שכל ההתישבות הכפרית צריכה להיות מדרום של איזור התעשייה למעלות, על מנת להשאיר מאחור לפיתוח התעשייה באיזור מעלות. אנחנו נמצאים שם במצב, שבו אנחנו מסוגלים, ללא בעיות, ברגע זה, להצביע על איתור של מושב אחד, ובמושב השני יש בעיות של בעלות על הקרקע (ח.לנדאו: אלה מושבים חקלאיים?)

הקרקע היחידה שיכולה להיות, יכולה להיות במרחק,

איפה שכתוב - תפן ו'. היום יושב שם מחנה זמני.

6 הישובים המתוכננים, צריכים להכנס מאיזור התעשייה לכיוון עכו צפת. פה על המפה מסומנים 5 עיגולים, צריכים להיות 6 עיגולים. הירוק והאדום, קיבוצים לבנייה, והשלישי שהוחלט עליו - ההחלטה על השלישי היתה במסגרת 10 ישובים עולים, החלטנו על קיבוץ אחד (א. קרון: אני לא יודע איך נצליח להקים 4 ישובים, אבל לפחות צריך ללכת על 3).

אנחנו איתרנו 6 משבצות.

היו"ר, שר החקלאות, א. שרון: לא הייתי רוצה שיוצר מצב, שהמושבים, שהם הלחוצים ביותר בגליל במשך כל השנים, מכל מיני סיבות, שפתאום

היום יתברר, שהמושב השני שעומד להתישב, כבר אין בהירות לגבי הקרקע שלו. אני רוצה לודא, אם יש מקום, מבחינת משבצת קרקע ל-2 מושבים ול-2 קיבוצים. אנחנו צריכים לראות היום 2 מושבים ו-2 קיבוצים. זה שאישרנו אותו ואין לו קרקע, בואו נטפל בזה, נפתור את הקרקע.

האם אנחנו יכולים לראות כסיכום, אני רוצה לסכם ולא לחזור על הפרשה. אנחנו אומרים - שאנחנו הולכים למסגרת של 3 מושבים, שמתוכם 2 מקימים בשנת 78 ו-3 קיבוצים. האם אפשר לראות זאת, מבחינת מה שיש לנו בשטח, כדבר

ריאלי?

ש. רביד: מבחינה ריאלית, יש בידינו 4 משבצות שהקרקע בבעלותנו וניתן לבנות.

כאשר אתה אומר 3 קיבוצים, יש בעיה עם התנועות הקיבוציות, כי הן רוצות להכנס, כל אחת עם 2, ואזאולי תנועה אחת צריכה לרדת. היו"ר, שר החקלאות, א. שרון: אנחנו אם כך, צריכים לראות השנה, את הקפאתם של שני הקיבוצים עליהם הוחלט, ולראות הקמה של שני מושבים. כך צריך לראות את המצב. אנחנו רוצים ללכת על 6 ישובים במקום. אם מדובר על בעיות קרקעיות, אני לא מציע בשום פנים ואופן שניקה משהו מהמושבים שממילא מקופחים שם לכל אורך הדרך, ולא ניתן להם להקים שני מושבים. זו המסקנה, האם אנחנו הולכים לקראתם, או לא הולכים לקראתם? אני רוצה שנראה זאת כאילו 2 הקיבוצים קיימים ו-2 המושבים קיימים, ונמשיך לטפל בנושא של קרקע.

מבחינת האופציות שישארו, הבעיה תהיה של איתורים

של קרקע.

האם משהו רוצה להתייחס לנקודה הזו (ח. פינקלשטיין: על

זה יש החלטות?)

אני חושב, שאנחנו עושים פה דבר שצריך לעשות (פינקלשטיין:

אולי אפשר לשמוע על התקדמות העבודה שם, מה נעשה שם?)

אמרתי - בקיבוץ האחד, ישנם מבנים של מוקד, שוכנת היאחזות שנקראת נחל קישון. עכשיו נגמר סו"ס הנושא של הרחבת ההיאחזות, ואז ישנו גרעין לאיזרוח בקיץ הקרוב. כנ"ל לגבי הקיבוץ השני - עושים את עבודות העפר. אם עוד לא החלו בו, צריכים להתחיל בו יום יום, כי שם היתה בעיה של דרך למחצבה פרטית. כיום המצב, שהקיבוץ הולך לבנות. והגרעים של

הקיבוץ השני מוכן לעלות על השטח ביולי של השנה הקרובה.
גרעין אחד, של בני המושבים, יושב במחנה זמני. כלומר, אין שום בעיה,
ברגע שיש לו מקום קבע, להעביר אותו למקום קבע, ואז אפשר לגבש גרעין
נוסף של בני המושבים. הבעיה שתהיה, לממש את הבנייה מבחינת האזורים.
אבל לזה אני לא מציע להכנס.

היו"ר, שר החקלאות, א. שרון: מה שסיכמנו, שכאשר מדובר בשנת 78 ונרצה
לראות משהו, אנחנו רואים באיזור תפן, בשנת 78,

2 מושבים ו-2 קיבוצים. זה מה שאנחנו רואים באיזור תפן.

זו היתה נקודה קטנה להבהרה לנושא תפן.

איפה אנחנו עומדים? - זה לא מוריד את הקיבוצים הנוספים והמושבים

הנוספים, שלגביהם נקיים דיון נוסף.

הח/32. מצב הישובים ביהודה ובשומרון, הנושא הנוסף, אבקש מאורי למסור את המצב בשומרון,

על אותם ישובים שהוקמו בשומרון: מה יש שם בדיוק.

אנחנו צריכים למסור, שהישובים הוקמו לא בדרך הרגילה של הכשרת קרקע
בדיוק, אלא בצורה הפוכה - קודם היה איכלוס בחנאים הקשים ביותר, ולאט
לאט נעשית פעולת העברתם.

אני אבקש אורי, שתסקור את הנושא הזה.

אנחנו פה שמענו סקירה קצרה על נושא תפן. פה נאמר

ברור - שהשנה, 78, יהיו בתפן 2 מושבים ו-2 קיבוצים. יש לנו בעיה של

איחור 2 משבצות שתעשה בצורה הרגילה.

אני אתחיל מהצפון לדרום.

א. בראון:

הישוב הראשון זה בשניר. למעשה עכשיו סיימו את

בניית שניר 2, אשר נמצאת בטיפול המחלקה להתישבות של חבל הצפון. סיימו

עכשיו בניית 20 יחידות דיור, מחברים אותם לכל המערכת של האינסטלציה.

עד עכשיו הם גרו במבנים שנתנו להם ע"י הצבא. היום הם במצב, שהם עוברים

ליחידות דיור. יש במקום היום 40 נפשות, הם עומדים לקלוט עוד בסביבות

50 נפשות, עם כניסה ליחידות החדשות.

מסתיים עכשיו, או שכבר הסתיים, אני כבר ראיתי אותו

קו מים, שזו היתה בעיה רצינית, שהולכת ממחנה שניר. למחנה שהם נמצאים בו עוד לא מזרימים את המים, בקרוב מאד יתחילו להזרים את המים. הבעיה העיקרית שלהם, שזה אחד הישובים הרחוקים ממקומות התעשייה. כלומר, יש שם אנשים שעובדים בחיפה, יוקנעם ועפולה והמרחקים גדולים. אנחנו בתהליך של העברת כמה מפעלים שיעבדו בשניר עצמה. הבעיה שלהם - מקורות התעסוקה במקום (השר מ. ניסים: איזה מפעלים?)

נגריה, מסגריה, מפעלים שהיו לאנשים קודם ומעבירים

אותם למקום.

היו"ר, שר החקלאות, א. שרון: שניר נמצאת על הדרך, בין שכם לג'נין, בצומת

עמק שניר. מקום בעל חשיבות רבה מאד, והיא יושבת

בנקודה שבה אנחנו רואים ציר שיחצה את הציר הצפוני בכיוון גדרה לכיוון בקעת הירדן.

א. בראון: הגרעין השני, שומרון - שיושב מעלה צומת מחנה צבאי

במקום. בגרעין 120 נפש. גרעין חזק מאד, רובו מאיזור נתניה. חלקם עובדים בנתניה. בונים שני מפעלים במקום: אחד - כריכיה לעבודות קרטון, והשניה - מתפרה. בונים אותם במקום בטיפול מחלקת ההתישבות, חבל התיכון, שאלקלעי מנהל אותה. המקום, שנבנה במהירות הגדולה ביותר ובצורה הטובה ביותר, למרות שיחידות הדיור מסוג נמוך מאד, אבל בהחלט מתקבל על הדעת. אני רוצה לציין - הישוב חזק מאד, הגרעין חזק מאד. האנשים טובים, בעלי רמה גבוהה ובעלי פוטנציאל גדול, ולפחות עוד 150 נפש יכולים להצטרף, ברגע שנוסיף עוד יחידות דיור.

המקום השליש - קרני שומרון. למעשה, עלה לפני חודש

הגרעין הראשון, בלי המשפחות, ובשבוע שעבר עלו המשפחות הראשונות. נכנסו למקום 24 משפחות, ישבו, כפי שכולכם זוכרים, ישבו כל הזמן במחנה קדום ועברו את כל חודשי החורף, ועכשיו עברו לקרני שומרון. המקום נבנה ע"י משרד השיכון, המנהל לבנייה כפריה. השבוע, ביום רביעי נכנסות המשפחות מהשפלה. במקום יהיו 40 משפחות, שזה בסביבות של 200 נפש. יש שם משפחות עם 8 ילדים. אתמול ביקרתי שם - המחנה מקסים ביופיו ומאורגן. הבעיה שלהם

בעית מים וחשמל, אני מדבר על הישוב הזמני. הישוב נבנה ממבני טרום אסבסט, שהובלו למקום והונחו במקום.

יש לנו במקום 7000 ד' שבבעלות המדינה, שהכונה היא, שמשרד השיכון יכשיר את המקום לבניה עצמית ובניה להשכרה, ובנייה ע"י משרד השיכון למכירת דירות. בשטח שם, אפשר לומר, כמעט בלתי מוגבל. המרחק שלו למרכזי אוכלוסיה קרוב מאד. בדיוק 22 ק"מ מצומת רעננה וכפר סבא, כך שזה 15 דקות מהערים מסביבות ת"א. מבחינה זו, המקום בהחלט מתאים כמקום איזור למגורים.

אין שם שום בעיות של הפקעות קרקע, הקרקעות הן כולן, קרקעות המדינה. המקום הרביעי - אלון מורה. אלון מורה, זה הישוב הותיק ביותר בטיפול החטיבה להתישבות. ודאי כולם פה מכירים את הגרעין. זה גרעין החלוצי שעלה לשומרון, לפני כל ההתנחלויות האחרות, ויושב עדיין בקרוונים ובמבנים זמניים. עכשיו התחילו בבנייה של 46 יחידות ראשונות, ונתנו עוד 14, כך שיש במקום 60 יחידות דיור מהשיקובית, גם כן בנייה זמנית, לא ישוב הקבע. יש שם בעיות רציניות מאד, עם תוספת קרקע במקום, וגם השכנות עם המחנה. יחסי השכנות בין המחנה והישוב טובים מאד, אבל יש ניגודי אינטרסים מסויימים. השבוע מתחילים בקידוח באר ונקבע איתור, והכל תקין מבחינה זו. יש להם מרחב גיוט של אנשים שרוצים להצטרף אליהם, גדול מאד.

למעשה, הכונה שלהם וההסכמה שלנו - בשלב ראשון לבנות במקום, מקום ישוב פתוח גדול, לכ-2000 משפחות.

הצבא ומערכת הבטחון הודיעו ^א שהם רוצים לפנות את המחנה. (א. שרון: המחנה של קדום נתפס ע"י באופן זמני, לפני 20 שנה. רציתי לשאול את עוזי: האם לכם יש תוכניות את הבסיס הזה להעביר למקום אחר?)

ע. גדור: נבדקו האפשרויות להעביר את המחנה לבסיס אחר, אבל נתברר, שהאלטרנטיבות, לא טובות. כלומר, ההשקעות בהן גב הות. לאחרונה הצענו להעביר את הבסיס פה לירושלים. הנושא נידון עם יו"ר ועדת השרים לעניני ירושלים. הצענו, שהם ימצאו לענין זה מימון. אם ימצא לזה מימון, צה"ל ישמח להעתיק את המחנה. ברגע זה, זה עומד בנקודה זו (א. שרון: זה בסך הכל מחנה טירונים)

א', צה"ל לא מתלהב להושיב טירונים באוהלים. הם זקוקים לחדר, אוכל, זקוקים לשרותים. כל הסידור שלהם נשאר בגבולות של כמה עשרות מיליונים. כאמור, האיתור באיזור ירושלים חיוני מאד לאישור. כלומר, אפשר לתפוס פה שתי ציפרים במכה אחת - להעביר את קדום וגם לעבות את ישוב ירושלים.

א. בראון:

הישוב הבא זה חרס. חרס עלה בחודש האחרון. למעשה הצטרפו למחנה הצבאי, נקרא לזה, רווקים, אבל אלה בעלי משפחות שעזבו את המשפחות שלהם. זו פלוגת עבודה. זו פלוגת עבודה שיושבת במקום, וחייכנו שהחודש יתחילו לבנות את המקום. הישוב, שניתן למשרד השיכון, זה איזור שנקבע להבנות כעיר מרכזית בשומרון. השטח אותה, התוכנית קיימת לגבי העיר, כולל איזור תעשייה למקום בהיקף די נרחב וגדול. למעשה, היינו צריכים להתחיל לבנות את המקום הזה. בינתיים רק הצבא פתח את הכביש לשם והכשיר כמה מקומות. (א. שרון: אנחנו נתנו התחייבות כספית למשרד השיכון, והם התחייבו להתחיל לבנות 10 יחידות מהחודש הזה) אנחנו התחייבנו להעביר, קבלנו החלטה ממשרד השיכון, להעביר עוד השנה בין 10-15 מיליון על חשבון ההתחייבות (א. שרון: שירן, האם העברתם?)

י. שירן:

לא העברנו, אני צריך לשאול את שר האוצר על כך. היו"ר, שר החקלאות, א. שרון: אנחנו פה מאבדים את ההתלהבות של האנשים. השאלה: איפה זה עומד מבחינת הבינוי? מדוע לא בנו את היחידות

שצריכים לבנות?

עוזי:

הם הבטיחו עד לסוף החודש 9 יחידות.

היו"ר, שר החקלאות, א. שרון: מה המצב בשטח עוזי?

עוזי:

האנשים יושבים ונשחקים בצורה נוראה.

א. בראון:

זה גרעין של 800 משפחות יוצא מגדר הרגיל, ויש

להם רצון להצטרף.

היו"ר, שר החקלאות, א. שרון:

לנו היתה בעיה בזמנו, התלבטנו, למי לתת לבנות את הדבר הזה. התלבטנו, התלבטנו, בסופו של

דבר גם היתה החלטה בין הממליצים לתת זאת למשרד השיכון. אני הבנתי, שיש התחייבות במשרד למשרד הבינוי, והם התחייבו להקים את היחידות. בינתיים לא הוקם ולא מוקם שם שום דבר. צריך לקבל החלטה בנושא הזה, ולא, ניתן למישהו אחר לבנות ויבנה את זה, וכאשר יגיעו לבנות את העיר, יבנו את העיר.

ע. גדור: דבר אחד כן לזכותם - שהם עובדים כל הזמן על התכנון

של הנושא. נחסך פה זמן מסויים.

היו"ר, שר החקלאות, א. שרון: האנשים לא חיים תחת קורת התכנון, אלא חיים

תחת קורת גג.

ע. גדור: גם אם היו צריכים מחר לצאת לשטח, צריך לעשות

עבודת תכנון, והיא בוצעה.

ר. וייץ: התשובה לזה, כאשר יגיעא לגיל 18, תהיה לו

חליפה יפה. השאלה, אם יגיע?

י. שירן: אני מבטיח תשובה עוד הבקר.

ח. קוברסקי: אני במקרה אתמול שמעתי כמה פרטים מגרעין אחר, גרעין

בית קאל, ודוקא לא היו להם טענות, אבל ישנו דבר אחד

שהייתי מציע לשקול אותו. המשפחות שם די גדולות, הממוצע למשפחה 4-5 ילדים,

ועם תוכניות להרחיב, מכניסים אותם לשטח מגורים, לדעתי, לא מספיק. הם אינם

מתאוננים, הם מרוצים, אפילו בקרוונים. אני לא בטוח שזה נכון. השיקבבית,

עד כמה שאני מביק בזה, אני לא מומחה, אינה מאפשרת הרחבת משבצת. הדבר

אחר אם מדובר במקום זמני (א. בראון: מדובר על מקום זמני). (ר. וייץ: רק זמני).

אחרת, אני מזהיר את עצמנו. אני מציע לבדוק זאת

עוד פעם, יש גבול לסיר הלחץ הזה.

היו"ר, שר החקלאות, א. שרון: יש לנו בעיה כזו - יש אנשים בשטח, אני

לא רוצה פה למתוח בקורת על אף אחד, אבל אני לא יכול

לציין, שכולם נושאים את האנשים על כפיים. אנחנו יכולים לעשות מה שאנחנו

יכולים. אנחנו בדקנו בכל מפעל, אני עצמי זמנתי את כל מנהלי המפעלים

שבונים את השקוביות למיניהם ומה שרק אפשר, הבעיה שלנו פשוטה, בשלב

הזה מה שצריך בכל מקום - שתהיה רגל יהודית, וזה מה שאנחנו עושים היום,

וזה השלב הראשון, וזה שלב קשה מאד. אמרתי את זה - שאני לא חושב, שמאז שנות ה-30 מישחו חי בתנאים שהאנשים האלה חיים, ועוסקים ומתכננים והכונה לעשות זאת יפה מאד. אתה רוצה לעשות יפה מאד, אין לך יפה, רוצים לעשות טוב מאד. אין לך טוב. בקיצור, יש לנו בעיה אצאנחנו אחר כך בהחלט נצטרך לקבלהחלטה, ומשרד הבינוי יצטרך לדווח מה קורה, ומדוע לא בונים. אני מבקש שזה יהיה בהחלטה.

א. בראון: המקום הבא נבי סאלח. בנבי סאלח היו שני גרעינים:

היה גרעין חילוני וגרעין דתי. הגרעין החילוני

לא יכול היה לעמוד בתנאים, גר בישוב של משטרה עזובה שמשמר הגבול ישב בה לפני זה והחליט לרדת למטה ולחכות עד שיבנו את מבני הקבע. נשאר במקום הגרעין הדתי, שהיו לו קשיים רציניים מאד. דרך אגב, זה מקום הכי מרוחק ממקום ישוב, ויש שם עזיבות. הגרעין שנשאר הוא בסדר, יש להם עורף שרוצה להצטרף אליהם. נגמר התכנון של המחנה הזמני ע"י המשטרה, והיו בעיות שנמשכו יותר מדי זמן בקשר לחלקת קרקע. אני מקוה שהכל יסתיים. ע. גדור: לא נסתיים, כי פה לא נתנה הוראה להמשיך במקום.

עכשיו זה הועבר לרה"מ במסגרת הדיונים האחרונים.

היו"ר, שר החקלאות, א. שרון: אני רוצה להוסיף מילה בנושא נבי-סאלח. מאחר ואנחנו נתקלים בקשיים שלא היו צריכים להיות, ואני

לא רוצה להכנס מדוע הם קיימים, אני רוצה שכאן תתקבל החלטה, בנבי-סאלח יש לנו קרוב לאלף דונם קרקע (עו"ז: 1500 ד'). נפלא שיש יותר. שם כל הזמן ישנה ההתנגשות בין אי-הרצון לבנות דבר זמני במקום הקבע, לבין המצב החמור, שאנשים לא יכולים לחיות. לכן, אני בזה הרגע קובע - שיבנו את המקום הזמני באחד ממקומות הקבע. אי-אפשר יותר מזה.

אני מוכן אורי, השבוע, לבקר במקום ונקבע את המקום הזה.

ש. רביד: אם נקבע שאת המקום הזמני בונים במקום הקבע,

אנחנו מזמינים לעצמנו שורה של דחיות. יש לנו משבצת

של 40 ד'. צמודים למשטרה הם בבעלותנו. הבעיה של חתימה ולא של בעלות. אני שומע, שזה הועבר לרה"מ. אותה בעיה של חתימה תהיה על מקום הקבע, ועל

מקום הקבע נתנגש על מקום היער. אני מציע, שאת המילה על היער נשאר ונתחיל את כל התכנון במקום הקבע.

ע. גדור: הנושא הזה הועבר ליועץ המשפטי לממשלה. היועץ המשפטי

לממשלה העביר חוות דעת - שיש דרישת תפיסה והפקעה

(ש.רביד: זה לא שטח של המושל, יש לחתום, שאנחנו יכולים לעלות עליו).

המדובר פה בתפיסה, והיא מילה נרדפת להפקעה, וזו

חוות דעת של היועץ המשפטי לממשלה, שכל השטח הוא בחזקה, גם אם הוא שייך

למדינה הוא בחזקה המדינה, וצריך לבצע בו אקט פורמלי של תפיסה, שפירושה

הפקעה. משרד רה"מ החליט שהוא רוצה לטפל בזה, וזה הועבר לרה"מ.

היו"ר, שר החקלאות, א. שרון: אני לוקח על עצמי לדבר עם רה"מ.

האם כל החומר אצל רה"מ?

כן. לדעתי בנבי-סאלח אנחנו נוגעים בשולי הבעיה.

ע. גדור:

בנוסף לגרעין הקטן והחלש, יש גרעין גדול מאד, ובשעתו

שמענו דברים שלדעתי אינם נכונים של בני-ברית, שפה מועסקים מאות משפחות,

והנושא לא מגיע לשום התיחסות.

היו"ר, שר החקלאות, א. שרון: תסלח לי בבקשה עוזי, הנושא לא מגיע להתיחסות,

אנחנו צריכים איפוא לשקם את הדבר הזה.

נבי-סאלח יש שטח של בעלות המדינה למעלה מאלף דונם

א. בראון:

(עוזי: 1500 דונם). יש שם יער יפה מאד. המקום פנטסטי

מבחינת מיקומו. חשוב גם מבחינה אסטרטגית, נמצא מזרחה משדה העופה לוד,

24ק"מ.

היו"ר, שר החקלאות, א. שרון: אנני רוצה שהועדה בישיבה הבאה תצא לסיוור

של יום בשטח. זה יהיה אחרי הקונגרס, אנחנו נודיע

עוד השבוע על סיוור של יום שלם של כל חברי הועדה. אני אפנה בבקשה מיוחדת

לשרים שיואילו להצטרף. חלק גדול מהשרים ודאי לא ראה את המקומות האלה.

נוכל גם לקיים דיונים במקום. נסע כולם במיניבוס, כך שאפשר יהיה להסביר

את השטח, וזה יהיה יום נפלא. אני חושב שנקבע זאת ליום רביעי, בעוד

שבועיים.

א. בראון: למקום יש 3 גרעינים. יש לי מחר פגישה עם גרעין רבעי. כאשר עוזי עשה את תכנית הפריסה של נבי-סאלח, למעשה זה נבנה על ארבע שלוחות, או גבעות, שכל ישוב נבנה בפני עצמו עם מרכז אחד. הגרעין הרביעי, זה גרעין של התעשייה האווירית, שגם הוא רוצה לאיזור הזה, כי זה מתאים לו מבחינת מקומות העבודה הקבועים שלהם היום. אנחנו סיימנו בשבוע שעבר כביש שיחבר בצורה הרבה יותר טובה את איזור בית-נבלה לאיזור נבי-סאלחן זה איזור של 7 ק"מ, כביש שקק"ל סללה, חסרה לנו עוד חתיכה אחת, יש לנו 2-2,5 ק"מ שצריך לסלול מנבי-סאלח ישר לכביש, אחת זה מצקף שלם, וזה סיבוב בהחלט מיותר (א. שרון: הדרך ישרה, היא על נתיב דרך קיימת?)

ע. גדור: מחציתה על דרך קיימת, הק"מ הנוסף, זה לא דרך קיימת,

זה קיצור של ק"מ, וגם בו צריך לבצע תפיסה מסוימת.

הגשנו בקשה והממשל לא אישר זאת.

א. בראון: עופרה. בטיפול המחלקה להתישבות של איזור ירושלים.

השבוע נערכו פגישות במקום, גם על נושאים חקלאיים

של גידול פטריות במקום.

הנושא הבא - בית-אל. בית-אל, זה אחד המקומות היפים.

גם הקלים לאיכלוס, גם מבחינת המרחק לירושלים. נמצא מעל רמלה, ע"י מחנה

בית-אל, לפני הירידה מבית-אל צפונה. במקום שטחי קרקע של המדינה, שהיום

הצבא מחזיק אותם. החטיבה להתישבות גמרה את כל התוכניות, ורצינו לפני

שבוע ימים, או שבועיים, להתחיל לבנות את המחנה הזמני הראשון ל-70 משפחות.

70 יחידות דיור, כפי שאנחנו יכולים לבנות כמחנה זמני, וזה נתקל בקשיים, כי

הצבא לא מאפשר לעלות על הקרקע. האיזור שרוצים לבנות עליו, אינו מפריע לשום

מטווח. האנשים היום יושבים במחנה, משפחות שלמות בתוך חדר אחד, וזה חודשים

סו"ב מושכת את ענין הבינוי. היום יש במקום 32 משפחות.

הנושא הבא - בית חורון. בית-חורון יושב בין רמלה

ללטרון. נבנו שט 24 יחידות דיור, ועכשיו מחברים אותם לכל התשתית. בינתיים

גרים בפחונים וקרוונים. הם כבר עוברים לבתים, זה השיקובית. הזמנו עוד

20 יחידות. מטופל ע"י החטיבה להתישבות, חבל המרכז.

גבעון. גבעון נמצאת במחנה הצבאי גבעון אל-ג'ד.

אשר נמצא ע"י הכפר הערבי. יש שם מחנה צבאי שהוקם ע"י משרד הבינוי, נבנו יחידות דיור מתוך הבתים הצבאיים, ויושבים היום 40 משפחות במקום, עם כל מבני הציבור: ב"ס, גן-ילדים, צרכניה. יש מקום להוסיף שם עוד כמה יחידות דיור. שליש מהשטח מחנה, שזה שטח ישר, ואפשר להעמיד שם עוד יחידות דיור. זה איזור די מאוכלט בערבים מסביבו, ויש חשיבות גדולה שיהיה תושבים במספר גדול יותר. איפשרנו להם להקים במקום שני מפעלים תעשייתיים, כדי שיהיו במקום גברים גם במשך היום. מרחק הנסיעה לירושלים הוא כעשר דקות. המקום המיועד צומת עופרה שהולך מרמלה לירושלים, בגב ההר, נמצא ק"מ מהמחנה עצמו, שטח שהוא איזור טרשים. אגב, זה אחד המקומות שמתוכנן לבינוי כבר היום, למרות שהוא לא בידינו, אבל ברגע שיפקיעו, אפשר להתחיל לבנות ולעשות את התשתית. זה איזור עירוני, היו שני גרעינים שהיו מיועדים ללכת לשם. במקום יושב גרעין אחד, והגרעין השני נמצא במחנה בירושלים. זה גרעין של קציני משטרה ועובדי ממשלה, שיעברו לשם בעת שיבנו את המקום עצמו.

מצפה יריחו. איזור שנמצא 4,5 ק"מ ממישור אדומים ליריחו.

עובדים שם בבינוי. במקום 23 משפחות, ויש להם עוד כ-40 משפחות שרוצים להצטרף אליהם. יעדנו להם שטח אדמה לעיבוד. שטח שלא מעובד הרבה שנים. כמו כן אנחנו חושבים והתחלנו לטפל בנושא של הפעלת המקום כאיזור קיט לאיזור ירושלים. (השר ניסים: מה עומדים לעשות במצפה יריחו?) המקום בנוי על שלושה דברים: 1) הקלאות. אם יקבלו את האדמה ויעבדו, אנחנו חושבים לעשות שם גידולי ייצוא. 2) איזור קיט. הפעלת מחנה קיט במחנה קליה עצמו. 3) שחלק מהאנשים ימשיך לעבוד בירושלים עצמה.

תקוע. בתקוע יושב גרעין די גדול, מתלבט בקשיים

של עבודה, שחלקם עובדים בתעשייה האזרחית של מנועי בית-שמש, יש קשיים של תחבורה למקום. הם קבלו כמה עבודות בישובי הסביבה.

עין צורים. התחילו לעבוד. במקום הקימו להם מבני עבודה, זה בטיפול חטיבת ההתישבות של ירושלים. אנחנו הקצינו להם יחידות דיור נוספות, ואני מקוה, שתוך החודש הקרוב יגיעו עוד יחידות דיור. יושבות שם 12 משפחות.

אלקנה. הישוב האחרון, אלקנה. הישוב הוקם במאי. במקום למעשה שני אשגאאאא גרעינים. גרעין אחד נקרא - גרעין מערב השומרון, גרעין גדול מאד. הגרעין השני והגרעין הרוסיא, שני הגרעינים היו מיועדים לעבור לחרס, ואנחנו בודקים אפשרות של השארתם במקום. אנחנו הערב נפגשים עם הגרעין ואנסה לבדוק את המקום, אם יש אפשרות של רכישת קרקע ולא הפקעה. אני מקוה שאפשר להתחיל בפיתוח המקום באיזור עצמו. זה המקום האטרקטיבי ביותר ואת כל האורחים מביאים לשם. המקום נמצא 5 ק"מ מכפר קאסם, וביום יפה הראות שם מקסימה. אתמול הייתי שם, רואים מנתניה עד אשדוד, כאילו הכל מונח על כף היד. זה אחד המקומות היפים. (א. שרון: אולי תתן את מספר האנשים והמשפחות היושבים בכל המקומות?)

בכל האיזור יושבים 2200 נפש (בלי גוש אמונים וקרית ארבע ובלי הנח"ל שיושב במאחזים שונים). ביקרתי אתמול בהיאחזויות הנח"ל החדשות - תקוה ותפוח. בתפוח יושבים 45 איש.

סילהאט-א-דהאר - (א. שרון: על סילהאט-א-דהאר - הממשלה קבלה

החלטה שייושבו תוך 4 חודשים).

תפוח נמצאת בין רמלה ושכם, במקום שבו חתיה הצומת של כביש חוצה שומרון ירושלים. יושבת היאחזות נח"ל, 2 גרעינים. גרעין אחד יפה של 45 בחורים ובחורות. מאחז סיל-אדר נמצא בין שכם לג'נין, יושב שם גם כן גרעין של 65 בחורים ובחורות. זה כמו במת ישראל, מקום יוצא מגדר הרגיל. אנחנו בודקים אפשרות לגדל במקום בעלי-חיים, וגם לעבד אדמות שינתנו להם בשפלה (א. שרון: אתמול נחמקין ביקר עם אורי במקום. שם בהחלט אפשר להקים מושב, לפי דעתי)

השר מ. ניסים: מה מצב ההכנות לעליות הישובים?

היו"ר, שר החקלאות, א. שרון: בינואר סוכם על הקמת שלוש התנחלויות בשומרון

תוך שלושה חודשים. האחת, בינואר, והיא הוקמה בינואר, חרף כל הקשיים ששמעת. ההתחייבות השניה - תפוח. והשלישית - סיל אדר. כל אלה צריכים להסתיים לפני הראשון באפריל.

ע. גדור: לשאלתו של השר ניסים, בקשר לסיל-אדר, אתה סיכמת - שתנועת הנוער הלאומית תקבל את המקום, ואני רוצה להציע - שההסתדרות הציונית תתבקש לבדוק אפשרות העברת אמצעים המאחזים לתקן של היאחזויות, וזה אומר - התחלה של ראייה משק. מה ההסתדרות הציונית תעשה? - תלך לבדוק, תבצע סקר קרקע. בקשר לתפוח. בשעתו הוצע, שהגרעין הרוסי שיושב באלקנה יאזרח את תפוח. הם ישבו אצלנו אתמול ואמרו - שיש להם כמה עשרות משפחות שמוכנות ללכת לתפוח ויש להם רעיון כלכלי על מה לבסס את הישוב. היו"ר, שר החקלאות, א. שרון: תעביר בבקשה את האינפורמציה למי שמטפל בנושאים האלה ואז אפשר יהיה לטפל בזה. אני רוצה עכשיו, ממש בחמש דקות, לעבור על כמה דברים, ואולי אתחיל ביעף על דברים שלא מחייבים דיון. יש לנו בעיה על הדרך לתקוע, ורצייתי לשאול את הקק"ל: יש דרך קיימת, האם אפשר לעשות פעולה שעשיתם בין גבעת הכוח לכפר עבוד, האם אתם יכולים לעשות אותו הדבר, לקשר את גוש עציון בדרך העפר ולחבר בדרך, ק"מ ספורים, בדרך שאפשר יהיה לנסוע לתקוע ואז לקשר אותה לגוש-עציון, וזה יהפך לגוש אחד.

מ. שמיר: אנחנו מנהלים דיונים עם פיקוד המרכז, להארכה מתקוע למצפה שלם, אנחנו פותחים את הדרך. עכשיו הדרך כמעט בסיום, וכעת מדברים על השלב השני שאתה מדבר עליו. היות וזה ביוזמת צה"ל ובמימון צה"ל, אדווח לך על כך תוך שבועיים.

היו"ר, שר החקלאות, א. שרון: ממש סכנת נפשות הדרך שנוסעים לתקוע עצמה. הח/33. פרסומים בענייני ויץ יש לי בקשה אליך. גם אנחנו משופעים בימים התישבות.

האחרונים בהודעות על תוכניות מרחיקות לכת של התישבות, ואני פה, לא שאני בא חס-וחלילה בטרוניה אם משהו הודיע - שהתוכנית שלי עומדת נגד התוכנית

שלי. אנחנו עומדים בפני בעיה קשה, שיש הרבה מאד התישבות. אני יודע על תיק שמסתובב, של משרד הבטחון. אני יודע על 50 ישובים, יש שם מספיק בעיות. זה"מ יוצא עכשיו לארה"ב, יש מגעים, אני מציע - להוריד את ההודעות, להמנע מפרסום הודעות. אני לא יכול אלא לבקש, לא לדבר על הדברים האלה ולא להכריז עליהם, ולא שום דבר. תאמינו לי, אני מעדיף להראות כאחד שאין תו תוכנית אב כוללת, אבל לא לצאת היום עם הדברים האלה. אני מבקש מכולנו, להמנע מהודעות כלשהן.

ר. וייץ: אני רוצה שיהיה ברור - אני סבור, שכל הפרסומים הללו מזיקים נזק נוראי, ואני סמוך ובטוח שמי שמוציא אותם, כונתו להזיק לענין, אין לי בזה צל של ספק. סלפן אלי שיפר ע"י ידיעה מלאה על בקעת הירדן, אני קפצתי עד התקרה והתחננתי בפניו, אמרתי לו - אתה תביא רק נזק לענין (:איפה הם מקבלים את האינפורמציה?) אני שמח שהגענו למצב כזה שטריו לסכסוך לא יועיל. אבל יש לי בעיה - נפתח הקונגרס, יש ועדת התישבות. לוועדת ההתישבות הכינונו חומר מזמן, זה חומר שאני לא יודע מה לעשות איתו.

ש. רביד: 57 ישובים כתובים בתוך החוברת, שבשום פנים ואופן אי אפשר לדעת מזה, כמה בערבה, כמה בבקעה וכו'. אני מציע, ששם לא ידובר בפרטים.

השר ניסים: אפשר בהחלט להודיע לוועדת ההתישבות, כאשר אתם מוסרים מ. ריבלין:

את התוכנית: א', שאתם רוצים שמתוכנית זו לא תצא הודעה ולא יהיה כתב או שום עתונאי בזמן מסירת הידיעות.

היו"ר שר החקלאות, א. שרון: אני מבקש דבר כזה, אנחנו גם היום נקבל פה החלטה בנושא הזה.

אני מבקש, אם אפשר, בקונגרס, בוועדה להתישבות שדנים שם, לא להיכנס לפירוט, לומר - יש לנו תוכנית להקים בגליל, בנגב ובערבה ישובים, ולא להכנס לפירוט (שמעון: כך כתוב: צפון הארץ, דרום הארץ והמרכז). עוזי יש לי בקשה - הועדה המכינה מתכנסת ביום חמישי הקרוב. בישיבת הממשלה שהיינו, קבלנו תיק של משרד הבטחון, שאמנם

לא מצאתי בו שום דבר חדש מאותה תוכנית שמוכרת לי, אבל בהחלט יש שם דברים מעניינים. אנחנו מתכוונים לדון בועדה המכינה בתיק הזה, והייתי רוצה פשוט, שתציגו פה את העניין. אמנם היתה לנו תוכנית, לדון בישיבה הזו בישובים בבקעת הירדן, מאחר ותיק כזה עובד במשרד הבטחון, אבל יש תיק שהוא מציג תפיסה שבעיקרה דברים שהתפרסמו, שבעיקרה מדבר על ישיבה בפחות נקודות, אבל בדברים יותר גדולים. הייתי אומר, שזה לא עומד בשום פנים ואופן למה שחשבנו בעבר. אלא שבעבר, המגמה שהיתה לנגד עיני, היתה - שלעבות מקומות זה דבר שתמיד אפשר לעשות. להחזיק במקומות חדשים, זה עניין פוליטי מאין כמוהו. לכן הנקודה שהיתה בעיני, להתישב בקו שהוא חלק מתפיסה שהיא בהחלט קיימת. התיק קיים, ואני מציע שנקיים דיון על התיק, ואני מבקש שתציגו זאת.

ע. גדור: הבעיה היחידה שאני מתלבט בה, אם הממונים עלי רואים

אפשרות שאפשר להציג זאת בועדה רחבה.

היו"ר, שר החקלאות, א. שרון: הועדה הרחבה זו ועדה של מנכ"לים, מעוגנת

בהחלטת הממשלה, ואין שום סיבה לא לא לדון בה.

מ. בן-מאיר: אני קבלתי את החומר שבתיק מחברת החשמל.

ע. גדור: חברת החשמל לא קבלה זאת, ואתה לא ראית זאת מעולם.

אני אשאל, אם זה בסדר, אציג זאת.

היו"ר, שר החקלאות, א. שרון: מה שאני ביקשתי, כמי שמופקד על הנושא הזה,

נשמח לשמוע את התוכנית, את נימוקיה, אמנם נימוקיה

נידונו בינינו הרבה פעמים, לא מצאתי בה שום דבר חדש. אבל יש בה דברים

חיוניים שאפשר להשתמש בהם, כמו דברים אחרים.

יש הצעות נוספות שקיימות, ואני בהחלט רוצה לקיים עליה דיון, ואפשר לקיים עליה דיון.

ש. רביד: אם מקיימים דיון, חשוב שנקבל חומר על מהא מדובר.

היו"ר, שר החקלאות, א. שרון: החומר מסווג כסודי ביותר, ואני לא יודע אם

אפשר לקבל זאת. אשאל.

יש לי פניה בקשה לאומר, והוא בנושא שנקרא - ביטוח

מ. בן-מאיר:

אנחנו משלמים לחברת החשמל 35% יותר מעבר לקו הירוק, מאשר משלמים בפנים הקו הירוק, משום שחברת הביטוח הממשלתית לא מגיעה עם עמידה לעמק השווה על הביטוח. בארץ החברה לוקחת 30%, מתוך הנחה, מאחר שאין לה הבטחון שיצטרפו צרכנים בעתיד למעגל. ואילו מעבר לקו הירוק, היא לוקחת מאה אחוז. אילו היה ביטוח היינו מבצעים את החשמל ב-35%, קרי, כמו בארץ - ביטוח סיכונים פוליטיים. חברת ינאי מבטחת בפני סיכונים פוליטיים, שמא השטח שבו מבוצעים הקווים, יעברו למדינות האחרות. סביב הנושא הזה מתנהל ויכוח שלוש שנים: מה יקרה אם זה לא מדינה זרה, אלא מדינת-ישראל?

(ב) מה יקרה, אם כתוצאה מזה יצטרכו להניח קו מוביל

עוקף? על הנזק הזה לא משתוים שתי חברות בישראל.

הח/34. סיור הועדה להתישבות ביישובי השומרון
היו"ר, שר החקלאות, א. שרון: מה שקורה, שזה מופיע בתקציבים שלנו ללא הצדקה. אני מבקש בנושא הזה תשובה. גם אם הישיבה הבאה תתקיים

תוך כדי סיור, אני מבקש תשובה, ואנא תרשום את הנושא.

הנושא הבא - בית אל. כאן אולי בדקה אני רוצה להסביר

מה קורה, למה אי-אפשר לתת אפשרות לבצע את התכנון שבוצע ע"י המחלקה להתישבות?

אנחנו בדקנו את התוכנית ומה"ד מתנגד, בכל תוקף,

ע. גדור:

לפנות את השטח. הודיע חד-משמעית - שויתור על השטח,

פירוש, ויתור על בה"ד. אמר - בלי המטוחים, אין לנו מה לעשות שם.

כנגד זה אמרו אנשי האימונים - אנחנו לא רואים שום רעה ששטח בסדר גודל

שווה, 100-150 ד', יעברו לשטח אחר.

היו"ר, שר החקלאות, א. שרון: כמי שתפס את המחנה הזה, לפי מיטב ידיעתי,

אני לפחות, עברתי וראיתי את המקומות. במקום אין

שום מטווח ולא רבע מטווח (עוזי: הייתי על השטח, יש מטווח. יש שם 3 מטווחים)

(ר. וייץ: אני מציע שעוזי ואורי יצאו יחד לשטח).

אולי אפשר לומר - שעוזי, אורי בראון ושמעון רביד,

יצאו יחד לשטח. אולי בכלל מדברים על שטחים אחרים. אני מיקמתי את המטוחים

שם בתור סידרה כדי לתפוס את המקום. אני יודע איפה המטווחים ואיפה היתדות מסומנים. תהיתי, שמא המקומות קרובים מדי לכביש, והוא אינו נוגע לשטח המטווחים. עש לדעתי הבדל רציני, אם מדברים על התפתחות של מקום, ובית-אל זה מקום שאלף משפחות יכולות לגור שם. זה בפורייה של ירושלים, הקפתה של ירושלים היהודית והקפתה בגרעין חזק ביותר של יהודים דתיים, אבל חזקים ביותר. יש לנו ענין, כאשר אתה מדבר על התפתחות של ישוב, כאשר יצטרכו לעבוד דרך המחנה, זה בניגוד למה שאנחנו חושבים. המקום הטוב להתישבות היא הגבעה הזו, עליה תקועים היתדות, הנמצאת צפון מערב מהמחנה הזה.

אני מציע שתצאו לשטח, ממילא נהיה בבית אל. אני רוצה לקבל החלטה - שיוצאים לשטח עוד השבוע בענין זה. הרי הצבא מכשיר להשגת יעדים. יעדים התישבותיים, מדיניים, מה הבעיה, אז הוא יזוז קצת עם המטווח שלו.

ע. גדור: אם זה חשוב, אפשר לפנות את המחנה כולו. ברגע זה ישנו המחנה ולמחנה יש דרישות. הם העירו לנו חד-משמעית - שהמטווחים לא יוכלו לפעול. צריך לצאת עוד-פעם, נצא עוד-פעם. אנחנו אומרים, שאין כל מניעה להקים את המחנה הזמני באיתור הקיים, ולא חובה ליצור מזה בעיה קשה.

אני רוצה לומר כאן, בהזדמנות חגיגית זו - אין לנו בעיות כאלה. עם משרד אצאא השיכון יש לנו בעיות כאלה, עם המחלקה להתישבות וההסתדרות הציונית. את כל הבעיות האלה אפשר היה לפתור מזמן. היו"ר, שר החקלאות, א. שרון: אומר לך למה אין לך בעיות עם משרד השיכון - הם עוד לא בנו בית אחד. אין בנו את קרני שומרון, אנחנו יודעים (ויץ: צריך לבקר שם ואחר כך להתוכח).

אני מבקש שתצאו שלושתכם השבוע למקום, תראו את

הבחינות, וצריך לגשת לענין.

לסיכום, מה שאני מתכוון להודיע בעקבות הישיבה הזו:

(1) שנשמעה סקירה על מצב הישובים ביהודה ושומרון

21.2.78

-19-

ובגליל, על הפעילות ההתישבותית שבוצעה השנה במקומות השונים בארץ,
ולא לדבר על שום דבר אחר.

ח. קוברסקי: למה לדבר על פעילות. כאשר אומרים פעילות, כל אחד
יכול לחשוב שנעשה משהו.

היו"ר, שר החקלאות, א. שרון: נשמעה סקירה על מצב הישובים וההיאחזויות
שהוקמו לפי ההחלטות בשנת 1977.

אני מודה לכם,

הישיבה נעולה!!!

הת/31

ביצוע החלטות הממשלה בדבר הקמת ישובים באזור תפן שבגליל

נציג החטיבה להתישבות של ההסתדרות הציונית העולמית פותח.

בדיון משתתפים: השרים ח. לנדאו, א. שרון וה"ה ש. רביד וח. פינקלשטיין.

מ ח ל י ט י מ , מכח החלטות הממשלה מס. 362 (הת/6) מיום י"א בשבט תשל"ז (30.1.77) ומס. 580 (הת/9) מיום י"ג באייר תשל"ז (1.5.77) - לבצע בשנת הכספים 1978 את הקמתם של שני קיבוצים ושני מושבים באזור תפן שבגליל.

הת/32

מצב הישובים ביהודה ובשומרון

יו"ר הועדה להתישבות פותח.

מתאם פעולות ההתישבות בשטחים סוקר את מצב הישובים ביהודה ובשומרון.

בדיון משתתפים: השרים א. שרון ומ. נסים וה"ה א. בראון, א. בן-מאיר, ש.ש. שירן, ר. וייץ, ח. קוברסקי, ש. רביד, מ. ריבלין וע. גדור.

מ ח ל י ט י מ :

א. משרד הבינוי והשיכון ידווח לוועדה להתישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית, בישיבתה הקרובה - על פעולותיו בתחום הבינוי בכל הישובים הנמצאים בטיפולו של המשרד, ביהודה, בשומרון, ברמת הגולן ובסיני;

ב. משרד האוצר יבדוק את סוגיית ביטוח חברת החשמל על-ידי חברת "ינאי" בקשר לעבודות חשמל מעבר לקו הירוק - וידווח על כך בישיבה הקרובה של הועדה להתישבות;

ג. הקרן הקימת לישראל תדווח לוועדה להתישבות תוצאות בדיקותיה בענין סלילת כביש שיחבר את תקוע לגוש עציון.

הת/33

פרסומים בעניני ההתישבות בכלי התקשורת

יו"ר הועדה להתישבות פותח.

בדיון משתתפים: השר א. שרון וה"ה מ. ריבלין ור. וייץ.

מ ח ל י ט י ם , הועדה להתישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות
הציונית העולמית, פונה אל כל גורמי ההתישבות הפועלים בארץ
ונוטלים חלק בעבודתה של הועדה, לא לצאת בהודעות ובפרסומים על
תכניות ופעולות ההתישבות.

הת/34

סיור הועדה להתישבות בישובי השומרון

יו"ר הועדה להתישבות פותח.

מ ח ל י ט י ם , לקיים בהקדם סיור של חברי הועדה להתישבות
בישובי השומרון.

ה י ש י ב ה   נ נ ע ל ת

670 M

ע"מ 1 ח"ג 2

מוכירות הממשלה

סג"מ

ש מ ר

פרוטוקול
ישיבת הועדה לעניני התישבות המשותפת
לממשלה ולהסתדרות הציונית
כ"ד בשבט תשל"ח - 1.2.78

- נכחו : חברי הועדה - השרים : א. שרון - יו"ר, י. הורביץ, ז. המר, מ. נסים, ג. פת.
- נציגי ההסתדרות הציונית : ר. וייץ, ח. פינקלשטיין, י. קלארמן, מ. קרונה, א. שנקר
- נעדרו : חברי הועדה - השרים : ש. ארליך, מ. דיין, ע. ויצמן (בחו"ל), ח. לנדאו, מ. עמית.
- נציגי ההסתדרות הציונית : א.ל. דולצין, מ. ריבלין.

א. נאור	- מזכיר הממשלה
ח. קוברסקי	- תמנהל הכללי, משרד הפנים
א. בידץ'	- מינהל מקרקעי ישראל
מ. בן-מאיר	- נציבות המים
ע. גדור	- משרד הבטחון
מ. כהן	- החטיבה להתישבות
ב. קלטר	- לשכת שר החקלאות
ש. שטנר	- משרד האוצר
א. לישנסקי	- מזכיר הועדה

- סדר היום : הת/29 ברכות לשר מ. נסים ע"מ 2
- הת/30 ישובים חדשים בגליל:- ע"מ 2
- א. שני מושבים באזור תפן
- ב. שני מושבים באזור צלמון

ברכות/.

בפרוטוקול זה 19 דפים.

ישיבה: א"ת ח"ג

היו"ר השר א. שרון:

אני פותח את הישיבה.

אנחנו לא נפגשנו תקופה ממושכת לא

כי הועדה לא חשוכה ולא כי היא חדלה למלא את תפקידה, אלא בגלל הרגישות של הנושאים באלצנו למעט בפגישות ככל שניתן. בחלק מהנושאים היה צריך לקבל החלטות בישיבות הממשלה או בוועדת השרים לענייני בטחון, אלא לכן הועדה לא התכנסה. מעתה נמשיך באופן מסודר בישיבות הועדה כפי שנקבעו, אחת לשבועיים, ונקבל החלטות, וכן - מה שלא פחות חשוב - נעקוב אחר ביצוע ההחלטות שנתקבלו.

ידוע לכולכם שיש לנו ועדה מכינה המורכבת

בעיקרה ממנכ"לים של משרדי הממשלה הנוגעים בדבר. ביקשתי מנציב המים, מאיר בן-מאיר, לשמש כמרכז הועדה הזאת, והוא התחיל כעבודתו בישיבה האחרונה של הועדה.

הח/29.

ברכות לשר מ. נסים

הח/30.

ישובים חדשים בגליל: א. שני מושבים באזור תפן
ב. שני מושבים באזור צלמון.

היו"ר השר א. שרון:

מאחר שרביד נמצא כאכל, אגיד לכם איך נראה

הדבר היום ביחס למשאבים וכיחס לנושאים

שאנחנו רוצים לפתור ואומר מה נראה לי כרגע שאנחנו צריכים לעשות בגליל.

הנושא הראשון הוא של איזור תפן. לי נראה

שנוכל להתחיל בהקמת שני מושבים. אמנם יש שם תכנית יותר מרחיקת לכת

אבל לא נראה לי - לא מבחינה תקציבית ולא מבחינת הקרקעות שעומדים

לרשותנו - שנוכל לבצע את זה עכשיו. אני מחייב השלמת קרקע. נראה לי

שמה שנוכל לעשות השנה זה שני מושבים שמיועדים לבני המושבים של הגליל.

אני רואה בזה חובה מוסרית ממדרגה ראשונה, אני רואה בזה פתרון ללחץ קשה שקיים כמושבים בנושא הדיור. מספר הילדים גדל שם ויש מצוקת דיור. יש בעיה של הנוער כמושבי הגליל העליון, שהם נוטים לחיות ליד משפחותיהם, נטייתם לעבור למקומות מרוחקים יותר קטנה מאשר נוער במקומות אחרים. אינני רואה גם אנשים אחרים הרוצים להתיישב בגליל היום בהיקף רחב. כשאנחנו מקימים מושב אנחנו פותרים מספר בעיות. בעיה אחת, הלחץ החמור שישנו היום כדיור כמושבים, יש הרבה צעירים שחוזרים מהצבא, חלקם נשואים ומסתופפים בדירות הוריהם. כשאנחנו מקימים משק קיבוצי אנחנו נכנסים לתהליך של שלוש שנים. עובדות כמה שנים עד שמצליחים לאסוף את האנשים ולאכלס את המקום. אני לא רואה היום אפשרות לעשות גם את זה וגם את זה בגלל מגבלות כספיות וההכרח שלנו להתיישב במקומות נוספים.

אני עובר לאיזור צלמון. באיזור צלמון יש היום שני משקים קיבוציים ואנחנו חשבנו על הקמת ארבעה מושבים שם. אני מתנגד לחזור על דברים שעשינו בעבר - אינני בא לומר שבעבר עשינו דבר רע - אינני רוצה לחזור למצב שיהיו מושבים שאין בהם מספיק גורמי ייצור. אני בעד זה שיתנו להם מלכתחילה יותר גורמי ייצור ולא נעמוד במצב שהמושבים לא יוכלו להתפרנס. בצלמון המגמה היא שנסתפק בשני קיבוצים ונוסיף שני מושבים מכני המושבים של הגליל העליון. אני שמעתי שנכנסו לכפר חנניה אותם שני גרעינים שצריכים לעלות על הקרקע. מה שאני רואה בגליל השנחא זה שני מושבים באיזון תפן ושני מושבים באיזור צלמון. שני המקומות האלה הם רגישים מבחינה קרקעית, מבחינת השתלטות האוכלוסיה המקומית על קרקעות המדינה.

פרופ' ר. וייץ:

אוכלוסייה זרה למדינה היהודית.

הייתי רוצה שבדיון כאן נראה גם אצל כרקע לתכנית יותר רחבה וארוכת-טווח. כרגע שיוזעים לקראת מה אנחנו רוצים ללכת ב-5 - 7 השנים, צריך לקבוע את העיתוי, מה קודם ומה מאוחר יותר. אני חושב שנעשה את הדברים בצורה יותר מסודרת ויותר שיטתית.

לפני שאתייחס לגופם של דברים לגבי תפן

וצלמון, הייתי רוצה לומר לגבי הערת היו"ר, שהיא הערה במקומה, -
המניעים

כאשר הקימונו את ההתיישבות ההמונית בשטחי ההר, אאאאאא היו

לתפוס שני דברים: הפרוזדור והגליל. נתנו אז אמצעי ייצור, ידענו שהם

לא לרשותנו ובכל זאת עשינו את המעשה|תוך כדי מחשבה, שתוך כדי מעשה

נמצא את הפתרון. היום אי אפשר ללכת בשיטות אלה, אני מסכים. אני

מסכים לדברי היו"ר בתנאי אחד: שלא נעבור לקיצוניות השניה. אביא

דוגמא משוב שרובץ על מצפוני בלי הרף - שדות. כאשר הקימו את שדות

היה ויכוח על הקצאת אמצעי ייצור בין המתכננים ושר החקלאות הקודם.

אני אז אמרתי שהקצאת האמצעים לשדות כפי שהוצע, פותח פתח לעבודת חוץ

במקרה זה - עבודה זרה. הם באיזור דגיש כזה כמו באיזור פיתחת רפיה

יכולים לקעקע בעוכדת מכנה המשק המצריך עבודת חוץ, כדי למצות מה שניתן,

וזה יכול לקעקע את אושיות ההתישבות. וכך היה. תודה לאל שיש רק שני

מושבים כאלה. הוא הדבר בגליל. אם אתה אומר שצריך להקצות את האמצעים

המלאים שהטכנולוגיה המודרנית יכולה להעמיד לרשות המתיישב על מנת

שפרנסתו תהיה לפי מה שאנחנו קובעים כסטנדרט, כהכנסה ממוצעת בישראל

לפחות - אני תומך בזה. אבל אם ניתן אמצעי ייצור מעבר ומעל לזה,

זה יפתח פתח שהמשק לא יעמוד על עבודת המשפחה לבד שיספיק לבעליו את

ההכנסה, אלא זה|יקרא לעבודת חוץ. היות ואין פועלים יהודיים, זה לא רק

חטא ש ל עבודת חוץ אלא עבודה זרה. זה נתינת פרנסה וקביעת התישבות

במדינת היהודים ללא-יהודים. בגליל הדבר הזה חסור שכעתיים.

על כן אני מציע שנקבע לעצמנו קו האומר שכל תיעוש משק המוצע ע"י המחלקה להתישבות, ייבחן ע"י הרשות לתכנון, ובלי שתקבל את האישור של הרשות לתכנון, שבודקת ומאשרת שיש אמצעים לכך וכך משפחות, לא יבוצע העניין. אני מקבל עלי את הביקורת החשובה הזאת. באופן כזה אנחנו כרוך מסגרת ההקצאה, לא להמעיט ולא להגדיל; יש סכנה גם כזה וגם כזה.

אם נקבל את הכלל הזה, אין בינינו ויכוח. בשני האיזורים הללו, נדמה לי שיש כתכנית ארוכת הטווח להתכוון למספר קצת יותר גדול של ישובים. יש אמצעים הנראים בעין. אני לא מציע לעשות תכנון התישבותי בלי שיהיה מבוסס על נתונים שאפשר למדוד אותם ולמשש אותם.

אם נקבל את ההשקפה הזאת, אני כהחלט מקבל את ההצעה. אשר לעיתוי שקבעת, אין ספק שמושבים שמיועדים לקליטת הדור השני של מושבי הגליל - קודמים. צריך לתת להם עדיפות מידית. בשאלה זו אינני מתווכח.

אני לא הייתי רוצה שאיזור כמו תפן וצלמון יהיו בלי קיבוצים.

אני בעד תעשיה ביחוד באיזור תפן. צלמון יהיה איזור חקלאי טוב מאד. בתפן לא הייתי רוצה שלא יהיה האלמנט המתסיס ודוחף קדימה. נכון שמבחינת מכנה אוכלוסייתה, מטבע הדברים, הקיבוץ צומח אחרת מהמושב, הוא לא נותן תשובה מידית לאוכלוסיה של היום. על כן, עם זה שאני מקבל את ההצעה שלך היום, אני מציע שהיא תתקבל על רקע יותר רחב האומר שבתפן אפשר להקים גוף של 4 מושבים ו-4 קיבוצים, ובעיתוי לתת עדיפות למושבים. הטווח הוא ל-10 שנים. הוא הדבר לגבי צלמון. אין לי ספק שאפשר להקים בצלמון 4 מושבים טובים, בתנאי שהדבר

יבדק ע"י הרשות המוסמכת לכך. לא הייתי רוצה להקטין את מספר הקיבוצים שם. לפחות 3 קיבוצים שיוכלו להיות גוף פונקציונאלי לפי הכללים המקובלים. על כן הייתי מציע, במסגרת התכנית ארוכת-הטווח, מתן קדימויות למושבים עבור בני המושבים, הקצאת אמצעי ייצור חקלאיים לפי קביעה של המוסדות לתכנון של משרד החקלאות שבהם גם אנחנו משתתפים והקביעה בסופו של דבר היא בידי בעלי המקצוע.

היו"ר השר א. שרון: בצלמון יש שני קיבוצים, האחד מורן, והשני שיושב על יד החילזון.

יש שני גרעינים, האחד של איגוד המושבים של הפועל המזרחי והאחד של תנועת המושבים. שניהם נמצאים היום במקום שנקרא גבעת חנניה להכשרה.

(מצביע על המפה) בצלמון מדובר על השטח הזה הכביש המוביל מצומת גולני לכביש עכן-צפת דרך מרר. הציר הזה יורד כביש של 12 ק"מ, ממרר למגדל. פה בקעת בית נטופה, בשטח מדובר בחלק המרכזי המזרחי באיזור. יש לנו קיבוץ חקוק שהוא לשעבר היה המערבי ביותר. יש מושב חזון שהוא דבוק להר. ההר הגבוה שנמצא מעל למרר זה איזור צלמון. מקומות נוספים לקיבוץ פרוד שהוא על כביש עכו - צפת ויותר לכיוון צפת עצמה. במקום הזה יש היום שני קיבוצים.

נערכים נסיונות של המחלקה להתיישבות, אנחנו רוצים לדעת מה יגדלו שם ומה צריך לתת למשפחה כדי שתוכל להתקיים. מה ש אנחנו מציעים אינו סותר את דברי רענן אלא נותנים בשחון רחב יותר.

בתפן ברור שצריכים להיות שצא קיבוצים , גם

כדי לסייע למושבים. כרגע נראה לנו שצריך לגשת להקמת שני מושבים.

בשנה הבאה יצטרכו לעבור לשלב של הקמת שני קיבוצים.

כאשר מדברים על נושא של גורמי ייצור ואפשרות

של חיים למשפחה; במשך החודשים האחרונים היינו הרבה פעמים כישובי

הפיתחה כדי לראות איך לבנות משקים שם. גם שם סיכמנו מעין סיכום

כיניים של המחלקה להתישבות ושלי. לא באנו למזכירות ולא לוועדים.

באנו בבוקר ונכנסנו למשקים לבדוק את הדברים. מצאנו שההכנסה במשקים

אחרי כל ההוצאות הישירות ואחרי הוצאות ההחזקה המקומיות, מה שנשאר

כתמורה של עבודת שני בני הזוג , הוא בין 75 אלף ל-80 אלף ל"י.

זה קשה , מדובר בעבודה מלאה של שני אנשים. מתוך השיחות שלנו

הגעתי למסקנה שכדי שתהיה מוטיבציה לאנשים, שיהיה סלפון ומכונית

(מדובר במקומות מרוחקים) צריך לראות 10,000 ל"י כתמורה על עבודת

שני בני זוג, ללא הגבלת שעות עבודה. 5000 ל"י לחודש לבן זוג זה

לא יותר מדי. במושב ההר היום אנחנו עומדים על 20,000 ל"י למשפחה

או 25 אלף ל"י למשפחה. מדובר במושבים שקיימים במשך עשרות שנים.

הכעיות הפרובלמטיות הן אלה שהזכיר רענן, מבחינת כוח אדם. היה

צורך לשנות להם את המסעים פעמים אין ספור. הדברים ידועים.

אנחנו צריכים להגיע למצב שמסק יוכל להתקיים. אם מדברים על כך

שיחידה כזאת יהיו לה 12 דונם מסעים, (אצא מההנחה שזה מסעים בהחלפה)

4000 ל"י לדונם או 5000 ל"י לדונם, עדיין נעמוד במצב שצריך לחכות

7 שנים עד שרואים הכנסה סבירה מאבוקדו ו-12 שנה עד שתהיה תנובה

מלאה מאבוקדו.

פרופ' ר. וייץ: הגרעין העיקרי זה החקלאות החסויה, זה המקור.

בבקעת הכנרת הדונם יביא לפחות 10,000 דולר.

היו"ר השר א. שרון: אני מציע לקיים על זה דיון נפרד. אני רוצה

להסביר מה דוחף אותי לכך שלא נדבר על 12 דונם

אלא על 18 ו-20 דונם מסעים. במושבי הגליל, בעיקר בגליל העליון, יש

בעיות קשות. אנחנו נמצאים לפעמים בסוואחים כאלה שאין שם חממות.

אני מציע להתעמק בנושא העיקרי, שהמגמה היא לתת גורמי ייצור כאלה

שאפשר יהיה להתקיים בכבוד.

השר י. הורביץ: איש לא יוכל להתנגד להקים מושבים או קיבוצים

בגליל. כל מי שמוכן לתקוע שם יתד, תבוא עליו

ברכה. הבעיה היא, לפי דעתי, שצריך לעשות את החשבון האמיתי איפה

להשקיע ולמה. אני מפחד מהדמיון. אני מפחד ממושבים נכים שייהפכו להיות

פועלים באחד המקומות הסמוכים. זאת לא עבירה אם לאדם יש משק עזר והוא

עובד באחד המפעלים בסביבה, אבל ניגש לזה כאנשים מפוכחים אם נדע

שמקור הפרנסה יהיה בסביבה ויהיה לאדם משק עזר. נכיר בדבר הזה ונדע

איך לכנות את הדבר. אם צריך להשקיע מתוך הנחה שפה מקימים מושב עם

12 דונם או כמה שיחליטו, אבל שיחיו מזה. אני כמושבניק יודע כמה עגמת

נפש יש בשטח הזה וכמה מרירות. צריך להגיד לאנשים מראש: יש לך 10 דונם

וזה יתן חלק מהפרנסה. זו לא בקעת הכנרת. עד כמה שאני מכיר את הנוף

זה לא יועיל והדבר יחזור אלינו. אני מציע שנדון על שיכונים שיש להם

משק עזר. זה מושב ולא שכונה; או שנשקיע בשיכונים ובתעשיה או במפעלים.

צריך לדעת כמה יחידה כזאת תעלה ואם היא תיתן פרנסה או לא. גורמי ייצור

זו מלה יפה אבל מה זה אומר? הייתי רוצה לשמוע.

השר מ. נסים: השאלה שלי נובעת מחוסר ידיעה שלגביה היו אולי תשובות בישיבות קודמות. האם יש מספיק אנשים המוכנים להתיישב בגליל ומה ההרכב האנושי, והאם הם עצמם רוצים להשפיע על כיוון ההתיישבות שלהם, על סוג ההתיישבות שלהם?

היו"ר השר א. שרון: אני מברך את השר נסים כשר חדש בועדה.

מר י. קלרמן: בהצעתך על שני מושבים כתפן וצלמון, אמרת שהמועמדים הם בני המושבים. השגשת שאינך רואה מועמדים אחרים שירצו להתיישב שם. מה מספר המועמדים של בני המושבים שרוצים להתיישב שם?

היו"ר השר א. שרון: לא הייתי רוצה שייאמר מפי שאין מתיישבים אחרים. למצוא היום מתיישבים למושבים בגליל מחוץ לגליל זו בעיה די פרובלמטית, זה לא קל שם וקשה למצוא היום מוטיבציה כלכלית מידית. נאמר במפורש למתיישבים שבשנים הראשונות כולם יעבדו עבודות חוץ עד שיבוססו משקיהם. יחד עם זאת כידינו היום - כתאום עם תנועת המושבים - רשימה של למעלה מ-1200 בנים שהם משוחררי צבא שחלקם הגדול גרים עם הורים, משפחות מרובות ילדים, לחלקם יש כבר ילדים; זו אוכלוסיה שרוצה לעסוק בחקלאות ואוכלוסיה שרוצה לחיות בקרבת משפחות והורים. פה חברו מספר דברים. אנחנו צריכים ליישב בגליל; דבר שני, יש לחץ גדול ביישובים הקיימים במושבים הקיימים בגליל, מעולם לא הצלחנו לתת להם את מכסות הקרקע המתוכננות, מוכרחים לשחרר אותם מהנסל של כמות כזאת של צעירים. אם לא נעשה זאת, הם יתחתנו ויעברו לגור בנהריה או במקומות אחרים.

יש לו משפחה וילדים ולא תהיה לו ברירה. לכן אני חושב שצריך לעשות את הפעולה הזאת, אני רואה בזה דבר מבורך - גם יישוב הגליל וגם התחייבות שלנו לאנשי הגליל שנאחזים בסלע כבר 30 שנה, וגם לחקלאות. יש כאן מזוג של דברים.

הנטייה שלי היום היא קודם כל ליישב את הישובים החדשים ובעדיפות שניה לתגבר מושבים במבני מגורים.

השר מ. נסים: שאלתי אם יש להם רצון לסוג מיוחד של התישבות.

היו"ר השר א. שרון: כן, התישבות מושבית בגליל.

יש דבר אחד שידוע שאפשר לתת בגליל וזה משק הלול. ישראל לא יכולה להגדיל את משק ההטלה. בישובי ההר מכסת הכיזים למשפחה היא 270,000 ביצה למשפחה. אנחנו היום, במדיניות הסוכסידה, מקצצים את הסכסוד למשק הלול בכל מקום אחר פרט לישובי ההר. בנושאים אחרים אנחנו יודעים שבשטחים לא מעטים ניתן ללכת למסעים, יש תוצאות טובות במסעי האבוקדו, וכשאנחנו מדברים על גורמי ייצור איננו רואים אפשרות להגדיל את משקי הלול, אנחנו מוכרחים ללכת למסעים כאשר האבוקדו נראה כאחד הנושאים המרכזיים. אנחנו מוכנים היום לפתח ולטפח כל דבר חדש בעיקר אם הוא מיועד ליצוא שנעשה אאאא סביר, ואם מתקבל על הדעת בתקציב משרד החקלאות. השנה עשינו שינוי שבו איננו מפרידים בין ישובים הנמצאים עדיין בהחזקת המחלקה להתישבות, אנחנו מסייעים לכולם. הסיוע שלנו מועבר לישובים החלשים יותר, כלי להתחשב אם הם בטיפול המחלקה להתישבות או עברו למשרד החקלאות.

פרופ' ר. וייץ:

המקור האנושי במושבי הגליל, היום צריך לחשב גם

1100 בני מושבים שהם בכניסה לצבא ואחרי הצבא,

כולם רוצים להשאר בגליל, כולם בוחרים בחיי המושב. עם כל רצוננו להעביר חלק מהם לעיירות פיתוח, אני חושב שזה חשוב להם ולעיירות הפיתוח, אבל עד כה לא הצלחנו. בענין זה אם היינו עושים תכנית פיתוח כוללת לגליל ונכנסים לפרטיה, אולי לבקשה הזאת היה נמצא פתרון מתקבל על הדעת; חלק היה יכול לעבור לעיירות הפיתוח שיכלו להוסיף מכחינת החינוך וההכשרה. הנוער הלא מהמושבים עולה על הנוער הממוצע. אפשר לקלוט אותם במושבי הוריהם, שר החקלאות הסביר זאת. המושבים הללו כנויים בעיקר על ענף הלול שאי אפשר להרחיב אותו יותר היום. על כן אצא אפשרות הרחבת המושבים הוא די מצומצמת ואיטית ולא פשוטה. רה-תכנון של המושב כרוך בפרצלציות חדשות, זה לא איתן את הפתרון. אנחנו משתדלים להפנות חלק נכבד מהם למושבים חדשים. מדובר עכשיו בארבעה מושבים שיקלטו 400 - 500 משפחות. למדנו מן העבר שמשק חקלאי צריך להיות משק מתמחה שנשען על מיטב הטכנולוגיה במשק עצמו ומאורגן בסביבתו. אם לא כן, אין לו כושר תחרות, בעיקר כאשר מדברים על משקי יצוא בלבד. על זה אין ויכוח. החקלאות הקיימת יכולה לספק את השוק הפנימי אולי 20 שנה.

אנחנו מדברים על שני איזורים בגליל עם * תכונות

שונות בתכלית. תפן זה איזור גבוה, סלעי, ללא כל מקורות חקלאיים.

שם הקיבוצים, ובעיקר המושבים שיוקמו, יוקמו לפי תכנית שדיברתי עליה.

הפרנסה העיקרית בתעשייה, משק עזר, לא חי, בעיקר גידול פרחים וכדו'.

הוקם מרכז תעשייתי בתפן, משותף למשרד התעשייה והמחלקה להתישבות. שם מוקמות התעשיות של מעלות וה"הינטרלנד" הכפרי. יש תעשיות שיספקו תעשייה ויש תעשיות שיהפכו להיות של המושבים. על כן לא יהיו רק פועלים אלא יהיה להם חלק ברווחי התעשייה. זה סוג אחד, והפתרון הוא כמו שאמראא השר הורביץ. אנחנו מדברים על איזור אחר שצריך הקרקע שלו זה המורדות המזרחיים הדרומיים לבקעת גנוסר. הקק"ל הכשירה שם 6000 דונם. אפשר להגיע אל שם ל-10,000 דונם. הבקעה חסויה, הסמפרטורות מתאימות, זה איזור מתאים לפתרון צנפי יצוא. הענף הטוב ביותר ללא חיסוי ופולסטיק זה איזור המטעים, איזור שאפשר לפתח שם אבוקדו בעיקר וגם מנגו. 10 דונם אבוקדו, מה זה מבחינת ההשקעות כעבודה? אבל עיקרו של המשק 2 דונמים חסויים שאפשר לגדל בהם פרחים וירקות ללא חימום, דוגמת פיתחת רפיח, דוגמת הערכה. פה עושים את זה בחיסוי. הדונמים הללו של חקלאות מכוקרת חסויה. כל דונם כזה יוצר תוצרת יצוא כ-10,000 דולר. אם עושים חשבון שכל משק יקבל 2 דונמים של גידולים חרפיים חסויים ו-10 - 12 דונם אבוקדו, זה יתן הכנסה יותר מאשר ככבוד. זה מצריך את מלוא כוחה של המשפחה.

הענפים האלה הם בתחילתם. אין ענף בישראל שבמשך 3 - 5 שנים ראשונות שלו התפתח בין 5% - 10% בשנה ביעילותו. יש להניח שגם הענפים האלה יגדלו בערכים אבסולוטיים בקצב של מינימום 10% לשנה. אנחנו מדברים על משהו שבריבית מצטברת מכפיל את ההכנסה. אי אפשר לתכנן את המשק לפי יבולים של התחלתו. אנחנו נמצא את עצמנו בעוד 5 שנים כמצב שהוא יצריך עד פי שניים וגם יכניס פי שניים. צריך לדון לפי שנות ההתישבות, כלומר בעוד חמש שנים. כל הדברים האלה נלקחים בחשבון. יש על זה ניתוחים מלאים של בעלי מקצוע טובים בארץ. אני מציע לקבוע עקרון שאין מפתחים משק מושבי בלא שהדבר נכדק, שאמצעי היצור שעומדים

לרשותו הם כאלה שאפשר לעבד בכוח המשפחה ונותנים את ההכנסה הקבועה
שהיא הכנסה שבה מודדים את החקלאות בארץ. אם כך, חזקה על בעלי המקצוע
שיעשו את שלהם.

השר ג. פת:

כל ישוב חדש בגליל הוא לברכה. המטרה העיקרית
שלנו זה יהוד הגליל. אנחנו צריכים לקחת בחשבון
4 מושבים חדשים בגליל, במקרה הטוב ביותר, זה 200 משפחות, נפשות,
זה 50 משפחות למושב. אני מצטער לומר שזה כמעט מוטעה לעזיבה של
עיירות הפיתוח בגליל במשך שלושה חודשים. הבעיה חמורה. צריך לראות
את זה, אבל צריך לבדוק את העלות, מה העלות בתשתית, כהקמת 4 ישובים
חדשים בגליל, לעומת האפשרויות להשתמש באותם משאבים לצורך שמירת הקיים,
וחיזוק הקיים. יתכן שצריך ללכת היום לתכנית של הגדלת המושבים הקיימים,
גם אם זה מחייב השקעות חדשות והכשרת קרקע נוספת. אני אתמוך בכל ישוב
חדש שיקום בגליל, אם זה קיבוץ או מושב או כפר. צריך לבדוק את האפשרויות
של מושבים כי הם יכולים למשוך מספר גדול יותר של מתיישבים. אנחנו
מספלים באפשרות של הקמת מושבה כאיזור שגב. בנושא יהוד הגליל, המאמץ
הזה לא עונה על הבעיה.

השר י. הורביץ:

ויתור על מס הכנסה יביא הרכה יותר אנשים לשם
ויתור בזול.

היו"ר השר א. שרון:

אנחנו נברך על כך, אם תביא הצעה לממשלה...

אני חולק על הגישה של שר התעשייה והמסחר והתיירות וגם של שר הבינוי. אני חרד לעיירות הפיתוח ולשגשוגן. נושא של שליטה ובסחון בשטח הוא איננו רק במספר התושבים אלא בשורה של גורמים נוספים והם נוכחות בשטח, תנועה יהודית בשטח, טיולים וסיורים של ילדים ומחנכים כבישים וכו'. בעיני כל כניסה לכל מקום חדש, בכל מקום שרק אפשר, שמוכיל בעקבותיו מיד רכב נוסע, קווי אוטובוסים, קווי מים, תנועה יהודית ביום ובלילה; יש לזה משמעות ממדרגה ראשונה, אחרת כולם יתרכזו באיזור החוף. אפשר לבנות את איזור החוף יפה ומדינת ישראל בצורה כזאת לא תתקיים משום בחינה. לכן, עם כל החשיבות - ואני בעד זה שנמצא כל דרך אפשרית - לכל צורות ההתישבות שאני מייחס, מקובל עלי קיבוץ, מושב ומושבא, כל צורה שבה יהודים יחיו. הודענו להתאחדות האיכרים שבמידה ויש להם רצון להקים, הם ייענו כמו כל אחד אחר. מי שיכול ליישב - הדרכים פתוחות לפניו. אבל הנושא של פריסת אוכלוסיה בשטח, יש לו חשיבות עצומה. רק התישבות חקלאית סוגרת שטחים כדי לשמור אותם לדורות הבאים. אפשר להכפיל את האוכלוסיה במעלות והיא תגדל כמספר דונמים או בכך וכך דונמים מצומצמים; רק התישבות חקלאית סוגרת שטחים. אם רוצים לשמור רזרבה של קרקעות - וצריך להביט על זה לא בראייה של 3 - 5 שנים אלא בראייה של דורות - רק זה שומר עליהן, שום דבר אחר לא שומר שטחים. אם יש ישוב חקלאי מגדירים את שטחי המרעה, נותנים משכצת קרקע.

בביקורי בגליל העליון שהיה לפני מספר ימים נתתי הנחייה למינהל, ששטחי קרקע שהיו ליד ישובים יהודיים והיו מוכתרים לתושבים שאינם תושבי אותו ישוב למרות שהם גובלים בכתי המושב, לתת קרקעות אלה לישובים שקיימים במקום כדי שנוכל לשמור את הרזרבה הקרקעית.

השר מ. נסים: אני חושב שבעיית הגליל היום היא בעיה כפולה. כשאנחנו מדברים על ייחוד זה גם מבחינת כמות האוכלוסיה היהודית וגם מבחינת תפיסת השטח שבו רגל יהודית לא רק דורכת אלא גם שלטת. לכן אני חושב ~~שכל~~ ^{שכל} נקודת התישבות מכל סוג שהוא, אם קיבוץ, אם מושב או מושבה היא דבר חיובי ויש לעשות כל מאמץ כדי לקדם את עלייתם לקרקע אבל זה לא שולל את הגישה שזה מתפקידה של הממשלה לדאוג לכך, ולדעתי צריך להקים פורום מיוחד לשם כך. זה איננו סותר את מה שאמר שר הבינוי שיש צורך לחזק את עיירות הפיתוח שם כי יש עזיבה ויש צורך להקים מושבות. גם מבחינת כמות האוכלוסיה, לדעתי, צריך שיהיה תאום בין ועדת השרים לענייני התישבות שעוסקת בהתישבות כפרית לבין גוף אחר ממשלתי שאני לא יודע כרגע זה להגדיר אותו.

היו"ר השר א. שרון: הועדה הזאת עוסקת בכל נושאי ההתישבות הן הכפרית והן עיירות בכל השטחים.

השר מ. נסים: בעניין עיירות הפיתוח, יש ועדת שרים לעיירות פיתוח, חשוב שיהיה תאום במשאבים שאפשר להקצות כדי להבטיח את שני היעדים של יישוב הגליל. יש היעוד של הגדלת האוכלוסיה, זה יכול לבוא לביטוי בעיירות הפיתוח, כעוד שבמושבות אפילו שיש שם יותר מתיישבים, זה לא עיירה. התאום הוא חיוני וטוב שיעשה בהקדם כדי שהמשאבים יוקצו.

אני שלם עם כל מלה שאמר אריק באשר לחשיבות ההתישבות בגליל, אני תומך בהצעות של היו"ר ומבקש מאד שהתאום ייעשה.

השר י. הורביץ:

אני מקבל את הגישה של שר החקלאות שהאחיזה בקרקע היא יותר בטוחה, למרות הבעיה של חוסר פרנסה. כאשר לאדם יש קרקע שלו, אפילו מעט, זו אחיזה שלא נייצת. העובדה הזאת צריכה לקבוע ~~אצא~~ במחשבה לעתיד, הרבה יותר נאמנות והתמדה ועמידה בקושי יש במושבים למרות הבעיות שלהם, וכך גם בקיבוץ, מאשר בעיירות הפיתוח.

קיימות אצלנו הצעות באשר ליישוב הגליל. חשוב שלמשפחה יהיה עיסוק מלא ותהיה תמורה מלאה לכך, אז הם לא יחוצו להתלונן במשרד החקלאות. הלואי וזה יהיה, אבל אם לא - אין זו כושה שיהיה משק עזר. אם אדם מקבל 4 - 5 דונם כידיעה מראש שזה ישמש משק עזר, זה יותר טוב מלא כלום, אבל שיהיה ברור שהוא לא חי מהמשק ולא שיחלמו חלומות ותיגרם להם עגמת נפש.

אשר לאכלוס הגליל, תבואנה הצעות אל הממשלה ויצטרכו לתאם. קיים מתאם בין-משרדי לענייני הגליל. תבואנה הצעות, אני מקווה שכולנו נתמוך בהצעות. היו הישגים לממשלה הקודמת אבל לא מספיקים.

מר קרונה: האם זה מעוגן בהחלטות תקציביות?

היו"ר השר א. שרון: כן. השנה עמדנו בכל מה שהוחלט.

אשר למשקי עזר - בלי להיכנס לנושא איך לאכלס את הגליל בריכוזים יהודיים גדולים - אני מסכים שזה נושא לדיון נוסף. האם שר התעשייה, המסחר והתיירות סבור שכדאי לשתף כדיונים האלה את סגן השר?

השר י. הורביץ:

בתאום עוסק חיים חכם ממשרדנו.

היו"ר השר. א. שרון:

לגבי משקי עזר - גורמי ייצור שנמצאים היום

בידי החקלאים, מבוזבזים, כי הם לא איפשרו

קיום לחקלאים. היתה נטייה לראות בחקלאות משקי עזר. המים הם מוצר יקר-
מציאות, הקרקע גם כן יקרת-מציאות; המקומות הם בעלי נתונים אקלימיים
כאלה שאני חושב שהם מתבזבזים. אני לא מציע לעצמנו לקחת היום ולתת
גורמי ייצור - שזה מים וקרקע - מראש בידיעה שהם לא יביאו לייצור ויצוא
והגדלת התפוקה החקלאית. אדם שיהיו לו מספר דונמים מצומצם וכמות מים
מסוימת, ובסופו של דבר יעבדו את זה אנשים שהם לא תושבי אותו ישוב,
או שזה יהיה מוזנח - יש יחידות משק היום שההכנסה השנתית שלהם מחקלאות
היא אלפי לירות בודדות ויכלו להביא ליצוא של מאות אלפי דולרים.
עשינו סקר מדויק של כל ישוב וישוב, מה שמיועד לחקלאות, אם יוכל לשאת
את עצמו בכבוד. אני מתנגד למשק עזר, אני חושב שזה בזבז גורמי ייצור.

מר מ. בן-מאיר:

אנחנו חשבנו על עיירות הפיתוח כאשר העלינו

את ההצעה של התישבות חקלאית כ"הינטרלנד"

אחרת הם מקופחים קיפוח על-ידי ההתישבות הערבית. זאת איננה שאלה

כלכלית, זה לא נמדד בתמורה. אין אפשרות ליישב בגליל רק בעיירות

צריך להיות רצף התישבות. זו התשתית ליישוב היהודי בגליל. זו נקודה

שהיא לטובת עיירות הפיתוח, זו לא תחרות עם עיירות הפיתוח אלא בלעדיהם

הם לא יוכלו להתקיים.

אנחנו מביאים לשם מים יקרים רק על פי תכנית

של גידולים, על פי תכנית שהוזכרה ע"י רענן. יש הצדקה כלכלית להביא

לשם את המים אחרת עושים מעשה איוולת. זה מרחיב את הרקע לסה אנחנו

הולכים לגידולים שיתנו תמורה גבוהה. אנחנו מנסים בגידולים להשיג

שני דברים: לחיות על מעט מים ומעט קרקע ולהגיע לצפיפות של התישבות. אנחנו מחפשים את המרקם המלא העונה על צרכי הגליל, על הצרכים הכלכליים על צרכי האיכלוס ושמירת הקרקע לדורות הבאים, אם אין מספיק אנשים בדור הזה, ועל כך שמיעוט אמצעי הייצור ישמש שימוש מירבי.

מר ע. גדור:

הדיון התחיל מ-4 מושבים ועבר לדיון כללי.

אשר ל-4 מושבים, אין לנו הסתייגויות. אני

מייצג מערכת שלא עוסקת בפיתוח אאאאאא ההתישבות. אני מכיר את הפרויקטים שיכולים לא לתפוס שטחים ניכרים ויכולים לתת תעסוקה ליהודים - "רפאל", במרכז לוגיסטי צבאי באיזור ציפורי. אני מכיר את הנושאים כבר שנה. אין טעם שיגידו לנו שאנחנו לא עושים די בענין. מערכת הבטחון יכולה לסייע אבל לא להוביל, לכן להערכתי חסר גורם מוביל. השר הורביץ אמר שיש גורם מתאם. מאז שאנחנו מכירים את הנושא, היו אאאא מתאמים והם מעולם לא יכלו להרים את הנושא. הנושא מוכר. אין לי ספק שאם היה בא לחץ ממלכתי על מערכת הבטחון, היו מזיזים מפעלים יהודיים יותר מהר שיתרמו אלפי דולרים וייצרו עבודה בגליל.

היו"ר השר א. שרון:

אנחנו מסכמים את הנושא בהחלטה הבאה:

בשנה הקרובה, בשנת 1978, נקים בגליל 4 מושבים

כחלק מההתישבות ומחכצת, 2 מושבים באיזור תפן ו-2 מושבים באיזור צלמון. כל מה שאנחנו מדברים כרגע זה בנוסף למה שנמצא כרגע בתהליך הקמה. אני לא הצבעתי על הנושא של שגב, שם אנחנו נמצאים בתהליך של הקמת ישובים. כזה נסכם את הישיבה.

מ ח ל י ס י מ :

לאשר הקמתם בשנת 1978, של ארבעת מושבים נוספים
בגליל - כחלק מתכנית ההתיישבות המתבצעת שם; שני
מושבים יוקמו באזור תפן ושני מושבים יוקמו באזור
צלמון.

מר ע. גדור: אתמול יצאה משלחת משותפת למשרד הבינוי,
החקלאות, התעשייה והבסחון, לבדוק אלטרנטיבות
באיזור חלץ. אני חושב שללא החלטה בנושא לא יעלה.

היו"ר השר א. שרון: כיום רביעי בעוד שבועיים נתכנס ונמשיך בנושא
אז יהיה דו"ח על מה שבוצע השנה, ואז גם יעלה
הנושא הזה. לא נעסוק בנושא זה כרגע.

הישיבה ננעלה בשעה 10.30